Erkekçe

MART 1981 ● 150 LİRA

Bu resimleri görünce siz de Bo Derek'e 10 vereceksiniz!

Türkiye'deki antibiyotik çılgınlığı durmayacak mı?

Londra'da nasıl Erkekçe yaşanır?

Eşinizi mutlu etmenin en güzel yolu: Masaj!

TRT nin yeni patronu?

Bilim insan beynini yeni yeni keşfediyor

Yarının Televizyonu harikalar yaratacak

Pirincin mucizeleri

Uçuş Korkusu Yazarı Erica Jong kendi seks hayatını yazdı

Ayın Takvimi: Laura Antonelli

Suna'nın Sonja olduğu günler

HAYAT
YÜRÜMEKTİR...
HEP YÜRÜMEK...
HEP...
DERİLOD
"erkek ayakkabısı"
Fabrika Satış Mağazası
Beşkardeşler Durak,
Sahil Yolu,
Zeytinburnu-İstanbul
Tel: 24 20 59 - 21 45 02
Pazar günleri de açığız.

Erkekçe

MART 1981 ● 150 LİRA

4
Geçen Sayılar

5
Bu Sayı

7
Kokteyl

14
Sizin İçin

19
TRT'nin Yeni Patronu

TRT'yi bugün, adını daha önce hemen hiç duymadığınız bir kişi yönetiyor. Emekli General Macit Akman. Onu biraz daha yakından tanımak istemez miydiniz?

20
Türkiye'de Antibiyotik Çılgınlığı

Başımız ağrıyınca antibiyotik alıyor, ateşi çıkana antibiyotik veriyoruz. Böylece nebüyük bir cinayet işlediğimizi, ülkemizin en önde gelen uzmanları Erkekçe'ye anlattılar. Erkekçe'nin büyük araştırmasını tüyleriniz ürpererek okuyacak ve belki de kendinizin, ya da dostlarınızın hayatını kurtaracaksınız.

23
Enflasyon mu İşsizlik mi?
İşsizlik, enflasyon tedavisinin sevimsiz yan etkilerinden biri. Erkekçe ekonomi uzmanı soruyor: Seçmek zorunda mıyız?

24
Londra'da Erkekçe Yaşamanın Yolları
Londra Türkler'in çok sık gittiği kentlerden biri oldu. Yolunuz düştüğünde, hem renkli, hem de ucuz yaşamak istemez misiniz?

26
Peçeli Kadın

27
Sonja'dan, Suna'ya

Sonja Eady adlı küçük, çapkın İngiliz kızı, nasıl olup da Türkiye'ye geldi ve Suna Yıldızoğlu oldu? Meraklı röportaj, gerçekten "Böylesi çekilmedi" diyeceğiniz fotoğraflarla süslü.

32
Trans-Seksüel Cerrahi?

33
Bizim Ahır

35
İnsan Beyninin Sırları
Bilim adamları çağlar boyu beynin sırlarını çözmeye ve gücünü artırmaya çalışıyorlar. Bu yolda büyük adımlar atıldığını biliyor muydunuz?

36
Bırakın Parmaklarınız Konuşsun!
Masajı doyumsuz bir erotik eyleme dönüştürmenin yolları.

39
Pirinç
Ülkemizde çok yendiğinden kimsenin ciddiye almadığı pirinç dünyanın en ciddiye alınması gereken besin maddelerinden biri.

41
Kadın mı, Erkek mi?

42
Siz de Hava Atabilirsiniz!
Sinemanın ünlü yıldızlarının küçük sırları.

44
Aranan Erkek Olabilirsiniz!
Erkeğin cinsel yaşamını doruk noktasına çıkarmasının yollarını detayı ile anlatan dizi.

46
Burçlar ve Erkekler
Bu yazıyı size değil, sizi tanıması için kadınınıza hazırladık.

48
Yarının TV'si

51
Kara Kedi
Fransız folkundan derlenmiş bir büyük masalı.

53
1981 yazından çizgiler

56
Tanrıların Arabaları Kaza Yapınca..
Dinazorlara ne oldu, merak ediyor musunuz? O zaman bu bilim kurgu öykümüzü okumanız gerek.

57
Bo
Başka söze gerek var mı?. Biz de öyle yaptık, sözü emsalsiz fotoğraflara bıraktık.

65
Tavla

66
Neşeli Fıkralar

67
Fenerbahçe'de Oynanan Oyunlar?

68
Erika Jong
Uçuş Korkusu yazarı, çocukluğundan başlayarak, kendi seks yaşantısını korkusuzca kaleme aldı.

112
Erkekçe Tavsiyeler

Mart ayı takvim ilavesi: Laura Antonelli

Sahibi: Ercan ARIKLI, Genel Yayın Yönetmeni: Hıncal ULUÇ, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ali KOCATEPE

Geçen Sayılar

Victoria Principal, "TV Guide" ve "People" dergilerinde çıkan röportajlarında "Çıplak Maymun" un kapağındaki kadının kendisi olduğunu bizzat açıkladı.

ERKEKÇE

Uzun süredir dış gezide bulunduğum için derginizi geç gördüm. İki sayısını birden dikkatle inceledim. Bab-ı Ali'nin değişmez bir kuralı vardır. ilk sayıda daima büyük hatalar olur. Bu yüzden ilk sayı daima en kötü sayıdır. Erkekçe'de siz bu kuralı yıkmağı başarmışsınız. Tüm gayretlerime rağmen her iki sayınızda da, dikkate değer bir kusur bulamadım. Yürekten kutlarım.

Erol Simavi
Hürriyet Gazetesi Sahibi

İkinci sayınızı aldım. Kadıköy vapurunun lüks bölümüne oturdum ve merakla okumaya başladım. Biraz sonra biletçi gelince etrafıma baktım. Beş metre içinde iki kişi daha büyük bir merakla Erkekçe'yi okuyordu.

Erkeklerin, kalabalık yerlerde çekinmeden çıkarıp okuyabilecekleri bir "Erkek Dergisi" yapmak bu işin en büyük sırrıdır. Ünlü Playboy yıllar boyu gazetecilerde tezgah altında satılmış ve hep gizli kapaklı yerlerde okunmuştu. Erkekçe her gazetecide en görünen yere asılıyor alan çekinmeden istediği yerde okuyor. Bu erotizm ile pornografi arasındaki çok hassas sınırı gayet iyi ayırdığınızı belirliyor.

Doğan Şener
Hey Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Erkekçe'den dolayı sizleri kutlarım. Ocak sayınız bana bir kadın güzelliği uzmanı olan doktor arkadaşım tarafından tavsiye edildi. Meraklı ve eğlenceli konuların seçimi, yazıların kalitesi, sayfaların düzenlenmesi, derginin bütünlüğünü tamamlayan özenle seçilmiş yerleştirilmiş reklamlar ve pırıl pırıl basılmış fotoğrafları ile Erkekçe, güzel kadını vitrinleyen tüm dünya erkek dergileri ile aynı klasta. Çeşitli arkadaşlarıma armağan olmak üzere, derginize en az on abone olmak istiyorum. Bunu nasıl yapabilirim.

Size bu mektubu yollarken, şubat sayınızı da gördüm. Gene şoke oldum. Üçüncü sayınızı sabırsızlıkla bekliyorum.

Bill Tarpley
George C. Marshall Highschool
İngilizce Bölümü Başkanı-Ankara

Bundan daha iyisi olamazdı herhalde. İlk sayıdan ikinci sayıya korkunç bir aşama yapmışsınız. Tebrikler, sonra da teşekkürler. Her konu yerini bulmuş ve dozları çok iyi. Seçilen konular öyle vurucu ki, okumamaya imkan yok. Başlangıçta fazla gelen 150 lira artık az bile geliyor. Türkiye'de bu kadar kaliteli bir dergi çıkacağını tahmin etmiyordum. "Okuyucudan bu kadar ilgi gören bir dergi olmamıştı." diyorsunuz. Ben de "Okuyucu isteklerine bu kadar önem veren bir dergi daha görmemiştim).

İkinci sayıdaki iddianıza rağmen derginin ciltlemesi, hâlâ bu kaliteye yakışmayacak kadar kötü. Bir de ilk sayınızdaki iddianız doğru değil gibi geldi bana. Çıplak Maymun'un kapağındaki kadın, Victoria Principal'e pek benzemiyor.

Ali Paker
İstanbul

Erkekçe'nin Notu: Ciltleme sorununu kökünden çözümleyecek kesin önlemler araştırıyoruz. Bu konu kısa zamanda sizi rahatsız etmekten çıkacak.

Çıplak Maymun'un kapağındaki kadının Victoria Principal olup olmadığına gelince, biz Victoria Principal'ın bizzat kendisinin yalancısıyız. TV Guide ve People dergilerinden çıkan röportajlarda yaşamını anlatırken "Bu kapağa poz vermek hayatımda dönüm noktası oldu" diyen bizzat kendisi.

Erkekçe'nin genelinde telif yazıların ağırlık kazanması çok iyi olurdu. Çünkü derginin ilgili olduğu hemen her alanda, ülkemiz ve ülkemiz erkekleri özel nitelikler taşıyorlar. Haftalık Yankı Dergisine dikkat edin. Seks sayfaları bazen şaşılacak derecede güzel oluyor. Ama hep çeviri. Bunu yerli uzmanların genellikle sade suya tirit söyleşileri ile dengelemeye çalışıyorlar.

Yurdumuzda cinsel bilim alanındaki yayınlar ya akademik, ya da fazla popüler. Erkekçe bir cehalet alanı sayabileceğimiz cinsel bilim konusunda bilgilendirme işlevini de kendi üslubu içinde üstlenirse çok yararlı olacaktır. Çok daha bilgili ve aydın olma iddiasındaki okura seslenen Penthouse sürekli bir Sex-Index vermişti.

Bir de merakım var. Şamdan ile

ilgili yazıyı Şamdancılar mı yazdılar? Sonra niye hep İstanbul. Başka kentte restoran yok mu?

Hulki Aktunç
Yaratım Reklam
Yönetim Kurulu Başkanı

Erkeğin sorunlarına daha ciddi eğilmek gerekir. Derginiz biraz daha derli toplu olmalı. Erkeği, kadın budalası yerine koymuşsunuz. Hikayeleriniz çok kötü. Niye Nazan Şoray? Yıldız Kenter veya Ayten Gökçer olabilirdi.

Turan Oğuzbaş
Şair-İstanbul

Seks konuları kadar, ekonomik konular da ağırlık kazanmalı. Biz erkekler iki şeyle ilgileniriz. Seks ve ekonomi.

Fuat Ürkün
G.A.Baker Araştırma Servisi Müdürü

Fazla ansiklopedik bilgiler veriyorsunuz. Ben öğrenmek değil, eğlenmek istiyorum.

Musa Yahya
Helena Rubinstein Genel Müdürü

Eleştirecek şey bulamadım. Herşey çok güzel.

Mukaddes Cağaloğlu
Pars Reklam Sahiplerinden

Çok beğendim. Olumlu bir dergi çıkarmışsınız.

Fuat Yalçınkaya
İstanbul Bankası Reklam Müdürü

Erkekçe'yi umduğumdan çok iyi buldum. Seksle ilgili bölümler önce beni şaşırttı. Sonra o bölümlere de yer verilmesi gerektiğini düşündüm ve hak verdim. Başarılı bir dergi çıkarmışsınız. Uzun ömürlü olacağına inanıyorum.

Alev Özer
A ve D Reklam Sahibi

MÜJDE AR

Müjde Ar'ın fotoğrafları gerçekten bir fotoğrafçılık şaheseri... Ama açık söyleyeyim, Müjde Ar'ın kendisi pek yok sayfalarınızda. Bakışları ile erkekleri çıldırtan, TRT de reklamları "Bu kadının bakışları bile müstehcen" diye geri çevrilen Ar'ın açık gözlü tek resmini bulamadınız mı? Ya ayağındaki külotlu çorap? Erotizmi, külotlu çorap kadar öldüren başka şey biliyor musunuz? Müjde Ar'ı, daha çok Müjde Ar'lı fotoğraflarla görmek istiyoruz.

Erhan Aktepe
İstanbul

Müjde Ar'ın fotoğrafları yüzünden dükkanımın camları kırıldı. Mahallenin gençleri derginizi kapışmak için doluştular. İçini şöyle bir karıştırınca da coştular. Her sayınız bana birkaç cama malolacaksa işimiz var.

Bir bakkal-İstanbul
İsim, adres gizli

Bu Sayı

Erkekçe olarak size bu üçüncü mektubumuzu yazarken, elimizde ilk sayının rakamları var. 75 bin net basmış, bin tanesini idareye ve daha sonra mektupla bu dergiyi isteyecek olanlar için arşivimize ayırmıştık.74 bin dergi bütün Türkiye'de piyasaya sürüldü. 71.670'ini sattık. 2330'unu iade aldık. Ama bu iadeler elimizde birgün bile kalmadı. Birçok kentte Erkekçe piyasaya çıktığı anda bitmiş, bize yeni istekler gelmişti. Ama ikinci baskı yapmağa teknik olanaklarımız yoktu. Beklemelerini rica ettik. Geri gelenler bu bölgelere yeniden dağıtıldı. İstanbul'un altı bine yakın bayiinden gelen iade sayısı sadece 50 idi.

Dergiler ilk sayılarını yerleşmek umudunda oldukları tirajın üstünde basarlar. Çünkü ilk sayı merak sayısıdır. Yeniye merak... Bu sayıyı alanların bir bölümü bir daha alma gereği duymaz. Bu yüzden ikinci sayıdan başlayarak, tiraj azar azar indirilir. Umut edilen rakama otururşa ne iyi. İnmeğe devam ederse, dergi kapanır gider.

Açık söyleyelim, Erkekçe'de bu hesaplarımızda yanılmanın sevinci içindeyiz. Evdeki hesabımız çarşıya, yayıncılık gelenekleri Erkekçe'ye uymadı. Çünkü elinizdeki bu üçüncü sayıyı, ilk sayımızın üstünde bastık.

Gösterdiğiniz bu ilgi Erkekçe'yi hazırlayanlar için yeni bir doping oldu. Üçüncü sayımız için kolları bir başka sıvadık. Burada hemen açıklamakta yarar var. Neyi nasıl yapmanız gerektiği konusunda bize yolladığınız mektuplar tahmin etmeyeceğiniz kadar yararlı oluyor. Dikkatli ve titiz okuyucularımız hemen her resmi, yazıyı inceliyor ve eleştirilerini bildiriyorlar. Böylece gözümüzden nelerin kaçtığının farkına varıyoruz. Yeni yazı ve resim konularının seçiminde, işlenmesinde bu mektuplar yol gösterici oluyorlar. Ne yazık ki, sayfalarımızın kısıtlı oluşu yüzünden bu birbirinden ilgi çekici mektupları seçmek ve kısaltıp yayınlamak zorunda kalıyoruz. Tekrar rica ediyoruz. Bu ilginizi sürdürün. Bize hep böyle yazın. Her mektubunuz, uyarınız, eleştiriniz, bu dergiyi biraz daha sizin yapacaktır.

Üçüncü sayımızın baş konusu. **Türkiye'de Antibiyotik Çılgınlığı** adını taşıyor. İlaçların nasıl sorumsuzca kullanıldığı konusunda suya sabuna dokunan bir yazı yazmağa karar verdiğimizde, itiraf edelim neye el attığımızı kendimiz bile bilmiyormuşuz. Konuştuğumuz profesörler, doçentler, doktorlar, uzmanlar öyle tüyler ürpertici açıklamalar yaptılar ki... Hepsinin birleştiği bir tek nokta vardı.Konuşmaya gelen Erkekçe yazarını çoşku ile kutluyor ve "Bu araştırmanız binlerce kişinin sakat kalmasını, hatta ölmesini önleyecektir. Bir ulusal görev yaptığınızın farkında mısınız?" diyorlardı. O zaman değildik, ama şimdi farkındayız. Antibiyotiklerin mutlak testler yapılarak ve doktor kontrolünde çok ölçülü verildiği Amerika Birleşik Devletleri'nde bu tür tedavi gören 700 hastadan beşi, yan etkiler yüzünden hayatını kaybediyordu. Rakam böyle ölçülü ve kontrollükullanan Amerika'da böylesine korkunçsa, leblebi gibi antibiyotik hapı yutulan Türkiye'de kimbilir neydi?. Konuyu bir ilaç bilim uzmanı, bir mikrobik hastalıklar, bir çocuk, bir kadın hastalıkları uzmanı, bir de eczacı ile konuştuk. Araştırmamız bir yandafelaketi tüm korkunçluğu ile ortaya koyarken, bir yanda da, çözüm yolları getiriyor.

Yazımız ve konuşmalar uzun. Ama tek satır, tek kelime atmaya kıyamadık. Çünkü işin ucunda, dünyanın en pahalı varlığı, insan hayatı vardı. Sizin, sevdiklerinizin, yakınlarınızın, dostlarınızın hayatı. Bu yazıyı mutlak okuyun ve herkese okutun. Okuyamayanlara anlatın.

Bu ay sizlere **Suna Yıldızoğlu** ve **Bo Derek**'in fotoğraflarını sunuyoruz. Tüm dünya sinema basını 1980'li yıllarda "Beyaz Perdede Seks" deyince, yanına hemen kocaman bir "Bo" yazıyor. "10" filmini görenler, bu kanıyı zaten paylaşıyorlar. Görmeyenler içinse, dergimizdeki resimler ve yazı yeterli olacaktır.

Suna Yıldızoğlu sizin için yabancı birisi değil, değil mi? Ama, iddia ediyoruz ki, yanılıyorsunuz. Çünkü bugüne dek ne böyle resimleri çekildi, ne de böyle konuşturuldu. Bakın, okuyun, hakvereceksiniz.

Tarihe Yön Veren Kitaplar dizimizde sıranın **Adam Smith ve Ulusların Zenginliği**'ne gelmesi belki bir tesadüf. Ama, liberal bir ekonomi dönemine girerken tarihe "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" diye geçen, çağdaş ekonominin babası sayılan Adam Smith'i doğrusu ve yanlışı ile ele alıp anlatan bu yazıyı "Ben aydınım" diyen herkesin okuması gerek. Erotik yazına meraklı olup da, **Erica Jong**'u, Uçuş Korkusu ve Önce Can yazarını bilmemeğe imkan var mı? Bu adı belki duydunuz. Ama biz duymadığınız bir yanını getiriyoruz. Jong o doyumsuz erotik uslubu ile bu kez kendi seks yaşamını anlatıyor.

Size burada aslında dergimizin her yazısını ayrı ayrı tanıtmak istiyoruz. Ama sözü uzatıp, yazılarımıza ayrılmış sayfalardan çalmağa da gönlümüz razı olmuyor.. Erkekçe'nin elinizde tuttuğunuz bu en zengin sayısında (Dikkatli okuyucularımız 100 sayfalık ilk sayımızdan sonra, ikincinin 108 sayfa çıktığını farkettiler. Bu elinizdeki 116 sayfa) her yazı, her satır mutlak ilginizi çekecek birşeyle dolu. Hepsini bir güne sığdırmanız şart değil. Erkekçe'yi başınızın ucuna koyun. Bir ay boyu okuyun. Merak etmeyin eşiniz kıskanmaz. Çünkü Erkekçe okumanızın, sizde kendisini daha mutlu edecek yönde değişiklikler yaptığını görecektir. Tıpkı kardeş dergimiz Kadınca'nın onu daha sevilen bir eş yaptığı gibi.

Hoşça Kalın!

Body Veil deodorant

dört üstün parfüm
Estée, Chloé,
Charlie ve For Men.

PAKOSA PARFÜMERİ KOZMETİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Büyükdere Cad. Pehlivan sok. No. 4 2. Mecidiyeköy İstanbul

KORTEYL

İnsan soğukta üşütmez!.

Birisi kalkıp da size "Kışın üşütüp hasta olmak istemiyorsanız, pencerenizi bol bol açın, soğuk hava içeri girsin" derse, herhalde bunu söyleyenin üşüttüğünü düşünürsünüz değil mi? Ama fena halde yanılıyorsunuz. Daha doğrusu hepimiz yanılıyoruz. Kış günü pencere açık yatıp da, ertesi gün sapasağlam kalkanlara şaşıp "Biz bu kadar dikkat ediyoruz gene de, durmadan burnumuz akıyor" deyişimizde meğerse bir bilimsel gerçek varmış... Dinleyin şimdi:

Soğukalgınlığı yapan virüsler kış aylarında en büyük yoğunluğa ulaşırlar, ama bunun sebebi, soğuk hava değildir. Bunun en büyük delili de, kutup bölgelerinde asla nezle ve gribe rastlanmayışıdır. Burada tek tük hasta insan görürseniz bilin ki, bu adam buraya daha ılıman bir iklimden mikrobu alıp gelmiştir. Sebep mi?

Bildiğimiz soğukalgınlığı nezle, grip virüsleri aşırı sıcaklıklarda, yani çok soğukta da, çok sıcakta da yaşayamazlar. Devamlı aynı düzeyde giden, fazla değişmeyen ortalama sıcaklıklara bayılırlar. En sevdikleri sıcaklık derecesi, insanın en sevdiği derecenin aynıdır.

Yeni araştırmaların sonuçlarına göre, dışarda hava soğuyunca, soğuk almamızın tek sorumlusu kendimiziz. Sıcaklık düşünce evin bütün girdi çıktısını, hava deliklerini kapayıp, içerde sevimli bir sıcaklık yaratma çabasına düşeriz. Odamızda, salonumuzda hava dolaşımı durur. Sıcaklık belirli derecenin üstüne çıkmaz, belirlinin altına inmez olur. Bu tür hava da, insanı hasta eden virüslerin, alerjik maddelerin ve sporların hızla üremesi ve yayılması için ideal ortamı oluşturur.

Kış aylarında ikide birde burun çekmeyi önlemenin en iyi çaresi, açık pencerelerdir.

Kışın soğukalmaktan korkmayın. Bırakın mikroplar ve virüsler donsun. Size birşey olmaz.

Prezervatif rehberi!.

Doğum kontrol hapı ve spirallerin tehlikeli yan etkilerinin olduğunun ortaya çıkmasından bu yana, prezervatifler yeniden ençok aranan kontrol aracı haline geldi. Hemen her ülkede çeşitli şekil, renk ve maddeden kaputlar yapılıyor ve satılıyor. Ülkemizde bu endüstri yok. Bize genellikle Çek malları geliyor. Zaman zaman İngiliz ve Alman mallarıysa işportada görülüyor.

Fazla seçme hakkınız pek yok ama, işte size, prezervatif seçerken dikkate almanız gereken birkaç not:

Renkli prezervatiflerden sakının. Bazıları penis üzerinde ciddi yanıklara, ya da sabunla çıkmayan lekelere yolaçıyor. Firmalar kullandıkları boya maddesini asla açıklamıyorlar. Ama son araştırmalar bunların pek çoğunun kanserojen olduğunu ortaya koydu. Özellikle siyah renkliler bu bakımdan büyük tehlike...

Yüzeyi tırtıllı prezervatif alırken, bunun eşinize daha büyük zevk vereceği izlenimine hiç kapılmayın. Pekçok kadın vajina içinde böyle bir yüzeyi hissetmez bile. Kadınlar, prezervatif üzerindeki mikroskobik girinti ve çıkıntıların klitorisi okşamasından daha fazla tahrik olurlar. Pürüzlü kaputlar, vajinanın içine de zarar verebilir.

Ucu meme başı gibi olan kaputları tercih ediniz. Bu meme başı gibi boşluğa meni rahatlıkla dolacağı için kaputun patlaması tehlikesi daha azalır. Takarken bu kısmı burarsanız, içinde hava boşluğu da bırakmamış olursunuz. Boşaldığınızda kaput zorlanmaz. Eğer aldığınızda böyle meme başı gibi çıkıntı yoksa, o zaman taktığınızda siz, uçta biraz boşluk bırakın.

Bir prezervatif yırtılır, ya da patlarsa, markasını aklınızda tutup, bir daha o markaya güvenmemeye bakın.

Dokunun ve dokunulun

Dokunmak, dokunulmak. Bilim adamları insan oğlunun en büyük ihtiyaçlarından birinin bu olduğunu belirlediler. Dokunulmak, sarınılmak, okşanmak, yemek yemek kadar önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıktı.

Kendilerine çok az dokulunan, çok az kucaklanan bebeklerin, dokunulma açlığı içinde hastalanıp öldükleri belirlendi. Deri doğduğu andan itibaren insanın en büyük organı. Bu organın tek gıdası da dokunulmak. En yakınları ile bile karşılaştıklarında uzaktan selamlaşan batılılar, örneğin Amerikalılara göre, şöyle biraz tanıdıklarına hemen sarılan, yanaklarından öpen oryantaller ruhsal bakımdan çok daha sağlıklı oluyor. Bu ruhsal sağlık, fiziksel durumu da doğrudan etkiliyor. Şimdi Amerikalı bilim adamları, vatandaşlarına "Aman her fırsatta birine dokunun, bırakın size dokunsunlar" diyorlar.

Yapılan deneyler, komadaki insanların bile dokunmaya tepki gösterdiklerini ortaya koydu. Dokunma sırasında hastanın kalp atışları ve tansiyonu değişiyor. Nefes alıp vermesi hızlanıyor.

Gene hastanelerde yapılan deneylerde, her türlü tedavi ile birlikte dokunmanın en kötü hastayı bile daha hızlı iyileşmeye götürdüğü ortaya çıktı.

İşine otobüs veya dolmuşla giden bizim vatandaşların, dokunma ve dokunulma konusunda herhangi bir sıkıntısı olmaması gerek!..

Parkinson yasası 22 yaşında

Parkinson Yasası 22 yaşında. Nedir bu Parkinson Yasası... Hayır, ne Newton Yasası gibi fizik, ne ceza yasası gibi hukukla ilgisi yok. Parkinson bundan tam 22 yıl önce bir toplumsal yasayı keşfetmiş ve açıklamış. O günden bu yana her olay, yasayı biraz daha kanıtlamış hepsi o kadar...

Şimdi önce C. Northcote Parkinson'un koyduğu yasayı okuyalım:

"İnsanlar kendilerine verilen bir işi zamanın ve kendilerini daha önemsetmek için altlarına yeni eleman alabilme kapasitelerinin yettiği sürece uzatırlar. Bu yüzden bürokrasi durmadan büyür, büyür, sonunda artık o işi yapamaz hale gelirler."

Parkinson'un bu yasasının bir de alt yasası var. Diyor ki, "Savaş zamanında bürokrasinin büyümesi çok daha hızlıdır. Barışta yıllar alacak bir gelişme, savaşta göz açıp kapayıncaya kadar gerçekleşir."

Parkinson, İkinci Dünya Savaşında bizzat şahit olduğu bir olayı anlatıyor:

"—Hava fotoğraflarının deşifre edilmesi için bir er görevlendirildi. Kendisine bir köşede bir de masa verildi. Delikanlı 'Başüstüne efendim' dedi ve masasına oturdu. İki gün sonra komutanın önüne çıktı. 'Masama o kadar çok fotoğraf geliyor ki, yetişemiyorum. Bana bir yardımcı verin. Tabii onun üzerinde bir otorite kurabilmem için benim de onbaşılığa yükselmem gerekiyor' dedi. Komutan durumu inceledi. Er haklıydı. Dediğini yaptı. Üç ay sonra, Hava Fotoğraflarının Deşifre Edilmesi Dairesinde 85 kişi çalışıyordu ve işe ilk başlayan er şimdi, yarbay rütbesi ile bu dairenin başkanıydı. Yarbay daire yönetimi ile öylesine meşguldü ki, artık bir tek fotoğrafı eline alıp inceleyecek vakit bulamıyordu."

Parkinson'un bir anısı da şimdiki Başkan Ronald Reagan ile ilgili.

Reagan, California Valisi olduğu zaman, gereksiz kadroları iptal etmeğe başlamış. Ünlü Okland köprüsünün bakımı ve boyanması ile görevli 77 kişilik kadroyu 56'ya indirmekle de iftihar etmiş. "Daha da indirirdim, ama imkan yoktu. Bu köprü daha az adamla korunmaz" demiş. Sonra Parkinson araştırmış köprü yapıldığında sadece 12 kişilik bir ekip, bakım ve boyama işlerini yürütüyormuş. Üstelik o zaman, bugünkü gibi büyük, insan gücü kullanımını azaltan dev boya makineleri ve spreyleri kullanılmıyor, herşey elle yapılıyormuş.

Devlet Başkanımız Kenan Evren "KİT'ler gereksiz adam dolmuş. Zonguldak kömür madenlerinde yeraltında çalışan her bir kişiye, yerüstünde 18 kişi düşüyor" derken, Parkinson Yasasının ülkemizde de geçerli olduğunu anlatmadı mı?.

Boğaz Köprüsünün kadrosu, açıldığında neydi, bugün ne, dersiniz?...

Güneş gözlüğü seçme sanatı!.

Kışın güneş gözlüğünden sözedilir mi diyeceksiniz?. Uzmanlara göre edilir. Bilim adamları, güneş gözlüklerinin bütün yıl takılmasını tavsiye ediyorlar. Özellikle kışın, karda. Gözlükler, gözlerimizi zararlı kızıl ve mor ötesi ışınlardan korurlar. Bu ışınlar, gözü tahriş edip, hastalanmasına yolaçabilirler. Kayak meraklıları için en iyi gözlük, polaroid ya da aynalı olanlar. Bunlar özellikle, sudan, asfalt yoldan ve kardan yansıyan ışınları durdurur. Günlük kullanış için çok karanlıktırlar. Bu tür gözlükler, güneşte uzun zaman kalma zorunda olanlar içindir.

Normal zamanlarda, plastik, ya da güneşe duyarlı camlar yeterlidir. Bunlar mor ve kızıl ötesi ışınları durdurmaz, ama gözleri dışarda yeteri kadar korur.

Gri renkli camlar, gözlerin renk görmesini enaz engeller. Yeşil ikinci en iyi renktir. Maviden sakının. Özellikle trafik ışıklarında sizi yanıltabilir. Oranj ve pembe neşeli renklerdir ama bunlar süs olarak kullanılır, güneşe karşı hiçbir etkileri yoktur. Genel olarak gözleriniz camın arkasından görünüyorsa, bunlar güneş gözlüğü olmak için yeterli derecede koyu değiller demektir.

Gözlüğü satın almadan mümkünse açık havada deneyin. Gözlük denemek, gözlüğü takıp aynaya bakmak demek değildir. Camın kalite kontrolünü yapmak için gözlüğü gözlerinizden bir karıştan az fazla ötede tutun ve camların ardından, köşeli bir şekle, örneğin bir resim çerçevesine dikkatle bakın. Gözlüğü sağa, sola doğru hareket ettirdiğinizde görüntü dalgalanma yapıyor, ya da atlıyorsa, o gözlük bozuk demektir.

Gözlüğünüz ayrıca büyük olmalı ve yüze rahat oturmalı.

Eğer, size yakışan gözlükle, daha iyi gösteren ve daha iyi koruyan arasında tercih yapmak zorunda kalırsanız, görünüşü değil, sağlığınızı seçmekte tereddüt etmeyin.

Ayın oyunu: BANKO

Bu ay gene dostlar arasında oynanabilecek bir aile oyunumuz var. Öğrenmesi de, oynanması da çok kolay. 10 kişiye kadar oynayabilirsiniz. Ama en iyi sonuç altı, ya da yedi kişi olursa alınıyor.

Oyun, 52'lik bir tam deste ile oynanıyor. As en büyük, ikili en küçük kağıt.

Kağıdı dağıtana "Banker" diyoruz. Bir oyuncunun bankerliği, eğer oyunculardan biri "Banko" deyip, kazanmazsa, 3 tur sürüyor. Siz aranızda anlaşıp, iki veya bir turun sonunda da bankeri değiştirebilirsiniz. İster turlar bittiği için, ister banko deyip kaybetmiş olsun, bankerlik bir sonraki oyuncuya geçiyor. Herkes bir kez bankerlik yaptıktan sonra oyun bitiyor.

Oyun başlamadan önce, her oyuncuya eşit sayıda fiş dağıtılıyor. Çarşıda satılan plastik poker fişlerini kullanabilirsiniz. Yoksa, eskiler gibi fasulye tanesi, ya da kibrit çöpü ile de oynayabilirsiniz. Bu dağıtılan fiş sayısına kav diyoruz. Oyunu neşelendirmek için, kavları herkese belirli bir ücret karşılığı da verebilirsiniz. Kavı biten isterse oyundan çıkar. İsterse yeni kav alır. Ama kimseye bir defada ve önündeki kavı bitmeden birden fazla kav verilmez.

Şimdi diyelim ki, herkese 20'şer fiş verdiniz. Ya da yirmişer liralık. Oyunu öğrettiğiniz için de ilk banker olma hakkı sizin.

Banker, kendi yirmi fişini masanın ortasındaki bir çanağın içine koyar. Kağıdı karıştırır. Solundakine kestirir, sonra sağındaki oyuncunun önüne yanyana üç kağıt açar. Geri kalan desteyi de masanın üzerine kapalı olarak koyar.

Birinci oyuncu bu üç kağıdın sahibidir. Yapacağı iş, bu üç kağıtla, bankere karşı iddiaya girmektir. Bankerin kağıdı, masa üzerinde kapalı duran destenin en üzerindeki kağıttır. Oyuncunun iddiası, kendi üç kağıdından birinin, bankerin açacağı en üstteki kağıttan, cinsi de aynı olmak kaydı ile daha büyük olacağıdır. Bu iddiasına karşılık, istediği kadar fişi oyuna sürer. Doğal olarak sürdüğü fiş sayısı, çanaktakinden çok, ya da kendi önündekinden az olamaz. Çanaktaki tüm fişlere oynuyorsa, kendi önünde de çanağı karşılayacak fiş varsa "Banko" der. Oyuncu iddiasını yaptıktan, yani fişlerini sürdükten sonra, banker destenin en üstündeki kağıdı açar. Bu kağıt, oyuncunun önündeki üç kağıdın hiçbirinin cinsinden değilse, otomatikman banker kazanır. Bu kağıt oyuncunun önündeki kağıtlardan birinin cinsindense, kimin kağıdı büyükse o kazanır.

Banker, ikinci oyuncunun önüne üç kağıt açar. Oyun böyle sürer. Banker son dört kağıt kalana kadar kağıtları elinde kalan desteden vermeye devam eder. Son dört kağıt oynanmaz. Kağıt yeniden karıştırılır, kesilir ve oyun kaldığı yerden devam eder.

Şimdi bir örnek verelim.

Diyelim ki Ahmet Banker. Çanağa 20 fiş koyar. Belma'ya üç kağıt açar. Bunlar kupa 6, sinek papaz, karo 5 olsun. Bu zayıf bir eldir. Çünkü Belma için yegane kazanması muhtemel kağıt, sinek papazıdır. Ahmet, maça açılırsa otomatikman kazanacaktır. Kupa ve karo açtığı takdirde de, bunun 6'lı, ve 5'liden büyük olması ihtimali çoktur. Bu yüzden Belma oyun kuralı gereği "Pas" deme, yani oynamama hakkı olmadığından "Bir fiş" der, bir fiş sürer ve oynar. Ahmet destenin en üstündeki kağıdı açar. Bu maça oğlanıdır. Kazanır. Belma çanağa bir fiş atar. Belmanın kağıtları ve Ahmet'in açtığı kağıt bir kenara çekilir.

Ahmet, şimdi Cahit'in önüne 3 kağıt açar. Bunlar karo ası, sinek kızı ve maça papazıdır. Bu mükemmel bir eldir. Çünkü Ahmet kupa açmadığı takdirde, oyunu büyük bir olasılıkla Cahit kazanacaktır. Cahit bu elle "Banko" demelidir. Ama önünde sadece 20 fiş vardır. Çanakta ise 21. Bu yüzden "20" der. Ahmet kağıdı açar. Maça dokuzlusu çıkarır. Cahit'in maça papazı bundan büyük olduğu için oyunu kazanır. Çanaktan 20 fiş alır. Geriye bir fiş kalır.

Ahmet, Demir'e üç kağıt açar. Karo 8, sinek 2, sinek 5. Bu çok kötü bir kağıttır. Çünkü Demir'e sadece iki cins kağıt gelmiştir. Maça ve kupa açıldığında Ahmet otomatik olarak kazanacaktır. Karo ve sineğinde çok ufaklarının açılması halinde ancak Demir kazanabilecektir. Demir zorunlu olduğu en küçük iddiayı yapar. "1 fiş" der. Ama sürpriz. Ahmet karo 4 açar. Demir kazanır. Çanaktan bir fiş alır. Çanakta fiş kalmaz. Bankerlik Belma'ya geçer. O, çanağa 20 fiş koyar. Ahmet yeni bir kav alır ve Belma, Cahit'e üç kağıt açarak oyuna başlar.

Oyunun tek taktiği çıkan kağıtları hatırlayabilmek ve geri kalanları tahmin edebilip, ona göre fiş sürebilmek. Onun ötesinde, üç renkten büyük kağıtlar aldığınızda fazla fiş, küçük kağıtlar, yani kazanma şansı az olan elle, az fiş sürmeniz gerektiğini söylemeğe gerek yok. Tabii şansınıza güvenip "Ben küçük elle de kazanırım" diyorsanız o başka...

Vücudunuzun günlük iniş ve çıkışları

Bilim adamları bütün insanların biyolojik yapısının günün belirli saatlerinde aşağı yukarı aynı değişiklikleri gösterdiğini belirlediler. Hangi duyunuz, hangi uzvunuz günün hangi saatinde en iyi, hangi saatinde en kötü durumda bilmek ister misiniz?..

SABAH 7: Tabiat ananın alarmı çalıyor. Adrenalin hormonlarınız en üst düzeyde çalışmaya başladı. Vücut ısınız yükseliyor, kalp atışlarınız hızlanıyor. Bu saatte ayakta ya da uyur olmanız birşey farkettirmiyor.

SABAH 8: Seks hormonları salgısı doruk noktada. Erkeklerin sabah ereksiyon halinde uyanmalarının en büyük sebeplerinden biri bu.

SABAH 9: Soğuk duş için ideal saat. Soğuk su enaz şoku bu saatte yapıyor. Çünkü şu anda vücudunuz acıya karşı enaz duyarlı olduğu zamanı yaşıyor.

SABAH 10: İnsanın kendini dinlemesi, bir konuda konsantre olması, hafıza ve hatırlama için en ideal saat. Sınava giriyorsanız, bu saati seçin. Aynı zamanda en etkin döneminizi yaşıyorsunuz.

ÖĞLE: Vücudun alkole karşı en duyarlı olduğu saat. Öğle yemeklerinde alkol almaktan sakının.

ÖĞLEDEN SONRA 2: Hormon değişiklikleri herkeste bir enerji bunalımı yaratıyor. Öğleyin yediklerinizin bununla ilgisi yok.

ÖĞLEDEN SONRA 3: Dışa dönüklüğün, etrafı görme ve değerlendirmenin en yüksek olduğu zaman. Birisini denetleyecekseniz bu saati seçebilirsiniz. Yaratıcı duygular da bu saatte doruğa ulaşıyor.

ÖĞLEDEN SONRA 4: Metabolizma kendini geceye hazırlamaya başlıyor. Herkeste açık bir vites değişikliği görülüyor, hız azalıyor.

ÖĞLEDEN SONRA 5:Koku ve tat alma duyuları dorukta. Vücut akşam yemeğine hazırlanıyor.

AKŞAM 6: Fiziksel çalışma için ideal zaman. Ama ne yazık ki, bu saatte hemen herkes trafiğin içinde boğulmuş oluyor.

AKŞAM 7: Eve sinirli ve huzursuz mu döndünüz.Şaşmayın. Tansiyonunuz bu saatte doruğa ulaşır.

GECE 8: Kilonuza meraklıysanız, sakın tartılmayın. İnsan vücudunun en ağır olduğu saati yaşıyorsunuz.

GECE 10: Hormon seviyesi ve vücut ısısı düşmeğe başladı. Vücut kendini iyi bir istirahat için hazırlamağa başladı.

GECE YARISINDAN SABAHIN DÖRDÜNE: Vücut bir tamir fabrikası gibi çalışmaya başladı. Ölü hücrelerin yerini yenisi alıyor. Böylece yarına taze ve dinç kalkmanız sağlanacak. Hemen bütün vücut fonksiyonları asgari düzeyde çalışıyor. Kulaklar hariç. Duyma duyusu, bu saatte doruk hassaslığa ulaşır. (Hırsızların dikkatine).

GARDNER
REA

Futboldan mankenliğe!.

İşte size spor sayfalarında pek duymadığınız bir haber. Engin'den sonra Avrupa'ya bir futbolcu daha ihraç ediyoruz. Ama bu kez bildiğiniz gibi değil. Bir kadın futbolcu bu. Ülkemizde meraklı kızlar tarafından oluşturulan ender takımlar varken, Avrupa ve Amerika'da kadınlararası ligler büyük bir hızla sürüyor.

Şehnaz Vreskala, İzmir Filizspor Kulübünün kaptanı (Üstteki resimde elinde kupa olan). Aynı zamanda aranan bir fotomodel. Bu arada bir film teklifi almış. Tam başlayacakken, bu kez, Avrupa'dan teklif gelmiş. Hem futbol oynaması, hem filmlerde rol alması için.

İşte resimler... Siz karar verin... Şehnaz futbol mu ovnasın, film mi çevirsin?

Erkekçe!. Almanya'da

En güzel okuyucu mektuplarından birini Almanya'dan aldık. Erhan Sargın adlı okuyucumuz öyle güzel şeyler göndermişti ki, bunları "Geçen Sayı" sayfamızın küçük yerine sıkıştırmak yerine Kokteyl'e alıp, daha rahat değerlendirmeyi uygun bulduk. Resimlere bakınca bize hak vereceğinizi umarız. Sargın'ın zarfından bunlar çıktı.

Hamburg'un en ünlü iki fotomodeli Erkekçe okuyorlardı. Sargın, dergimizi Almanya'ya giderken Yeşilköy'de almış, beğenmiş, sonra da, fotomodel arkadaşları ve ünlü bir fotoğrafçı dostunun yardımı ile bize (Tabii sizlere de) bu güzel sürprizi hazırlamıştı.

Bütün dünya belediyelerine müjde

Kentin hem temizlik,hem enerji sorununu çözümlemeyi kim istemez?. İşte öyleyse size bilim dünyasından en son haber:

Bir yandan, kentlerin başına bela olan çöplerden kurtulacak, bir yandan enerji sorununu çözeceksiniz. Daha ucuz, daha temiz, daha cazip ve sonunda kalanları da para ile satabileceğiniz bir sistem. Bilim dünyasında Simplex Sistemi diyorlar adına. Bugüne kadar pek çok belediye kömürden havagazı yapıyordu. Pek çoğu da, çöplerden bir doğal gaz çıkarıyordu. Simplex Sistemi bu ikisini biraraya getiriyor. Sistemi bulan Helmut Schulz diyor ki:

"—Bu sistemi dünyanın 50 büyük kentinde uygulayın 200 milyon varil petrolle elde edilen kadar enerji sağlarsınız."

Sistemin geçerliği laboratuvarlarda kanıtlandı. New York, 1985'de bu sisteme geçme hazırlıklarına başladı. Bu sistemde, lağım suları, çöpler ve maden kömürü birlikte muameleye giriyorlar. Çıkan gazla elektrik enerjisi veren jeneratör döndürülüyor. Petrolle 4 dolara malolan elektrik, bu sistemle 2,5 dolara çıkıyor. Kömür, lağım suyu ve çöp belirli oranda karıştırılıp briket haline getiriliyor ve ısıtılıyor, çıkan gaz, yakıt olarak kullanılıyor, geriye kalan ise, temiz, sağlam ve sağlıklı bir yol yapım malzemesi oluyor. Bu sistemle bir kent günde 500 ton lağım 6 bin ton da çöpü imha etmiş oluyor.

Simplex Sistemi, sadece çöpün yanması ile elde edilenden 4 ile 8 misli, sadece kömürün yanması ile elde edilenden de yüzde 40 oranında daha fazla gaz sağlıyor.

İstanbul'un, Ankara'nın ve İzmir'in çöp yakma ve havagazı fabrikalarını bu sistem içinde birleştirme düşünülemez mi acaba?..

Meraklı bir Belediye Başkanı varsa, Prof. Helmut Schulz'a Columbia Üniversiteşi adresine yazabilir.

Yılan aşkı

Yılanların iki penisi olduğunu biliyor muydunuz?.

Havva'yı kandırıp, Adem'e memnu meyvayı yediren hayvanın yılan oluşu boşuna değilmiş demek.

İki penisli olmak, erkek yılanlara büyük bir avantaj sağlıyor. Biyolojik görevini yapmak, spermlerini, dişinin içindeki yumurtanın üzerine boşaltmak isteyen yılan, eşine bu sayede önden de, arkadan da yanaşabiliyor.

Ancak seks sırasında iki penisli olmanın bir yararı yok. Yılan bu aşamada penislerinden sadece birini kullanabiliyor. Burada yılana acımak gerek. Düşünün bir kez.. Ya insanın erkeği iki penisli olsaydı, neler neler yapmazdı?..

İnsan hücresinin formülü

Eğer bu derginin sayfasını tek santim boş bırakmamak kaydı ile bu büyüklükteki harflerle doldurmaya kalksaydınız, yaklaşık 6 bin harf yazabilirdiniz. 6 bin harf, insan vücudundaki küçük bir protein molekülünün örneğin insülinin formülünü yazmak için ancak yeterlidir. Eğer bir insan hücresinin kimyasal formülünü aynı büyüklükteki harflerle, duvarlara yazmaya kalksaydınız, bir ömür boyu zamana ve İstanbul'un bütün duvarlarına ihtiyacınız olurdu.

Dişçilerin dostu: ELMA

Günde bir elma, doktoru sizden uzak tutar derler Amerikalılar. Son bulgulara bakılırsa, bu lafın mucidi dişçiler. Çünkü elma, yüzde ondan biraz daha fazla, mayalanan karbonhidrata, ya da elma sirkesine sahip. Elma sirkesi de, mükemmel bir diş çürütücüsü.

Hemen herkesin inanışının aksine, her yemekten sonra bir elma yemek, ağzınızı temizlemek için geçerli ve yararlı bir yol değil, demek ki?..

Başından büyük aşk

"10" filminde Bo Derek'i baştan çıkaran, Julie Andrews'u deliye döndüren Dudley Moore'u hatırladınız değil mi?..

1.57 boyundaki Moore şimdi Hollywood'un en aranan seks yıldızı. Daha ilk sayımızda "Aranan Erkek olmak için yakışıklı, film artisti gibi olmanıza gerek yok" demiştik. İşte onun canlı kanıtı Moore... Hem filmlerde, hem özel hayatında en çok aranan erkek bugünlerde.

Şimdi kiminle çıkıyor biliyor musunuz?

Hani "Altın Kız"da o harikulade güzel Amerikalı atleti oynayan 1.80'lik Susan Anton ile...

1.57'lik erkek ve 1.80'lik kadın...

Susan "Dud'ın nesine kapıldım bilmiyorum. Ama beni güldürmeyi başardı. Onu seviyorum. Beni mutlu etmek için herşeyi yapıyor. Yapamadığı tek şey, benimle yanak yanağa dansetmek" diyor.

Yanak yanağa yerine, yanak göğüse dans etmek Dudley Moore'un daha çok hoşuna gidiyor herhalde...

"—Bu bücürdeki de ne şans" demeyin... Şans falan değil... Adam işini biliyor.

Daha önce sinema ve TV'nin en seksi kadınları ile çıktı. Defterinde Jane Seymour, Tuesday Weld ve Ali McGraw'ın da isimleri var!..

Kalp deyip geçmeyin

Kalp deyince aklınıza hep romantik şeyler gelmesin. Biraz da bilimsel gerçeklere bakın.

Memeli hayvanlarda cüsse küçüldükçe kalp çarpması hızlanır. Örneğin filin kalbi dakikada 27 kez çarpar. İnsanda bu rakam 70, kanaryada bindir. Ama işin garip yanı, çarpmalar arasındaki boşlukların, yani dinlenme zamanının toplamı, bu üç memelide de, günde 9 saattir.

En büyük memeli, mavi balinanın kalbi 900 kilodur. Bu kalp dakikada beş kez çarpar.

Solucanın 10 kalbi vardır.

Kalp sıcak günlerde daha çok çarpar.

Kalp kana verdiği oksijenin yüzde 70'ini, kendi çarpma mekanizmasında kullanır.

Ağır bir yemekten sonra kalbin çarpması hızlanır.

Kadının kalbi erkeğe göre dakikada 7-8 defa fazla çarpar.

Ani sevinç ve ani öfke kalp çarpmasını hızlandırır.

İnsan kalbi, yaklaşık vücut ağırlığının 1200'de biri kadardır.

Kalp, ana karnında cenin beş aylık olunca çarpmaya başlar. Ölene kadar çarpmaya devam eder.

Kalbin her çarpışı saniyenin onda sekizi kadardır.

Bir insanın kalbi ortalama günde 100 bin, yılda 38 milyon kez çarpar.

Ortalama bir ömürde kalbin çarpma sayısı 4 milyardır.

Kalp bir dakikada, insan vücudundaki toplam 96 bin kilometre uzunluğundaki damarlara (Bu damarlar ucuca eklense dünyayı ekvatordan iki kez çevirir), 4 ile 5 litre kan pompalar.

Kalbin bir günde pompaladığı kan 20 bin litredir.

Sanılanın aksine, korku kalp atışını yavaşlatır.

Kalp sabahları en düşük, ikindi üstü en yüksek düzeyde çarpar.

Normal dakikada 70 kez çarpan kalp, seks sırasında 90'a, orgazm anında 150'ye yükselir. Canlanmak için başvurduğumuz soğuk duş ise kalp çarpmamızı ancak 105'e çıkarır.

Kalp ağrısı mı, kol ağrısı mı?

İnsanın kalbinde birşeyler olunca niye sol kolu ağrır?.

Aslında kolu falan ağrımaz. Kalp ağrıları ile kol ağrıları omuriliği aynı noktada uyarırlar. Doğal olarak kalp, ömür boyu pek az böyle mesaj gönderdiği için, beyin, alışkanlıklarına uygun olarak, ağrı haberinin gene koldan geldiğini sanır.

İpek böceğinin marifetleri

İpek böceği yumurtaları öylesine küçüktür ki, bin tanesi ancak bir gram gelir. Ama bu yumurtadan çıkan böcekler, bir ay sonra kozalarını örmeye başlayınca, herbiri 3 kilometreden fazla ipek ipliği üretir.

"-Ne iğrenç değil mi?..."

Filmler

Bir sinema efsanesi: JAWS

Üç kişiydiler. Biri tipik bir sinemasever, öteki bir kitap kurdu, üçüncüsü ayrıntılara meraklı biri. "Jaws" adlı filmi birlikte seyrettiler. Film bitip çıkarken, sinemasever konuştu:

"—Müthiş birşey. Bundan iyisi olamaz"

Kitap kurdu, yanıtladı:

"—Güzel olmasına güzel ama, romanı çok daha iyiydi..."

Üçüncüsü, o denli aceleci değildi. Önce "konuyu" düşündü kendi kendine:

"—Amity adlı bir sahil kasabası var. Buranın nüfusu yaklaşık 1000 kişi. Ama yaz gelince durum değişiyor nüfus birden 10 bin oluyor. Zaten kasabanın tüm geliri de, bu turistlerden oluyor. (Boşuna turiste 'bacasız fabrika' dememişler) Günün birinde, 'akıllı' bir köpekbalığı çıkıyor ortaya. Önce bir kadını, arkasından 6 yaşındaki bir çocuğu öldürüyor. Sonuç, elbette panik. Kasabanın güvenlik görevlisi hemen önlem almaktan yana. Başta belediye reisi olmak üzere çok kişi de buna karşı. Onların da haklı nedenleri var. Olay duyulursa Amity'deki turistler hemen oradan kaçacak, ayrıca yeni kimse gelmeyecek. Bu durumda, evlerini turistleri kiraya veren belediye reisi başta olmak üzere, Amity'nin tüm yerlileri ne yapar, ne yer ne içer? Ama sonra iş saklı, gizli olmaktan çıkıyor. Böyle olunca köpekbalığını öldürmek, farz oluyor. Bir 'avcı', bir bilgin ve güvenlik görevlisi köpekbalığını öldürmek için yola çıkıyorlar. Bundan sonrası köpekbalığı ile üç insan arasındaki amansız mücadele..."

O bunları düşünürken, kitap kurdu yine konuştu:

"—Filmde (haydi, hata demiyelim) ama büyük bir eksiklik var. Benchley romanda tek yanlı değildi. Romanın başından sonuna kadar köpekbalığı avcılığı ile kasabadaki panik, paralel anlatılıyordu. Filmde böyle birşey yok. Filmin üçtebiri geçtikten sonra, kasaba tamamen bir yana atılıyor, herşey üç kişi ile köpekbalığı arasındaki mücadeleye veriliyor. 'Jaws' iyi bir film olabilir ama bence başarılı bir uyarlama değil."

Sinemasever, buna karşı çıktı:

"—Hiçbir uyarlamada satır satır kitaba bağlılık bekleyemezsin. Adam 4 saatte okunacak kitaptan, 2 saatlik bir film yapmak zorunda kalırsa, elbette bazı şeyleri atacak, bazı değişiklikler yapacak."

Kitap kurdu, aklına takılan başka birşeyi söyledi:

"—Bu film, bütün zamanların en çok iş yapan filmi olmuş. Biliyor musunuz, böyle bir film için Peter Benchley'e , yani Jaws'ı yazan adama ne vermişler: Sadece 175.000 dolar..."

Sinemasever "Halkısın ama kabul etmeseydi" dedi. "O günlerde kitabın

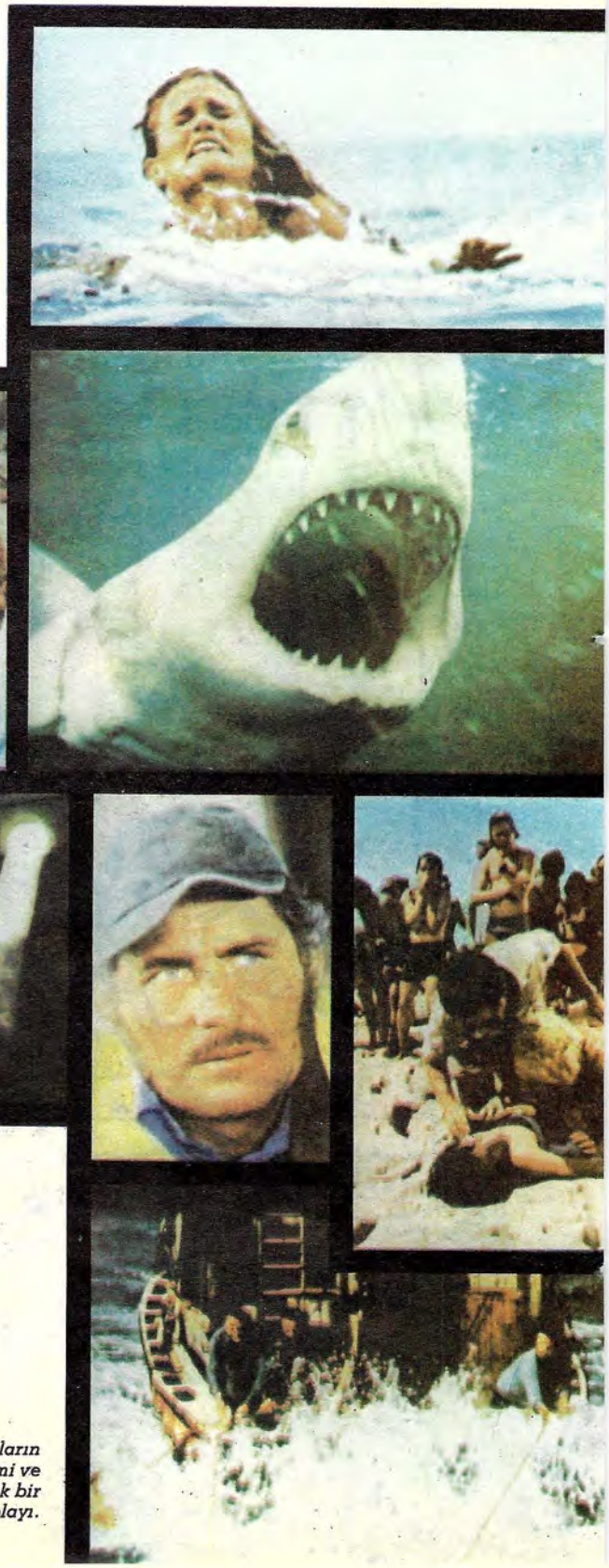

"Jaws", bütün zamanların en çok iş yapan filmi ve kayıtsız kalınamayacak bir sinema olayı.

peşinde sadece Universal yoktu. Fox da, MGM de kitabın peşindeydiler. Universal, en yüksek ücreti ödediği için hakkı aldı".

Ayrıntılara meraklı olan ise, hâlâ düşünüyordu.

"—Dur bakalım, işin aslını bir iyice düşünelim: Jaws'ı Peter Benchley yazdı. Roman kısa sürede, adeta füze hızıyla listelerde yükseldi. Hollywood malum, 'her best seller film olur' der. Hemen kitap açık artırmaya çıktı, sonunda 175 bin dolara Universal'ın üstünde kaldı".

MGM (150 bin dolardan fazla ödemediği için, kitabı alamamıştı) film için 20 milyonluk bir taslak bütçe hazırlamıştı. Universal ise 8 milyona bu film yapılır diyordu. O günlerde MGM'in bir üst düzey yetkilisi ne demişti?

Devamı 111. Sayfada

Playboy'un öyküsü

1953 yılı kasım ayı. **Hugh Hefner** adlı bir genç adam, evinin mutfağında duran masada bir derginin ilk sayısını hazırlıyor. Olanakları son derece kısıtlı. İşe sadece 600 dolarla başlamış. Ev eşyalarını teminat gösterip bankadan üç-beş kuruş alabilmiş. Telif hakkı ödeyecek durumda değil. Bu yüzden yazarlara, çizerlere eserleri karşılığı derginin hisse senetlerini vermiş.

Bu koşullarla hazırlanan derginin adı **"Stag Party"** olacak. Baskıdan iki gün önce **"Stag"** adlı derginin avukatı telefon ediyor.

"**Bu adı kullanırsanız, tazminat davası açarız**".

Dergiden 2000 dolarlık hisse senedi alan Eldon Sellers "**Niye bu tehlikeyi göze alalım**" diyor ve "**Playboy**" adını öneriyor.

"Playboy"un ilk sayısı 1953 yılı aralık ayında çıkıyor. Dergi 40 bin basılmış. Sadece 15.000 satarsa, iflas edecek. Hefner korkuyor.

Ve aradan sadece iki yıl geçiyor. Playboy'un Chicago'da 4 katlı bir bürosu, 30 kişilik bir kadrosu ve 900 bin tirajı vardır.

Playboy'dan önce "Esquire" Amerika'nın en cüretli dergisi sayılıyor. (Bunun nedeni de, Albert Vargas ve George Petty'nin çizdiği stilize resimler) Bu arada kulvar dışında gözüken Life ve Look gibi dergiler de zaman zaman cüretli davranıyorlar. (Bir örnek: 1930'da bir Çek filminde Heidi Kiesler adlı bir oyuncu çıplak, denize giriyor, yüzüyor. İki dergi o sahnelerin resimlerini yayınlıyorlar ve bu, bir olay oluyor. Öyle ki, sadece bu resimler ile Kiesler ün yapıyor. Hollywood'a çağırılıyor. Adını Hedy Lamarr olarak değiştirip yıldız oluyor.)

Playboy ve benzeri dergiler önceleri tezgah altında satılıyor. Satın alanlar dergiyi ya bir gazetenin içine gizliyorlar, ya da görünmesin diye ters katlıyorlar. Zamanla bu da değişiyor. Playboy ve benzeri dergiler, vitrinlerin en gösterişli yerlerine konuyor.

James Joyce, bir eserinin 50 dolarla tefrika edilmesine **"Eserimin bu tür bir yerde yayınlanmasını istemiyorum"** diye karşı çıkıyor. 5 yıl sonra, tüm yazarlar hikaye ve romanlarını bu dergilerde yayınlatmak için yarışa giriyorlar.

Posta İdaresi, bu tür dergilerden ikisini **"Müstehcendir"** diye dağıtmayı reddediyor. Dergi sahipleri yargıtayda dava açıyorlar. Bu dava uzun sürüyor ama sonunda kazanılıyor. Böylece posta idaresi, koyduğu yasağı kaldırmak zorunda kalıyor.

Bu arada Kinsey'in ünlü raporu yayınlanıyor. 12.000 erkek üzerinde yapılan bu araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar işe bilimsel bir boyut katıyor. Bazılarının bu gerçekler hoşuna gitmiyor ama, gerçek gerçektir.

1973 yılına gelindiğinde Playboy'un tirajı 6 milyona yükseliyor. (Bir yıl önce tiraj 7 milyona yükselmiş, ancak **Penthouse** yaptığı hamle ile hayli okuyucu almıştır). Bu arada **"Müstehcen"** kavramı da alabildiğine tartışılıyor. Kesin sınırları

Devamı 112. Sayfada

hasan kurbanoğlu

farkediliyor, beğeniliyor, seviliyor...

Sauna ile günün yorgunluklarından, hareketli bir yaşamın yükünden kurtuluyor. Kendisine gereken zamanı ayırıyor.
Temizliğine, bakımına özen gösteriyor.
Dinç ve sportmen... Çevresine saygılı ve saygın.
Farkediliyor, beğeniliyor, seviliyor...

Etap Sauna O'nun kadar size de yakın.

Sauna
Türk hamamı

ETAP
MARMARA
INTERNATIONAL
HOTELS
Taksim - İstanbul Tel: 44 88 50

(ULTRA)

Plaklar

Güzel bir korsan albüm

Ülkemizde her ay ortalama 20 civarında yabancı şarkıcı ve toplulukların seslendirdiği albüm yayınlanır. Bunların yarısından çoğu ise sahiplerinden lisans alınmadan, izinsiz çıkarılır. Ayrıca birçok hit şarkının birarada getirilmesiyle dışarda eşi olmayan albümler de üretilir ülkemizde.

Bu ay ilk sözünü edeceğimiz albüm bu tür korsan plaklardan biri. Sekiz ay kadar önce birincisi yayınlanan "Poz Jazz 2". Albümde birbirinden güzel 6 yapıt yeralıyor. Pop jazz sevenler için "Arşivlerinde mutlaka bulunmalı" diyeceğimiz bir uzunçalar. Randy Crawford'dan "One Day I' ll Fly Away", Bob James'den "Snowbird Fantasy", John Klemmer'den "Deja Vu" ve "Life Song", Spyro Gyra'dan "Morning Dance", Chuck Mangione' den "Feels So Good" albümün parçaları. Özeti, 10 üzerinden 10 numara...

Bugüne dek köşemizde hep uzunçalarlardan sözettik. 45'lik plak satışlarının gittikçe azalması ve minimuma düşmesi yapımcıları albüm üretimine itiyor ve bu nedenle çok az 45'lik çıkıyor. Ne var ki, bu ay elimize geçen Nilüfer ve Coşkun Demir'in 45'liklerinden sözetmemek haksızlık olacaktı. Nilüfer, Barbra Streisand'ın "Woman In Love"ını İstanbul Gelişim'in aslından ayırt edilemeyecek kadar güzel eşliğinde "Ben Seni Seven Kadın" olarak söylemiş. Fikret Şenes'in güzel sözlerinde zaman zaman sıkışıklıklar varsa da şarkı beğenilerek dinleniyor. Arka yüzü için "Birşey söylemeye değmez" deyip geçeceğiz.

İkinci 45'liğimiz Coşkun Demir' den. Cenk Taşkan'ın iki bestesini, Özdemir Kaptan ve Nükhet Duru'nun yazdığı sözlerle okuyan Demir, hafif müziğimize güzel bir plak armağan ediyor. Parçaların adları: "Bize Kalan Nedir" ve "Varsın Olsun"

● DİSCO FASIL-5

Bir disco fasıl plağı daha. İstanbul Çalgıcıları ve İstanbul Şarkıcıları bu kez Mustafa Özkent'in düzenlemelerini seslendiriyor. "Batan Gün Kana Benziyor" ile başlayıp "Adalardan Bir Yar Gelir Bizlere" ile noktalanan longplay'de 18 şarkı var. Bu tür müziğin meraklıları için salık verilir.

● PARADIDLE-5

Pop müzik meraklıları için güzel bir albüm daha. Uyanık yapımcılar yine 10 çarpıcı parçayı bir albümde toplamışlar (Türk işi). Kenny Rogers' ın "Lady"si "Paradidle-5"in en vurucu parçası. Diğer dikkati çekenler: El Amor (Jose Luis Perales), La Clairiere De L'enfance (Gerard Lenorman), Morir De Amor(Miguel Bosé) ve Angel (Shake).

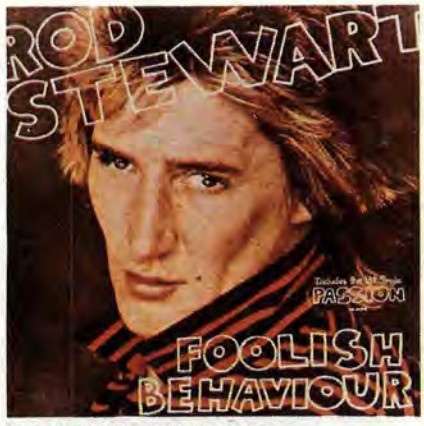

● FOOLISH BEHAVIOUR (ROD STEWART)

"Do you think I'm Sexy"den sonra Stewart yeni bir hit şarkı yaptı. "Passion", bir öncekinin hem kardeşi, hem de bu yeni albümün en çok dikkati çeken parçası. "Warner Bross" etiketi ile yayınlanan plakta 10 şarkı yeralıyor.

● SEVDALIYIM(SELÇUK URAL)

Söz yazarı ve besteci Mustafa Alpagut ile Selçuk Ural beraberliği zaman zaman iyi sonuçlar verdi. Ne var ki, bu albümden dillere takılıp uzun süre söylenecek bir şarkı çıkacağını sanmıyoruz. İlk çalışmalarındaki heyecanını ve yüklü potansiyelini artık eritmiş gibi görünen aranjör Osman İşmen birbirine benzeyen ve laf ola yapılmış görünümünü veren düzenlemeleriyle şarkılara gerekli şekilde eğilemediğini bir kez daha gösteriyor. Özellikle nefesli sazlardan iyi randıman almanın güç olduğu müzik dünyamızda orkestrasyonların sahip olduğumuz koşullar paralelinde yapılmasında yarar var. Selçuk Ural bir Orhan Gencebay bestesi olan "Hatasız Kul Olmaz" ile yeni bir atağa kalkabilirdi ama plağı tutturması zor gibi. Albümün en sevimli parçası: "Sevdalıyım".

● WELCOME TO 1981

Dokuz ayrı plaktan toplanan 9 ritmik parça ile disco müziğini sevenler için bir başka korsan albüm oluşturmuş yapımcılarımız. James Brown, Jermaine Jackson, Patrice Rushen, Bar-Kays, Suzi Lane, Billy Ocean, Voyage, Sergio Mendes ve Maquina Cafe'den birer parça var içinde. Özellikle Sergio Mendes'in "Lonely Woman", Maquina Cafe'nin kendi adlarını taşıyan "Maquina Cafe" si dikkati çekenler.

● ROMALI PERİHAN

Bir de arabesk albüm var ayın yenileri arasında. Evet ülkemizde satış ve kazanç açısından en verimli plaklar arabesk yapımlar ama her üretilenin de tutulacağı konusunda umuda kapılmak büyük yanlışlık. Romalı Perihan arabesk müziğe lezzet katmak açısından çok yetersiz kalıyor. Bu iş için şarkıcının iyi bir gırtlağa, yürekli çıkışlara ve gerektiği anda ince nüanslara gereksinmesi var. Oysa Romalı'da bunların hiçbirini göremiyoruz. Hal böyle olunca da albümdeki tektük güzel şarkı ile (örneğin, Senin Olmaya Geldim) plağın tutulmasına olanak kalmıyor.

● ŞEHRAZAT

Şehrazat, ülkemizin yetiştirdiği en büyük caz şarkıcılarından rahmetli Sevinç Tevs'in kızı. İstanbul Gelişim Orkestrasının başarılı eşliğinde, longplay boyunda bir 45'likle kendine çıkış arıyor. Plakta 4 parça var. Garo Mafyan tarafından düzenlenen Orhan Gencebay'ın "Sevemedim Karagözlüm"ü ezgi olarak en şanslı şarkı. Ne var ki, iyi bir tekniği olan Şehrazat, okuduğu şarkılara gereken sıcaklığı veremiyor. Şehrazat'ın sözlerini yazdığı iki yabancı parça ve bir Selçuk Başar, Ayşe Irmak çalışması olan "Bahşiş" büyük boy 45'liğin diğer şarkıları.

● STORIES(GLORIA GAYNOR)

Özellikle "I Will Survive" ile müzikseverlerin kalplerinde yereden Gloria Gaynor, son uzunçalarında 8 parça seslendirmiş. Ne var ki, bu kez dillere dolanacak bir şarkı bulmak mümkün değil albümünde.

Baştan sona dinlediğinizde bir monotonluğa düştüğünüzü hissediyorsunuz.

"Benim buzdolabım Şirin Sultan"

Ben ve ailem kullanıyoruz,
içi geniş, yere kadar buzdolabı,
Şirin Sultan'ım
mutfağımın incisi
Şirinlik birincisi

Dört Sultan'dan biri evinizde.

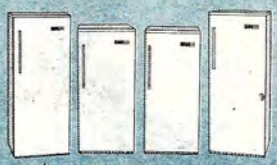

SULTAN
"mutfağınızı hazırlayın"

TRT'nin yeni patronu

Macit Akman Paşa'nın askerlik yaşamı, hâlâ dillerde dolaşan anılarla dolu!..

Dünyada en kötü şey insanın kendisine saygısını yitirmesidir!."

TRT'nin yeni Genel Müdürü Macit Akman ilk basın toplantısında bu cümlenin altını vurguları ve tekrarları ile çizerek söylerken, kişiliği konusunda da, en büyük anahtarı veriyordu. Bir basın toplantısından çok sohbet toplantısı yapmıştı. Amacı, nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu gazetecilere açık açık anlatmaktı. Akman'ın toplantısını izleyenler, TRT'yi kesin çizgilerle çizilmiş bazı izlenimlerle terkettiler.

Akman Paşa, "Bana itimat edilmesi, sevilmemden önce gelir. Sevgi geçici, itimat devamlıdır. İnsan sevdiğini, itimadını yitirirse sevmez olur. Ama itimat ettiği kişiyi giderek sevebilir" derken, iş anlayışını vurguluyordu.

Yedek Subaylığı yaparken Akman Paşa'yı bir tesadüf esas mesleği askerliğinde izlemiş olan Erkekçe yazarı bu sözlerle ne demek istediğini daha iyi anlamıştı. Akman Paşa, işine titizdi. Herkesin de kendisi gibi olmasını ister, kaytarmaya kalkanları yanında barındırmaz, bir yolunu bulur uzaklaştırırdı.

Akman Paşa, "Dediğim dedik" bir komutan görünümündeydi. Oysa birlikte çalıştığı insanların hepsini dikkatle dinler, onların görüşlerinden yararlanırdı. Ona göre, askere yeni gelmiş bir erin bile, gereğinde bir generale verebileceği ders vardı.

Genel Kurmay'da bir dönem, gizlilik derecesi yüksek bir görevde çalışıyordu. Bu yüzden bu bölgeye önüne gelenin girmesini önlemek için kesin emir vermiş ve "Kokart takmayan içeri alınmayacak" demişti. Birgün bir sınıf arkadaşı albay, bir başka yere tayin olmuş giderken veda etmeye gelmişti. Arkadaşını içeri bırakmayacaklarını bildiğinden nizamiyeye gitmiş, arkadaşını almış, içeri sokarken nöbetçi "Siz buyrun komutanım. Ama albayım giremez. Onun kokartı yok" demişti. Akman Paşa izah etmişti:

"—Bak evladım. Bunu bildiğim için bizzat geldim. Yanımda alıp çıkarıyorum. Beni tanıyorsun. Buranın sorumlusu benim. İşte benim kokartım."

Paşa basın toplantısında "Nöbetçi erin bana verdiği cevabı, hayatımın en unutulmaz anılarından ve derslerinden biri olarak saklıyorum" dedi. Er şöyle demişti:

"—Komutanım, kendiniz koyuyor, kendiniz bozuyorsunuz..."

Erkekçe yazarının yedek subaylık yaptığı dönemdeki bir başka anısı da, o zamanlar, dillere destandı.

Akman Paşa, karargaha giriş çıkışları kontrol altına almış, "Parolayı vermeyen hiç kimse, gece içeri alınmayacak" demiş, eklemişti:

"—Hatta Genel Kurmay Başkanı olsa bile..."

Birkaç gün sonra, zamanın Genel Kurmay Başkanı gerçekten çıkagelmiş, kapıdaki nöbetçi teğmen büyük bir saygı içinde esas duruşa geçtikten sonra parolayı istemişti. Aldığı cevap "Ben Genel Kurmay Başkanıyım. Beni tanımadın mı teğmen" olmuştu. Teğmen tanıyordu. Ama kendisine verilen emir, Genel Kurmay Başkanı bile olsa, parolayı vermeyen kişiyi asla içeri almamaktı. Almamakta da diretmişti.

Ertesi gün, zamanın Genel Kurmay Başkanı Akman Paşa'ya teğmenden şikayetçi olduğunu ima etmiş, sitem dolu bir ifade ile kulağını bükmesini istemişti.

Paşa'nın tutumu ise, kendisine verilen emri aynen uygulayan teğmeni taltif etmek olmuştu.

Akman Paşa, günün en aktüel konusu üzerinde durdu. TRT'nin Dili... Paşa kendi konuşmasında, bugünün genç kuşakları için eski sayılabilecek bir dil kullanıyordu. Ama bu konuda asla tutucu değildi. Tek ilkesi vardı: TRT halkın konuştuğu dili konuşacak, herkesin anladığı bildiği kelimeleri seçecek, böylece, yaşlı ve genç kuşaklar arasında anlaşmazlık konusu olmayacaktı.

Paşa'nın bu sözleri, dünyanın gelenekleri her zaman örnek gösterilen BBC'nin dil konusundaki ilkesine çok uyuyordu. BBC'de ilke şöyleydi:

"Dil dinamik bir olaydır. Daima ilerler. Ama bir kitle yayın aracının ödevi ilerlemeye öncülük etmek değil, halkı izlemektir. Dil, halkın kabul ettiği ölçüde yenilenir. BBC halkı yeni kelimelere zorlamaz."

Aslında başta dil olmak üzere yeni Genel Müdüre sorulan hiçbir soru, bir batı ülkesi genel müdürünün muhatap olacağı sorular değildi.

"—Dil değişecek mi?.."

"—Programlar değişecek mi?."

"—Reorganizasyon yapacak mısınız?.."

Ama bunda kusur soruları soran gazetecilerde değil, ülkemizde bir türlü bir yayın geleneğinin oluşmayışındaydı. Bugüne kadar gelen Genel Müdürlerin hemen hepsi, bir yayın geleneği kurmaktan çok, kendi görüşleri ya da kendisini göreve getirenlerin görüşleri doğrultusunda bir eylem oluşturmayı yeğlemişler, bu yüzden her Genel Müdür değişikliğinde, TRT'nin dili de, programlarında da, kadrolarında da değişiklikler olmuş, gazeteciler bu alışkanlık içinde yeni Genel Müdüre "siz ne yapacaksınız" diye sormuşlardı.

Akman Paşa "Ben buraya şu veya bu görüşün değil, devletin adamı olarak geldim. Herkes düşüncesinde serbesttir. Ama TRT'deki görevinde bu kişisel düşüncesini kullanamaz. Burada yapılan iş, devletin işidir. Aksini yapanın gözünün yaşına bakmam. Çünkü ben tarafsız değilim. Devletten tarafa bir adamım. Burada çalışan herkes de, önce devletten tarafa olacak ve kurum içinde daima devletten tarafa kalacaktır" dedi.

Akman Paşa yayın saatleri konusunda "Devlet, 19.00'da açılmasını, 23.00'de kapanmasını istiyor" dedi. Bu emre uyulacaktı.

Erkekçe yazarı ise, devletin sadece Türkiye Elektrik Kurumu olmadığını düşünüyordu. Devletin en önemli iki unsurundan biri vatan, öteki ulustu. O halde, devletin görevlisi, ulusun koşullarını da bilmeli halkla yönetimin gereksinimleri arasında dengeyi bulmalıydı. Bu görüşünü açıklarken "TEK yöne-

Devamı 103. Sayfada

TÜRKİYE'DE ANTİB

Kazım TÜRKER Prof. Dr.

"700 hastadan enaz sekizi bir ilaç yan etkisinden hayatını kaybetmektedir!.."

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Kliniğinden Prof. Dr. Kazım Türker, Erkekçe'nin sorularını yanıtladı:

SORU—Antibiyotikler, korkusuzca kullanılacak ilaçlardan mıdır?. Yan etkileri ne ölçüdedir?

Prof. TÜRKER—Antimikrobiyel (antibiyotik ve kemoterapötik) ilaçlar enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde kullanılan önemli bir gruptur. Sayıları arttıkça organizma için yabancı kimyasal maddeler olan ilaçların insanda oluşturduğu yan etkiler de önemli ölçüde artmaktadır. ABD'de yapılan ciddi araştırma sonuçları gösteriyor ki, hastanelere yatırılan hastaların en az yüzde 5'i ilaca bağlı bir yan etki tedavisi için başvurmaktadır. Bu durumdaki 700 hastadan en az 8'i bir ilaç yan etkisi sonucu hayatını kaybetmektedir.

SORU—Ülkemizdeki yanlış kullanımın sorumluları kimlerdir?

Prof. TÜRKER—İlaç yan etkileri içinde antimikrobiyel ilaçlar ülkemizde çok önemli bir yer işgal eder. Mutlak bir şekilde hekim kontrolunda ve reçete ile verilmesi icabeden antibiyotik ve kemoterapötikler yurdumuzda gelişigüzel alınmakta dolayısıyla sorunlar da o ölçüde artmaktadır. Bu sorunların oluşmasında başlıca sorumluluk önem ölçüsüne göre:

1— Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
2— İlaç yapımcısı
3— Hekim
4— Eczacı
5— Tüketici

olmak üzere sıralanabilir.

SORU—Bu sorumlular üzerinde ayrı ayrı durur, açıklamalar yapar mısınız?

Prof. TÜRKER— Bakanlık ötedenberi ülke koşullarına en uygun milli sağlık politikasını henüz oluşturamamıştır. Bu politikanın bir bölümünü teşkil eden ve bütün uygar ülkelerin standardize ettiği ve sadece bilimsel gelişmelere uygun olarak dinamik bir geliştirmeye tabi tuttuğu milli ilaç politikamız henüz mevcut değildir. Antimikrobiyel ilaçların ruhsatlandırılmasından başlayarak tüketiciye intikaline kadar hiçbir kıstas tayin ve tespit edilmiş değildir. Esasen bu durum bütün ilaçlar için de geçerlidir. Ruhsat adedinde bir enflasyon olduğu gerçektir. Bir

Devamı 89. Sayfada

Antibiyotiklerin leblebi gibi alınıp satılması insan hayatını, çevre sağlığını ve ülke ekonomisini tehdit ediyor.

Bir talihsizlik sonucu, ameliyatla bir böbreğini aldırmak zorunda kalmıştı. Doktorlar, ameliyat ardından bir antibiyotik kontrolüne almak için test yaptılar. Aslında her ameliyatın ardından, yara kapanana kadar, antibiyotik verilmesi doğaldı. Açık yaranın heran mikrop kapması tehlikesine karşı, ameliyattan zayıf çıkan vücudun savunmasını güçlendirmek gerekiyordu. Test garamisin adlı antibiyotiğin hastanın kalan tek böbreğinde zararlı yan etkileri olduğunu gösterdi. Bu ilaç listeden çıkarıldı. Diğer antibiyotikler gereken ölçülerde verilmeğe başlandı.

Hastanın talihsizlikleri bitmemişti. Arka arkaya gelen yan enfeksiyonlar hastanede kalış süresini bir yıla çıkardı. Bu arada üç ameliyat daha geçirmesi gerekmişti.

Hastane değişik antibiyotikler kullanmağa devam etmişti.

Taburcu olduğundan birkaç gün sonra sistit oldu. Sistit on kadından

Melahat Onul Prof. Dr.

"Uzun süre kullanılan antibiyotiklerin yararı değil, zararı vardır!.."

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İntan Hastalıkları ve Bakteriyoloji Kliniğinden Prof. Dr. Melahat Onul Erkekçe'nin sorularını yanıtladı.

Devamı 107. Sayfada

Fadıl Ertogan Doç. Dr.

"Basit bir enfeksiyona karşı kullanılan ilaç yüzünden bebek hayatını kaybedebilir!.."

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Hastalıkları Bölümünden Doç. Dr. Fadıl Ertogan Erkekçe'nin sorularını yanıtladı.

Devamı 108. Sayfada

YOTİK ÇILGINLIĞI

dokuzunun sık sık geçirdiği basit bir hastalıktı. İdrar yollarındaki önemsiz bir enfeksiyonun adıydı. Ama hastanın sistiti bir türlü geçmiyordu. Ameliyatını yapan doktor, tehlikeye işaret etti. Sistit iyileşmezse geriye doğru ilerleyebilir ve tek böbreği de tehlikeye sokardı. Biran önce sonuç alabilmek için kültür yapılmasını istedi. Sistiti yapan bakteriye karşı etkili antibiyotik bulunacak ve hastaya o verilecekti.

Kültür aslında her antibiyotik kullanımından önce yapılması gereken bir işlemdi. Önce hastanın enfeksiyonlu bölgesinden mikrop alınır, üretilir, sonra bunlar içinde değişik antibiyotiklerin bulunduğu kaplara taksim edilirlerdi. Belirli bir süre sonra bu kaplar incelenir, hangi antibiyotiğin o enfeksiyonun mikrobunu öldürdüğü ortaya çıkar, hastaya da o ilaç verilirdi.

Sistitli hastanın kültürü tam 24 değişik antibiyotikle muameleye girdi. Sonunda ortaya çıkan tablo acı bir gerçeği vurguluyordu. Dünyanın en kolay savaşılan mikroplarından biri olan sistiti yapan bakteri, kullanılan 24 antibiyotikten 23'üne karşı bağışıklık kazanmıştı. Etkili olan tek ilaç, hastaya böbreğine zararlı olduğu için hiç verilmeyen garamisindi.

Şimdi ya hasta geri kalan tek böbreğini riske ederek garamisin kullanacak ve sistiti yenecekti. Ya da bu ilacı kullanmayarak, sistitin ilerlemesine ve tek böbreğini tehdit etmesine seyirci kalacaktı.

Hasta yılboyu devamlı antibiyotik almış, mikroplar da kısa zamanda bunların hepsine bağışıklık kazanmışlardı.

İkinci hastamız, beş yaşında bir çocuktu. Boğazındaki kızarıklık için doktora götürülmüştü. Doktor kültür yapılmasını istedi, ama sonuçları beklemeden "Önceden önlem alalım" diye antibiyotik yaptı. İki gün sonra kültür sonuçları alındı. Tahlili yapan laboratuvara göre, antibiyotik tedavisine gerek yoktu. Ama küçüğün doktoru "İlaç bitene kadar devam " talimatı verdi. Birkaçgün sonra, çocuğun vücudunda bir takım kırmızı döküntüler başladı. Tekrar doktoruna götürüldü.Doktor "Antibiyotik dozunu iki misli artırın" dedi. Ama bu kez aile doktorun talimatını dinlemedi. Çocuklarını bir başka doktora daha gösterme kararı verdiler. İkinci doktor da aynı teşhisi koydu ama bu kez tedavi farklıydı. İkinci doktor "Bu hastalıkta penisilin kullanmak, yangına benzin dökmekten farksızdır" diyordu. "Hiç ilaca gerek yok. Biraz dinlensin, kendiliğinden geçer" diye ekledi. Ama gereksiz antibiyotik tedavisi karaciğeri yormuştu. Şimdi küçüğün uzun sürecek sıkı bir karaciğer perhizine girmesi gerekiyordu.

Üçüncü olay, Anadolu'nun bir sahil kentinde geçmişti. Hastanın bir türlü ateşi düşmüyordu. Ailesi bir ay içinde değişik doktorlara başvurmuş, herbiri enaz altı ilacı ve çeşitli antibiyotikleri yazmıştı. Hastaya sekiz ayrı reçete uygulanmıştı. İyileşme görülmediği gibi bir de alerjiler ve deri dökülmeleri başlamıştı. Sonunda hastayı Ankara'ya getirdiler. Ciddi bir hastaneye yatırdılar. Hastane doktorları hayret içinde kalmışlardı.Bütün antibiyotikleri kesip, basit ateş düşürücü ilaçlar verdiler ve hastalığı kontrol altına aldılar.

Dördüncü, beşinci, yüzbeşinci, yüzbininci örnekleri anlatmamıza gerek yok. Uzağa gitmeden kendi ailenizde olup bitenleri şöyle bir hatırlamanız gerekli. Sizde değilse bile, mutlak bir yakınınızda benzeri bir olay yaşanmıştır.

Neden?.

Çünkü Türkiye'de ilaçlar, özellikle çok dikkatli, mutlak test ve kültür sonucu, doktor kontrolünde kullanılması gereken antibiyotikler doktor, eczası, hasta, hasta yakını, hatta hastaneler tarafından büyük bir sorumsuzluk içinde kullanılıyordu. Başı ağrıyan, ateşi 37.5'e çıkan, leblebi gibi antibiyotik almağa başlıyordu. Bu yüzden boşa harcanan milyonlar bir yana, binlerce kişi, en önemli ilaçlara bağışıklık kazanıyor ve bu ilacı gerektiren önemli bir hastalıkla karşılaştığında ilaçsız kalıyordu. Yerli yersiz kullanılan antibiyotiklerin yan etkileri yüzünden, binlerce insan farkında olmadan iç organlarını sakatlıyor, bebekler sakat doğuyor, hatta ölümler ortaya çıkıyordu. Polis kayıtlarına geçmeyen bu gizli cinayetlerin sorumlusu kimdi?. Bu sorumlulara kim "Suçlu ayağa kalk" diyecekti.

Bütün dünyada ancak reçeteyle, doktor kontrolu altında ve kültür neticelerine göre uygulanan antibiyotikler ülkemizde peynir ekmek gibi satılıyordu. Kasabanın pazarından alışveriş eden köylü, elini kolunu sallayarak eczaneden içeri

Devamı 106. Sayfada

Çetin Enuysal Doktor

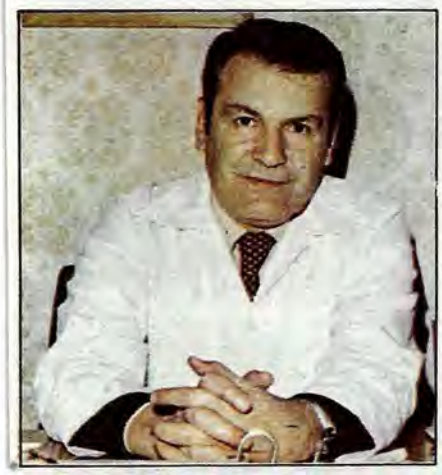

"Antibiyotikleri tehlikeli ilaçlar sınıfına koyup, mecbur kalmadıkça kullanmamakta yarar var!.."

Kadın Hastalıkları ve Doğum Mütehassısı Dr. Çetin Enuysal Erkekçe'nin sorularını yanıtladı.

Devamı 110. Sayfada

Emin Acar Eczacı

"Ne yazık ki tek amaç tüketim ve ticari kazanç olmaktadır."

Eczacı Emin Acar, Erkekçe'nin sorularını yanıtladı.

Devamı 110. Sayfada

Hobby

ULUSLARARASI
ÇİÇEKÇİLİK A.Ş.

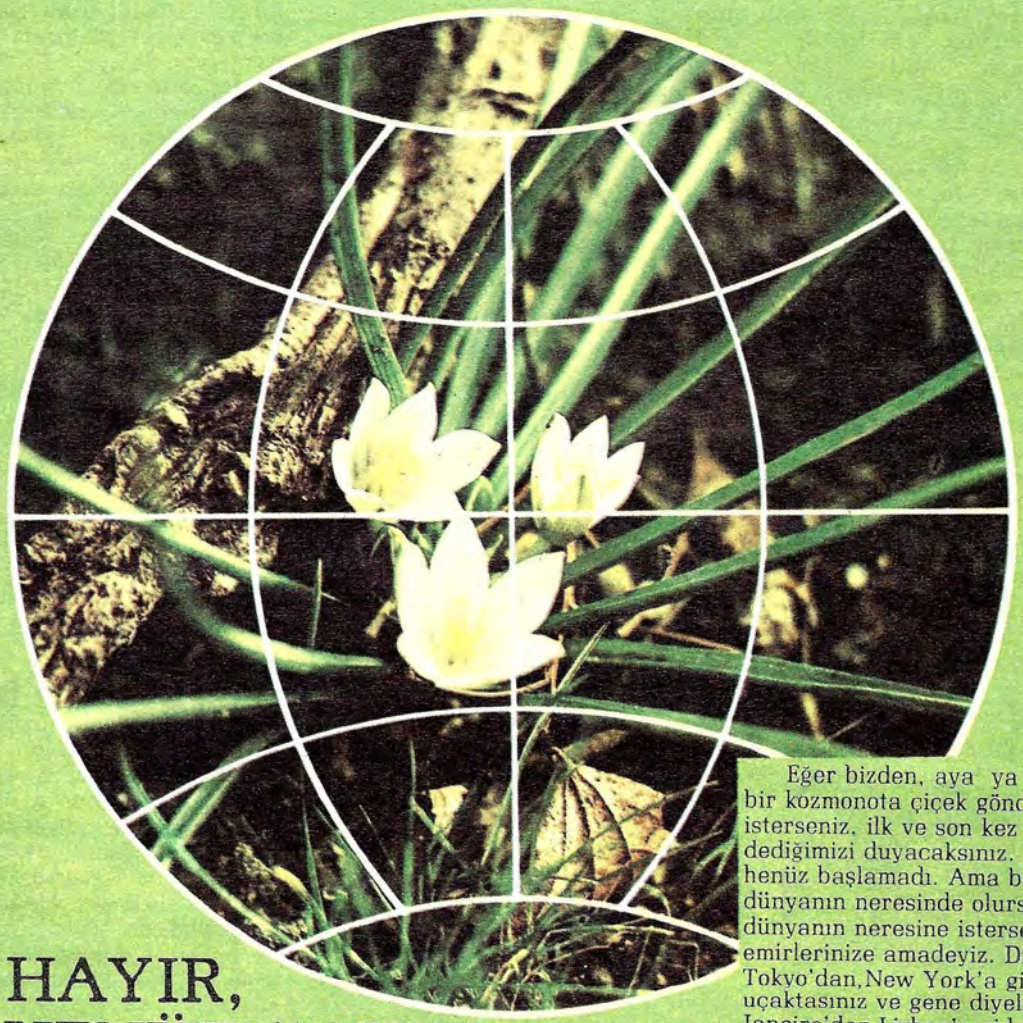

HAYIR, HENÜZ "AY"A ÇİÇEK GÖNDEREMİYORUZ...

Eğer bizden, aya ya da uzaydaki bir kozmonota çiçek göndermemizi isterseniz, ilk ve son kez "Hayır" dediğimizi duyacaksınız. Bu servisimiz henüz başlamadı. Ama bunun ötesinde dünyanın neresinde olursanız olun, dünyanın neresine isterseniz isteyin, emirlerinize amadeyiz. Diyelim ki, Tokyo'dan, New York'a giden bir uçaktasınız ve gene diyelim ki, Rio de Janeiro'dan Lizbon'a giden bir gemide, çok özel birisine, çok özel bir günde çiçek yollamak istediniz. Hobby'nin bu isteğinizi yerine getirmesi için, sadece mesajınızın bize ulaşması yeterlidir.

Hobby'nin hizmetleri bu kadar değil. Dahası var:

- Park, bahçe tanzim ve mimarisi. İngiliz, Fransız, Japon. (Klâsik ve modern parterler-korbeyler-plât bandlar - bordürler)
- Şirketinizin veya firmanızın amblemini istenilen ölçüde ve en ekonomik biçimde yapma istemi.
- 10.000'i aşkın firmaya dağıtılan kataloğumuza ücretsiz reklam verme önceliği.
- Firmanızın, işyerinizin veya evinizin özel çiçek ihtiyacını ücretsiz karşılama.
- Faturalarınızı istediğiniz sürede ödeme kolaylığı (Hafta, ay, yıl.)
- Ekonomik maliyet, doğruluk, sır saklama, uluslararası düzeyde hizmet.

Hobby

Çiçek sevginize yön veren, iç dünyanızdaki inceliği yansıtan çağdaş kuruluştur.

Doğayı sanatla birleştirdik. Fiyat olarak yalnızca emeğimizi koyduk.

Mesajlarınız için:
Telefon: 75 94 64 – 75 07 85
Teleks: 23318 sık tr.
Telgraf: Hobby-İstanbul
Mektup: Posta Kutusu 374 İstanbul.

Enflasyon mu, işsizlik mi?

SEÇMEK ZORUNDA MIYIZ?

Odysseus, yurduna ulaşmak için sürdürdüğü çetin yolculuğunun bu noktasında, tanrıça Kirke'den ayrılıp, Seiren'lerin çağrı dolu, çıldırtan şarkılarından kurtulduktan sonra, iki yanı göklere yükselen korkutucu kayalardan oluşan Kıranlar Boğazına gelir. Boğazın bir yanındaki kayaların dibinde, yarı beline kadar sulara gömülü 12 ayaklı, 6 boyunlu, 6 başlı Skylla canavarı yaşar. Geçen gemicileri yakalar, üçer sıra dişi ile çiğneyip yer:

"Şimdiye dek övünemedi hiçbir denizci diyemez ben gemimi sağ salim geçirdim oradan, canavar uzanır lavicert pruvalı geminin dibine kadar her başıyla bir adam kapar geminin içinden."

Skylla kayasının insan yiyen canavarı gibi enflasyon. Darboğazı onun bulunduğu kıyıya yanaşıp geçmek isteyenleri çok sayıda başını uzatıp çok sayıda ağzını açarak yiyip öğütüyor. Üstelik Skylla kayasının canavarı kadar da eski enflasyon. Para kadar eski:

Tarihin ilk kayıtlı enflasyonlarından biri M.Ö.3000 yıllarında Mısır'da, para birimi Skat'ın miktarının artması ve değerinin düşmesi ile başlamış. Kısa bir süre sonra Skat verince hiçbir mal alınamaz olduğunu öğreniyoruz. Büyük İskender İran'ı fethedip kocaman hazinesini ülkesine taşıdığında şiddetli bir enflasyona neden olacağını her halde düşünmüyor, kendisini çok zenginleşmiş sayıyordu. Oysa bu yeni altınlar çok kısa bir sürede "uygar dünyadaki" altın ve gümüşün satınalma gücünü yarıya indiriverdi. Neron'dan başlayarak Roma İmparatorları paralarının altın içeriğini o kadar sık azaltmaya başladılar ki, bir süre sonra para sistemi tümüyle çöktü, koca imparatorluğa takas ekonomisi hakim oldu.

1348 yılındaki korkunç veba salgını Avrupa'daki üreticilerin yarısına yakınını öldürünce mal ve hizmet üretimi hızla geriledi. Oysa piyasadaki para miktarı aynıydı. Bozulan denge, fiyatların göklere çıkmasına yolaçtı. Birkaç yüzyıl sonra İspanyollar büyük bir açgözlülükle Aztek ve İnka altınlarını ülkelerine taşırlarken hiç de düşündükleri kadar zenginleşmediler. Mal tedavüldeki para oranlarının değişmesi altının satınalma gücünü değerini hızla düşürdü.

● ALMANYA, 1923

Dünyanın çeşitli ekonomilerinde Birinci ve İkinci dünya savaşlarını izleyen yıllarda önemli enflasyonlar oldu. Bununla birlikte modern zamanların "klasik" olarak tanımlanabilecek enflasyonu, Almanya'yı, 1921-1923 yılları arasında perişan eden şişmedir. Enflasyonun başıboş büyümesine izin verilirse ortaya çıkabilecek akıl almaz şeyler konusunda sayısız örnek bu dönem Almanyası'nda bulunabilir.

Dünyanın gelmiş geçmiş en kötü enflasyonunu 1946 Haziranında Macaristan yaşadı. 1931 yılındaki bir altın pengö karşılığı banknot 1 Haziran 1946'da, 130.000.000.000.000.000.000 misli (Okumanıza kolaylık diye söyleyelim, 130'un yanında 18 sıfır var) değer kaybetti. 3 Haziranda piyasaya 10 ve yanında 20 tane sıfır olan para çıktı. Ama bu paranın ömrü sadece 8 gün sürdü. 11 Haziranda 10'un yanında 21 sıfır olan para basmak gerekti. Tarihin gelmiş geçmiş ençok sıfırlı parasının üzerinde şu rakam vardı: 10.000.000.000.000.000.000.000! 1950'den sonra dünyanın en büyük enflasyonunu da Şili yaşadı. Escudo, 25 yılda yüzde 11 milyon 318 bin 874 oranında değer kaybetti. Başka bir deyişle, 1950 yılında yüz escudoya alınan bir mal için 1975'de, 11 milyon 318 bin 874 lira vermek gerekiyordu.

Aralık 1920-Aralık 1923 arasındaki üç yılda Almanya'da toptan eşya fiyatları **bir trilyon mislinden fazla** yükseldi. Bu dönemin sonuna doğru, sözgelişi, çok kimse sigorta şirketlerinden hayat ya da kaza sigortası tazminatlarını almaya gerek duymaz olmuştu. Çünkü başvuru formlarına yapıştırmak zorunda oldukları harç pulunu fiyatı genellikle alacakları sigorta tazminatından fazlaydı. 1913 yılında on milyar Amerikan Doları değerinde olan toplam ipotekler 1923 yılında bir dolardan az bir harcama ile ödenebilirdi.

1923 Almanyası'nda bir lokantada yemek yiyecek olanlar genellikle hesabı yemeklerini ısmarladıkları anda öderlerdi. Ödemeyi sona bırakmak riskliydi. Zira yemeğinizi yediğiniz süre içinde fiyatlar, hem de önemli ölçüde yükselebilirdi.

Bu trajik enflasyonun en önemli nedeni, belki de, bir yanlış hesaplamaydı; Alman yöneticileri fiyatlar yükseldikçe, piyasa etkinliğini korumak için sürekli para basmışlardı. Oysa alevlerin üzerine durmadan benzin döküyorlardı, yanlışlıkla.

Buraya kadar enflasyonla ekonomideki mal miktarı-para miktarı dengesinin bozulması arasındaki ilişki üzerinde durduk. Mal miktarı artmadan para miktarını artırmanın (ya da para arzındaki artışın mal ve hizmet miktarındaki artıştan fazla olmasının) aynı malı satın almak isteyen paraların girişeceği rekabet sonucu fiyatları yükselteceğini vurguladık. İktisatçının deyimi ile toplam talepteki hızlı genişleme toplam arzın geride kalmasına, piyasanın arz talep dengesinin bozulmasına yolaçacak, bu da etkisini hızla yükselen fiyatlar olarak gösterecektir.

Oysa, kuşkusuz, enflasyonun tek nedenini toplam talepteki artışa bağlamak yanlış olabilir. Aşırı karların, hızlı ücret artışlarının ya da sözgelişi, hammadde fiyatlarındaki aşırı yükselmenin, maliyetleri yükselterek enflasyoncu bir baskı yaratması mümkündür. Hatta, son zamanlarda görüldüğü gibi talep ve maliyet enflasyonları birarada da bulunabilir. Bununla birlikte, maliyet enflasyonu sorununu bir başka yazıya bırakıp burada mal-para dengesinin bozulması olayı ile ilgilenmeye devam edeceğiz.

● ENFLASYONUN KÖTÜLÜKLERİ

Odysseus ya da Skylla kayasına yaklaşan başkaları orada kendilerini çiğneyip yutmak için bekleyen canavarın korkunçluğunu gözleriyle görmüşlerdir. Ama biz yine de enflasyonun neden olacağı kötülüklerden bazılarını kısaca özetleyelim: Fiyatlardaki her yükselme, sabit gelirlilerin, özellikle sigortalıların kendilerine bağladığı maaşlarla ya da çalışma hayatları boyunca biriktirdikleri tasarruflarının küçük gelirleri ile yaşayan emeklilerin, sepetlerinden bir iki malın, bir iki miktarın eksilmesine, fakirleşmelerine yolaçar. Aynı biçimde, ücretleri fiyatlardan sonra artan ya da

Devamı 102. Sayfada

Victoria Kulesi ve Parlamento Binaları.

Kraliçe'nin ülkesinde Türkler için vize uygulanmıyor ama yine de "ıslak toprağa" ayak basmak sanıldığı kadar kolay değil.

Zenci değilseniz Londra'da fazla şansınız yok demektir.

Dünyanın en ünlü seks merkezi "Soho" binbir tuzakla dolu. İngiliz kızlarının bir "iş düşündükleri küçük rakam İngiliz Lirası (25.000 TL.) civarında.

Seks gösterileri ve sauna-masaj salonları "seyirlik" değil, daha sonra sunulacak hizmetler için "müşteriyi kızıştırmak" amacına yöneli[illegible].

LONDRA'DA ERKEKÇE YAŞAMANIN YOLLARI

Londra'ya İngiliz Hava Yolları ile uçmanın aynı işi diğer havayolları ile yapmaktan fazla bir farkı yok. Bütün uçaklar gibi onlar da havada bilmem kaç kilometre hızla yolalıyor ve sizi İstanbul'dan Londra'ya yaklaşık 3 saat 15 dakikada götürüyorlar. Yine de bazı küçük farklar var: Örneğin yemek zamanı geldiğinde, İngiliz hostesler yemek tepsilerini diğerlerinde olduğu gibi uzaktan fırlatıp sizin basketbol oynama yeteneğinizi ölçmeye kalkmıyorlar. Veya koltukta oturmaktan canınız sıkıldığında ve biraz dolaşmak istediğiniz zaman, sizi yerinize oturtmak için judo ve karate hareketl[illegible]ine başvurmuyorlar. Şaşırtıcı [illegible]eryüz ve tatlı dille "yerinizde [illegible]anın ayakta durmaktan daha az yorucu olduğunu" belirtiyorlar. Böylece İngiliz usulü inceliklerle daha uçakta tanışıp, Türkiye'de yaşayan biri için çok şaşırtıcı gelebilecek birçok şeye (Örneğin, taksi şoförlerinin "sir"lü, "thank you"lu, "please"li konuşmalarına ve sizi kazıklamaya çalışmamalarına) şaşırmıyorsunuz.

● İNGİLTERE'YE GİRMEK

İngiltere yürürlükteki duruma göre Türkler için vize uygulamayan birkaç batı ülkesinden biri. Fakat aslında sınır kapılarında yapılan işleme "örtülü vize" demek daha doğru. Dünyanın dört bir yanından Londra'ya gelen yabancıların yolculuk nedenleri iyice araştırılıyor. Eğer yolcunun çalışmaya veya ülkede yerleşmeye geldiği konusunda en küçük bir kuşku duyulursa, hemen geri gönderiliyor. Diğer yabancıları bilmem ama biz Türkler yine de içeri girmenin "türlü-çeşitli" yollarını buluyoruz. Örneğin 1976 yılında Trabzonspor-Liverpool maçı için İngiltere'ye gelen 3000'e yakın Karadenizli vatandaşın hâlâ dışarı çıkmadıkları saptanmış bulunuyor. Böylesine bir futbol merakı(!) futbolun beşiği sayılan İngiltere'de bile görülmüş değil. Bu yüzden önceki yıl yapılan Fenerbahçe-Arsenal maçına gelen birçok Türk futbol meraklısı içeri bırakılmamış.

Thames Nehri üzerinde Waterloo Köprüsü

Trafalgar Meydanı ve Nelson Abidesi.

● TÜRKLERİN LONDRA'SI

Türklerin kraliçenin ülkesine gösterdikleri bu ilgi yüzünden özellikle Londra'da büyük Türk mahalleleri oluşmuş bulunuyor. Ayrıca "döner" sözü İngilizce bir sözcük olmuş çıkmış. "Kebap"da öyle.Londra'da o kadar çok dönerci var ki, insan ister istemez "acaba biz bu yemeği İngilizlerden mi aldık?" diye düşünüyor.

● "DÖNER"Mİ, "DÖNMEZ"Mİ?

İngilizlerin belli bir mutfağı olmamasından ve bir İngiliz centilmeninin düşünebildiği en karmaşık yemeğin "biftek yanına haşlanmış sebze" olmasından yararlanan yabancılar ve bu arada Türkler Londra gıda piyasasını ellerine geçirmiş bulunuyorlar. Bu yayılmada ülkedeki yiyecek maddeleri konusundaki kontrolün de büyük bir rolü olmuş doğal olarak. Usulüne uygun olarak sağlıklı bir etten yapılmış dönerin bizde satılanlarla hiçbir ilgisi olmadığını, İngiltere'de döner yedikten sonra anlıyorsunuz ve eğer bu "döner"se, bizdekilere başka bir ad, örneğin "dönmez" denmesinin daha doğru olacağını düşünüyorsunuz.

● "TİME OUT"

İngiltere'ye ayak basan bir yabancı eğer biraz İngilizce biliyorsa (zaten bilmiyorsa İngiltere'ye hiç gitmesin. Çünkü İngilizler İngilizce bilmeyen kişileri uzaydan gelmiş sanabilirler) hemen 50 pence (125 TL.) verip, bir "Time-out" dergisi almalıdır. Bu küçük harcama size onlarca sterlin kazandıracaktır çünkü. En ucuz otel odası geceliğinin 25 Sterlin olduğu Londra'da bu dergi sayesinde haftalığı 25 Sterline bir oda kiralayabilir, gezip görmek istediğiniz yerlere giden en kısa ve en ucuz yolları saptayabilirsiniz.

Gerçekten Londra'da gündeliği 25 Sterline de oda vardır, haftalığı 25 Sterline de. Üstelik bu ikincisinde (buraları otel olmayıp, dayalı döşeli odaların kiraya verildiği pansiyonlardır) yandaki odada çırılçıplak dolaşma alışkanlığında olan bir İsveçli kızla komşuluk yapma şansınız otellerden fazladır.

Aslında bu pansiyonlar haftalığı 25 Sterline (veya daha az) kiraladıkları odaları en az 3 aylığına kiraya vermektedirler ama, bir Türk için bu durum büyük bir sorun yaratmaz. Siz üç aylık kiralayacağınızı söyleyip, bir-iki hafta sonra ortadan kaybolabilirsiniz. İngilizlerin böyle birşeye akılları ermediğinden, sizden ilk haftalığı aldıktan sonra yakanızı bırakacaklar, ikinci hafta başında sizi odanızda bulamayınca da "ansızın bir işiniz çıktığı için tatilinizi yarıda kesmek zorunda kaldığınızı" düşünerek sizin adınıza üzüleceklerdir.

İngiltere'de bize çok pahalı gelen şeylerden biri de otobüs ve yeraltı trenlerinin (underground) pahalılığıdır. Bu yüzden birkaç Sterlin daha ucuz olduğu için uzak semtlere yerleşmek yerine kentin merkezi sayılan Piccadilly Circus, Oxford Street veya Regent Street civarında tutulabilecek bir oda,

Devamı 104. Sayfada

Londra'nın en kalabalık alışveriş caddesi | Petticoat Lane.

KÜÇÜK HİKÂYE

yüzü peçeli kadın

Yazan:
Anais Nin

George, o gece yapacak birşeyi olmadığı için vakit geçirmeğe bara gitmişti. Bir masaya oturdu, içkisini ısmarladı. Yanındaki masada oldukça şık ve birbirine çok yakışan bir çift vardı. Erkek oldukça yakışıklıydı. Kadınsa siyahlara bürünmüştü. Bu yetmezmiş gibi, yüzünde bir de peçe vardı. Ama bu peçe taktığı çok pahalı mücevherleri gizlemiyordu. İkisi de George'a bakıp gülümsediler. George onları gözden geçirmeye başladı. Çok eski, hani artık konuşacak şeyleri kalmamış dostlar vardır, işte öyle oturuyorlardı, yanyana.

Biraz sonra şık giyimli adam George'la konuşmaya başladı. George da bu fırsatı değerlendirip, kadını rahatça incelemeye girişti. Kadın bakıldıkça güzelleşen cinstendi. George onun da konuşmaya katılmasını bekliyordu ama tersi oldu. Kadın adamın kulağına birkaç kelime fısıldayıp kalktı ve gitti. George bozulmuş, keyfi kaçmıştı. Adamı masasına davet edip, kadın hakkında birşeyler öğrenebilirdi ama cebinde sadece birkaç dolar vardı. Bununla ona hiçbirşey ısmarlayamazdı.

Tam bu sırada adamın çağrısı geldi:

"—Benimle bir içki içmez miydiniz?."

George daveti ikiletmedi. Söz Güney Fransa'daki otellerden açıldı. Daha sonra George maddi durumunun bozuk olduğunu anlattı. Adama göre dünyada para kazanmaktan kolay şey yoktu. Kolay ama nasıl?.. Adam bunu hiç söylemiyordu. Zaten az konuşuyor, sözü hep George'a bırakıyor, o da durmadan kendini anlatıyordu. Kendinden bahsetmek pekçok erkeğin ortak zayıf yanıydı. George büyük bir zevkle başından geçen aşk maceralarını naklediyordu.

Adam gülümseyerek, dinliyordu onu. Sonunda konuştu:

"—Seni görür görmez, bunları yapacak kişi olduğunu tahmin etmiştim zaten. Tam aradığım adamsın sen. Oldukça önemli bir sorunum var. Tek başıma çözmem de güç. Yardımına ihtiyacım var. Para kazanmak istiyordun. Sana para kazanmanın çok kolay, o derecede de zevkli bir yolunu gösterebilirim. Dinle şimdi. Alabildiğine zengin, alabildiğine güzel bir kadın var. Hoşlandığı biri olsaydı, çılgınca sevişebilir, hatta onunla evlenirdi. Ama garip bir huyu var. Sadece tanımadığı kişilerden hoşlanıyor. Bilinmeyeni arıyor."

"—Bilinmeyeni herkes merak eder, herkes hoşlanır" dedi George.

"—Bu öylesi değil. Daha önce hiç tanımadığı birine ilgi duyuyor. Hiç tanımadığı, daha sonra da bir daha hiç karşılaşmayacağı birisini arıyor. Böyle birisi için vermeyeceği şey yok."

George merak etmeğe başlamıştı. Adam acaba az önce yanında oturan yüzü peçeli esrarlı kadından mı söz ediyordu?. Adam sanki anlatmaması gereken birşeyden sözedenlerin huzursuzluğu içinde devam etti:

"—Ben bu kadının tüm mutsuzluğuna tanığım. Çok iyi arkadaşıyım onun. Uğruna herşeyi yapabilirim. Tüm hayatımı onun kaprislerini doyurmakla geçirdim."

"—Anlıyorum" dedi George... "Ben de olsam, aynı şeyi yapardım."

"—O halde size bir teklifim var. Şimdi benimle gelmeyi kabul ederseniz en azından bir haftalık maddi sorununuzu çözümler, hem de serüven tutkunuzu doyurmuş olursunuz. Böyle bir maceraya var mısınız?"

George memnuniyetle kabul etti. Bardan birlikte çıktılar. Adam bir taksi çevirdi. Bindiler. Yolda George'a elli dolar verdi.

"—Kime, nereye gittiğini bilmemen gerek. Bu yüzden izin ver gözlerini bağlayacağım."

George meraktan deliye dönmüştü. Bardaki kadın gözünün önünden gitmiyordu. Peçenin ardındaki kor gibi yanan ağız ve pırıl pırıl parlayan gözler ve hele o çağlayan gibi baştan aşağı nefis bir kokuyla dökülen saçlar...

Yol uzun sürmedi. George hayatından memnundu. Arabadan inerken gözlerinin bağı çözüldü. Etrafın dikkatinin çekilmemesi lazımdı. Ama binanın girişi öylesine ışıklıydı ki, uzun süre gözleri bağlı kalan George bu kez ışıktan kör oldu. Nereye girdiğini seçemedi bile. Az sonra ömründe gördüğü en muhteşem odaya alınmıştı. Tüm oda beyaz boyalıydı. Mobilyalar gerçek çin ipeği kaplıydı. Yerdeki bol tüylü halı, üzerine basan ayakları yutuyor ayak sesleri duyulmuyordu. Odanın heryerinde aynalar vardı. Salondan yatak odasına geçtiler. Halılar, kürkler, bol tüyler, beyaz tül perdeler ve aynalar. Her yerde aynalar. George nereye baksa kendini görüyordu. Aynalar yakışıklı adamı sonsuz sayıda çoğaltıyordu. Az sonra yatakta olacakları da öyle... Kadın sevişirken kendisini her pozisyonda seyretmekten hoşlanıyor olmalıydı belki.

Tam bu sırada yatak odasının kapısından içeri kadın girdi. Yanılmamıştı. Bardaki kadındı bu... Aynı anda, kendisini getiren adam kayboldu ortadan. Kadın kıyafetini değiştirmişti. Şimdi üzerinde omuzlarını olduğu gibi açık bırakan kırmalı dantel ile tutturulmuş bir saten gecelik vardı. Ama keşke hiçbirşey giymeseydi. O zaman bu kadar tahrik edici olamazdı. George doyumsuz şekilde baktı. Gecelik bir dokunuşta sıyrılıp düşüverecek gibiydi. O zaman altından bir başka ipek, kadının teni çıkacaktı.

Olup bitenlere hâlâ inanamıyordu. Bu güzellikte bir kadın, kendini herşeyi ile hiç tanımadığı bir adama verecekti ha... Endişelenmeğe başladı. Kadının kendisinden isteyeceği ne olabilirdi? Bu kadına herşeyi verebilmesi için tek şansı vardı. Onu bir daha görmeyecekti. Bu bir gece içinde bu kadının esrarını çözebilir, onu bir kez daha elde edebilme fırsatını bulabilir miydi?

Bu odaya acaba kendisinden önce daha kaç kişi girmişti?.

Tekrar kadına baktı. Olağanüstü güzeldi. İpek ve kadife karışımı bir teni vardı. Gözleri siyah ve buğulu, dudakları peçenin ardından tahmin ettiği gibi, bir kor parçasıydı. Vücudu kusursuz bir denge içindeydi. Dal gibi ince, ama adamı deli edecek kadar gerekli yuvarlaklara sahipti.

Beli göğüslerini daha öne çıkaracak, daha iri gösterecek kadar inceydi. Sırtı tam bir dansözünkü gibiydi. Vücudunun her kıvrımı, kalçalarının muhteşemliğini vurguluyordu.

George baktı, gülümsedi. Ağzı yumuşak, dolgun ve yarı açıktı. Kadına yaklaştı. Dudaklarını çıplak omuzlarına dokundurdu. Dünyada hiçbirşey bu tenden daha yumuşak olamazdı. George daha hâlâ nasıl dayandığına şaştı... Nasıl olmuş da saldırmamış, o incecik dantel askıları koparıp geceliği yere düşürmemiş, ipeği delecek gibi geren diri göğüsleri olduğu gibi meydana çıkarmamıştı. Nasıl dayanmıştı buna.

Hayır... Bu kadın bir incelik, bir tapınma istiyordu. İçgüdüsü ona acele etmemesi gerektiğini söylüyordu. Hayatında ilk kez bu kadar

Devamı 91. Sayfada

Sonja'dan Suna'ya

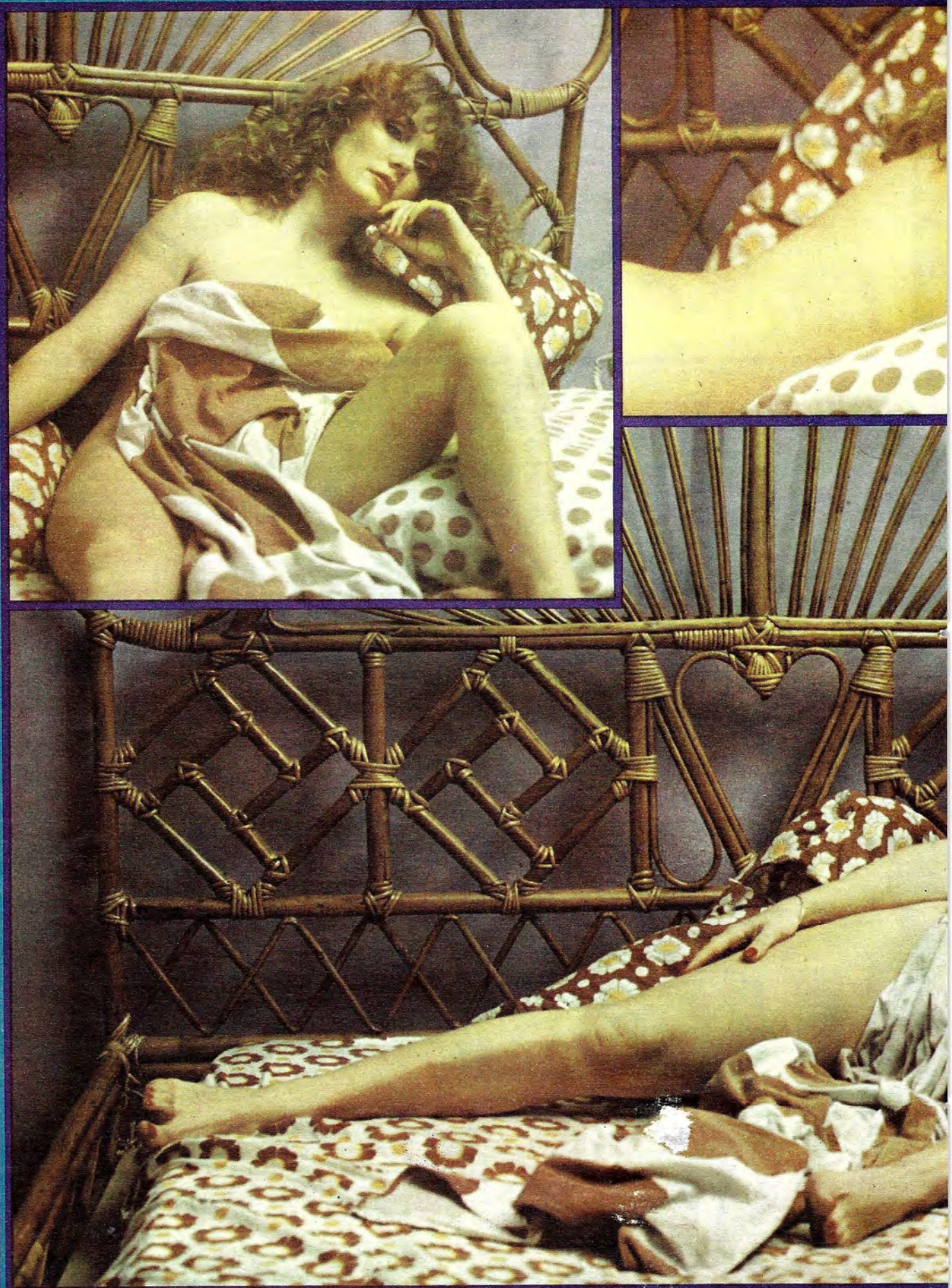

Suna Yıldızoğlu, Türkiye'de pekçok kişinin bildiği bir isimdir. Ama ya Sonja Eady...

Bu yazı, serüven meraklısı, çapkın İngiliz kızı Sonja Eady'nin, Suna Yıldızoğlu olana kadar geçen günlerinin, hiç çekinilmeden anlatılmış öyküsüdür.

Kapağımızı ve sayfalarımızı süsleyen fotoğraflar çekilirken "Suna değil, Sonja olduğunu düşün hep" dedik, ona

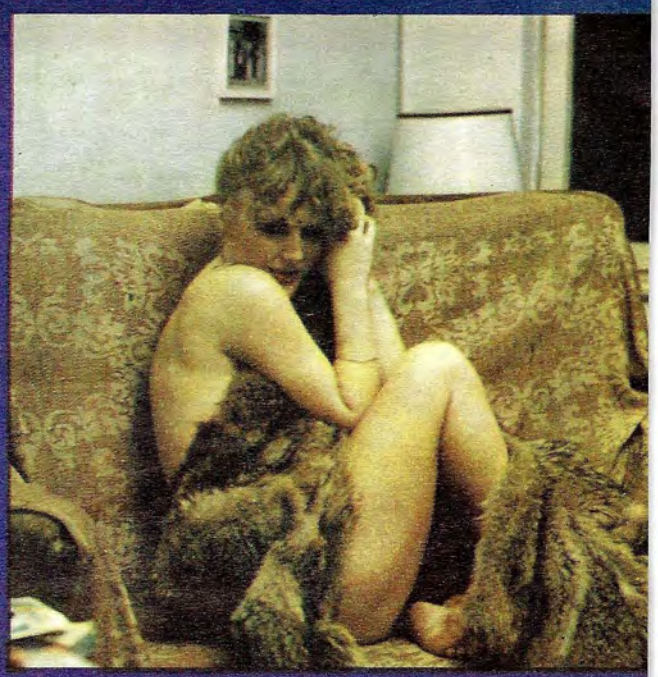

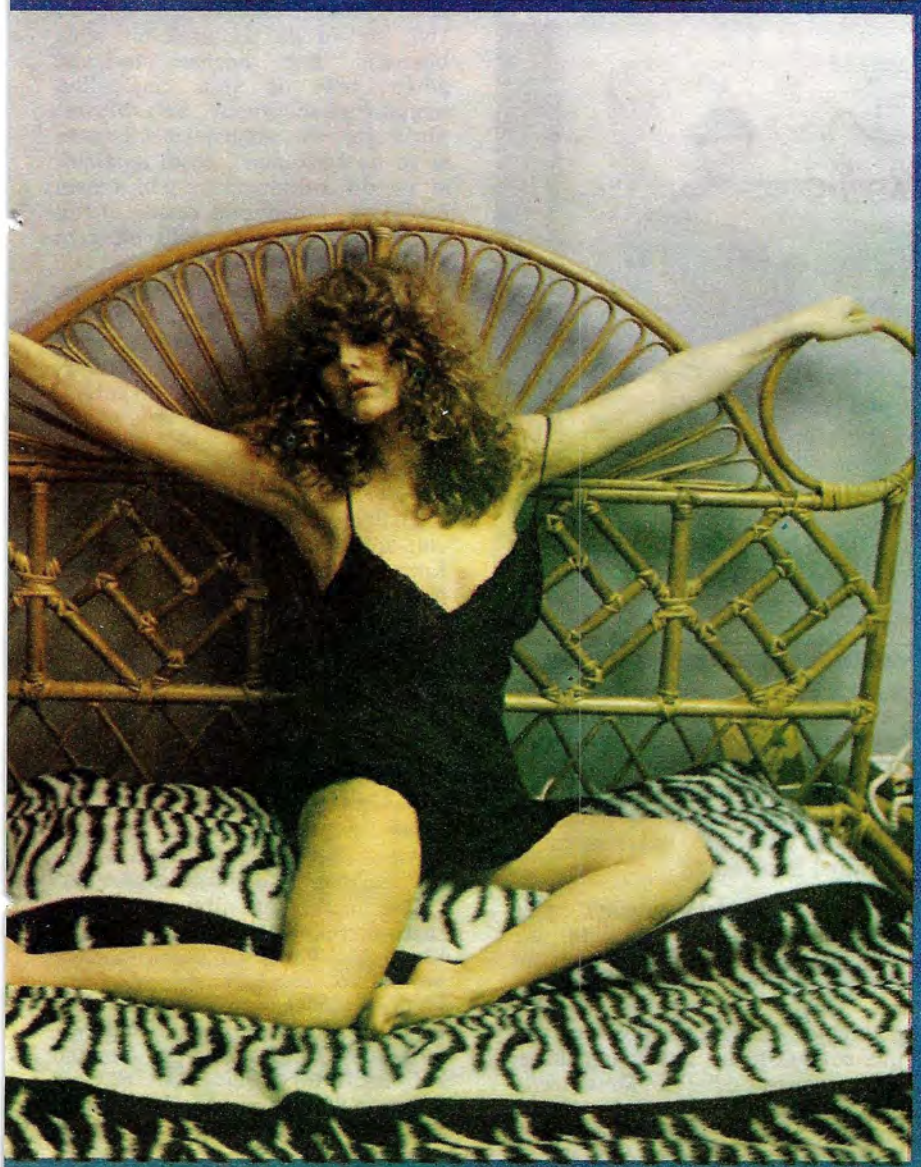

İlk kez 13 yaşında, bir kız arkadaşı ve onun ailesiyle çıkmış İngiltere'nin dışına Sonja Eady. Ve Roma'da ilk kez rastlamış ateşli erkeklere. Ne var ki yaşı küçük olduğu için bir ay sonra doğum yeri Bourmouth'a, İtalyanların ısrarlarına rağmen yine kız olarak dönmüş.

"Futbol ve kriket oynardım erkek arkadaşlarımla, öyle bebeklerle ve kız arkadaşlarımla oynadığımı pek hatırlamam çocukluğumda" diyor Sonja. "İlk kez öpüşmem de futbol oynadığım arkadaşlarımdan biriyle oldu. Kuru kuru, tatsız tuzsuz... 14 yaşımda ise gitarist sevgilim Malcolm'dan doğru dürüst öpüşmesini öğrendim. Ne var ki yaşım küçüktü ve ateşli öpüşmelerden öteye gidemiyordum ta ki 15 yaşıma gelip Güney Afrikalı Jeremy ile arkadaşlığım başlayıncaya kadar."

Bugünün Suna Yıldızoğlu'su 26 Şubat 1955 doğumlu Sonja Eady balık burcunun tüm özelliklerini taşıyan ateşli bir sarışın. 15 yaşındaki ilk gerçek beraberliğini ve kadınlığa

Devamı 97. Sayfada

Trans - Seksüel cerrahi

(Cinsiyet Değiştirme Ameliyatları) Yazan: Dodi Schultz

Cinsiyet değiştirmek, kuşkusuz, burun ya da çene değiştirmek kadar yaygın bir "ameliyat" türü değildir. Ancak, son yıllarda erkek olan kadınlarla kadın olan erkeklerin sayısında gözle görülür, hatta eskiye göre çok yüksek sayılacak bir artış olduğu da açık... Ses sanatçısı Bülent Ersoy'un geçireceğini söylediği ameliyatla da bu konu Türkiye'de güncellik kazandı. Bu yazı, "cinsiyet değiştirme ameliyatı" (ya da trans-seksüel cerrahi) denilen olayın **ne olup olmadığını** açıklıyor.

Çağdaş bilimin insanı en çok şaşırtan olgularından biri, belki de birincisi, kadınları erkek, erkekleri de kadın yapan "cinsiyet değiştirme" ameliyatlarıdır. Sokaktaki insan için bu kavramı anlamak, sindirebilmek öylesine güçtür ki, trans-seksüellerden söz edildiğinde gösterilen ilk tepki, ya bir kıkırtı, ya bir burun kıvırma, ya da küçümseyici bir-iki sözdür. Oysa, cinsiyet değiştirme ameliyatları dünyada çeyrek yüzyıldır yapılmakta, yalnızca Amerika'da cinsiyet değiştirenlerin sayısı binlerle dile gelmektedir.

Cinsiyet değiştirmeyi göze alacak, dönüşü olmayan o son adımı atacak kişiler kimlerdir? Nasıl insanlardır? İşte, bu yazıyla, çok yakın geçmişe kadar fazla ciddiye alınmayan, çoklarınca "çılgın işi" görülen, ama son zamanlarda, hızla yayılan bir "cerrahi" olguya ışık tutmaya çalışacağız.

●CİNSİYET NASIL DEĞİŞTİRİLİR?

1952 yılında bir cinsiyet değiştirme ameliyatını birinci sayfa manşetinde veren **New York Daily News**, kamuoyuna duyurulan bu ilk ameliyatın haberiyle, öteki bütün gazeteleri atlatmıştı. Gazetenin 1 Aralık 1952 tarihli sayısında, 8 cm. yüksekliğindeki kara başlık şöyle diyordu: **Dünün Savaş Gazisi, Bugünün Sarışın Bombası Oldu!** Alt-başlık da şöyleydi: New York'lu Genç Ameliyatla Cinsiyet Değiştirdi. Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da yapılan ameliyat sonunda, 26 yaşındaki bir erkek kadın olmuş ve bugün de taşıdığı Christine Jorgensen adını almıştı.

Kopenhag uzun yıllar "cinsiyet değiştirme" ameliyatlarının yapıldığı tek kent kaldı. Ancak, daha sonra, Fas'ın Kazablanka kentindeki bazı doktorların da bu ameliyat tekniğini geliştirmeleriyle birlikte, birçok trans-seksüel cinsiyet değiştirmek için buraya taşınmaya başladılar. Bunlar arasında en ünlüler, **Conundrum**'ın yazarı James (şimdi Jan) Morris ve **Bir Trans-Seksüelin Güncesi**'nin yazarı Ed (şimdi Lyn) Raskin... Bugünse, cinsiyet değiştirme ameliyatları ilginçliğini yitirmiş durumda... Dünyanın her yerinde, binlerce tıp

merkezinde, bu ameliyatlar yapılıyor. Sözgelişi, gazetelere yansıyan en son "ünlü" ameliyat, profesyonel tenis yıldızı Renee Richards'a New York'ta yapıldı. Bayan Richards, ameliyattan önce, New York'un ünlü göz doktorlarından Richard Raskind'di.

Bıçak altına yatmayı göze alacak kadar şiddetli bir cinsiyet değiştirme isteği taşıyorsanız, başınıza neler gelebilir? Özel hekiminiz ya da bir psikiyatri uzmanına başvurduğunuz zaman, o da, büyük olasılıkla, sizi, trans-seksüellik konularıyla özel ilgilenen bir kuruluşa gönderecektir. Gideceğiniz bu kuruluş, bir "cinsiyet belirleme kliniği" ya da bir hastanede bu konularla ilgilenen bir servis olabilir. Bu servisin özelliği, psikiyatrist, psikolog, dahiliyeci, plastik cerrahı, ürolog, nisaiyeci ve hukukçu gibi değişik uzmanlık dallarındaki kişilerden oluşan bir takım çalışmasına dayanmasıdır. Bu tür bir işbirliğinin amacı, ameliyat için başvuran adayın hem psikiyatrik bir değerlendirmeden geçirilmesi, hem de yasal ve tıbbi durum hakkında aydınlatılmasıdır. Bunlar yapıldıktan sonra cinsiyet değiştirme ameliyatına hemen gidilmez. Cinsiyet değiştirmek isteyen kişi, bir ya da iki yıllık bir süre boyunca, hem hormon tedavisi görür, hem de yeni cinsiyetine uygun biçimde yaşar. Saç düzeninin değişmesi, göğüslerin büyümesi ya da küçülmesi, sesin incelmesi ya da kalınlaşması gibi cinsel özellikler, ameliyatla değil, ancak hormon tedavisiyle köklü biçimde değiştirilebilir.

Yine hormon tedavisiyle, erkeklerin daha yumuşak ve yuvarlak olmaları, kadınlarınsa pazı geliştirmeleri sağlanabilir. Ancak, hemen belirtelim, çok ürkütücü gelebilecek bu hormon tedavisinin sonuçlarını değiştirmek, yani istendiğinde eskiye dönmek olanağı vardır. **Cerrahide, yani cinsiyet değiştirme ameliyatının kendisinde ise, bu olasılık, kesinkes yoktur.** Kozmetik cerrahi ile desteklenebilen ve ömür boyu hormon tedavisiyle tamamlanan o ilk ve tek cinsiyet değiştirme ameliyatının sonuçları kesindir; bir cinsiyetten ötekine geçebilir ama bir daha eski cinsiyetinize dönemezsiniz.

Eldeki bilgilere göre, erkeği kadın yapan cinsiyet değiştirme ameliyatları, kadını erkek yapan ameliyatlara göre daha yüksek başarı şansına sahiptir. Hormon tedavisiyle göğüs büyütülemezse, deri altına yapılacak silikon takviyesiyle aynı sonuç alınabilir. Penis ve yumurtalıklar alınır ve oradaki duyarlı deri kadının cinsel organının dış kısmını, yani "ferç" bölümünü oluşturmak için kullanılır; aynı deriden sahte bir ferç dilciği ve dölyolu yapılır. Penis ucundaki dokular rahim boynu gibi yerleştirilebilir,

Devamı 83. Sayfada

Romantik bir yemek yemek isteyenlere

BİZİM AHIR

Milli Binici Orhan Çetinkol, Nişantaşı'ndaki restoranında loş ışıklı, romantik müzikli günleri getiriyor.

Cuma, cumartesi geceleri "Bizim Ahır" sanatçılar lokaline dönüşüyor.

Amerikan filmlerinde sık sık gördüğünüz bir sahne vardır. Delikanlı yeni tanıştığı kıza "Şurada, yakında şirin bir İtalyan Lokantası biliyorum" der. "Hadi gidelim."

Bu iki cümlede büyük anlam gizlidir. Küçük, şirin, temiz bir yere gidilecek, romantik bir müzik eşliğinde başbaşa yemek yenecek, yanak yanağa dans edilecek, sonra aklı başında bir hesap ödenerek çıkılacak, bu sırada kız "Gene gelelim buraya" diyecektir.

İşte Orhan Çetinkol'un Nişantaşı Vali Konağı Caddesinin sonundaki Bizim Ahır'ı böyle biryer işte...

"Bizim Ahır" diye restoran adı olur mu?. İnsanın hayatı Orhan Çetinkol'unki gibi başından sonuna at olursa, bal gibi olur. Orhan Çetinkol, adını sık sık spor sayfalarında duyduğunuz ünlü binicinin ta kendisi. Ama öteki binicilerden çok farklılaşmış, at onun yaşantısının ayrılmaz bir parçası haline gelmiş. Her gününde değil, her anında at var. Bir at müzesi gibi evinin hemen altındaki restoranı da daha başından atla başlıyor... Bir nalın içinden geçip içeri giriyorsunuz. Kendinizi atın hertürlü aksesuarı ile süslenmiş, loş bir salonda buluyorsunuz. Barın iskemleleri eyer şeklinde örneğin. Masanız bir araba tekerleğinden yapılma olabilir. Duvardaki aplikler at başı gibi. Tablolarda, yemek yediğiniz tabağın süsünde, hep at var...

"—Eski Türklerde sıra 'At, avrat, pusat' şeklindeydi" diyor Çetinkol... "Ben atalarımızın en kutsal saydıkları geleneği sürdürüyorum. At benim herşeyim..."

Çetinkol'un Bizim Ahır'ını pekçok restorandan ayıran bir özellik var. Burası kâr gayesi ile açılmamış. "Dostlar alışverişte görsün" diyor... Gerçek de öyle.. Herhangi bir gece gittiğinizde, Çetinkol'u hemen her masaya uğrayıp, oradaki dostlarına "Merhaba" derken görüyorsunuz. Oraya ilk gelenler de, kısa zamanda bu havaya giriyorlar. Birkaç kez geldiklerinde de, zaten onlar da Çetinkol'un dostları arasına giriyorlar.

Masaya oturur oturmaz, herbiri dikkatle seçilmiş ve özenle yetiştirilmiş servis ekibi etrafınızı sarıyor. Sonra isteğinize göre, gene en iyi şekilde seçilmiş ve hazırlanmış meze tabakları sunuluyor. Siz soğuk mezelerle ilk yudumlarınızı alırken, Recep Usta'nın elinden çıkmış, doyumsuz sıcak mezeler gelmeye başlıyor.

Devamı 113. Sayfada

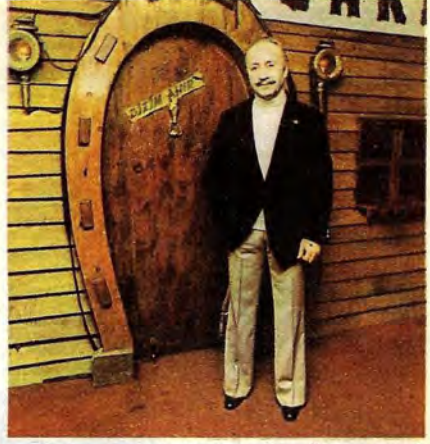

Orhan Çetinkol "Bizim Ahır"ın girişinde.

Hafta sonlarında birçok sanatçıya "Bizim Ahır" da eğlenirken rastlayabilirsiniz. Üstte Modern Folk Üçlüsü, altta Çoşkun Demir.

Orhan Çetinkol gelen müşterilerin masalarına giderek onlarla birer birer ilgileniyor.

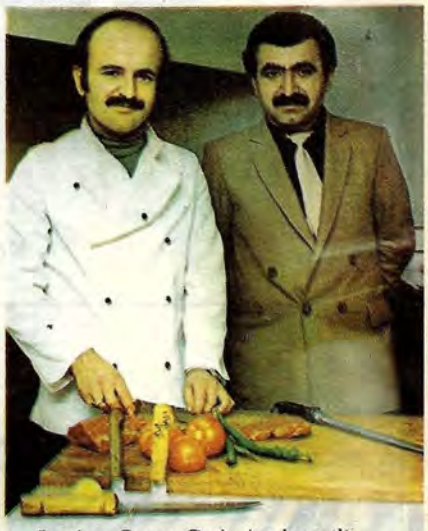

Aşçıbaşı Recep Çodur'un lezzetli yemekleri, metrotel Fettah Şakar'ın itinalı servisi özellikle dikkati çekiyor.

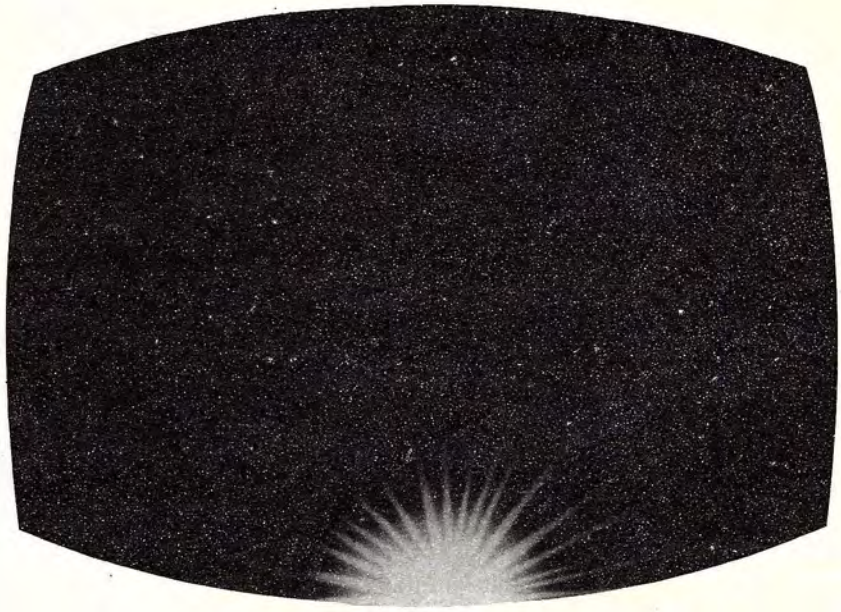

çağı ekrana yansıtan kuruluş

ODVİ VİDEO

Renkli TV programları
video kaset doldurulması
renkli video laboratuvarı
Kadıköy ve Üsküdar iskelelerindeki
renkli video show ve reklam yayınları
BBC video lisan kursları, işçi - öğrenci
eğitim programları ve kültür faaliyetleri
Disco show programları
Kokteyl, balo, defile, açılış, sözleşme gibi mutlu
günlerin video çekimi

ORTA DOĞU VİDEO İŞLETMELERİ A.Ş.

Valikonağı Cad. Yapı Kredi Vakıf Binası. Kat. 5, D. 4 - 5, Nişantaşı - İSTANBUL
46 38 83 - 48 08 75 - 47 19 90 — Telex : 22612
ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLERİMİZ
ANKARA: 27 53 96. İZMİR: 14 38 83. ANTAKYA: 2212. İZMİT: 12371

İNSAN BEYNİNİN SIRLARINI ÇÖZERKEN

İnsan beyninin sırlarını yıllardır çözmeye çalışan bilim adamları, bu organı, dur-durak bilmeden kimyasal maddeler üreten bir laboratuvara benzetmekte... İşin ilginci, beynin ürettiği bu kimyasal maddelerin, insanlarda korku, anı ve zevk duyularını uyarması...

Bir adım daha öteye gidiyor bilim adamları... Beynin ürettiği bu kimyasal maddelerin, çok yakın bir gelecekte, komşu eczaneden bile satın alınabileceklerini söylüyorlar. Nedir bu kimyasal maddeler? Ne gibi etkiler yaparlar? İşte, bugünkü bilimsel bilgi düzeyimizin sınırları içinde bu sorulara yanıt getiriyoruz, bu yazımızda...

Karşıya geçmek için yola adımınızı attınız, birkaç adımda yolun ortasına geldiniz. Bir de ne görüyorsunuz? Kontrolden çıkmış bir araba, olanca hızıyla üstünüze geliyor. Bu görüntü hemen beyninizin görsel merkezine, oradan da duyularınıza iletiliyor; burada uyarılan korku duygusu, aynı hızla, hareket kontrol merkezine ve oradan da motorik reflekslere ulaşıyor ve yaklaşan arabadan kaçmaya başlıyorsunuz. Görüntü, duygu, eylem... İşte, "beyin" dediğimiz organda odaklaşan kesintisiz ve karmaşık bir düşünsel olay...

Bundan elli yıl kadar önce, Sigmund Freud, bilimin gelişmesiyle birlikte, insan beynini ilgilendiren tüm olayların kimyasal bazı etkileşmelerle ergeç açıklanabileceğini iddia etmişti. Bugün, bilim adamları, Freud'un o zaman kuşkuyla karşılanan bu öngörüsünün doğruluğunu kanıtlama yolunda önemli adımlar atıyorlar. Gerçi 1960'larda yaygınlıkla benimsenen ve beyni büyük, karmaşık bir bilgisayara benzeten görüşleri bütünüyle yadsımıyorlar ama beyni bir "kimya laboratuvarı" olarak görmenin çok daha basit, çok daha temel bir yaklaşım olacağına inanıyorlar. Bilim tarihinde ilk kez, araştırmacılar, beyindeki kimyasal maddeleri saptamakta, adlarını, miktarını ve beyin içinde hareket ederken izledikleri yolları yakından izlemekte-

Devamı 70. Sayfada

Masaj

Masaj, kitaplardan ya da usta bir öğreticinin çıraklığını yaparak edinebileceğiniz büyülü bir beceridir. Ama masaj, aynı zamanda aynı yatağı paylaşan kişileri sessizce, erotik biçimde birbirlerine yaklaştıran bir sanat, bir iletişim aracıdır. İster bir beceri olarak görün masajı, isterseniz bir sanat, onun sizi ulaştırabileceği zevk doruklarını tam anlamıyla anlayabilmeniz için, onu tüm benliğinizle yaşamak, denemek zorundasınız.

AŞKIN, SEVİŞMENİN EN ETKİLİ SÖZCÜKLERİ PARMAKLARIN DİLİNDEDİR

Okşama, yoğurma, ovma, bastırma, gıdıklama, sürtünme... Bütün bunlar, parmak uçlarımızın kullandığı erotik dilin en etkili araçları, kavramlarıdır. Yatağınızdaki kişiye parmaklarınızın diliyle ulaşabiliyorsanız, bedensel aşkın en sihirli araçlarından birini emrinize almışsınız demektir.

● MASAJIN MESAJI

Bundan altı ay kadar önceydi. Bir arkadaşımla birlikte, biraz ürkek ama kesin kararlı biçimde, antik çağlardan bu yana insanlığın sonsuz tutkularına konu olmuş masajın ardında yatan tılsımı, onun büyüleyici gizemini çözmeyi aklımıza koyduk. Kitabı ben, masaj yağını o getirdi ve hemen oracıkta işe koyulduk. Her pazartesi gecesi birimizin evinde buluşuyor, hazırladığımız takvime göre kitabın ilgili bölümünü açıyor, gündeme uygun olarak da masaj yağını kullanmaya, kitabın söylediklerini uygulamaya başlıyorduk.

Çabalarımızın ödülünü hemen aldık. En basit hareketler, en kısa ömürlü temaslar bile önce bir inilti, sonra da bir gevşeme getiriyordu. Unutulmaya terkedilmiş kaslar ve duyular sanki yepyeni bir canlılık kazanmıştı. Göz kapaklarımızdan baldırlarımıza, kollarımızdan parmak uçlarımıza kadar bütün kaslarımız, en acemice parmak temaslarıyla bile şaşırtıcı biçimde uyarılıyordu. Bu bedensel uyarıları zihinsel bir rahatlık izlemişti. Bunu beklemiyorduk ama geldikten sonra da arar olmuştuk. Kısacası, masaj bir süre sonra, sağlıklı yaşamımızın ayrılmaz bir parçası durumuna gelmişti.

Masaj macun gibidir. İstediğiniz biçime girer. Oyun, yorucu bir spor, sevişmenin erotik bir prelüdü. Beğendiğinizi seçin! Gönlünüzce, keyfinizce, soğukkanlı ya da ateşli olabilirsiniz. Bir masaj salonundaki masör gibi tarafsız, azgın bir boğa gibi heyecanlı... Masajda herşey dilediğinizcedir. Ama bir tek şeyi sürekli anımsamanız gerekiyor: Masaj, temelde bir iletişim aracı, iki kişinin hem kendilerini, hem karşısındakileri daha iyi tanımalarını sağlayan bir araç olduğunu sürekli gözönünde tutarak, deneylerinizi çok hoşlandığınız, yakın ve sıcak bir ilgi duyduğunuz kişilerle yapmanız gerekiyor. Gerçekten ulaşmak, dokunmak istediğiniz kişilerle... Bunu böylece bildikten, belledikten sonra Masajın sırlarını açıklayabiliriz.

Masajda yer ve araç sorunu yok gibidir. Sizi rahatlatacak sıcaklıkta bir oda, yerdeki bir çift battaniyenin üstüne serilmiş çarşaflar ve bir şişe masaj yağı yeter de artar bile... Madeni yağlar kullanılabilir, ama bitkisel yağlar, özellikle zeytinyağı daha uygundur. İlkleri çabuk buharlaşırlar.

Bir de öğüt: Yağı eşinizin sırtına döküp ondan sonra ovmaya başlamayın. Soğuk yağın bedene değmesi bir irkilme, bir kasılma yaratabilir ve böylece, daha baştan, amaçladığınız sıcak yakınlaşmadan uzaklaşmış olursunuz. Yağı elinize dökün ve ellerinizi oğuşturarak yağı ısıtın. Vücudun öteki yerlerine kıyasla, eller, ayaklar ve yüze daha az yağ sürün. Bir deneydir bu. İçinizden ne geliyorsa onu yapın ama bazı temel kurallar bulunduğunu da aklınızdan çıkarmayın.

Masaja siz başlayacaksınız. Eşiniz uzanmış durumda... Tatlı bir sesle rahat etmesini, kendisini gevşek tutmasını telkin ediniz. Ayakların, kolların ya da başın kalkması gerekiyorsa, sizin kaldıracağınızı, ondan hiç bir çaba gelmemesini söyleyin. Masajda küçük iniltilerin, iç geçirmelerin doğal olduğunu, kendisini bu konularda bütünüyle serbest bırakmasını, çekinmemesini söyleyin. Masajın en zevkli yönlerinden biri de hafif hafif inlemek, vücuttaki gevşemenin doğal dışa vurma sesi olan iç geçirmektir.

Acemiyseniz, yapacağınız bazı hareketler ilk zamanlarda acı ve ağrı verebilir. Eşinize, canı yandığı zaman açıkça söylemesini tembih edin. Aynı şekilde, kendisine zevk veren, biraz daha bastırmanızı iste-

diği bir yere geldiğinizde de hiç çekinmeden söylemesini, söylemesi gerektiğini anlatın. Sevişmede olduğu gibi, masajda da, çiftlerin tüm davranışlarının uyum içinde olması, taraflardan birinin ötekindeki tüm zevk nüanslarını anında algılayabilmesi esastır. İşi rastlantıya bırakmayın. Deneyimle uzun sürede elde edilebilecek bazı bilgilere, iki sözcükle, anında kavuşabilirsiniz.

● İŞİN ÖZÜ

Temel kuralları belledikten sonra, masaja başlayabilirsiniz. Parmak uçlarınızla önce eşinizin vücudundaki tüm kemikleri, kasları, girinti ve çıkıntıları yoklayın. Acele etmeyin ve sabırlı olun. Deneyimlerimden biliyorum ki, masaj yaparken (ve yapılırken) gözleri kapamak, insanın daha kolay ve çabuk konsantre olmasını sağlıyor. Dikkatinizi yaptığınız işte toplama hünerinizi geliştikçe, kendinize güveniniz de artacak, hareketleriniz otomatikleşecektir. Temasa duyarlı bir kişiyseniz, o zaman, her yaptığınız ve size yapılan hareket zevklerini fazlasıyla uyaracaktır.

Profesyonel bir masör olmadığınızı, ciddi fizyoterapide uygulanan İsveç masajı yapmak gibi bir amacınız bulunmadığını, ortada psikoterapinin gerektirdiği yöntemlerin de uygulanmadığını bir an için bile olsa unutmayın. Burada sırf zevk, oyun ve eğlence için "masaj" yapıyor, vücutlarınızı karşılıklı uyarıyorsunuz. Masaj, alabildiğine güzel, sözsüz, doyumsuz bir dünyaya açılan kapıdır.

Eşiniz gözlüklüyse gözlüklerini çıkarmasını ve yüzüstü yere yatmasını söyleyin. Kafasının hemen arkasına kendinizi yerleştirin ve avuç içinizde ısıttığınız az miktarda yağı yüzüne yedirmeye başlayın. Masaja burada şakaklardan başlayabilirsiniz. İşin acemisi olduğunuz ve eşinizin bedenini öğrenmek amacını güttüğünüz için, şakaklardan başlayan yüz masajında, deri altına kadar eşinizin yüzünün her yönünü belleğinize işlemeye, hangi uyarılara nasıl tepki gösterdiğini öğrenmeye çalışın. Macunla çalışan bir heykeltıraş dakikliğiyle, şakaklardan kaşlara, oradan göz çevresine, burun kemiği hizasından yanaklara inin ve tekrar şakaklara dönün. Bu işi yaparken, orta parmaklarınızı kullanın. Belli bir düzen geliştirin, alın, şakaklar ve çene arasında gidip gelirken... Şakaklarda parmaklarınızla çizeceğiniz bir daire, hem eşinize usta bir masörün elinde olduğu izlenimini verecek, hem de bir masaj turunun bittiğini işaretleyecektir.

Bütünüyle yüzüstü yapılan bu ilk turdan sonra, eşinizin yüzünü yana çevirin. Tırnaklarınızla çizmemeye özen göstererek, bu kez kulak yöresinde parmaklarınızı dolaştırmaya başlayın. Kulak arkasından ense köküne inen kemikli nahiyenin oğuşturulması bundan sonra gelir. Bu hareketi küçük daireler çizerek ve baskıyı artırarak yapın. Sonra yukarıya doğru hareket edin ve canlı, diri bir alın masajıyla yüzün işini bitirin. Bu son aşamada saçların da çekilmesine yol açacak kadar deriyi gerdirmeyin. Bitti mi? Şimdi, eşinizin yüzünü öbür yana çevirin ve aynı işlemleri tekrarlayın.

Sıra ense masajına gelmiş durumda... Gerginliklerin, kasılmaların en yoğun olduğu vücut bölgelerinden biri de budur. Burada harcayacağınız biraz fazla zaman, bütün vücudu bir rahatlamanın, bir gevşemenin kaplamasına büyük yardımları olacaktır. İki elinizi eşinizin ense köküne yerleştirin ve

nisbeten ağır, dairesel hareketlerle o yöredeki kasları ovmaya başlayın. Bir süre sonra, aşağıya, ense kökünün bitip de sert sırt kaslarının başladığı yere inin ve aynı hareketleri burada tekrarlayın. Bu da bitti mi? Şimdi, parmak uçlarınızla hamur açar gibi, parmak uçlarınızı ense boyunca bir aşağı, bir yukarı hareket ettirin. Parmaklarınızın yukarıya doğru hareketinde, normalin üstünde baskı uygulayabilirsiniz. Acı yerine zevk verir bu... Bu hareketleri birkaç kere tekrarlayın. Ense kökü, omuzlar, yine ense kökü, ense boyu aşağıya, yukarıya..

Eşinizi şimdi sırtüstü çevirin ve kafasının ardındaki yerinizi değiştirmeden, dizüstü çöküp, göğsünü ve karın yöresini yağlayın. Parmaklarınız eşinizin ayaklarını gösterir yönde avuç içlerinizi göğüs kafesine iyice yerleştirin ve göğsün ortasını izleyerek ellerinizi karnına, kasıklarına doğru hareket ettirin. Fazla bastırmayın. Bel hizasına yaklaşırken, yine fazla bastırmadan ellerinizi ayırın ve bele geldiğinizde elleriniz belinin iki yanına kadar açılmış olsun. Burada, kasıkları da ovacak biçimde ellerinizi birleştirin, sonra yine ayırın ve bu kez yanlardan yukarıya, koltuk altlarına doğru ovma hareketini sürdürün. Koltuk altına geldiğinizde, yine göğüs kafesine doğru ellerinizi birleştirin ve bu işlemi dilediğinizce tekrarlayın. Göğüs kafesinden bele kadar büyük bir daire çizdiniz. Burada bilmeniz gereken şey, aşağıya inerken olabildiğince yumuşak, yukarıya hareket ederken biraz daha sert davranmanız gerektiğidir.

Benzeri bir hareketi, eşiniz yüzüstü yatarken, sırtta da tekrarlayabilirsiniz. Ama burada, dikkat etmeniz gereken bir husus var: Omurilik yöresinde parmaklarınız ve avuçiçleriniz gezinirken, yok denecek kadar az baskı uygulayın. Eşiniz biraz bastırmanızı isterse, omuriliğin kendisine değil de iki yanındaki çukurluk bölgede baskıyı arttırın. Bu işlerin bittiğini eşinize hissettirmek için, "elveda" der gibi, sırtını hafifçe okşayabilirsiniz.

Sıra geldi, vücudun hamallığını yapan bacak kaslarına... Eşinizi karın üstü yatırdıktan sonra sağ baldırının yanında mevzilenin. Yüzünüz kafasına doğru dönük durumda, bütün sağ bacağını ve sağ kaba etini yağlayın. Daktilo yazmaya ya da piyano çalmaya başlayacak gibi parmaklarınızı eşinizin baldırına yerleştirin. İki eliniz yan yana olmalı. Sol elinizi saat yönünde çevirerek başparmağınızı eşinizin topuğunun yakınlarına getirin; böylece, sol dirseğiniz öne çıkmış, sol elinizin serçe parmağı sağ elinizin başparmağının yanına gelmiş olacaktır. Ellerinizin bu karşılıklı durumunu bozmadan, gerekli basıncı vücut ağırlığınızla sağlayarak, ellerinizi bacak boyunca yukarıya, kaba etlere doğru kaydırınız. Diz yöresinden geçerken de basıncı hafifletin. Baldırın sonuna geldiğiniz zaman sağ eliniz hareketini sürdürsün, kaba etlerden geçerek kalça kemiğine ulaşsın. Kalçada ağır ağır daire çizen elleriniz tekrar baldırın dışına, parmaklarınız eşinizin ayaklarını gösterir duruma gelsin. Başparmaklar üstte, eller yeri gösterir durumda, kalça kemiğinin iç kısmını kavramış olarak yeni hareketi bekleyin. Ellerinizi aşağıya doğru hafif ve yumuşak

Devamı 78. Sayfada

Kimler "Para-Çek"* taşıyor?

1 Çağdaş kolaylıklardan yararlanmayı bilenler... (Para-Çek, Yapı Kredi'nin harcanacak paraya sağladığı kolaylıktır.)

5 Beklemeyi... bekletmeyi sevmeyenler... (Para-Çek, isterse 1 milyon lira olsun, sahibine de ödeme yaptığı kimseye de provizyon aranmadan, anında ödenir.)

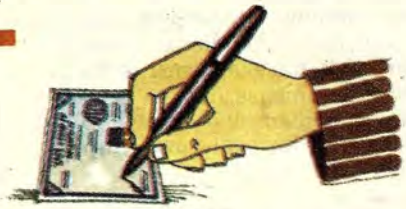

2 Toplu parayla yola çıkmak istemeyen tedbirli kimseler... (Para-Çek, Yapı Kredi'nin cepteki paraya sağladığı güvendir.)

6 İmzaya değer verenler... (Para-Çek'i geçer akçe kılan sahibinin imzasıdır.)

3 Alışveriş için seçkin yerleri seçenler... (Para-Çek, binlerce seçkin müessese ve alışveriş merkezinde para yerine geçer.)

7 Her yerde bankasından hizmet bekleyenler... (Para-Çek'lerın, yurdun dört yanındaki 577 Yapı Kredi'de, anında paraya çevrildiğini bilenler...)

4 Ödemelerinde sözünün eri olanlar... (Para-Çek, karşılığı bankada hazır, ödenmeyi bekleyen çektir. Bütün ödemelerde elden ele -para gibi- kullanılır. Karşılıksız çıkması olanaksızdır.)

Para-Çek, değeri üzerinde basılı, para gibi geçerli çektir. 2.500, 5.000 ve 10.000 liralık Para-Çek'ler, 25.000, 50.000 ve 100.000 liralık defterler halinde... Bütün Yapı Kredi'lerde.

YAPI ve KREDİ BANKASI

"hizmette sınır yoktur"

PİRİNÇ

Birkaç yıl önce Uzak Doğu'ya yaptığı bir seyahatten dönen Amerikalı gazeteci, izlenimlerini anlatırken aynen şöyle diyordu, **"Asya gerçekten esrarlı ve büyülü ama beni orada asıl etkileyen iki küçük beyaz pırıltı oldu. Birincisi karımı, dolayısıyla da beni mutlu eden, ona hediye olarak çok ucuza aldığım hakiki incilerden yapılmış bir kolye, ikincisi ise bütün gezi boyunca mideme huzur veren pirinci keşfetmek... İnanmayacaksınız ama üzerine hafif tuzlu suda haşlanmış bir tabak pirinç yemek kaydıyla istediğiniz kadar yiyip, için..En sonunda yediğiniz o bir tabak pirinç, sindirim sisteminizi bütünüyle tekrar huzura kavuşturacaktır."**

Uzayı keşfetmeye çalışan Amerika'nın, dünya nüfusunun yaklaşık yarısından fazlasını besleyen pirinci 20. yüzyılın ikinci yarısında farketmesi son derece garip görünüyorsa da gerçekten, bir Asyalı günde en az yarım kilo pirinç yerken, bir Amerikalı senede 4 kilo pirinci ancak tüketiyor. Pirincin Yeni Dünya'da aranmaya başlaması Japonlar tarafından ortaya atılan makrobiyoloji ilminin Amerika'da da popülarite kazanması ile paraleldir. Bu felsefeye göre, hayvansal gıdalar, özellikle et, insan yapısına benzemesi bakımından sindirim sistemini çürütürken, kansere de yol açıyor. Buna karşılık önerdikleri beslenme şekli ise bitkisel. Bu tip besinlerin insan bünyesini yenilediği ve gençleştirdiği iddiasındalar. Nebatlar arasında ise esmer pirincin karbonhidrat, mineral, vitamin ve protein bakımından hayli zengin olduğunu belirtiyorlar.

Pirincin geçmişi hakkında bildiklerimiz M.Ö. 5000 yılına kadar gider. Hindistan'dan İran'a, Orta Doğu'ya, Afrika'ya, Avrupa'ya ve çok sonraları Amerika'ya yayıldığı söyleniyor. İlk çağlarda toprak kaplarda pişirilen esmer pirinç, bir nevi bereket sembolü olarak nitelendirilir, dini ve evlilik törenlerinde tanrılara sunulurdu. Hastalıklı insanlar ve adet dönemindeki kadınların bu kutsal bitkiyi kirleteceği gerekçesiyle pirinç tarlalarına girmeleri yasaktı.

Türkler ve Araplar pirinci Avrupa ve Afrika'ya tanıtırken, Haçlı Orduları bitkinin ününü Batı'ya ve Kuzey'e götürdüler. 17. Yüzyıl sonlarında Madagaskar'dan kalkan bir ticaret gemisinin fırtına sebebiyle Amerika kıyılarına sığınması ve kaptanın Güney Carolina ileri gelenlerine pirinç ikram etmesi ile Amerikalılar bu bitkiyi ilk defa tattılar. 100 yıl boyunca pirinç sadece bu çevrede yetiştirildi. İç harp ise pirincin diğer eyaletlere yayılmasını sağladı.

Yapılan incelemelere göre, yarım su bardağı pirinç 100 kalori ihtiva etmektedir. Bu miktar, yarım bardak patates püresine ve 1 bardak portakal suyunun ihtiva ettiği kalori miktarına hemen hemen eşittir. Pirinç temel gıda olarak nişasta sayılmasına rağmen içinde tuz bulunmaması nedeniyle en sağlıklı diyet gıdalarından biridir. Böbrek, damar, yüksek tansiyon, dolaşım, kalp ve karaciğer rahatsızlıklarında bugün başarıyla kullanılmaktadır. Haşlanmış pirincin özellikle kilo verme ve tansiyon düzensizliklerinde son derece müspet sonuçlar verdiği kanıtlanmıştır.

İşte böylesine sağlıklı bir bitki olan pirinç, dünyanın her köşesinde ayrı şekillerde yeniliyor.

Japonya'da yemek öncesi ve sonrası mideyi cilalamak ve bastırmak için, üzerine değişik soslar veya çay dökülerek servis yapılan haşlanmış pirinç, yemek sırasında da çiğ balığın yanına konuyor. Salatalar pirinç sirkesiyle tatlandırılırken, saki denilen pirinç rakısı içiliyor.

Devamı 85. sayfada

1

2

3

4

5

6

KADIN MI ERKEK Mİ?

Bilginizi sınayın

Kadın ve erkek hakkında neler biliyorsunuz... "Çook" diyeceksiniz bu soruya büyük bir ihtimalle.. Ama ne derece doğru biliyorsunuz?.. İşte bu soruyu cevaplamadan önce kendinizi bir sınamak istemez misiniz?..

Aşağıda kadın ve erkek hakkında 13 ifade var. Bunlar doğru mu yanlış mı?. Önce kendi cevaplarınızı verin, sonra da herbiri bir bilim kurumu tarafından yapılmış araştırmalar sonucu ortaya çıkan gerçekle karşılaştırıp, kendi notunuzu kendiniz verin. Her doğru cevap bir puan olmak üzere, 10 üzerinden kaç aldığınızı bulabilirsiniz. Fazla üç soru mu?.. Onlar da size bilimsel avans. Doğruların önüne D, yanlışların önüne Y yazarak başlayabilirsiniz.

1. **Karı koca tartışmaları genellikle daha fazla konuşan eş tarafından kazanılır.**
2. **Karmaşık sorunları çözmede, kadınlar erkeklerden daha beceriklidir.**
3. **Kadın erkeğe göre daha iyimser olma eğilimlidir.**
4. **Erkek, uykusuzluğa daha fazla dayanıklıdır.**
5. **Ciddi bir kriz anında, kadın daha kolay panikler.**
6. **Erkekler daha fazla yemek seçerler.**
7. **Erkekler daha fazla kendine dönüktür.**
8. **Kadınlar erkekler hakkında, erkeklerin kadınlar hakkında konuştuklarından fazla konuşurlar.**
9. **Karılar kocalarını, kocaların karılarını anladığından fazla anlarlar.**
10. **Küçük, ya da hiç olmayan hastalıkları büyütmede, kadınlar daha önde gelir.**
11. **Genellikle kocalar, karılarından daha zekidirler.**
12. **Kadınlar erkeklere göre daha çabuk sıkılırlar.**
13. **Daha hızlı reflekslere sahip erkek, kadından çok daha çabuk tepki gösterir.**

CEVAPLAR

1.DOĞRU— Harvard Üniversitesi araştırmalarına göre, tartışmayı genellikle daha çok konuşan taraf kazanıyor.

2.YANLIŞ— Standford Üniversitesi'nin araştırmasına göre, diğer tüm faktörlerin eşit olması halinde erkekler, sorun çözmede, kadınlardan yüzde 50 oranında daha etkinler.

3.YANLIŞ— Güney Kaliforniya Üniversitesi ruh bilim uzmanlarının araştırmasına göre, kadınlar bunalıma yakalanmaya, olayları kötümser değerlendirmeye daha yatkınlar.

4.DOĞRU— Bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

5.YANLIŞ— Psikolojik araştırmalar, küçük acil durumlarda kadının daha çok paniğe kapıldığını göstermekle beraber, ciddi krizlerde normal bir erkeğe göre çok daha fazla soğukkanlılığını koruduğunu ortaya koyuyor.

6.YANLIŞ— Önde gelen tüm bilim kurumlarının araştırmaları, kadının daha fazla yemek seçtiğini ortaya koyuyor.

7.YANLIŞ— Ruhbilimciler kadının daha fazla kendine dönük olduğunu buldular. Kadınlar kendi dışlarında olup bitenle daha az ilgileniyor, kişisel sorunlarına daha fazla vakit ayırıyorlar.

8.DOĞRU— Minnesota Üniversitesi anketçilerinin bulgularına göre, kadınlar erkekler hakkında konuşmağa, yani bir ölçüde dedikodu yapmaya daha meraklı. Kadınlar birbirleri ile ençok başka kadınlar hakkında konuşmaya bayılıyor. İkinci sırada ise erkekler yeralıyor. Erkeklerin başbaşa konuşma konularında ise sıra, iş, para, başka erkekler şeklinde gidiyor. Kadınlar sıranın daha altında yeralıyor.

9.YANLIŞ— Evli çiftler üzerin-

Devamı 75. Sayfada

DİLEDİĞİNİZ KONUDA SİZ DE HAVA ATABİLİRSİNİZ

OYUNCU NE ZAMAN PUTLAŞTIRILIR?

Şarlo dışındaki oyuncuların putlaştırılması, hava basanların sürgit kaçındıkları bir olaydı. Bunu bir bakıma da doğal karşılamak gerekirdi. "Yıldız Sistemi" üstüne kurulu bir Hollywood olanca ağırlığıyla sinema dünyasına egemenliğini sürdürürken, herkes oyuncuları seyretmek için sinemaya giderken uzmanları ve sahte-uzmanları genel kitleden ayırabilmek için başka çare yoktu.

Çok şey gibi, bu da değişmiştir. Ancak, burada, hangi oyuncunun putlaştırılacağı sorunu önem kazanmaktadır. "Oyuncu putlaştırma"nın kökenleri geçmişe dayalı olduğu için yeni oyuncuların bundan yararlanmaları güçtür. James Bond rolüyle Sean Connery, değişik rolleriyle Jean Paul Belmondo putluğa biraz yaklaşır gibi olmuşlar, ama kısa sürede, doruktan uzaklaşmışlardır. Julie Andrews gibi oyuncular orta-

lama seyircilerce de sevildikleri için, girmenizi istediğimiz o dar çevrenin benimseyebileceği özelliklerden yoksundurlar.

Oyuncular konusunda hava basmak isteyenler, herşeyden önce, o oyuncunun bütün filmlerini izlemiş, o filmlerden bazı pasajları bellemiş, yaşam öyküsü hakkında birkaç kitap okumuş olmak zorundadırlar. En önemlisi, o oyuncuların asıl adlarını bilmek durumundadırlar ki, "Marilyn Monroe"yu "Norma Jean Baker" diye anabilsinler.

İhtiyar Kurtlar:

Hollywood'un "Hollywood" olduğu zamanlarda dillerden düşmeyen, Hollywood modasının geçmesiyle birlikte adları daha az anılmaya başlanan, ama bugün, "put" olarak yine dirilen "ihtiyar kurtlar" vardır. Bunlar öylesine "putlaşmış" adlardır ki, oynadıkları filmler ne kadar kötü olursa olsun, **onlar asla kötü olamazlar.**

Sessiz sinemaya yetişmiş **Bette Davis** ve **Joan Crawford** bugün yine gözde... **Katherine Hepburn, Barbara Stanwyck, Veronica Lake, Claudette Colbert** ve **Ingrid Bergman** da sinema konusunda hava basmak isteyenlerin gözardı edemeyecekleri başka adlar...

Erkekler arasında **John Wayne**'ın özel bir yeri var. Kovboy ve macera filmlerine saygınlık kazandırdığı açık... Ama öte yandan, sinemada "sağ" görüşü temsil eden bakış açısıyla (Vietnam'da Amerikan varlığını öven "Yeşil Bereliler" filmi vb.) çok rahat da eleştirilebilir. **Humphrey Bogart** "gangster" filmleriyle, **Cary Grant** salon komedileriyle, **Gary Cooper** "kovboy" filmleriyle, **Erroll Flynn** "korsan" filmleriyle, **Jimmy Stewart, Spencer Tracy** ve **Clark Gable** da çok yönlülükleriyle putlaştırılmaya elverişli adlar... "Sinefil" diye adlandırabileceğimiz sinema sahte-entellektüellerinin yeni bir ilgi alanları da sessiz sinema döneminin komedyenleri... **Buster Keaton, Lorel** ve **Hardi**'yi sayarken, **Şarlo**'ya listebaşını ayırmak gerekiyor. **Charles Laughton, Laurence Olivier** (50'lerdeki ününü yitirmekle birlikte), **Alec Guinness** ve **Peter Sellers** (özellikle ölümünden sonra) gibi İngiliz oyuncuları da putlaştırmanın gündeminde...

Seks Yıldızları:

Gariptir, sinefillerin tartışmasız taptıkları en büyük seks sembolü, bugün, ortalama kişinin anımsamakta güçlük çektiği geçenlerde 87 yaşında ölen **Mae West**... **Gina Lollobrigida**'yla burun buruna (göğüs göğüse demek daha doğru olabilir) mücadele ettikten sonra "seks sembolü" olarak yalnız kalan **Sophia Loren**, sekse karşı soğuk göründüğü için Fransız sahte entellektüellerince benimsenen **Monica Vitti**, İtalyanların taptıkları **Claudia Cardinale**, perde önünde az kalan **Brigitte Bardot**, Brigitte'e rakip olmaya çalışıp pek beceremeyen **Martin Carole**, değişik bir tip çizen **Jeanne Moreau**'nun da kıskanç bir tutkunlar çevreleri var. Seks sembolleri yarışında, **Julie Christie, Vanessa Redgrave** ve **Diana Dors** gibi yaratıklarıyla İngiltere'nin; "pin-up" türünden **Carol Lombard, Marilyn Monroe, Ava Gardner, Rita Haywort, Hedy Lamarr, Jane Russell** ve **Laureen Bacall**'larıyla Hollywood'un da başta güreştiğini unutmamak gerekir.

Bu alanda sıkıntı çekeceğinizi sanmıyoruz. Putlaştırmak için bu dilberlerden hangisini seçerseniz seçin, yalnız kalmazsınız. Üstelik savunulacak çok şey de bulursunuz.

Sessiz Film Yıldızları

Sinema konusunda hava basmak isteyip de "oyuncular"a ilgi duyanların malzeme olarak yararlanabilecekleri en elverişli kaynaklardan biri de sessiz filmlerdir. Kızlar güzel, erkekler büyüleyici, filmler de çoklarının hatırlamayacakları kadar eskidir. Sessiz komedilerin yıldızları (Şarlo gibi) revaçtadır, ama daha da etkili olmak istiyorsanız, daha az duyulmuş adlara yönelin. **John Bunny**'i bunlar arasında sayabiliriz. Sinefiller arasında itibarları yüksek kadın oyuncular arasında **Gloria Swanson, Clara Bow, Lillian Gish, Theda Bara** ve **Mary Pickford**'un; erkekler arasında da **Douglas Fairbanks, John Barrymore, John Gilbert** ve **Ramon Novarro**'nun bulunduğunu hemen ekleyelim.

Bunlar Hollywood'un ünlüleri...

Ama size öğüdümüz, gerçekten hava basmak istiyorsanız, Avrupa sessiz sinemasından oyuncular bulmanız. **Isa Miranda, Francesca Bertini** ve **Lyda Borelli** gibi gerçekten büyük, ama az bilinen İtalyan oyuncularını seçerseniz işiniz iştir. "Mavi melek"ten tanıdığımız **Emil Jannings**, "The Cabinet of Dr. Caligari" ile "Casablanca" gibi filmlerden bildiğimiz **Conrad Veidt**, hem çevirdikleri filmlerin ünü, hem kendi kişilikleriyle, bir taşla iki kuş birden vurmanızı sağlayabilirler. Bu arada, **Pola Negri**'yi de unutmayın.

Avrupalı Oyuncular

Hava-basıcılar için Avrupalı film yıldızları "ideal"dir. Çoğunun

Devamı 78. Sayfada

Katherine Hepburn

Lorel ve Hardi

Douglas Fairbanks

ARANAN ERKEK OLABİLİRSİNİZ

ERKEN BOŞALMAYA, BOŞALAMAMAYA, İKTİDARSIZLIĞA PAYDOS!

İşte penisinizi sertleştirmenin ve sert tutmanın sihirli yolları

İyi kulak verin, bundan sonra söyleyeceklerim, "aranan erkek olma" konusunda söylediklerimin, söyleyebileceklerimin en önemlileri. Anladınız, değil mi? Cinsel başarısızlığı, yani iktidarsızlığı ya da erken boşalmayı önlemenin, yok etmenin sihirli anahtarlarını sizlere sunmak üzereyim. Size göre değil mi? Yatakta çok mu başarılısınız? Boşverin bunları... Yaşınız biraz geçsin, o zaman görürüm sizi... Onun için, kulaklarınızı dört açın.

"Daha yapmayı öğrenmedik ki, yapamaz duruma gelince ne yapmamız gerektiğini öğrenelim" diyenleriniz olabilir. Bir bakıma haklısınız. Bir bakıma değil... Cinsel bakımdan en uyumlu, yatakta en usta kazanovaların bile zaman zaman erken boşalma, boşalamama, penisin bir türlü sertleşememesi gibi sorunları olmuştur. Olmaktadır. Bütün bunlar seks konularına bakış ve yaklaşımdaki bazı yanlışların sonucudur. Herkesin başına gelebilir. Seks konularında herkesin üstüne çökebilecek karabasanların nedenlerini bilmeden, bunları çözme yollarını öğrenmeden, seksin gerçek anlamda doyumsuz zevkine kolay kolay varamazsınız. Bilinçaltınızdaki o korku ve kaygılar bir yerde depreşiverir, siz de ayvayı yersiniz.

Seks konularında bilgili ve becerikli her erkek bilir ki, cinsel birleşmenin başarılı olabilmesinin anahtarı, penisi sertleştirmek ve doyuma karşılıklı ulaşıncaya kadar da o sertliği sürdürmektir. Kısacası erkeğin sorunu kaldırmak ve kalkık tutmaktır. Bu bölümde, bu temel kaygıyı yok edeceğiz.

Erkeklerin karşılaştıkları ikinci, ama eşönemde bir başka sorun da, zaman zaman belirebilen "iktidarsızlık" anlarıdır. Penisin sertleşmemesi ve bu yüzden de kadının doyumsuz kalmasının nedenleri değişik ve çoğu kez doğaldır. Paniğe kapılabilir, içkiyi fazla kaçırmış olabilirsiniz. Her erkeğin başına gelir. Ama kimi erkek vardır, başına böyle birşey ilk kez geliyordur. Gam-kedere boğulur, paniğe kapılır, kendinizi aşırı zorlarsanız, o zaman, "iktidarsızlık", soğuk nefesini ömür boyu ense kökünüzde duyurur. Bu yüzden, en küçük seks konusunda bile penisiniz sertleşiverse, orgazmınızı olağanüstü biçimde kontrol etseniz bile, bölümün geri kalan kısımlarında söyleyeceklerimi can kulağıyla dinleyin. Kim bilir, kollarınıza aldığınız kadından daha fazla zevk almanın ipuçlarını bulabilirsiniz, söyleyeceklerimde...

Önce, erkeklerin yatakta başarısız performans göstermelerine ilişkin bazı örnekler vereceğim. Sonra, cinsel başarısızlığın tedavisi ya da önlenmesine ilişkin yapabileceklerinizi anlatacağım. Bitirirken de, erken boşalmayı cinsel yaşamınızdan söküp atacak tılsımlı anahtarı sunacağım.

● "ÇİFTE STANDART"

Toplumun seks yaşamındaki "çift standart" uygulamasının kadınlara karşı büyük adaletsizlik olduğu konusundaki yakınmaları duyup dururuz. Bencil, erkek-yanlısı seks kurallarının kadınlara karşı haksızlık olduğu, onlardan cinsel özgürlüklerini ve bu yüzden de cinsel doyumu esirgediği öne sürülür. Bu iddiaların yanlış olduğunu söyleyemeyiz.

Söyleyemeyiz, ama madalyonun öteki yönünden niye hiç söz edilmez. Anılan "çift standart" cinsel ilişkinin başarısızlığa uğraması durumlarında, tüm suçu erkeğin sırtına yıkmıyor mu? "Çift standart" geçerli olduğu sürece, kadının "başarısız" olması mümkün mü? Alt tarafı, sırtüstü yatacak ve erkeğin işini görmesini bekleyecek... Erkeğin iktidarsızı olur da kadının olmaz. Olsa olsa, kadına "frijid" derler. Orgazma ulaşamayan erkekse "beceremedi" diye suçlar, kadın ulaşamamışsa "vah vah" der geçeriz. İkinci kez üstünde düşünmeyiz bile... Kaldı ki, iniltiler çıkararak, tam zamanında kasılıp haykırarak "orgazm taklidi" de yapabilir kadınlar. Gerçeği mi, yoksa taklidi mi olduğunu erkekler anlamazlar. Anlayamazlar.

Zavallı erkekler! Tanrı, ıslak makarna gibi boynu bükük yatan penislerden onları korusun. Öyle bir durum başlarına geldiğinde, kadının sağını solunu mıncıklamak, mıncıklarken de bir yandan Sertleşme Tanrıçası'na aklını başına devşirmesi için dua etmekten başka yapabilecekleri birşey yoktur. Örtbas edilebilecek bir durumu da yoktur. Erkeğin erkekliğiyle alay edercesine, boynu bükük durur.

Aynı şey, erken orgazm içinde geçerlidir. Böyle bir sıkıntınız varsa penis vajinaya girdikten sonra, ister okşamayı bırakın, ister ıslık çalın, ister kendinizi kan gelinceye kadar çimdikleyin, orgazmı önleyemezsiniz. Kadın ne olduğunu anlayamadan, daha işin tadına varamadan, otuz saniye sonra boşalmışsınızdır. Eğer çok bencil ya da aptal değilse, kadını doyumsuz bıraktığını bilir. Başarısız olduğu, hem de kadınının gözünde başarısız olduğu, bir karabasan gibi üstüne çöker, belleğine işlenir. Unutmayın, kadınların "çifte standart" dedikleri şey, erkekler açısından, iki ucu keskin bir kılıçtır.

● ERKEKTEN BEKLENMESİ

Sekste başarının sorumluluğunun erkek sırtına yüklenmiş olması fazla önemsenmeyebilirdi, "sekste başarı" kendi başına bu kadar önemli sayılmasıydı. Ne var ki, "sekste başarı"ya abartılmış bir önem veriyoruz. Verince de gereklerini yerine getirmemiz gerekiyor. Gençlere, daha küçük yaştan, erkeklerin "erkek" olmaları gerektiğini aşılıyoruz. Çocukluktan ergenliğe geçerken okudukları ve duydukları da bu izlenimi pekleştiriyor. Erkeğin gerçek anlamda "erkek" olabilmesi için, yatakta "iyi", hatta "usta" olması gerekiyor. Bir noktadan sonra, her genç kendi kendisine sorma-

ya başlıyor: "Acaba sekste başarılı mıyım?"

Erkeğin seksteki rolünü betimlemek için "performans" ya da "başarı" sözcüklerini kullanmamız bile ürkütücü... Yerden iki metre yükseklikte bir sahnede, binlerce seyircinin bekleyişli gözleri önünde, şov yapıyorsunuz sanki... Aslına bakarsanız, seks yaparken "seyircisiz" de değilsiniz. Günümüzün şartlanmaları içinde, yatak arkadaşınız bir tür "seyirci" işlevi görüyor. Tribünlere oynuyor, sonra da seyirciden alkış bekliyorsunuz. Eleştirici gözle performansınızı izleyen bir seyirciden... Açıkça olmasa bile, için için, "Nasıldım? Başarılı mıydım?" diye soruyorsunuz yatak arkadaşınıza... Siz sormadan "fevkaladeydin" diye bir övgü alırsanız ayaklarınız zevkten yerden kesiliyor somurtuk yüzünü gördüğünüzdeyse patlamış balon gibi sönüyorsunuz. Eğer erkek üstünde "başarılı olma" baskısını sürekli ve yoğun biçimde duyarsa, heyecanın yerini kaygı, kaygının yerini de korku alır. O zaman ne kadar çabalarsanız çabalayın, o tılsımlı sertleşmeyi gerçekleştiremez, kısa bir süre için gerçekleştirseniz bile sürdüremezsiniz.

Başınıza gelen böylesine bir ilk olayı "rastlantı" diye savabilirsiniz. İkincisinde, "bugün çok yorgundum" dersiniz. Üçüncüsünde, "galiba içkiyi biraz fazla kaçırdım" diye kendi kendinizi eleştirirsiniz. Ama olaylar üst üste gelmeye başlayınca da erkekliğinizden olmaya başladığınız saplantısına kapılırsınız. Panik başlar. İktidarsızım! Fizyolojik olarak birşeyiniz yoktur, ama bir yandan kendi cinsel kaygılarınız, öte yandan seyircinizin beklentileri yüzünden, kısa sürede cinsel bir harabeye döner, sürekli kendine acıyan çekilmez bir insan olursunuz.

● SEKSTE REKABET OLMAZ

Erkeklerin büyük bölümü, sekse, yalnızca "performans" olarak değil, aynı zamanda bir "yarışma" olarak bakarlar. "Nasıldım?" diye sormadıkları zaman, bilin ki, "George'dan daha mı iyiydim?" diye soruyorlardır. George mu kim? Ne bileyim. Herkes, erkeklik konusunda geçmek aşmak, yenmek zorunluluğunu duyduğu bir "rakip" seçmiştir kendisine... "George", o sırada yattığı kadının eski erkek arkadaşlarından biri olabilir. Bazen bu hayali kişiye öfkelenirler de... Kıskançlık değil, "kaybetme" korkusudur bu... Bu yüzden, birçok erkek, kadının hayatındaki "ilk erkek" olabilmek için, bakirelerle evlenmek isterler, beşik kerterler.

Erkeğin rakibi bazen yattığı kadındır. Böyle çiftlerde seks gladyatör döğüşü gibidir. Bir yanda haşin, gaddar, muzaffer erkek... Öbür yanda, kanının son damlasına kadar teslim olmamak için savaş veren amazon... Kim kazanır sonunda? Kimse!

Baştan beri birşey anlatmaya çalışıyorum. Sekste amaç, kazanmak, daha iyi ya da en iyi olmak değil, **zevk almaktır**. İşin içine ne kadar rekabet girerse, duyduğunuz zevk de o ölçüde azalır. Seksten kazançlı çıkmanın tek yolu, kendinizi başkalarıyla kıyaslamak değil, eşinizle salt zevk alıp vermeye dayalı bir alışverişe girmektir.

● EN BÜYÜK DÜŞMAN KORKUDUR

Seksin rekabetçi bir ortama itilmesi, erkeklerde tedirginlik ve kaygı üretir. Ancak, bazı erkeklerde, birikimlerin sonul ürünü düpedüz **korkudur**. Kendilerinden beklendiğini sandıkları şeyleri verebilmek için öylesine bir çabaya girer, başaramayacakları korkusunu öylesine yüreklerine sindirirler ki, sonunda, iktidarsız olup çıkarlar.

Bunun en çarpıcı örneğini, arkadaşlarının zoruyla aşağı mahalledeki geneleve giden ve yine zorla bir fahişenin yatağına sokulan saf

Devamı 80. Sayfada

ERKEKLERİ BURÇLARINDAN TANIYIN

Erkekler Dikkat: Bu yazı sizin için değil, sizinle ilgilenen kadın için yazıldı!.

KOÇ BURCU

(21 Mart-20 Nisan)

Koç Burcu erkekleri için şöyle denir: "Koç Burcu erkeği, aşk konularına gelince, her an, her yerde, herkesle olabilir". Üstelik, işini en çabuk beceren erkektir. Dur-durak bilmeyen, yılmayan, acımasız bir avcı, tam anlamıyla bir kadın katilidir. Hedefini bir kere seçtikten sonra acelecidir; her işini bir "yarışma" havasında sürdürür. İster iş, ister aşk konularında olsun, değeri bulunsun, bulunmasın tüm ödülleri toplamak ister.

Koç Burcu'nun bekâr erkekleri enerji fazlalarına boşalım olanakları sağlayabilmek için, işleriyle aşkları arasında gidip gelirler. Bir gün biri ön plandadır, ertesi gün öbürü. Bu nedenle, Koç Burcu'yla evlenmek isteyen ya da uzun-süreli bir ilişki tasarlayan kadınların, bu erkekleri evcilleştirebilmek için, ona aşırı dozda övgü, aşk, seks ve anlayış vermek, habire vermek zorundadırlar. Ama dikkatli olun! En son aşkının en iyi aşkı olduğu konusunda kendi kendisini aldatmak eğilimindedir. Aceleciliğinden gelir bu... Sabırsız, duygusal, atak ve bir bakıma "saf" olduğu için, en son beraber olduğu kadını "ömrü boyunca aradığı olağanüstü yaratık" olarak görüp en tehlikeli işi, yıldırım evlilik yapabilir.

Aklınızı başınıza devşirip planınızı iyi yapar, hele kaçınılmaz özveriyi seve seve üstlenirseniz, Koç Burcu'ndan bir erkekle kuracağınız beraberlik çok doyurucu olabilir. Dopdolu bir seks yaşamı, duygulu bir beraberlik eksik olmaz. Üstelik, iyi bir evlilik yapabilen Koç Burcu erkekleri için sağlık, servet ve ün kapıları da açılır.

BOĞA BURCU

(21 Nisan-21 Mayıs)

Boğa Burcu'nun erkekleri satın alacakları malın "önceden tadına bakmak" isterler. Ama malı almaya bir kere karar verdikten sonra da alabildiğine kıskanç olur, mutlak sadakat isterler. Mutlak itaat ve sadakatın karşılığı, inatçı bir kararlılıktır.

Boğa Burcu erkeği duygusaldır, herşevin en iyisinden hoşlanır. İyi seks, güzel yemekler, rahat bir yatak... Sizi bir an önce yatağa

atmak için acele etmeyecektir ama bilin ki, bunu aklına koymuşsa, ne yapar eder, sizinle birlikte yatağa girer. İstekleri kimi zaman Şehvet Tanrısı Keçi Ayaklı Pan'ınkilere benzer; kendisi kadar "seksi", cinsel konularda sınır tanımayan kadınlardan hoşlanır, onları arar.

Bir süredir Boğa Burcu'ndan bir erkekle çıkıyorsanız, sizin hakkınızdaki düşüncelerinin ciddi olması olasılığı yüksektir. İlişkiniz süreklilik kazandıktan sonra lüks lokantalara da "paydos" diyecek, mutfağınıza (ve yatak odanıza) karargah kuracaktır. Birlikte oluşunuzun ilk yıldönümünde size bir buzdolabı ya da bir fırın satın alırsa şaşırmayın. Ancak hemen belirtelim, onunla beraberliğin maddi güvencesi de vardır.

Evine bağlı bir koca, kocanızla da dolu ve uzun bir seks yaşamı arıyorsanız, Boğa erkeğinde tüm bu aradıklarınızı bulabilirsiniz. Ama küçük bir uyarı: Güç kızarlar ama sabırlarının sonuna geldiler mi, azgın öfkeli boğa böğürtüsünü kilometrelerce uzaktan duyabilirsiniz.

İKİZLER BURCU

(22 Mayıs-21 Haziran)

İkizler Burcu'nda doğmuş erkeklerin büyükçe bir bölümü için kadınlar bir deste iskambil kağıdı gibidir. Keserler, kararlar, yeniden kararlar. Kadınlarla ilişkileri poker oynar gibidir. Gereksizleri atıp yerlerine yenilerini çekerler. Açık yüreklidir. Bir kadına ilgi duymuyorsa onu boşuna umutlandırmaz, hemen oracıkta duygularını belli eder. Kafası çalışan, konuşabileceği, anlamlı bir iletişim kurabileceği kadınlar arar. İlişki kurmayı düşünebileceği, dıştan beğendiği bir kadının önce kafasının çalışıp çalışmadığını öğrenir, sonra elbiselerini çıkarmanın yollarını arar.

İkizler Burcu'nun erkeği yenilik meraklısıdır. Hem zihinsel, hem cinsel konularda yeni şeyler denemeye her zaman hazırdır. Çoğu kez ikisini birleştirir, yani yatacağı kadınla önce seks konularında konuşur, sonra seks yapar, daha sonra da yaptıkları seksin sözlü bir durum değerlendirmesini yapar. Ancak, buraya bir de uyarı notu düşelim: İkizler Burcu'nun erkekleri seks yaşamları konusunda biraz gevezedirler. Sizin anlayacağınız, onunla girişeceğiniz romantik ilişki, kısa sürede başkalarının da diline düşebilir. Hatta, sizden sonraki sevgilisiyle, sizin cinsel özelliklerinizi tartışıp yüksek sesli karşılaştırmalar da yapabilir.

Evlenen bir İkizler erkeğinin "kadın pokeri" günleri bitmiş değildir. Birkaç evlilik yapabilir, biriyle evliyken başkasıyla ilişkiye girebilir. Ancak, bunlarla yapılan bir evlilikte can sıkıntısı, monotonluk bulunmaz. Mizacı ne kadar değişkense, kişiliği de o kadar ilginçtir.

YENGEÇ BURCU

(22 Haziran-22 Temmuz)

Yengeç erkekleri çok duygulu ve duygusaldırlar; kendileri hakkında söylenebilecek en iyi niyetli sözlerden hemencecik alınırlar. Kıvamında bir aşk ortamı, kendisi gibi duygulu ve duyarlı bir yatak arkadaşı arar. Karşısındakini şımartmaktan, karşısındakince şımartılmaktan hoşlanır. Burçlar içinde kendisine en az güven duyan, red ve terkedilmekten en çok korkan odur. Duygusal destek ve güvence arayışı içindedir.

"Seni seviyorum" diye karşınıza dikilen bir Yengeç erkeğine, "Eeee.. Ne yapalım yani?" ya da "Allah bilir, bütün kızlara bunu söylüyorsundur" diyen kadınlar, Yengeç erkeğiyle nasıl başedileceğini bilmeyenlerdir. Ona, kendisini sevdiğinizi, taptığınızı, ihtiyacınız olduğunu, güvendiğinizi, takdir duyduğunuzu sürekli tekrarlayın (yatakta da bunu hissettirin).

Yengeç Burcu'nun erkeği üçte-

Devamı 72. Sayfada

YARININ TELEVİZYONU

Yıl 1985
Eskiden adı "ev" olan, şimdi bir Video Haberleşme Merkezi'ne dönüşmüş bulunan bir yerdeyiz. İki metre genişliğindeki bir ekrandan izlenen haber programı biteli bir-iki saniye olmuş.. Baba, "paralı kanal"a bağlanarak, Dallas-4'ü izliyor. Kimse de sesini çıkarmıyor, çünkü, herkes dilediği programa bağlanmış bile... Ana kendi odasında, video-kaset sistemini çalıştırarak, geçen hafta kaçırdığı aşk öyküsünü izliyor. Ondan sonra da, TV için hazırlanmış bir Disneyland gezintisine çıkacak... Ailenin büyük kızı, kendi televizyonuna takılı pikaba özel bir plastik plak yerleştiriyor ve Video Kulübü'nün "Haftanın Şarkısı" olarak seçtiği parçanın kadın-kılıklı bir erkek toplulukça seslendirilişini canlı olarak izliyor. Kızların küçüğü kendi özel ekranındaki çizgi filme çakılmış durumda... Ailenin erkek çocuğu da canlı yayınlanan futbol maçını izliyor. Top kornere çıkmış, oyunculardan biri de atışa hazırlanıyor. Tam o sırada, ekrandan bir ses geliyor: "Evet sayın izleyiciler, sizlere soruyoruz: Topu ortalasın mı, yanındaki arkadaşına pas vererek mi oyuna soksun?" Bizim futbol meraklısı, televizyona bağlanmış olan bilgisayarın düğmelerine basarak "pas versin" diyor ve mesaj oyuncuya anında ulaşıyor, o da pas vererek topu oyuna sokuyor.
Daha böyle niceleri...

Tıpkı 1981 yılında olduğu gibi, 1985 yılında da aile üyeleri sofradan kalkmış, geceyi televizyon izleyerek geçirmeye hazırlanıyorlar. Ama artık kimse, televizyon yönetiminin, programcıların kölesi değil... "Televizyon İzleyicilerine Özgürlük" çağını yaşıyoruz artık... Öylesine bir teknolojik gelişme sağlanmış ki, herkesin elinde "kendi televizyon programını kendin hazırla" olanakları var... Kısacası, "bu gece televizyonda ne var?" sorusunun yerini, "bu gece televizyonda ne izleyelim?" sorusu almış... Yüzlerce, binlerce seçenek var önünüzde, dilediğiniz programı keyfinizce izlemek için...

1985'e kadar böylesi bir durum gerçekleşir mi, gerçekleşmez mi, bilemeyiz. Yeni elektronik aygıtları pazarlayanların söyledikleri bu... Ama biraz kuşkucu olmayanlar, görüntülü-telefonlar, 3-boyutlu filmler hakkında da çok şeyler söylemişlerdi. Hepsi de "fos" çıkmıştı. Yeni elektronik gelişmeleri pazarlayanlar, maliyet sorunlarının, pazarlama güçlüklerinin, geliştirilen paket programlarla gösterici aygıtlar arasında uyum sağlama darboğazlarının üstesinden gelebilecekler mi? Bu soru şimdilik yanıtsız... Ancak, en iyimserlerden en karamsarlarına kadar herkesin birleştiği bir nokta var: Gelişmesinin ikinci aşamasına girmekte olan televizyon sanayini çok büyük teknolojik gelişmeler beklemekte. Yeni video sistemlerininse, "tıpkı 19. yüzyıl sanayi devriminin tüm insanların yaşayışını köklü biçimde değiştirmesi gibi, yayıncılığın çehresini bütünüyle değiştirmesi" gündemde...

Değişim bir ölçüde başlamış bile sayılabilir. Örneğin, bundan on yıl öncesine kadar her 25 evden yalnızca biri "özel kanal abone servisi"ne kayıtlıyken, bugün, her 5 aileden biri özel kanat yayınlarından yararlanıyor. Amerika'da sayıları 1.6 milyonu bu tür aboneler, her ay ek bir ücret ödeyerek, en son Hollywood filmlerinden en yeni TV buluşlarına kadar her şeyi izleyebiliyorlar. Hatta, bazı göstericilere takılan özel elektronik aygıtlarla, izleyicilerin, TV alıcılarıyla karşılıklı konuşmaya girmeleri, ünlü sanatçılar ya da politikacılar hakkında

lerinden "Patton" filmine kadar herşeyi evinizin içine taşıyabiliyorsunuz. Müzik kasetlerinden bildiğimiz bir sistemi, televizyonlara uygulamış VKT... Bir de, VKT'ye rakip olarak "video plak" sistemi üstünde çalışmalar sürüyor. Uzunçalarları andıran plastik bir plak, yalnızca ses değil, görüntü de aktarabiliyor TV ekranlarına... Diskovizyon olarak tanıtılan bu yeni buluşların opera ve bale tutkunlarının önünde açabileceği yepyeni ufukları bir düşünün.

sorulan sorulara yanıtlar verebilmeleri mümkün... İleride bu tür aygıtların yaygınlaşmasıyla birlikte, en tartışmalı ve güncel konularda, halk oyuna bile başvurulabilecek.. Öğrencileri öğretmenleriyle, yaşlı yurttaşları yerel politikacılarla ekranda tartıştıran "iki yönlü TV" denemeleri de başlamış ve yol almış durumda... Ancak, bunun daha bir süre deneme aşamasından öteye geçemeyeceğini, yaygınlık kazanamayacağını da benimsemek gerekiyor. Oysa, "kendi programını kendin hazırla" televizyonları geldi ve yer tuttu bile...

Video-Kaset Televizyonu, bu yeni oyuncağın adı... VKT'lerle evde olmadığınız için kaçırmak zorunda kalacağınız bir diziyi banda alıp sonra izliyor, kendi çektiğiniz filmleri ekrana getirebiliyor, satın aldığınız ya da kiraladığınız yoga ders-

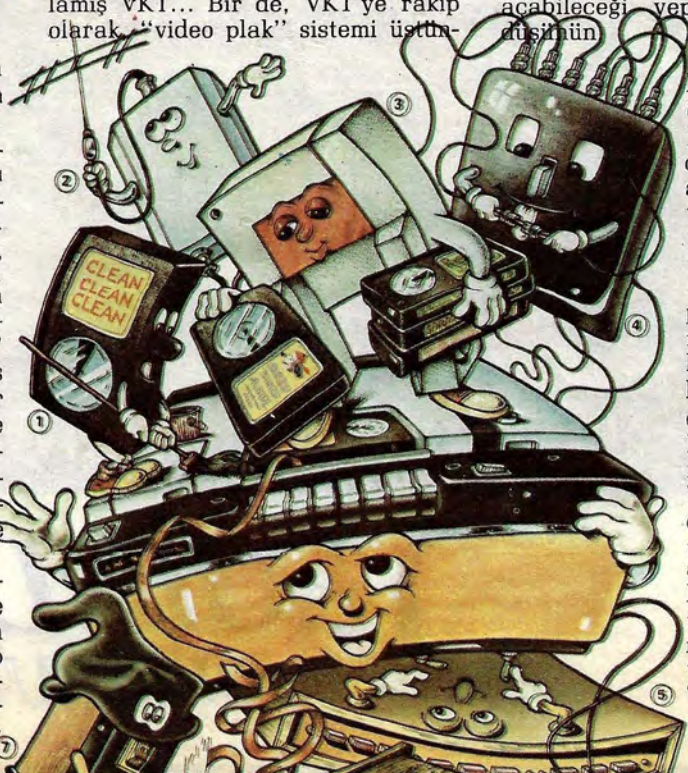

Videoların gerçek hastaları için, paralı özel kanallar, video kaset ve plaklar olanakların ve zevkin ancak yarısı... İki-yönlü TV aygıtları ile her türlü zeka ve kağıt oyunları oynayabiliyor, yeni pazarlanmaya başlanan iki metre genişliğindeki ekranlarla karşınızdakileri gerçek yaşamdaki boyutlarıyla karşınıza getirebiliyorsunuz. Yalnızca bu kadar da değil.. Küçük bir tabağı andıran bir antenle iletişim peyklerine bağlanabiliyor ve bu yoldan dünyanın herhangi bir yerinden yapılan bir TV yayınını

Devamı 76. Sayfada

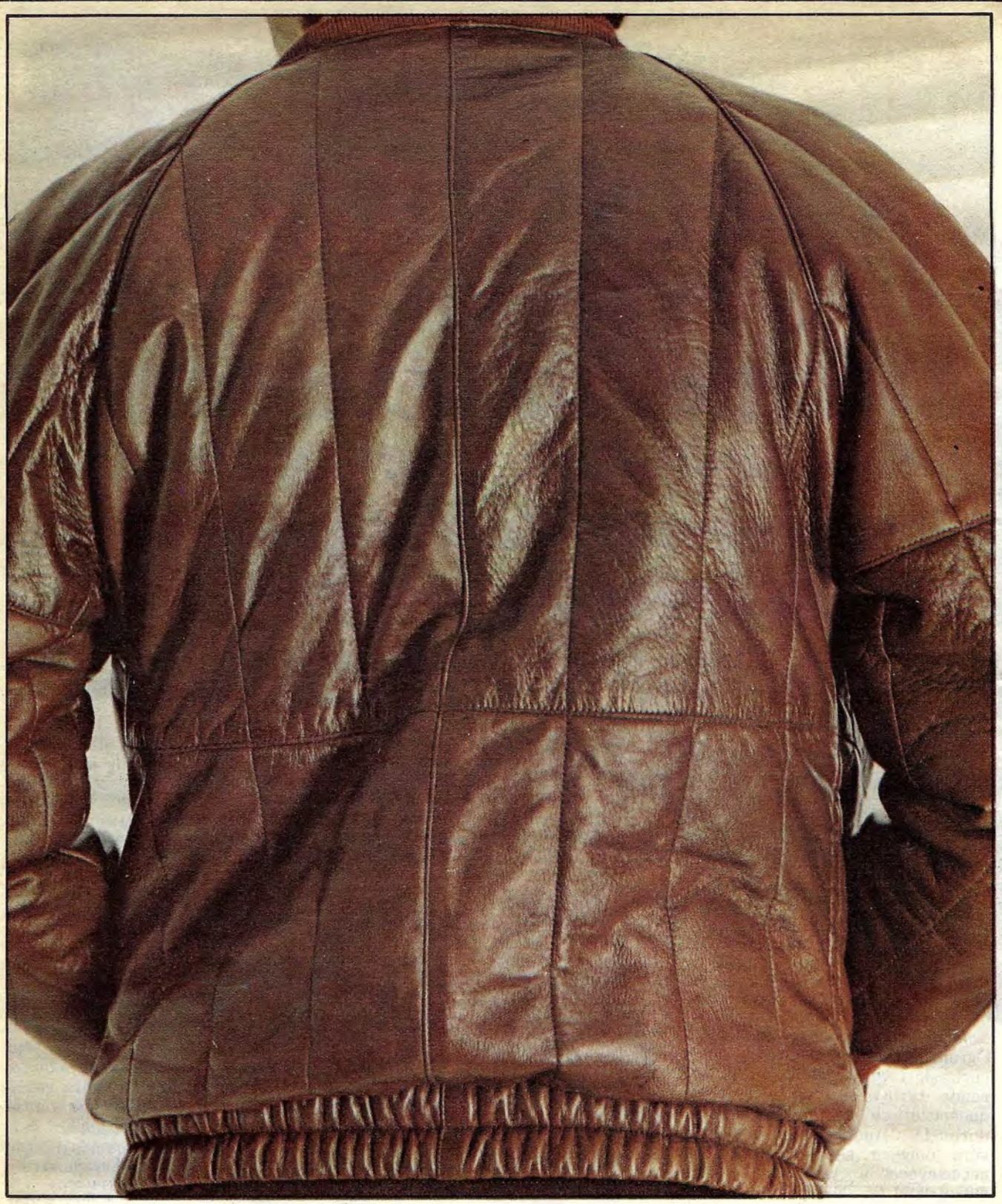

YEGİNLER
DERİ BUTİK

(Pazar günleri de hizmetinizdeyiz) Demirhane Cad. Hacı Raşit Geçidi No. 23 Zeytinburnu (sahil yolu) - İstanbul Tel: 23 22 32

RAJANS

KARA KEDİ

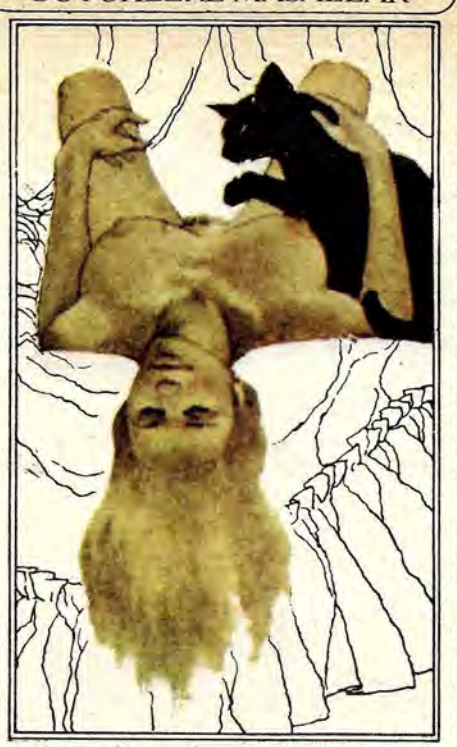

Parisli zengin bir tüccar, genç ve harikulade güzel bir kızla evlenmiş ve birden kendini dünyanın en mutlu insanı sanmıştı, ama duyguları çabuk değişti ve tüccar derin bir kedere saplandı. Kesesine çil çil altınları doldurmak için sık sık geziye çıkmasıgerekiyordu.İçini kemiren korkunç şüphenin sebebi de bu iş gezileriydi. Paris'i her terkedişinde güzel karısının kendisini aldattığını sanıyordu. Paris'in yakışıklı erkekleri karısının etrafında öylesine pervane oluyorlardı ki, tüccar süphe etmekte haklıydı.

Şüphe giderek beynine yerleşti, zavallı tüccar gece yatakta uyuyamaz oldu. Yorganı başına çekince, hep gözünün önüne bu yorganın altında karısı ile sevişen gençler geliyordu. Keyfi kaçtı, iştahını yitirdi, iğne ipliğe döndü. Artık çil altınlarını saymak da ona zevk vermez olmuştu. Gerçeği mutlak öğrenmeliydi. Bir numara düşündü. Evden bir iş gezisi için diyelim ki Marsilya'ya diye çıkar, sonra hemen geri dönüp evde bıraktığı dişi kısrağın bir aygırla oynaşıp oynaşmadığını kontrol edebilirdi. Düşündüğünü yaptı da... Ansızın eve döndüğünde, içerde karısından başkasını bulamadı. Kadın onu alaylı bir gülüşle karşıladı. Ani geri dönüşün sebebini öğrenince de kahkahalarla güldü. Ama zavallı tüccarın hâlâ, içi içini yiyordu. Çok akıllı karısı, durumu farketmiş ve bir karşı numara hazırlamış olabilirdi.

Eski neşeli hayatına dönebilmesi için mutlak gerçeği öğrenmesi gerekiyordu. Birden aklına Kont Cagliostro geldi. Kont, kurşundan altın yapmak, yaşlıları gençleştirmek, geleceği kristal bir küreden okumak, her derde deva iksirler yapmakla ünlüydü. Tüccar derhal kontun yaşadığı Strasbourg kentine yola çıktı. Cagliostro uçuşan bir pelerinle evinin mahzenindeydi. Etraf kaynayan kazanlar, fokurdayan tüpler, astrolojik kartlar, kabalistik sembollerle doluydu.

Cagliostro, içine bir kese altın bırakması için elini uzatırken, "Sizin için ne yapabilirim bayım?" diye sordu.

Tüccar anlatmaya başladı:

"—Korkunç bir şüphe içimi kemiriyor. Gerçeği öğrenmem gerek. Bütün Paris'te sizin sınırsız gücünüz konuşuluyor. Bana gerçeği ancak siz söyleyebilirsiniz. Karım beni aldatıyor mu, aldatmıyor mu?.. Bu soruma cevap verin, beni inandırın ki, rahat uyuyabileyim."

Cagliostro "Bundan kolay ne var" dedi... Ekledi: "Bekle.." Sonra siyah pelerinini uçurarak arka odaya geçti. Tüccar sabırsızlığı gittikçe artarak bekledi. Nihayet kont yeniden göründü. Elinde bir şişe, şişenin içinde parlak yeşil renkli bir sıvı vardı.

"—Bu iksiri..." dedi, "Tam yatağa girmeden önce içeceksin. O gece onunla gücünün yettiği kadar sevişeceksin. Eğer karın seni aldatmışsa, ertesi sabah yatağında senin yerine bir karakedi bulacak."

Tüccar korku ile doğruldu:

"—Yani ben karakedi mi olacağım, o zaman?"

"—Korkma" dedi, Cagliostro.. "Korkmana hiç sebep yok. Bu halin sadece bir saat sürecek. Gene insana döneceksin, ama gerçeği de kesinlikle öğrenmiş olacaksın."

Tüccar deneyi biran önce yapabilmek için hızla yola düştü. Paris'e evine geldi. Karısı evde onu, her zamanki cilveleri ile karşıladı. Güzel kadın, kocasının bu ani Strasbourg ziyaretinden şüpheye düşmüştü. Kont Cagliostro'dan ne öğrenmek istemiş olabilirdi. Dişiliğinin bütün yollarını kullandı ve saf kocasını bülbül gibi söyletti. Kocasının anlattıkları çok hoşuna gitmişti. Kahkahalarla güldü...

"—Yani sana boynuz taktıysam, bu şarlatanın iksiri seni bir karakedi yapacak ha.." dedi. Sonra gene kahkahalara boğuldu. Nihayet kendini toparlayıp, bir dişi kedi gibi kocasına sokuldu...

"—Bak sevgilim" dedi, "Benden şüphe etmen için hiçbir sebep yok. Senden başkasının olmadım hiç... Ama madem için rahat etsin istiyorsun, iç şu iksiri de yatağa gel.."

Karısının uzun cilveleri tüccarı zaten azdırmıştı. İksiri bir dikişte içti, şişeyi fırlatıp yatağa koştu. Yatakta kendini birden çok formda buldu. Kontun iksiri doğruyu ortaya çıkartır mıbelli değildi ama erkeğe güç verdiği açıktı. Bugüne kadar böylesine arzu ve güçle sevişiğini hatırlamıyordu. Venüs tapınağının kapıları tüccara o gece üç kez açıldı ve onu üç kez içeri aldı.

Zevkin doruğuna defalarca tırmanan genç kadın, uykuya dalarken "Kontun iksiri amma da harikaymış yahu.." diye mırıldanıyordu.

Sabah yataktan ilk kalkan genç kadın oldu.. Tüccar gecenin tatlı yorgunluğu içinde hâlâ uyuyordu. Kadın öğleye doğru kocasının hâlâ yatak odasından çıkmadığını farketti. Artık uyanması gerekiyordu. Onu en tatlı şekilde kaldırmak niyeti ile yatak odasına koştu ve birden yıldırım çarpmış gibi oldu. Yatağın içinde simsiyah bir kedi vardı. Ya kocası... Birden herşeyi anladı.. Yatağa koştu, kediyi yakaladı. Göğüslerinin üzerine bastırıp ağlamaya başladı...

"—Ah sevgili kocam.. Benim dünyanın en iyisi kocam... Seni ebediyyen kaybettim demek... Bu adalet mi?.. Sadece üç kez.. Üç defacık aldattım seni diye, kedi oldun öyle mi?.. Topu topu üç yabancı girdi koynuma senden başka... Onlarda da kabahat bende değildi. Aldattılar beni.. O körolası arzuhalci.. Sana mektup yazsın diye çağırmıştım. Ama çıkardığı kalem mektup yazmağa değil, başka şeye yarıyordu. Sonra o genç teğmen... Savaşa gidiyordu. Bana zaferi kazanacak kılıcını göstermek istedi. Ama eğer düşmanla da o kılıçla savaşıyorsa, vay halimize.. Sonra çiftçi... Beni samanlığa çağırdı... Baltasını göstermek için... Ama ne baltaydı gösterdiği... Ne bilirim ben, herkesin beni kandırmak için sıraya girdiğini..."

Genç kadın bir yandan ağlıyor, bir yandan anlatıyor, bir yandan da karakediyi okşuyordu. Birden yatağın altından bir kıpırdanma geldi. Sonra birisi sürünerek dışarı çıktı ve doğruldu. Kocası karşısında duruyor ve öfkeden de kuduruyordu:

"—Evet, madam... Demek topu topu üç kere ha... Demek ben dünyadaki kocaların en iyisiyim. Ya sen nesin?.. Nedir bu arzuhalci,

Devamı 99 Sayfada

Podulka

1981 YAZINDAN ÇİZGİLER!

Şubat, ülkemizde defileler ayıdır. Giyim firmaları birer ikişer o yaz kadınların ve erkeklerin neler giyeceklerini göstermeğe başlarlar. Moda meraklıları için, Şubat en renkli aydır.

"Uzun, Sıcak Bir Yaz", hazır giyim sanayiinin önde gelen firmalarından Vakko'nun bu yılki görkemli gösterisinin adıydı ve bu ad TV'de dizi olarak izlediğimiz, William Faulkner'in "The long, hot summer" adlı yapıtından aynen aktarılmıştı.

Ağırlığı daha çok gençler üzerine veren Vakko'nun defilesinde, montlar dikkati çekiyordu. Emprime, koton, su geçirmez, bazıları iki taraflı giyilebilen montlar, renk renk, desen desen kullanılmıştı. Sayfamızdaki üçlü gruplarda, bunlardan beşini görüyorsunuz.

Vakko'nun pantalonları pileli ve önce - likle ince çizgiliydi. Paça genişliği 24 santimdi. Yazlık pantolon kumaşları, koton ve gabardin olarak seçilmişti. Montlarla koton, keten spor ceketlerle ise, gabardin (Kırmızı elbiseli kızın yanındaki delikanlıda olduğu gibi) tercih ediliyordu.

Vakko'nun erkek gömlek ve kravatları pamuklu dokumaydı. Tişörtler de pamuklu ve emprime ağırlıktaydı.

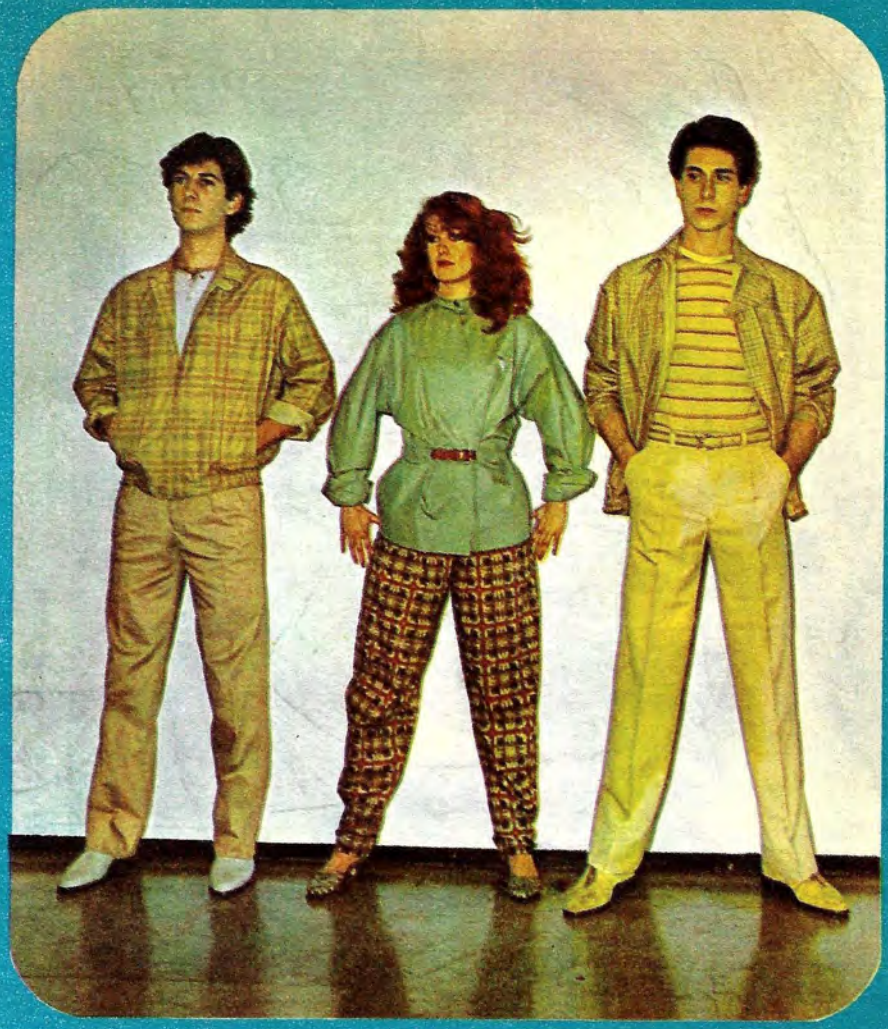

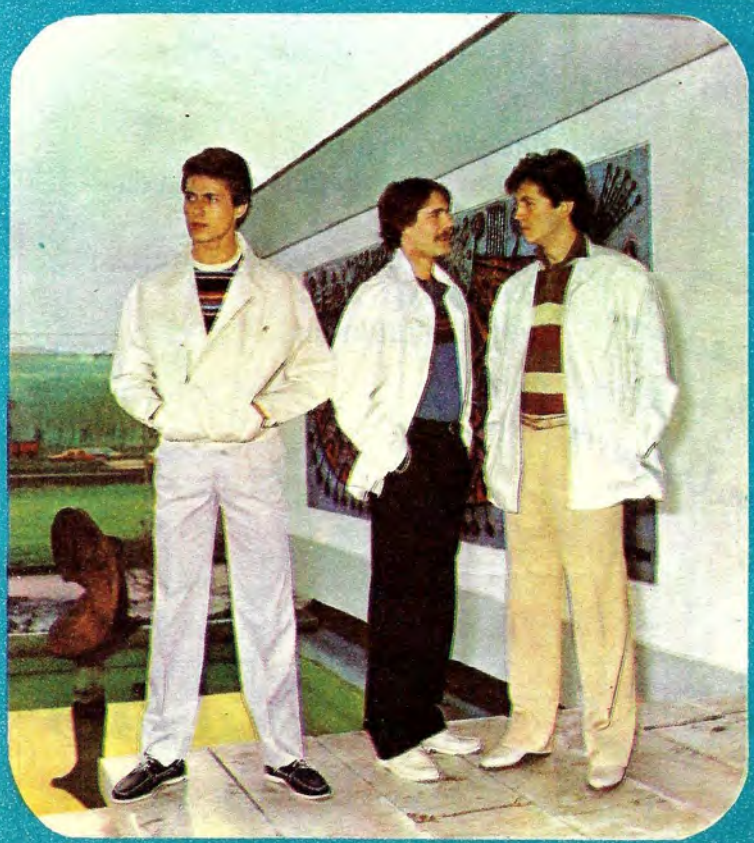

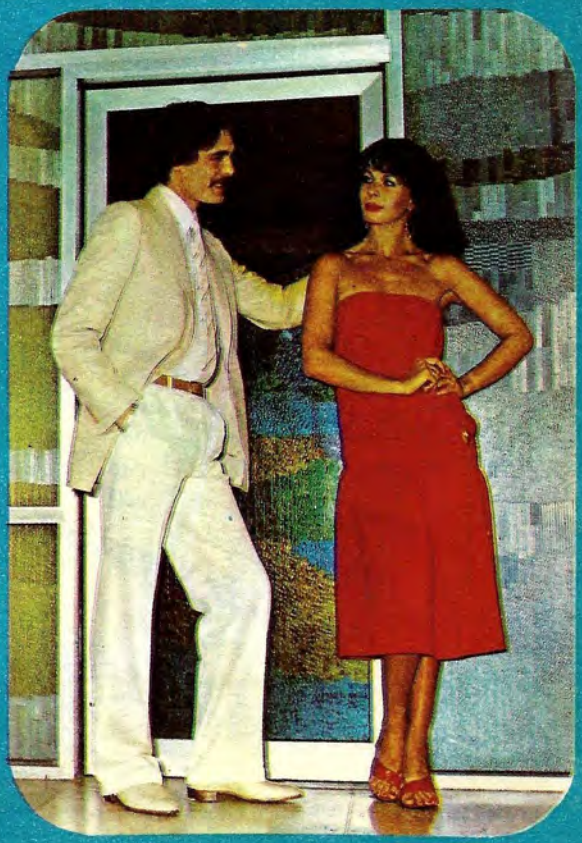

İki yıl sonra emekli olacak

Fintaş paranıza iki yılda %140 brüt kazanç sağlıyor.

«Artık yorulduğunuzu hissettiğinizde Fintaş'a yatırdığınız paranız, emekli olduğunuzda bir mislinden fazla artmış olacak.»

Fintaş, 1.1.1981 tarihinden itibaren tasarruf sahiplerine hem "Tahvil" hem "Hamiline Banka Mevduat Sertifikası" karşılığında aşağıda belirtilen Brüt Gelir oranlarını uygulamaktadır.

VADELER	GELİR ORANLARI BRÜT	NET
Vadesiz		% 30
3 ay Vadeli	% 40	% 31.5
6 ay Vadeli	% 42	% 33
1 Yıl Vadeli (Aylık ödeme)	% 44	% 36
1 Yıl Vadeli (Dönem sonu ödeme)	% 48	% 42
2 Yıl Vadeli (Aylık ödeme)	% 56	% 39
2 Yıl Vadeli (Aylık ödeme - Özel Koşullu)	% 52	% 42
2 Yıl Vadeli (Dönem sonu ödeme)	% 56	% 52.5
	% 70	

Fintaş Gelir Vergisi Stopajını Üstleniyor.*

Fintaş tüm yatırımlara
- beşbin liraya da, beşmilyon liraya da -
her vadede
"Hamiline Banka Mevduat Sertifikası"
güvencesi uygulayan
ilk ve tek kuruluştur.

ATÖLYE

FİNTAŞ

BANKERLİK ve MENKUL KIYMETLER A.Ş.
Büyükdere Cad. Beytem Han, Kat:10 Şişli-İstanbul
Tel.47 87 57-47 66 80-48 23 92

* 1.1.1981 tarihinde yürürlüğe giren Gelir Vergisi Kanunu uyarınca.

Dünya'yı Değiştiren Kitaplar

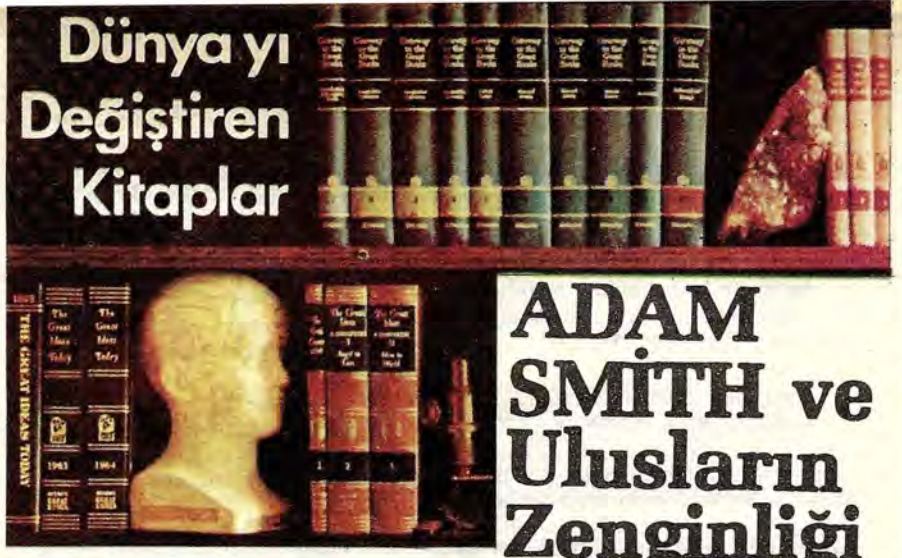

ADAM SMİTH ve Ulusların Zenginliği

Amerika'da özgürlük hareketlerini yönlendiren ve alevlendiren **Thomas - Paine**'in **"Sağduyu"** adlı eserinin basımından iki ay kadar sonra Londra'da insan yaşamını başka bir yönüyle ele alan ve derin yankılar uyandıracak başka bir kitap yayınlandı. Paine'in ateşli uslubunun aksine, Adam Smith'in iki ciltlik eseri başlangıçta dikkati çekmeyen bir bomba niteliğindeydi. Kitap gerçek değerine yazarının ölümünden bir yüzyıl sonra kavuştu.

1776 yılı, bir bakıma bir devrin kapanıp, bir diğerinin açıldığı tarih olarak da düşünülebilir. Amerikan ihtilali başlamış, Fransız ihtilali hazırlanmakta ve buhar gücünün keşfi ile körüklenen sanayi devrimi hız kazanmaktaydı. Bu sıralarda bir yorumcu kapanan devri **"Modern çağın karanlık devresi"** diye nitelendiriyordu. İngiltere'de ekonomik hayatın her kesiti tam anlamıyla sıkı bir hükümet kontrolu altındaydı. Fiyatlar dondurulmuş, ücretler ve çalışma saatleri belirlenmiş, ihracat ve ithalat tamamiyle devlet denetimindeydi. Savaşı her an kapısının eşiğinde hisseden İngiliz ulusal politikasının o günkü amaçları şunlardı: Kuvvetli bir ordu ve donanma, nüfus artımı, dünya çapında sömürgecilik ve dürüst veya dürüst olmayan yollarla hasım ülkeleri "Fransa gibi" zayıflatma... Yönetici sınıfı her türlü eşit servet dağılımına şiddetle karşı çıkıyordu. Eğitim mutlu azınlığın tekeline alınmış, ceza kanunları son derece sert ve kitlelerin politik hakları uygulanmaktan ziyade kağıt üzerindeydi.

Nesillerden beri olduğu gibi, hükümetin dizginleri hâlâ toprak sahibi soyluların elindeydi ama kendileri için özel imtiyazlar isteyen ve alan yeni bir tüccar ve sanayici sınıfı doğmuştu. Bu grubun gözünde ihracat bir kurtarıcı, ithalat ise bir felaketti. Paranın ülkeden çıkması önlenmeli, ticaret dengesi her zaman ülke yararına olmalıydı. İşçi ücretleri düşük, çalışma saatleri uzun olmalı ve küçük sanayi yüksek fiyatlarla korunup, kuvvetli bir ticaret filosu oluşturulmalıydı. Esnafı koruyan her türlü önlemin ülke yararına da olduğu düşüncesi yaygındı. Kamuoyu baskısı ile parlamento bu düşüncelerin çoğunu kanunlaştırdı.

İşte böyle bir tablo içinde **Adam Smith** inandıklarını cesaretle savunarak sahneye çıktı. Smith'in daha önceki hayatı böylesine bir görevi yüklenmek için hazırlanmakla geçmişti. Su katılmamış bir İskoç olan Smith, 14 yaşında Glasgow Üniversitesine girdi. Burada kendisini çok etkileyen hocası Francis Hutcheson'u tanıdı ve onun "çoğunluğun mutluluğu" inancı, Smith'in o günden sonraki değişmez felsefesinin temelini oluşturdu. Daha sonra Oxford Üniversitesine gidip, orada geçen altı yıl boyunca vaktinin büyük bir kısmını okumaya ayırdı. İskoçya'ya dönüşünde Edinburgh'da bir dizi konferanslar verdi. 1751'de Glasgow Üniversitesinde sırasıyla, önce mantık ve metafizik, daha sonra da moral felsefe kürsüsüne öğretim üyesi olarak atandı. Burada 12 yıl kadar yetenekli ve aranan bir konuşmacı olarak çalıştı ve çağdaşları tarafından "Ulusların Zenginliği'nden daha üstün" olarak nitelendirilen **"Theory of Moral Sentiments- Ahlâki Duygular Teorisi"** adlı satış rekorları kıran eserini yazarak ününe ün kattı. Ancak, daha sonra paranın cazibesine kapılarak üniversitedeki görevini terketti. Genç bir soylunun hocası ve refakatçisi olarak üç yıl sürecek olan bir Avrupa turuna çıktı. Orada, özellikle Fransa'da çağının önde gelen iktisatçılarını, filezoflarını ve siyaset bilimcilerini tanıma fırsatını buldu.

Daha 1759'da **"Ulusların Zenginliği"** ne ait taslaklar Smith'in notları arasında yeralmaktaydı. Ancak bunların son şeklini alabilmesi için yıllar süren değerlendirme, deney, gözlem, değişik kesimlerden insanlarla sayısız sohbet ve bitip tükenmek bilmeyen düzeltmelerin yapılması gerekiyordu. Kitabın basımından önceki üç yılını Londra'da geçirdi ve burada İngiliz-Amerikan Kolonilerinin denetleyicisi olarak bulunan Benjamin Franklin ile eseri hakkında tartıştı. 9 Mart 1776' da kitap basıldı ve o günden bugüne sayısız baskısı yapılarak, yaşayan bütün dünya dillerine çevrildi.

"Ulusların Zenginliği"nin bilimsel bir kaynak olarak etki alanı, onu sadece bir ekonomi kitabı olmaktan çok daha öteye götürür. Bir eleştirici eseri, "Avrupa uygarlığının tarihi ve yorumu" olarak nitelemiştir.

Kitap işbölümü üzerine bir tartışma ile başlar, paranın kaynağı ve faydası, eşya fiyatları, emeğin karşılığı, arazi kiraları, gümüşün değeri ve üretken olan ve olmayan emek arasındaki farklar gibi değişik konulara girer. Daha sonra, Roma İmparatorluğunun çöküşünden bu yana Avrupa'nın ekonomik gelişmesinin bir dökümünü yaparak, Avrupa milletlerinin koloni ve ticaret politikaları hakkında ayrıntılı bir analiz ve eleştiri, ilkel toplumlarda değişik savunma yöntemleri ve adaletin uygulanması, Avrupa'da ayakta kalan orduların geçmişi ve gelişmesi, Orta Çağ'da eğitim sistemi ve çağdaş üniversitelerin bir eleştirisi, tarih boyunca kilisenin etkisi, kamu borçlarının büyümesi ve son olarak da vergilendirme prensipleri ve devlet gelirleri üzerine bir inceleme yapar.

Ulusların Zenginliği adlı eserin temelinde yatan tez, Niccolo Machiavelli tarafından ileri sürülenle aynıdır, yani "İnsanlar için önce menfaatleri gelir." Zenginlik arzusu da bu kuramın en belirgin tezahürüdür. İnsan davranışının ardında her zaman çıkar gizlidir. Ancak Smith böylesine bir düşünceyi eleştirmek veya kınamaktansa, kişisel menfaatlerin toplumları daha da iyiye götüreceğine inanarak desteklemektedir. Ona göre, toplumsal refahın temelinde -şartları daha iyiye götürmek için- kısıtlanmayan, hür, düzenli ve devamlılık gösteren bireysel gayretler yatar... **"...Karnımızı, bakkal, kasap veya fırıncı bize lütfettiği için değil, bu işlerden kendileri de kâr sağladıkları için doyurabiliyoruz. Bu nedenle onların insanlıklarına değil, menfaatlerine hitap edebilmeliyiz. Onlara bizim ihtiyaçlarımızı değil, kendi çıkarlarını açıklamamız gerekir"** der. Ancak, bu yüzden bir takım tutucu

Devamı 94. Sayfada

Tanrıların Arabaları Kazaya Uğrayınca...

Çölün kızgın güneşinden sonra, treylerinin içi loş ve serindi. Anthony yatağına tırmanırken buzluktan çıkardığı birasının kapağını açmıştı bile... Hani biraya soğuk demek için de bin şahit gerekirdi. Buzluktaki buzlar erimiş, bira da abdest suyuna dönmüştü. Ilık birasından bir yudum, ardından bir yudum daha alırken, Anthony'nin kulağı dışarıda çalışanların gürültüsündeydi. Taş ve tuz kitlelerine inen çekiç ve kürek sesleri... Çalışanların kâh bağrışmaları, kâh gülüşmeleri...

Birikmiş yorgunluğu birden çöküverdi Anthony'nin üstüne... Gözlerini kapattı, kapatmasıyla birlikte düşleri canlandı. Sanki düş değildi gördükleri... Herşey öylesine canlı, öylesine gerçekti ki...

Tanış bir güneş sistemine girip üç yörünge ötedeki mavili-yeşilli yer küresine yaklaşırken ışık hızının çok üstündeki hızını kesen bir uzay gemisi... Geminin pırıl pırıl güvertesinde, uzakta olan ama hızla yaklaşan, bulutlarla çevrili gezegeni seyreden gemi kaptanı... Dünyanın biran gözden kaybolup yeniden belirmesine yolaçan cansız, serseri bir uzay taşı...

Sonra başka bir gemi subayı... Komutanıyla konuşuyor. Aralarındaki tek fark, ilkinin omuzlarındaki parıltı fazlası... Şöyle diyor: "Dünyanın tek uydusu bu, komutanım. Gördüğünüz gibi, oldukça da büyük. Öylesine büyük ki, ilk bakışta gezegen bile sanabilirsiniz. Bu yüzden de, güneş sisteminin özelliklerine ters düşüyor". Sonra duraksıyor komutanının birşeyler söylemesini beklercesine...

"Devam et, teğmen".

"Emredersiniz komutanım. Ön yoklamalardan anlaşıldığı kadarıyla bu gezegende nüfus fazlası var. Buna karşılık, az ötesindeki kırmızı gezegense in-cin top oynayan bir çöl gibi... Sanırım biliyorsunuz."

Komutan şaşkınlıkla irkiliyor. Sanki duydukları yepyeni şeylermiş gibi geliyor. Oysa, girdikleri güneş sistemi hakkında günlerce bilgi edinmişti. Sistemin dış çevresindeki dev gezegenleri, hula-hup çemberini andıran halkasıyla o garip gezegeni, sistemi çevreleyen göktaşı kuşağını, birkaç bin yıl sonra çölleşecek yabanotlu öteki gezegeni... Hepsini öğrenmişti. O bir anlık unutkanlığı dalgınlıktı herhalde...

O O

Anthony uykusunda mırıldandı, kıvrandı biraz... Ama uyanmadı, düşünden kurtulamadı.

O O

Yine uzay gemisindeyiz.

Geminin İcra Subayı komutanın yanındaki iskemleye oturdu, mini bilgisayarın düğmeleriyle oynamaya başladı. Biraz önceki unutkanlığının tedirginliğini üstünden atamayan komutanın gözleri yardımcısının üstündeydi.

"İki numaralı rejeneratörden gerekli bilgileri aldım" dedi İcra Subayı...

Komutan raporu almadı, "Durum nasıl görülüyor. Özetle" demekle yetindi.

"Pek iyi değil" diye yanıt verdi İcra Subayı. Bir yandan da elindeki rapor kasetini kumanda videosuna yerleştiriyordu. Birkaç düğmeyle oynadı, ekranda görüntüler belirdi. "Gördüğünüz gibi üç ana stress noktası var. Bunlardan biri gidecek olursa..."

"Ayrıntıya girmeye gerek yok" dedi komutan, "Ne tavsiye edersin?"

Omuzlarını silkti İcra Subayı, "Biraz çabuk davranmamız gerekiyor" dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Komutanın düşünceye daldığı belliydi. Sonra başını kaldırdı, ekranda görüntüye giren gezegeni izlemeye başladı. Sonsuz denizlerin üstünde gri bulutlar yayılıyordu. İcra Subayına döndü. "Buradaki gözlem süresini kısıtlayın" dedi, "Sonra da en yakın üsse hareket edelim. Ana komutaya bu gelişmeler hakkında bilgi verdiniz mi?"

"Evet efendim. Mesaj yola çıktı. Sanırım üç-dört haftaya kadar ellerine geçer. Bu bölgede daha ne kadar kalmayı tasarlıyorsunuz?". Kaygılı olduğu sesinden belliydi.

Komutanın dudaklarında bir gülümseme oynadı. "Kendi sistemimize en geç iki ay içinde döneriz". Dudaklarındaki gülümseme aslında maskeydi. Ekranda gördüğü belirtilerden o da en az yardımcısı kadar tedirgindi. O gülümsemesiyle yardımcısını rahatlatmayı umuyordu. Rahatlattı da... İcra Subayı kalktı, kağıtlarını topladı, odadan çıktı.

İcra Subayı gittikten sonra komutan ekrandaki görüntülere bakmaya devam etti. Can sıkıntısıyla başını söyledi. Oda kapısının açıldığını duymadı bile... "Beni mi çağırttınız komutanım?" diye bir ses duyunca toparlandı.

Başını kaldırdı. Geminin doktoruydu gelen... Eliyle ekrandaki görüntüleri işaret etti, "Sorunlarımız var" dedi.

Doktor ekrana şöyle bir baktı, sonra bakışlarını komutana çevirdi. "Ben anlamam bu konulardan" dedi, "Sizin sorununuz ne?"

"Uyku".

"Uyku mu?"

"Daha doğrusu uykusuzluk. Gözüme bir türlü uyku girmiyor".

"En son dinlenme dönemin ne zamandı?"

"Bu sisteme girmeden önceydi".

"Seni dinlendirecek ilaçları hemen hazırlarım."

"Hayır, istemiyorum" diye kestirip attı komutan, "Çok yorgun ve uykusuzum, ama buradaki işlerimizi bitirmeden de uyumak istemiyorum. Beni uyanık tutacak birşeyler bul".

"Ama sağlığına çok zararlı olur".

"Varsın olsun" dedi komutan kısık bir sesle, "Gezegenimizdeki siyasal durum her geçen gün daha da kötüleşiyor. Her yolculuktan döndüğümüzde durumu daha kötü buluyoruz. Bunu sen de en az benim kadar biliyorsun".

Doktor "evet" der gibi başını salladı. Komutan devam etti konuşmasına... "Belki farkında değilsin, ama bir yıl içinde savaş çıkması artık kaçınılmaz oldu. Böyle bir savaş patladığı anda da, bilin ki, rafa kaldırılan ilk program bizimki olacak... Son uzay gezimiz olabilir bu... Onu da uyuyarak geçirmek istemiyorum."

"Anlıyorum komutanım, ama dinlenmeye ihtiyacın var".

"Şimdi değil".

"Erteleyemezsiniz dinlenmenizi.. ergeç..."

"Oniki saat zindelik süresi istiyorum senden... Amacıma yeter".

Doktor durakladı, düşündü. "Peki" dedi sonunda, "Ama yalnızca oniki saat. Daha fazlası kesinkes olmaz. O bile çok. Oniki saate kalmadan yorgunluktan düşüp bayılabilirsin. Ama yine de elimden geleni yaparım. Bir yardımcımla göndereyim ilacı".

"Teşekkür ederim doktor" dedi kaptan, sonra da bakışlarını yaklaşan gezegene çevirdi.

O O

Anthony irkilerek uyandı uykusundan... Göbeğinin üstüne yerleştirdiği bira şişesi sarsıntıdan devri-

Devamı 99 Sayfada

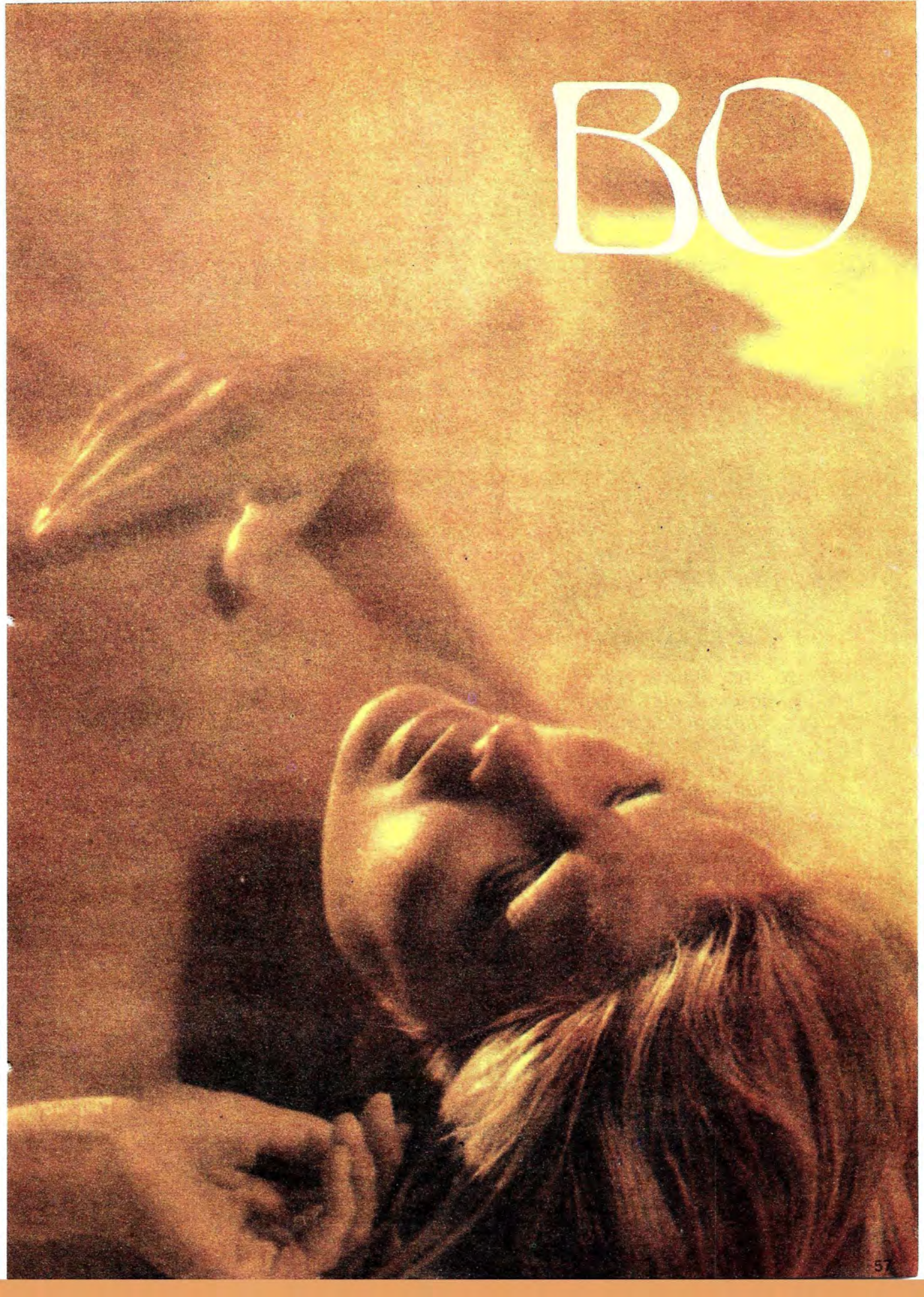
BO

Bo, aslında çok görkemli olan doğal manzaraları daha da güzelleştiriyor, ama Bo'nun tüm manzaralardan daha güzel, daha görkemli, hatta doğanın bir uzantısı olduğunu söyleyenler de pekala çıkabilir. Zaten sözcüklere ne gerek var? John Derek'in dergimizi süsleyen içten, sıcak fotoğrafları herşeyi apaçık söylemiyor mu?

BO

üçüncü filmi için İstanbul'a geliyor

Bo'nun "10" filminin odak noktası olarak sinema dünyasında bir bomba gibi patlamasından sonra bir yandan eleştirmenler, öte yandan ünlü artist avcıları Bo'nun görkemli, şaşırtıcı, nefes kesici olduğunu ve beyaz perdenin -Garbo, Harlow, Monroe, Bardot, Gloria Swanson, Theda Bara gibi- ölümsüz isimleri ayarında sayılabileceğini öne sürüyorlar. Onun hakkındaki kesin bilgilerimiz oldukça az... Bo'nun Hollywood'da kazandığı başarıyı özel bir durum olarak kabul etmek gerekir, bunun nedeni de Bo'nun özel biri oluşu... Gerçekten de o, ne altın kızların kahvaltı diye yendiği Kaliforniya'da, ne de her kızın, onun yaptığı gibi, Ann Margret'ten kalma giysileri giyme alışkanlığında olmadığı Long Beach'te bitişik odadaki "artiz" adayına benzemez!

Devamı 93. Sayfada

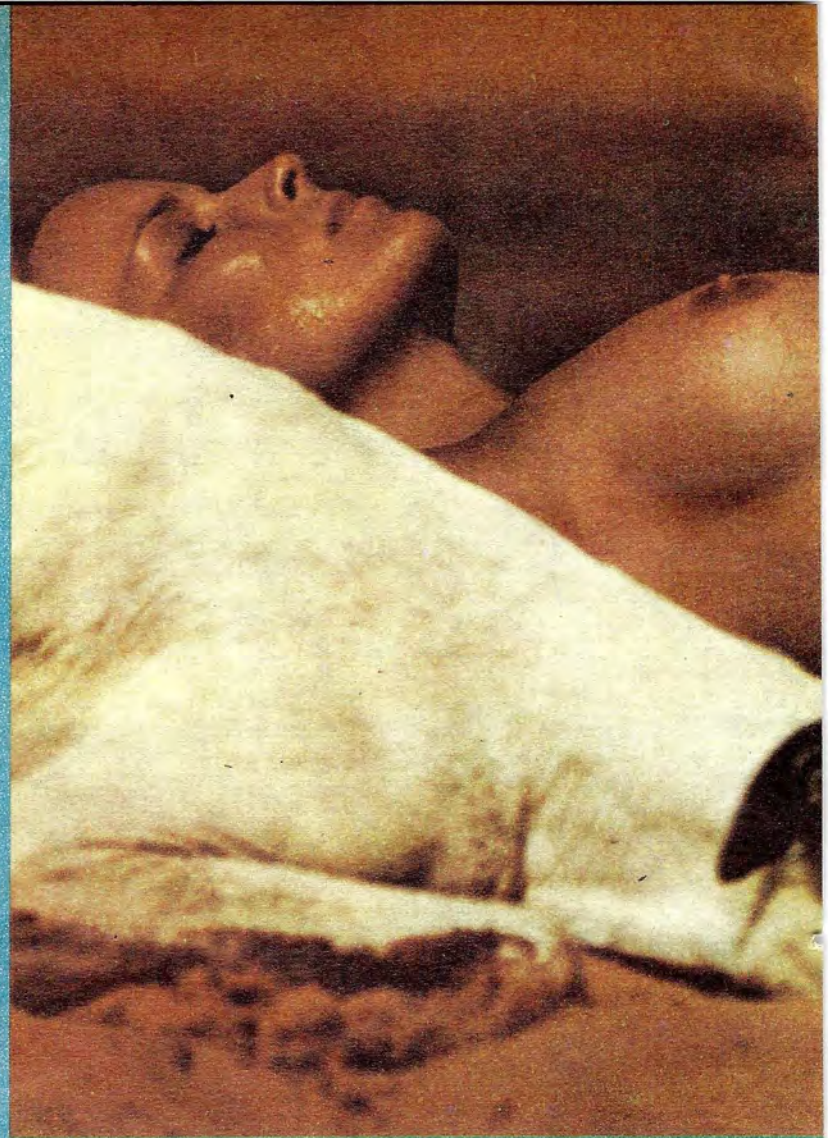

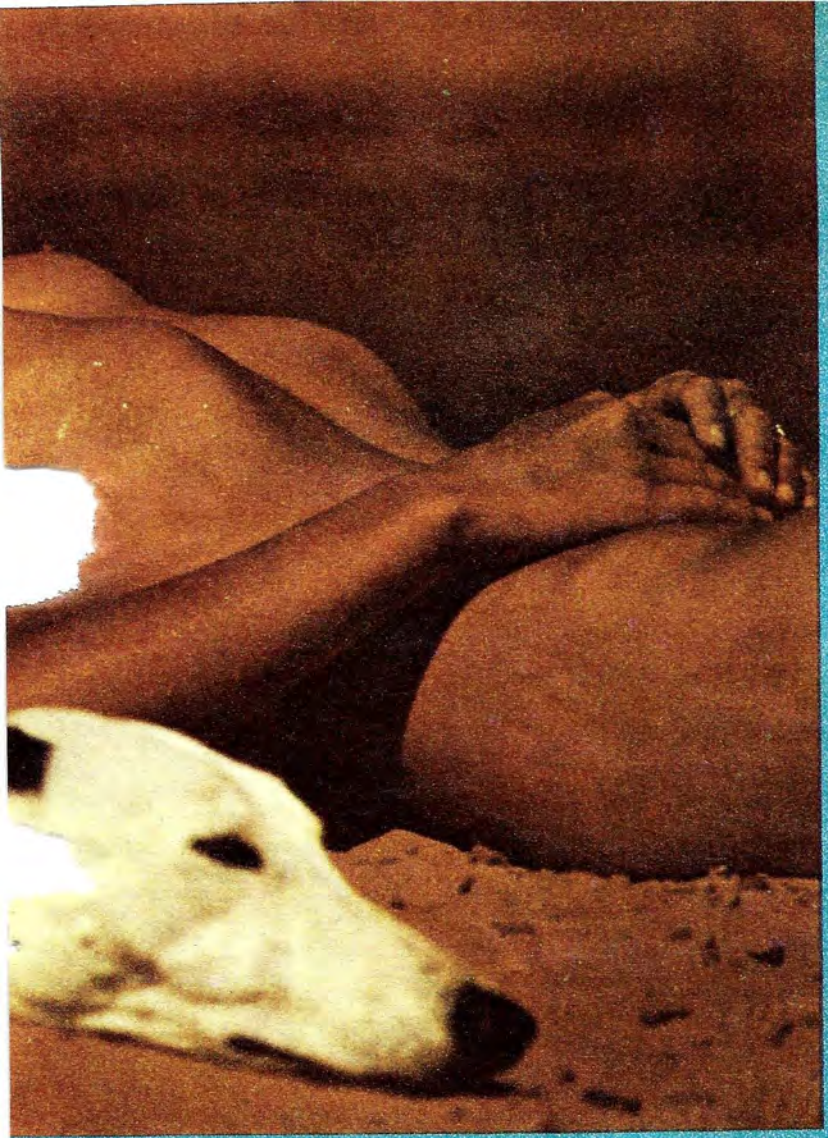

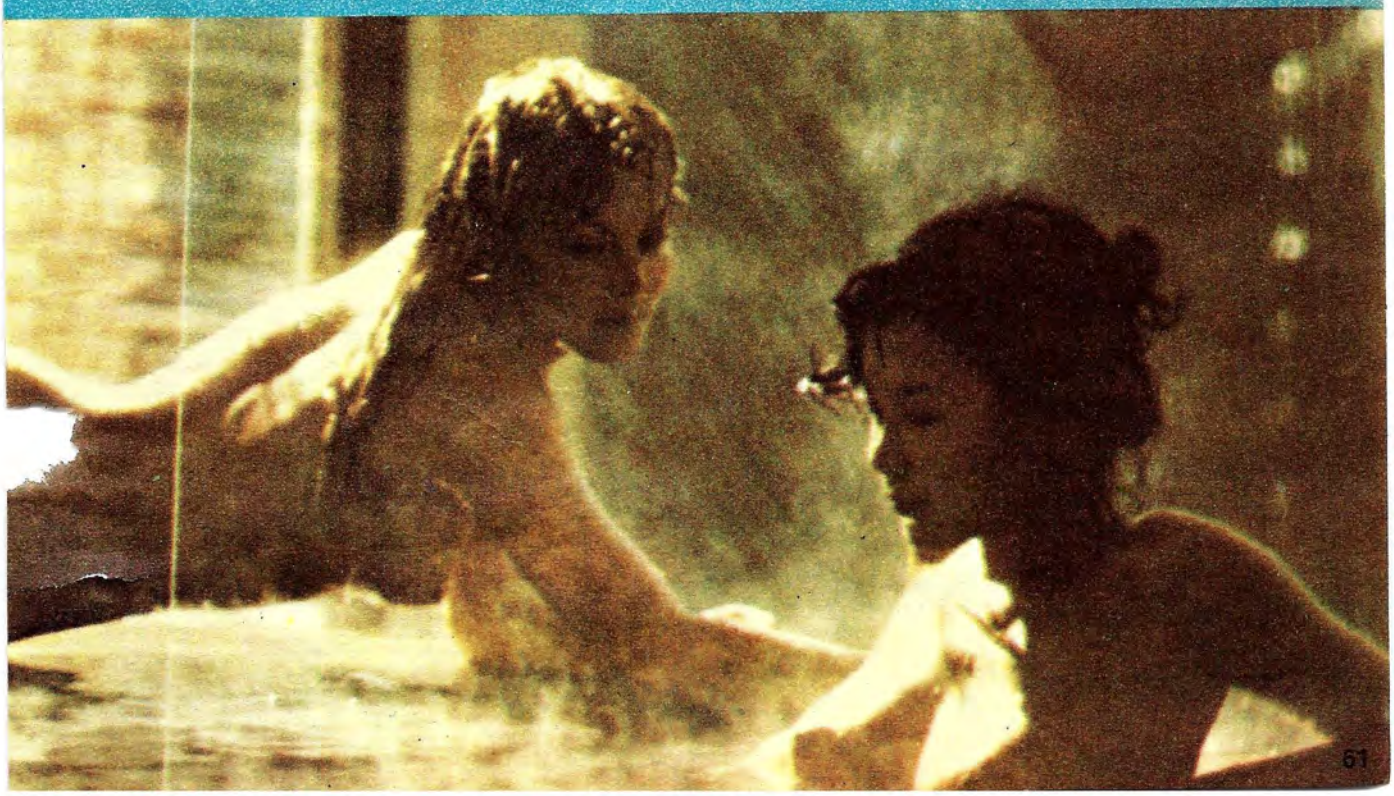

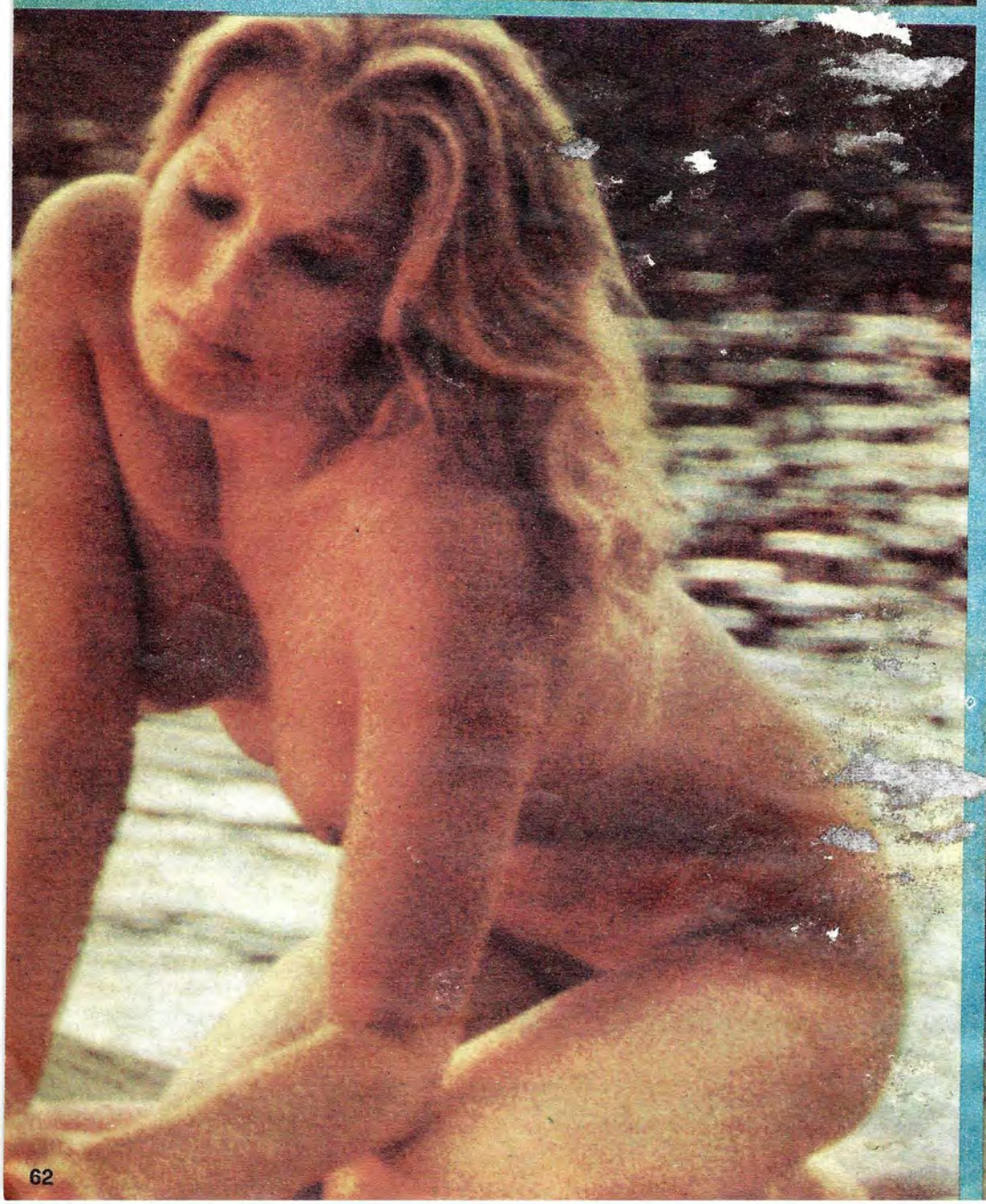

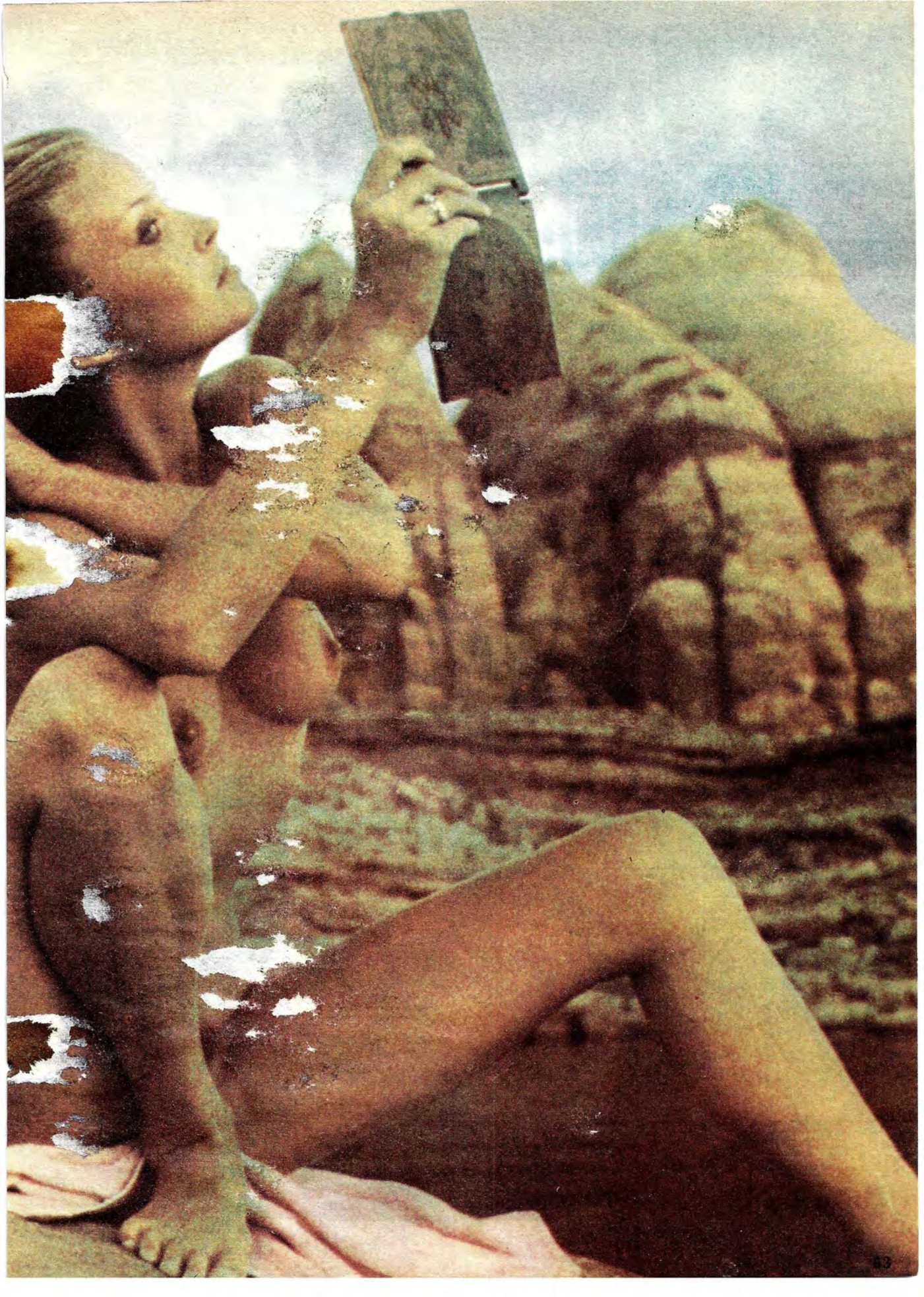

Body Veil deodorant'dan sonra
Şimdi de bayanların özel bakımı için

Body Veil
INTIM SPRAY

Charlestone, Calypso

" kaliteli formül, üstün parfüm Body Veil Intim Spray."

Yenilik!

Pakona Parfümeri Kozmetik Sanayi ve Ticaret A.Ş.

TAVLA

Yeni öğrenenler için araç, kavram, kurallar

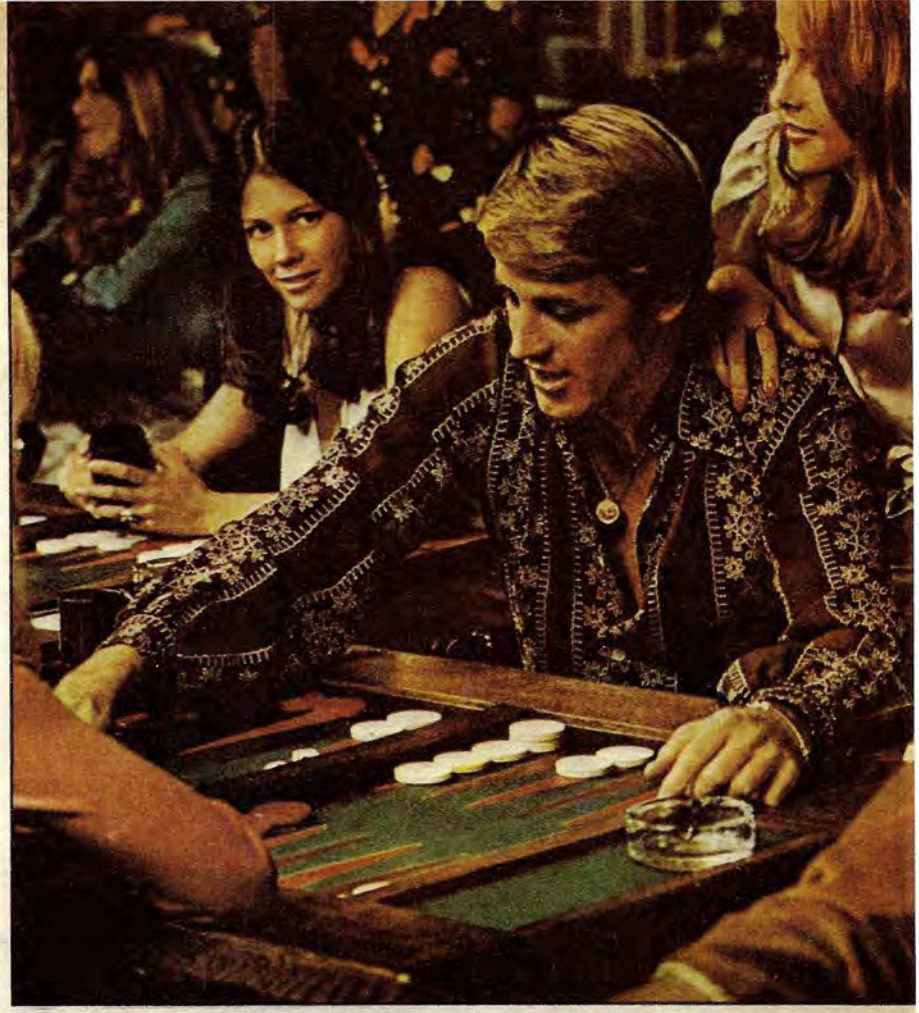

Ömrünüzde tavla oynamamış, oynayanları da hiç seyretmemiş olabilirsiniz. Ne var ki, tavlanın üstünde oynandığı tahtanın yabancısı olamazsınız. Herhangi bir satranç ya da dama tahtası alın, arkasını çevirin; tavlanın, 12'si önünüzde, 12'si karşınızda, üçgen biçimindeki 24 "kapı"sıyla karşılaşırsınız.

Tavla oynayabilmek için belli bazı gereksinmeler vardır. En önemlisi, karşı karşıya oturacak **iki oyuncunun** bulunmasıdır. Sonra 12'si rakibinizin, 12'si sizin önünüzde, toplam 24 üçgen kapıdan oluşan bir **tavla tahtasına** gerek vardır. Bunların adı tahtadır ama genellikle, ortadan katlanan (rakibinizi yendikten sonra koltuğunun altına kıstırıp "öğren de gel" diyebilmeniz için) bir kutu biçimindedirler. "Kapı" dediğimiz üçgenler tahtaya genellikle boyanmıştır ama antika (dolayısıyla parasal) değeri çok yüksek olan sedef ya da fildişi kaplı "tahta"lar da vardır. Her oyuncunun 15'er (toplam 30) **pulu** vardır. Daire biçimindeki bu pulların kime ait olduklarını ayırdedebilmek için, renkleri ayrı tutulmuştur. Yazı dizisi boyunca görüntü kolaylığı sağlayabilmek için, oyunculardan birinin pullarını "siyah", ötekinin pullarını "beyaz" olarak göstereceğiz. Son olarak, tavla için, bir **çift zar** gerekir. "Zar", her yüzünde 1'den 6'ya değişik sayıların siyah noktalarla gösterildiği, altı-yüzlü bir küptür; atıldığında, atan oyuncunun kaç kapı yürüyeceğini sayısal olarak gösterir. Oyunu hızlandırmak istiyorsanız, biri bir oyuncuda, biri ötekinde olmak üzere, iki çift zar kullanabilirsiniz. Ayrıca, oyuncuların "zar tutmak" suretiyle hile yapmalarını önlemek istiyorsanız, zarları içine koyacağınız kupalar (ya da bardaklar) kullanabilirsiniz. O zaman, zarlar, avuç değil de bardak (ya da kupa) içinde sallanır ve atılır.

OYUN DÜZENİ

Öğrenmenin en kolay yöntemi "görerek öğrenme" olduğu için, ilk işiniz, şekil 1'de gösterildiği biçimde, **pulların tahtaya yerleştirilmesidir**. Bu yapıldıktan sonra, anlatacaklarımızı, tahtadan, gözlerinizle görerek, adım adım izleyebilirsiniz.

Pulları şekil 1'de gösterildiği biçimde tahtaya yerleştirdikten sonra göze çarpan ilk husus, "kare" biçimindeki tahtanın, aslında, yine "kare" biçiminde **dört bölmeden** oluştuğudur. Hemen önünüzdeki iki bölme sizin (yani beyaz pulların), karşınızdaki iki bölmeyse rakibinizin (yani siyah pulların) bölmeleridir. **Sizin oturuşunuza göre**, sağ alt bölmeyi "beyaz toplanma bölgesi", sol alt bölmeyi "beyaz dış bölgesi", sol üst bölmeyi "siyah dış bölgesi", sağ üst bölmeyi de "siyah toplanma bölgesi" diye adlandırabiliriz.

Şekil 1'de görüldüğü gibi, toplam 24 üçgen biçimindeki "kapı", dört bölme arasında eşit biçimde pay edilmiştir. Bir başka deyişle, **dört bölmeden her birinde 6 kapı vardır**. Zar attıktan sonra pulların kaç kapı ilerleyeceğinin sayımını kolaylaştırmak için, yanyana kapılar değişik renktedir (genellikle "kırmızı" ve "gri" renkler kullanılır). Tavla tahtalarıyla pulları değişik boy ve renklerde olabilir. Burada aslolan, her oyuncunun pullarının ayrı tanıtıcı renklerinin bulunması, yanyana kapıların da hiçbir zaman eş-renkte olmamasıdır.

Şekil 1'de gösterildiği gibi, kapılar, sizin oturuşunuza göre sağdan sola, **1'den 12'ye kadar numaralandırılmıştır**. Yine görüldüğü gibi, toplanma bölgelerindeki kapıların numaraları 1'den 6'ya, dış bölgelerdeki kapıların numaraları da 7'den 12'yedir. Tavla kurallarına göre, pullarınızı kendi toplanma bölgenize getirebilmeniz için, attığınız zarda gelen sayı kadar kapı ilerlersiniz. Ancak, hemen belirtelim, gerçek tavla tahtalarında ne bu söylediğimiz numaralar vardır, ne de hangi bölmenin iç ya da dış bölge olduğunu gösteren etiketler.. Bunları, oyunu öğrenmenizi kolaylaştırmak için anlattık. İyice belleyin. Başta biraz acemilik çekersiniz ama sonra, oyununuz otomatikleşir.

Tavla tahtasını tam ortadan, dış ve toplanma bölgeleri diye ikiye bölen çizgi, gerçek tahtada, tahta-

Devamı 86. Sayfada

neşeli fıkralar

Adamın bir fili vardı. Adı üstünde fil gibi yediği için çok pahalıya maloluyordu. Birden aklına parlak bir fikir geldi. Sirklerde bir ayağını, iki ayağını, hatta üç ayağını kaldıran filler görmüştü, ama dört ayağını birden kaldıran, yani zıplayan bir file hiç rastlamamıştı.

Hemen etrafa duyurdu. Her kim, filin dört ayağını birden yerden kesmeyi başarırsa, 10 bin dolar ödül verecekti. Ama denemek isteyen 100 dolar yatıracaktı.

Fili zıplatmak isteyen yığınla meraklı ortaya çıkınca, adam da, fili de gül gibi geçinip gitmeye başladılar. Ta ki, günün birinde ufak tefek bir adam çıkıp gelene kadar. Filin sahibi "Geldi bir yüz dolar" diye sevindi. Gerçekten gelmişti. Küçük adam 100 doları uzattı. Sonra elindeki valizi açtı. İçinden iki tuğla çıkardı. Filin arkasına doğru yürüdü. Tuğlaların herbirini bir eliyle hayvanın tohum torbasının bir yanına tuttu ve sonra iki tuğlayı hızla birbirine vurdu... Önce korkunç bir çığlık duyuldu, sonra koca fil "Vavv" diye havaya uçtu...

Küçük adam 10 bin dolarını alıp gidince, adam derin derin düşünmeğe başladı. İşte kazandığı para gitmişti. Bu numara ile yeniden para kazanmasına imkan da yoktu. Ne yapabilirdi ki...

Birden aklına yeni bir parlak fikir geldi. Sirklerde hep başını yukardan aşağı, aşağıdan yukarı sallayan filler görmüştü, hiç sağa, sola sallayanına rastlamamıştı. Gene duyurdu. Kim filinin başını sağa, sola sallatırsa, ona 10 bin dolar armağan verecekti. Tabii her denemek isteyen gene 100 dolar yatırmak zorundaydı.

100 dolarlar gene gelmeğe, adamla fili gül gibi geçinip gitmeğe başlamışlardı ki, küçük adam yeniden çıkageldi. Hiç sesini çıkartmadan 100 doları çıkardı verdi. Sonra valizini açtı. İki tuğla çıkardı. Tuğlaları eline alıp, filin karşısına geçti...

"—Beni hatırladın mı?." diye sordu.

Fil, dehşet içinde baktı ve başını aşağı yukarı sallayarak "Evet" işareti verdi... Adam tuğlaları birbirine vurur gibi yaparken gene sordu:

"—Gene yapmamı ister misin?."

Fil bu kez panik içinde başını sağa sola sallamağa başladı... Hayır hayır... hayır...

O O O

80 yaşındaki adam doktora gitmişti.

"—Beni iyice bir muayene edin bakalım doktor" dedi.. "Seksüel durumum nedir?. Seks yapabilir miyim?"

"—Güzel, lütfen seks organınızı gösterebilir misiniz?"

"—Pekala" dedi ihtiyar... Sonra sağ elinin orta parmağını ve dilini doktora doğru uzattı.

O O O

Adam, ruh doktorunun divanına bitkin bir halde uzandı ve anlatmaya başladı:

"—Doktor çok büyük bir sorunum var. Bir oğlum Amerika'da okuyor. Öteki burada Kolej'de. Kızıma doğum günü hediyesi olarak bir Jaguar aldım. Karıma da evlenme yıldönümünde bir pırlanta kolye... Bebek'te sahilde bir villam, Antalya' da da bir tatil evim var. Yılbaşını Rio de Janeiro'da geçirdim."

Ruh doktoru sözünü kesti:

"—Ya iyi anlamadım, ya bir bölümü kaçırdım... Sorun bunun neresinde?."

"—Ama doktor, ben ayda sadece yedi bin beşyüz lira kazanıyorum."

Ünlü seks araştırmacısı gönüllüleri bir salona toplamış, anket sorusunu sormağa başlamıştı:

"—Her gece sevişenler el kaldırsın..."

Bir grup el kaldırdı. Araştırmacı saydı, yazdı... Sonra, gene sordu:

"—İki gecede bir sevişenler.."

Haftada iki, haftada bir, 10 günde bir, 15 günde bir, ayda bir, 3 ayda, altı ayda bir sevişenler ayrıldılar... Sorulara olumlu yanıt vermeyen sadece bir tek kişi kalmıştı salonda... Araştırmacı ona doğru yaklaştı...

"—Pekala bakalım" dedi.. "Yılda bir sevişenler el kaldırsın..."

Adam ağzı kulaklarına varıncaya kadar bir neşe ile yerinden fırladı ve haykırmaya başladı:

"—Ben... Ben... Ben..."

"—Anladık, anladık" dedi araştırmacı... "Peki ama bu neşe, bu keyif neden?."

"—Çünkü bu gece o gece... Bu gece o gece!.."

O O O

Dev holding çalışanları arasında bir yarışma açmıştı. Firmada tasarruf konusunda en iyi öneriyi getirene 10 bin lira armağan verilecekti.

Ödülü genç bir memur şu önerisi ile kazandı:

"Bir daha böyle yarışma açarsanız, kazanana 5 bin lira vadedin."

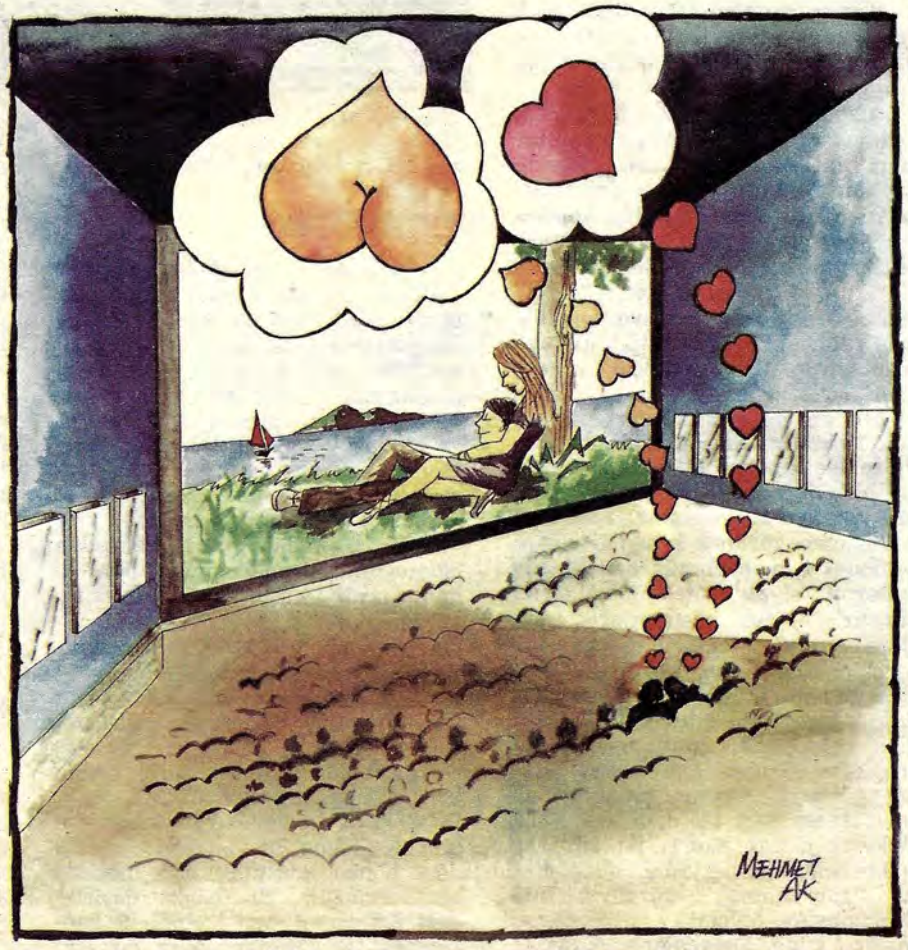

FENERBAHÇE'DEKİ OYUNLARIN İÇYÜZÜ!..

1907 yılının bir ilkbahar akşamında Nurizade Ziya, Ayetullah ve Necip Beyler biraraya gelip, bir futbol takımı kurma kararı vermeselerdi, Fenerbahçe bugün hâlâ İstanbul'da bir semt adı olarak kalacaktı.

O yıllarda Kadıköy'de İngilizlerin kurduğu iki kulüp, Kadıköy ve Moda vardı. Fenerbahçe bu ikisine rakip olacaktı. Aradan geçen yıllar Fenerbahçe'yi kısa zamanda Türkiye'nin ençok kupa kazanan, ençok sevilen kulübü haline getirdi.

İlk yılların amatör kulübünün yöneticileri de amatördü. Bunlar ceplerinden para ödeyerek kulübün işlerini yürütürlerdi. Fenerbahçe büyüdükçe, bu kulübün başında olmak da bir statü sembolü, giderek manevi, maddi çıkar kaynağı olmaya başladı. Bal tutan parmağını yalıyor, ünlü işadamları, tüccarlar kulübe başkan olmak için yarışa giriyorlardı. 1950'li yıllarda, bazı yöneticilerin o sırada pek moda, Avrupa'dan takım getirip maç yaptıran organizatörlerle işbirliği yaptıkları söylendi. Yönetim Kurulu maç için organizatörden az para alınmasına karar veriyor, buna karşılık organizatör de, o kararı alanları besliyordu.

Bu sırada, Kadıköy'de, birkaç genç ve ateşli Fenerbahçeli "idealist" grup adı altında ortaya çıktılar. Bu rezaletleri ortaya döktüler. Konu mahkemeye kadar gitti. Ama gençler, kamuoyunu kendi taraflarına çekmişlerdi bile. Kongreyi kazandılar ve yönetime el koydular.

Bu "idealistler"in başında, o zaman Sular İdaresinde Dahiliye Uzmanı Doktor Semih Bayülken ve Deniz Nakliyatta çalışan Muhittin Bulgurlu vardı. Bu ikisini yönetime getirenlerin hemen hiçbiri, henüz Fenerbahçe'yi 25 yıldır süren bir saltanata terkettiklerini bilmiyorlardı. 1950'li yılların "idealistler"i, 1970'li yıllarda artık "Kadıköy Cuntası" diye anılır olmuştu. İyi bir hatip olan Dr. Bayülken, heyecanlı Muhittin Bulgurlu rahat konuşamadığı için grubun sözcüsü olmuş, artık kongrelerde hep bu ikilinin istediği başkanlar ve listeler seçilmeye başlamıştı.

Dr. Semih Bayülken, herşeyden önce iyi bir ruhbilimci, akıllı bir yönetici, kurnaz bir işadamıydı. Kongre öncesi geniş kulis çalışmasına girer, zengin adaylardan aldığı paralarla, üyelerin aidatlarını yatırır, tanışma yemeği adı altında ziyafetler çeker, bazılarına serbest giriş kartı verir, fazla dişlileri de listeye alıp kendi tarafına çekerdi. Başkanlık için, günün gereklerine göre bazen politik, bazen paralı başkan adayı bulurdu. Yıllar sonra yaşlanmaya başlayınca, yerine bir veliaht hazırlama kararı verdi, oğlu Kazım'ı, Yönetim Kurulu listelerine yerleştirir oldu.

Doktora, Fenerbahçeliler "Şambaba" derlerdi. Fenerbahçe camiası onun için ikiye bölünmüştü. Bir gruba göre, doktor yöneticilikten kendisine çıkar sağlıyordu. Bir gruba göre ise, onu bu yollara düşüren Fenerbahçe aşkıydı. Kulübün başka ellerde eriyip gitmesini önlemek için kendini feda etmişti.

Azkalsın gerçekten edecekti de. Bir defasında Gençlerbirliği futbolcusu Salim'i transferden dönerken yolda kaza geçirmiş, arabası parçalanmıştı. Olay, doktoru kahraman yapmakla kalmamış, kulüp de, eski arabanın yerine ona gıcır gıcır bir Mercedes armağan etmişti.

Doktor, 1981 sezonu başlarken "Artık yoruldum. 30 yıllık yöneticilik hayatından çekiliyorum" demiş, bunu yeminle desteklemişti. Oysa 1981'e Fenerbahçe oldukça karışık bir havada girmişti.

Yıllar yılı, Fenerbahçe Kulübü başkanlığı, artistliğe giden yolun, yapımcının yatak odasından geçmesi gibi, Bayülken-Bulgurlu ikilisinden geçmişti.

Şimdi, cunta gerçekten çekilirse ne olacaktı?. Acaba sahiden çekilecekler miydi?..

Devamı 88. Sayfada

Friedel Rausch kimdir?

Fenerbahçe'nin Alman Teknik Direktörü Friedel Rausch, 27 Şubat 1940'da Duisburg'da doğdu. İlkokulda iken 9 yaşında miniklerde futbola başlayan Rausch, buradan yükselerek Duisburg'un genç takımında, A takımında ve daha sonra da Shalke 04'de defans elemanı olarak top oynadı. 29 yaşında futbolu bıraktığı zaman 1 defa A, 5 defa B, 8 defa Ümit ve 15 defa da genç milli takım olmak üzere 29 defa Alman milli takım formasını giymişti. Bu arada Duisburg Ticaret Lisesini de bitirmişti.

Rausch 30 yaşında genç takımda antrenörlük görevine başladı. 31 yaşında Shalke'de yardımcı antrenör. 34 yaşında da başantrenör olmuştu. 38-40 yaşlarında ise, UEFA Kupası'nda şampiyon yaptığı Eintracht Frankfurt takımının teknik direktörlüğünü yaptı.

Hepsini de pekiyi derece ile bitirdiği antrenörlük diplomalarının en sonuncusu futbol öğretmenliği. Bu derece, Almanya'da milli takım antrenörlüğüne en yakın olan basamak.

Bir mankenle 19 yıldır evli olan Rausch'un 7 ve 17 yaşında iki oğlu var.

Arda Vural kimdir?

Rausch'un Almanya'da da yardımcılığını yapan Arda Vural, 12 Şubat 1946'da İzmir'de doğdu. Lise yaşantısı sırasında Mersin'de atletizm yapan ve dömifond koşularına katılarak bu arada 3000 steeple'de 2 defa Türkiye Şampiyonu da olan Vural, daha sonra İzmir'de Foça Gençlik'de 2 yıl sağbek olarak futbol oynadı. Ardından Almanya'ya giderek T.F.Oberndorff, F.C.Burgsolmus, Hof Gissen ve Hechinheim takımlarında defans elemanı olarak yeraldı. 1972 yılında Almanya'da antrenör kursuna katılarak C, B ve A kurslarını başarı ile bitirdi. Bu suretle hem kondisyonerlik; hem de teknik direktörlük diploması aldı. Hechinheim'de antrenörlük yaptıktan sonra Eintracht Frankfurt'un yardımcı hocalığına getirildi, sonra Rausch'la birlikte Türkiye'ye geldi. Fenerbahçe'de çalışmaya başladı.

Başlangıçta Rausch ile bir bütün olarak kabul edilen Vural'ın adı daha sonra sık sık anlaşmazlık haberlerinde yeralmağa başladı. İkili bugün kulüp yönetiminin büyük zorlamaları ile birarada çalışır görünüyor.

Arda Vural evli ve iki kız çocuğu babası.

UÇUŞ KORKUSU YAZARI

ERIKA JONG

SEKS HAYATINI YAZDI

Bir kitabımın "Best-Seller" listesine girdiği o ilk yıl, yaşamımın en güç dönemlerinden biri oldu. O güne kadar bana günahlarını bile vermeyecek ne kadar adam varsa, hepsinin benimle yatmak için kuyruğa girdiklerini gördüm. Bir anda kadınlığımı tatma isteği moda olmuştu. Açık söyliyeyim, kendime güvensizlik duymaya başladım. Tedirgindim. "Telefonla birkaç kere aradığımda her keresinde yok dedirtenler, şimdi, telefonumu aşındırıp gezmeye, yemeğe, içki içmeye, yatağa çağırıyorlar" diye düşünüyordum kendi kendime, "Dünden bugüne bazı şeyler böylesine çabuk değişebilir mi?"

Bir hayal dünyasıydı sanki... Bir düş dünyası... Yarını belirsiz, tutarsız bir dünya... Düş bitip de uyandığımda kendimi çöp tenekesinin içinde bulabilirdim. Bunları düşündükçe kaygılarım artıyor, güvensizliğim çoğalıyordu. Bana gıpta edenler, bana için-için ya da açıkça öfkelenenler de vardı. Telefonu açan eski dostlar, "Eh, artık zengin ve ünlü olduğuna göre..." diye söze girer, ya birşeyler ister, ya sitem ederlerdi. Bunlara verdiğim yanıt, "Sandığınız kadar ne zenginim, ne de ünlü" olurdu. Bu ünlülük konusunda en doğruyu galiba benden hem daha ünlü, hem de daha zengin olan Marilyn Monroe söylemiş: "Ününüz artınca, sizinle konuşmaya gelenler, sanki sizinle değil de elbiselerinizle konuşuyorlar". Kısacası, ün, sizde kırgınlığa, burukluğa karşı bir tür bağışıklık oluşturmak zorunda...

"Başarılı" bir kadın olarak başka kadınların takdirini aldığımı biliyorum. Ancak, benimle tanışıncaya, daha doğrusu beni tanıyıncaya kadar erkeklerin benden korktuklarını çekindiklerini de sezinliyorum. Bunu yadırgamıyorum da... Üniversite yıllarımda, her tuttuğunda başarılı olan, yakışıklı ve güçlü tiplerden hep kaçardım. Onun yanında önemsiz, küçük, horlanması kaçınılmaz bir yaratık olarak kalacağımı düşünürdüm. Başarılı, yetenekli, çalışkan ve üstüne üstlük çekici olan bir kadın karşısında erkekler de belki aynı şeyleri hissediyorlar. Aslına bakılırsa, erkekler ne istediklerini fazla bilmiyorlar. Bilmiyorlar ya da anlatamıyorlar. Erkeklerin düşlerinde canlandırdıkları kadın tipi "yat" dendi mi yatağa girecek bir kadın... Ama seks konularında insiyatif sahibi bir kadınla karşılaştıklarında da korkudan köşebucak kaçıyorlar. Bu kararsızlık, çelişki değil de nedir? Bana kalırsa, erkeklerin bu konulardaki temel sorunu, kadınları "orospular" ve "melekler" diye iki ayrı kümeye bölüştürmeleri... Bu bölüştürme ak-kara gibi bir şey... İkisi arası olmuyor. Anlamam biraz zaman aldı ama sonunda erkekleri anladığımı sanıyorum. Kadın seksüelliği konusunda cüretli kitap yazmam, birçok erkeğin gözünde, "yeşil ışık" demek... Sarılacaksın telefona, içki içmeye, yemeğe, yatağa çağıracaksın... Ben de hemen kabul edeceğim. Böyle beklentiler olduğunu anlar anlamaz, telefonları kapatmaya, mektupları da yanıtsız bırakmaya başladım.

Bütün bunların kocam için katlanılması güç olduğunu biliyorum. Sekiz yıldır bir çocuk psikiyatrıyla evliyim. Yazar olarak başarıya ulaşmışsam, bir sanatçı olma isteğimi hoşgörmesinin, hatta desteklemesinin bunda rolü çok büyüktür. Şimdi düşünün: Böylesine hoşgördüğü ve desteklediği kadının telefonu olur olmaz saatlerde çalıyor. Karşıda alkollü bir erkek sesi: "Haydi bakalım fıstık... Anahtarı paspasın altına bırak. Bu gece çılgınlar gibi sevişeceğiz"

Bunlar ünün sıkıntılı yanları... İyi yanları, zevkleri de var. Bir kere ün kazandınız mı, artık açlığa, yokluğa, imrenme duygularına karşı bağışıklık kazandınız demektir. Ün, insanı, kibirli ve bencil değil, alçak-gönüllü ve eli-açık yapar. Dünyanın en cimri kişileri, bilin ki, ünlüler arasından değil, başarısızlığa uğrayıp da yaşama küsmüş kişilerden çıkar. Artık ünlülerin gittikleri partilere gitmek için can atmıyorum. Eskiden atardım. Ün, bana özgürlüğümü kazandırdı. Hem de bir çok konuda özgürlük... Mecbur kaldığım için ağız kokularını dinlediğim insanlar, mecbur olduğum için kalkıp gidemediğim durumlar vardı. Şimdi bunlar umurumda değil.. Sıkıldığım anda çekip gidiyorum. Şimdilik öyle birşey yok ama evliliğim tökezlenirse, "Bak, bu iş yürümüyor. Hoşça kal" deyip pişmanlık duymayacak durumdayım artık...

Kendime bir meslek seçmek, kendi dünyamı kurmak, kendi ayaklarımın üstünde durmak gereğini ilk kez duyduğumda çok küçüktüm. Sanırım oniki yaşında falan... Nasıl oldu bilmiyorum, ama kadınları erkeğe bağımlı gösteren, kadını erkeğe kulluk etmek zorundaymış gibi yetiştiren o beyin-yıkama süreçlerinden hiç etkilenmedim. Evlenmeyi, çocuk

sahibi olmayı elbette istedim. İstedim ama onun da, başka şeyler gibi hep birlikte, bir bütünlük içinde olmasını istedim. Bu yüzden seçtiğim erkeklerin, benim bu görüşlerime ve kendime seçtiğim yola saygılı kişiler olmalarına özellikle özen gösterdim.

Yazı yazmadığım, yazamayacağım bir yaşam düşünemiyorum. Bırakın yazı yazmayı, insanın anlamlı bir iş yapmadığı, çalışmadığı bir yaşam da düşünemiyorum. Önceleri ressam olmak istemiştim. Annem, dedem, teyzem çok yetenekli ressamlardı. Annem, evlilik öncesindeki başarılarını evlendikten sonra sürdüremedi. Galiba, ressamlıkla annelik arasındaki ilişkiyi doğru kuramadı. Resim yaptığı sıralarda çocuklarıyla birlikte olamadığı, onlarla ilgilenemediği için suçluluk duygusuna kapılırdı. Ama bizlere bakarken de, "Şu sırada resim yapıyor olmalıydım" diye, kendi kendisini suçlardı. Kısacası, çok yetenekli, ama sanatıyla çocukları arasında bocalayıp kalan bir annem vardı. Babam da başarısızlığa uğramış bir sanatçıydı. Şimdi ithalat-ihracat işleriyle uğraşıyor ama yirmili yaşların başındayken müzisyen olmaya çalışmış, piyano ve davul çalmış. Birkaç popüler beste yapmış, Broadway müzikallerinde oynamış, hatta kendi tiyatrosunu açmak istemiş ama neden sonra, başarılı olamayacağını anlayınca vazgeçmiş. Sizin anlayacağınız, çocukluk yıllarım müzik ve resimle yoğrulu olarak geçti. Hem annenin, hem babanın yetenekli ve hırslı olduğu bir sanat ortamında büyüdüm. Müziğe hiç yeteneğim yoktu ama oniki yaşında resim dersleri almaya başladım. Manhattan Müzik ve Resim Lisesini bitirdim. Üniversitenin ilk yılında ressamlığı birdenbire bırakmak geldi içimden... Bıraktım ve ciddi-ciddi yazarlığa başladım. Evde çok sayıda yetenekli ressamın olması yüzünden, belki de kendime özgü bir alana kavuşmak için, bu kararı aldım sanırım...

Annemle babamın kırk yıldır süren, biraz gürültülü ama mutlu bir evlilikleri var. Sezinlediğim kadarıyla, birlikte olmaktan doyumsuz bir zevk alıyorlar. Şiddetli kavgaları kadar, yatağa uzanıp birbirlerine kitap okumalarını anımsıyorum. Aile yaşamımızın özelliği gürültüydü. Sofrada herkes herkesle, günlük işlerden Marksizm-Leninizm ya da çağdaş sanat gibi felsefî konulara kadar her konuda bağıra-bağıra tartışırdı. Sessiz bir köşede kitap okuyabilmek için yemek ve oturma odalarından sık sık kaçtığımı bilirim. Ama herşeye rağmen, aile iyi okumuş, iyi eğitilmiş, meramını iyi anlatabilen kişilerden oluşuyordu. Sanırım, bugün yazar olmamda, bu aile ortamının büyük rolü olmuştur. Şimdi, geriye bakıp düşünüyorum da, bütün bu bağırışmaların arasında, annemle babam birbirlerini çok seviyorlardı. Gerçi babam annemin poposunu çimdiklemezdi ama yine de, evde seksüel titreşimler vardı.

Evdeki seksüel titreşimlerin bir kaynağı da ablamdı. Ondört yaşına geldiğinde boyu uzamış, göğüsleri büyümüş, adet görmeye, erkeklerle çıkmaya başlamıştı. Öpüşüp koklaşırlardı. Göğüsleri tahta gibi düz, adet kanaması görebilmek için yılları sayan benim açımdan, ablamın bu yaptıkları tehlikeli ve heyecan vericiydi. Seks, o zamanlar, yasak ve tehlikeli görülürdü. Belki ablamın günahını alıyorum, belki de öpüşüp koklaşmaktan öteye gitmemiştir, ama gerek benim, gerek annemin gözünde, ortalarda dönen işler hiç de öyle masum değildi.

Belden aşağı okşamalar 13 yaşındayken başladı.

Neyse, uzatmayalım. Dokuz-on yaşıma geldiğimde, ablam, mutfakta beni bir kenara çekti, "sana hayatın gerçeklerini anlatmak zamanı geldi" dedi ve kadınla erkeğin bütün organlarını en küçük ayrıntılarına kadar gösteren anatomi atlaslarını çıkardı. Açık söyleyeyim, ablamın bu anlattıklarından sonra, "annem bunları bana daha önce neden anlatmadı" diye düşünüp bozulmuştum. Gerçi leyleklerden ya da karnıbaharlardan söz edip beni aldatmamıştı ama hiç bir şey de söylememişti. Kırgındım ona... Yine o sıralarda, ablamın "hızlı" kız arkadaşlarından biri de gebeliği önleme yöntemi olarak "diyafram"dan söz etmişti. "Ölçülerini alıp içine yerleştiriyorlar diyaframı" demişti, "Erkek farkına bile varmıyor". Açık söyliyeyim, ne demek istediğini pek anlamamıştım.

Altıncı sınıfta şişe-çevirme partilerine başlamıştık. İlk öpücüğümse pek tükürüklü olmuştu. Sonra sinemaya giderdik. Yanımızdaki erkek arkadaşlar ürkek-ürkek kollarını koltuklarımızın arkasına koyar, sonra da ellerini memelerimize doğru dokunmadan sarkıtırlardı. Film bitip de kalkmak için doğrulunca, memelerimiz o "masum" ellere değerdi. Herkes bir tuhaf olur, ürperirdi. Amma da günlermiş...

İlk ciddi erkek arkadaşım ressamdı. Uzun boylu, esmer, büyük burunluydu. Çizdiği harika resimlerin arkasına altın yaldızla şiirler yazar, fırsat buldukça (ya da yarattıkça) bana gösterirdi. Duygusal, armağan alıp vermelerle, biraz da cinsel deneylerle dolu romantik bir ilişkiydi bu... Beni çılgınca seviyor, evlenmek istiyordu (bazen ileri gidişimizin gerekçesi buydu). Belden aşağı okşamalar 13 yaşındayken başladı. Hep bizimevde olduğumuzdan annem ya da babam heran ortaya çıkabilecekleri için soyunmazdık bu sevişmeler sırasında... Kaçamak biçimde, düğmeler çözülür, fermuarlar açılır, kumaş yığınları arasında el trafiği yoğunlaşırdı. Zevk mi, acı mı? Hangisinin daha çok duyulduğunu şimdi pek kestiremiyorum. Zevk duyduktan hemen sonra bir kaygı kaplardı yüreğimi... "Aman Tanrım! Ne yaptım ben? Beni seven, benim sevdiğim, herşeyimi paylaştığım bu erkek arkadaşım, bu yarı-aşığım artık bana saygı duymayacak. Çok kötü bir insanım ben. Suçluyum. Suçluyum. Çok suçluyum." Bu cinsel oynaşmaların sonrasında duyduğum pişmanlık ve suçluluk, galiba, yaşamım boyunca duyduğum en büyük pişmanlıklar olmuştur. Nedenini de bilemiyorum. Parmakla sevişirsek, yüzümüzde sivilce, parmaklarımızda siğil çıkar diye de kimse bizi korkutmamıştı üstelik... Çocukluk işte... Parmakla sevişmeyi ilk keşfeden çocuklar bizmiş gibi davranıyorduk. Önce yapıyor, sonra suçluluk duyuyor, sırrımızı da herkesten saklıyorduk. Bu suçlu-

Devamı 90. Sayfada

İnsan beyni

Baştarafı 35. Sayfada

ler. Anımsama, korku, dikkat ve hatta saldırganlığın kimyasal etkileşmelerden kaynaklanan olgular oldukları saptanmış durumda...

Bu yeni yaklaşım, gerek akıl hastalıklarının tedavisinde, gerek bedensel acıların giderilmesinde önemli ufuklar açıyor. Bilimin önünde... Yalnız o da değil... Önümüzdeki 15-20 yıl içinde, bu kimyasal etkileşmeler denetlenebilirse, insanın yaratıcı yeteneklerinde de önemli gelişmeler, patlamalar olabilir. İşte, olabilecek gelişmelerden bazıları...

● BURUN SPREYLERİ

Arabanızı nereye park ettiğinizi mi unuttunuz? Çantanız nerede mi kaldı? Cüzdanınızı düşürdüğünüzde, nereden gelip nereye mi gidiyordunuz? Bunları anımsamıyorsanız, Vasopressin denen yeni spreyi kullanın, "şıp" diye herşeyi hatırlayıverirsiniz.

Vasopressin, beyin bazında bulunan kiraz büyüklüğündeki hipofiz bezinin saldığı bir hormondur. Bu kimyasal maddeyle deneyler yapan bilim adamlarının bulgularına göre, en şiddetli bellek kaybı ve hatta bunama vak'alarında bile, Vasopressin'in koklanması, bellek üstünde uyarıcı etkiler yapmakta ve işin ilginci bu bellek canlanması kalıcı olmaktadır. Ancak, Vasopressin, sindirim sisteminde eriyen organik bir madde olduğu için, ağızdan değil, burundan alınmak ve solunum sistemi yoluyla etki yapmak durumundadır.

Vasopressin'in bazı yan-etkileri vardır. Sözgelişi, kalp atışını hızlandırmakta, tansiyonu yükseltmekte ve bu iki etken, birlikte ortaya çıktıklarında, özellikle yaşlılar üstünde daha da tehlikeli yan etkiler oluşturabilmektedirler. Yine araştırmacılara göre Vasopressin'in bu olumsuz yan etkilerini giderebilmek için, en uygun yöntem, daha geniş bir zaman süreci içinde daha küçük dozlarla alınmasıdır. Yapımcı Sandoz firmasına göre, tüm tehlikelerinden arındırılmış, etkili bir Vasopressin spreyi, 1985 yılında pazarlanabilecektir.

Vasopressin'le bugüne kadar yapılan tüm deneyler, yakın-geçmiş belleğiyle ilgilidir; bir başka deyişle çok yakın geçmişte meydana gelip de unutulmuş olayları anımsatmada kullanılmaktadır. Ancak, yeni deneyler, çocukluk anılarının canlandırılmasına ya da küçük yaşta öğrenilip unutulmuş bir yabancı dilin tazelenmesine yönelmiştir. Şeker hastalığının tedavisinde Vasopressin'in de kullanılması nedeniyle uzak-geçmiş belleklerinin canlandırılması sorununa çözüm aranırken, çok yoğun deneylerin çok kısa sürede yapılmasının pek sakıncası kalmamaktadır. İlk aşamada, Vasopressin'in bellek kaybı vak'alarına uygulanacağı, daha sonraki aşamalardaysa insan belleği sınırlarını genişleterek insanın öğrenme yeteneklerini geliştirmede kullanılacağı anlaşılmaktadır. Kısacası, Vasopressin, yaşlılığın önemli illetlerinden biri olan "unutkanlık" sorununa kesin çözüm bile getirebilecek potansiyeldedir.

Bir işteki başarı ya da başarısızlık, büyük ölçüde, kişinin o işe dikkatini verebilme derecesine bağlıdır. Gerçekten de, kişi, aynı iş üstünde dikkatlerini ancak çok kısa süreler boyunca toplayabilmekte, dikkati bir kere dağıldıktan sonra da ipin ucunu kaçırmaktadır. Böyle bir sorununuz varsa, ACTH/MSH denilen eriyik derdinize deva olabilir.

"Amphetamine" genel adıyla bilinen enerji hapları insanın hızlı düşünmesini sağlamakta ama bu düşüncelerin belli bir noktada

> Vasopressin denen yeni spreyi kullanın "Şıp" diye herşeyi hatırlayıvereceksiniz.

odaklaşmasına fazla yardımcı olmamaktadır. Gelin görün, hem düşünmeyi hızlandıran, hem de düşüncenin belli bir noktada yoğunlaşmasını sağlayan bir doğal beyinsel protein bulunmaktadır. Hipofiz bezindeki iki ayrı hormonda görülmektedir, bu protein... Bu kimyasal maddelerden biri olan ACTH (adrenocorticotropic hormonu) seks hormonlarının salgılanmasını uyarmakta; öteki olan MSH (melanocyte uyarma hormonu) da insan cildindeki koyu kahverengi pigmentin (melanin) miktarını düzenlemektedir. Biri seksi, öteki cilt rengini belirleyen bu hormonların bir bileşkesi, çok yakın bir gelecekte, bir "kimya harikası" olarak belirebilir.

1971 yılında farelere uygulanan bir deneyde, ACTH/MSH proteininin bellekleri canlandırdığı kanıtlanmıştı. Ünlü endokrinologlardan Dr. Abba Kastin'in daha yakın bir geçmişte yaptığı deneylerin sonuçlarına göre, bu protein, insanlar üstünde ikili bir etki yapmaktadır: Hem gözle algılanan görüntüleri zihinde daha uzun süre tutmaya, hem de dikkatlerin belli bir konuda daha uzun süre toplu kalmasına yardımcı olmaktadır. Tüm ayartıcı etkenlere rağmen dikkatlerini elinizdeki iş üstünde toplayabilen mutlu kişilerden biriyseniz, büyük olasılıkla, beyninizin salgıladığı ACTH/MSH proteininin miktarı da o ölçüde yüksektir.

ACTH/MSH'nın geri zekalılar üstünde anlamlı etkiler yapabilen belki de tek ilaç olduğu da kanıtlanmış görünüyor. Bu ilacın zerkedildiği geri zekalı kişilerin, daha önce kavrayamadıkları bazı işleri kavradıkları, daha berrak düşünebildikleri saptanmış durumda... Bu durumda, bazı "geri zekalılık" vak'alarının, "dikkat toplama" bileşkesinin yokluğundan kaynaklanabileceği; aynı şekilde, öğrenme yeteneksizlikleri ya da bunama vak'alarının doğuştan (ya da sonradan olma) hormon yetersizliğinden gelebileceği açıkça ortada...

●KRONİK KAYGI

İnsanlarda görülen saldırganlık doğuştan mıdır? Güdüsel midir? Bilinmeyen bir merkezce, insan genlerine programlanmış mıdır? Sosyobiyologlara göre bu sorunun yanıtı "evet", davranış bilimcilere göre "hayır"dır. Bu konuda kimin haklı olduğunu öğrenmemiz için daha birkaç yıl geçmesi gerekiyor. Ancak, nörobiyologların son zamanlarda elde ettikleri bazı bulgulara göre, saldırganlığın kimyasal bir temeli olabilir. "Olabilir" de değil, vardır! Saldırganlık, saldırgan davranışlar, beyindeki kimyasal maddelerin tuttukları belli bir denge tarafından denetlenmektedir.

Mesajların beyindeki dolaşımı, nöro-taşıyıcılarca sağlanmaktadır; bu taşıyıcılar, beyindeki sinir hücreleri arasında bilgi götürüp getirmektedirler. Bir kaç yıl öncesine kadar, bilim adamları, nöro-taşıyıcı sayısının bir elin parmaklarıyla gösterilecek kadar az olduğunu sanırlardı. Bugünse, bunların sayısının 30'u bulduğu, daha da düzinelercesinin bulunabileceği görüşündedirler. Bu alandaki ilk çalışma 1978 yılında Ulusal Akıl Hastalıkları Enstitüsü'nce yapılmış ve saldırganlığın, esas itibariyle, "serotonin" ve "noropinephrine" adlarıyla bilinen iki nöro-taşıyıcı

tarafından denetlendiği saptanmıştır. Araştırma, Dr. Frederick Goodwyn ve arkadaşları tarafından, askerliğe uymada güçlük çeken bir grup denizciye uygulanmıştı. Test sonuçlarına göre, omurilik sıvısındaki serotonin miktarı görece düşük olanlar daha az saldırgan, noropinephrine miktarı daha çok olanlarsa daha saldırgan olmaktadırlar. Goodwyn'in bu deneyleri, daha önce kobaylar üstünde yapılmış başka deneylerin bulgularını doğrulamıştır: Bu iki kimyasal maddeyle "saldırgan davranış" arasında sebep-sonuç ilişkisi vardır.

Goodwyn şöyle diyor: "Nöro-taşıyıcılarla saldırganlık arasındaki ilişkinin ille de doğuştan gelmesi, yani jenetik olması gerekmez. İnsanın yaşadığı çevre ve özellikle küçük yaşlarda geçirdiği deneyimler, biyokimyasal dengesini bozabilir". Bunun da anlamı şudur: Çok küçük yaşlardan başlayarak sürekli biçimde saldırgan tepkiler uyaran durumlarla karşılaşan çocuklarda noropinephrine salgısı artarken serotonin miktarı düşebilir. Bu da ömür boyu yakasını bırakmaz. Ancak, yine Dr. Goodwyn'e göre, nöro-taşıyıcılar arasındaki dengesizliği giderebilecek bazı kimyasal maddeler de bulunmaktadır. Örneğin, hayvanlardaki serotonin düzeyine yükseltmede ve onları uysallaştırmada başarılı sonuçlar veren "lityum", özellikle saldırgan tutuklu ve hükümlüler üstünde de benzeri etkiler yapmaktadır. Bunların geniş çapta uygulamaya konulmayışının tek nedeni, bilimin karşısına çıkabilecek yasal ve ahlaki engellerdir.

● BİR HAPLA KURTULUN!

Yabancılardan, yükseklikten, kapalı yerlerden korkuyor musunuz? Bütün bu korkularımızın kaynağı, vücudunuzdaki özgül bazı moleküller olabilir. Bu moleküller kimyasal yollardan saptanabilirse, ilaç alarak sorunlarımızdan kurtulabilirsiniz.

Hayvanlar üstünde yapılan yeni bazı deneyler, beyinde bazı "davranış" moleküllerinin var olabileceğini ortaya çıkarmıştır. Bu türden bir molekül, 15 amino asidin küçücük bir zincir oluşturmasıyla ortaya çıkan korku peptidi olabilir. Tennessee ve Baylor Üniversitelerinin Tıp Fakültelerinde yapılan deneylerde fareler karanlıktan korkmaya şartlandırılmışlar, karanlığa sokulduktan hemen sonra da öldürülerek beyinlerinden bazı kimyasal maddeler alınmıştı. Daha önce hiç şartlandırılmamış bazı farelere bu kimyasal maddeler zerkedildiğinde, bir hafta süreyle, karanlıktan korktukları saptandı. Bu kimyasal proteine "scotophobin" (karanlık korkusu) adı verilmiştir. Bir başka ilginç sonuç da, geliştirilmiş scotophobin'in akvaryum balıklarına zerkedilmesi durumlarında, bu balıkların akvaryumun en aydınlık yerlerine üşüşmeleri ve yiyecek için bile olsa kuytu, karanlık yerlere gitmemeleridir.

Nörologlara göre, korku, sadakat ve saldırganlık gibi duyguları hayvanlarda denetleyen kimyasal maddeler, insanlarda da bulunabilir. Daha önümüzde uzunca bir araştırma ve deney süreci bulunmakla birlikte, 15-20 yıl içinde, beyinle ilgili bir kimyasal model geliştirilebilir ve bu model aracılığıyla insan duygu ve davranışları, tüm yön ve boyutlarıyla, tam olarak açıklanabilir. Neşe, aşk, saldırganlık ve korku gibi duyguların kimyasal olduğunu düşünüp, hem üzülebilir, hem sevinebiliriz. Sevinebiliriz, çünkü tedavisi vardır. Üzülebiliriz, çünkü, duygusallığın "maddi" bir temelinin olduğunun anlaşılması, insanı daha az "beşeri" yapar.

● UYUŞTURUCU MADDE VE BEYİN

Beyin tarafından salgılanan kimyasal maddeler, uyuşturucu madde alışkanlığının giderilmesi konusunda hem sınanabilir bir varsayım, hem de doğru çıktığında kolayca uygulanabilecek bir tedavi yöntemi getirmektedir. "Ensefalin" adını verdiğimiz (Yunanca "kafanın içinde" anlamına geliyor) kimyasal maddeler, doğal beyin proteinleridir. Duyguların oluşmasında ve acıların algılanmasında önemli rol oynamaktadırlar. Bitkisel bir uyuşturucu olan morfinin nasıl olup da böylesine güçlü bir analjezik olduğu konusunda kafa yoran araştırmacılar, hem ensefalinlerin, hem onların kimyasal akrabaları olan endorfinlerin beyindeki varlıklarını 1975'de saptamışlardı. Bu nedenle, beyindeki proteinlerin uyuşturucu madde alışkanlıklarını gidermede kullanılabilmeleri olasılığını fazla yadırgamamak gerekir.

Ünlü tıp merkezi Johns Hopkins Üniversitesi'nden Dr. Solomon Snyder'e göre, eroin gibi bir uyuşturucuya bağımlılık, insan vücudunun ensefalin üretimini büyük ölçüde düşürmektedir. Alışkanlık sürdükçe, insan vücudu, giderek yok olan ensefalinlerin yerini alacak artan miktarda eroine gereksinme duymakta, bu yüzden de vücudun eroinsiz durabilmesi olanakları ortadan kalkmaktadır. Uyuşturucu madde alışkanlığından kurtulmanın en güç ve acılı aşaması, eroinin kesilmesiyle ensefalin salgılamasının yeniden başlaması arasındaki dönemdir.

Snyder'in bu varsayımı, bazı araştırma merkezlerince birkaç yıldır sınanmakta... Sözgelişi, eroine çok küçük dozda radyoaktif madde katılmakta ve böylece uyuşturucu maddenin beyinde hangi yolları izleyerek dolaştığı saptanmaktadır. Bu gibi araştırmalar sonunda, vücudun eroinden kesilmesiyle yeniden ensefalin salgılamasının başlaması arasındaki acılı dönemi kısaltacak (hatta kaldıracak), kısacası ensefalin salgılaması başlayana kadar ensefalin'in yerini tutacak bir kimyasal madde geliştirilebilir. Ensefalin-benzeri bazı maddeler gerçi geliştirilmiştir ama bunlar da, şimdilik, alışkanlık-peydahlayıcı özellikler taşımaktadır. Yapılan tahminlere göre, 1980'li yılların sonla-

-Bu ilginç bir duruşma olacağa benzer!..."

rına doğru, alışkanlık peydahlamayan bazı kimyasallar bulunup pazarlanabilir.

● KUSURSUZ BİR AĞRI KESİCİ

İnsan beyni üstünde yapılan sayısız araştırmanın bir yan ürünü de, morfinden bin kere daha etkili, alışkanlık peydahlamayan bir analjezik olabilir. Gerçekten de, geometrik yapıları bakımından, ensefalinlerle morfin büyük ölçüde benzeşmekte ve aynı beyin reseptörlerine uymaktadırlar. Bu nedenle, varlıklarının keşfedildiği 1975 yılından bu yana, ensefalinlerin ağrı-kesici olarak kullanılmaları yolları sürekli araştırılmaktadır.

Yatakta tedavi gören hastaların beynine doğrudan zerkedildiğinde, morfinden daha etkili bir ağrı kesici olarak görev yapan tek ensefalinin "C Fragmanı" adı verilen enseflin türü olduğu saptanmıştır. Bir saptamaya göre, ensefalin, morfinden 100 kere daha etkilidir. Ancak, beyindeki koruyucu enzimler, yabancı ensefalinlerin kan dolaşım sistemi yoluyla beyne girmesi sırasında bir direnç duvarı oluşturmakta ve bu yabancı unsurları yok etmektedirler; bu nedenle, araştırmalar sonunda, bu tür ensefalinlerin fazla kullanışlı olmadıkları, etkilerinin çok kısa süreli olduğu da saptanmıştır. Bu yüzden, araştırmacıların, beyin enzimlerinin saldırısına karşı bağışık sentetik bazı ensefalinler geliştirme yoluna gittikleri görüldü. Bunda da bir ölçüde başarı sağlandı. 1976 yılında Johns Hopkins Üniversitesi'nden Dr. Candace Pert, farelere aşılandığında çok uzun süre etkili olabilen ve ağrıları bütünüyle kesen bir ensefalin geliştirdi. Bir yıl sonra da, Tulane Üniversitesi'nden Dr. Kastin doğal ensefalinlerden 30 kere daha uzun süre ağrı kesebilen sentetik bir ensefalin üretti. Büyük ilaç firmaları da artık sahnede... Kusursuz ağrı kesiciyi bulma yönündeki bilimsel araştırmalara her yıl milyonlarca dolar akıtılıyor.

● KUSURSUZ BİR KEYİF VERİCİ

Kusursuz ağrı-kesici, aynı zamanda, 1980'li ve 1990'lı yılların kusursuz keyif-vericisi de olabilir. İlkinin geliştirilmesi, ikincisinin karaborsasını yaratırsa hiç şaşırmayın.

Nedeni açık. Süper-sentetik bir ensefalin ağrı-kesici özelliklere sahipse, insanda, "mükeyyifat" etkisi de ister istemez yapar. Morfinin ağrı kesmekle yetinmeyip keyif de verdiğini unutmayalım. Morfinin ve ensefalinlerin beyindeki aynı sinir merkezlerine etki yaptığını da bilmemiz gerekiyor. Gerçi bilim adamları, kusursuz ağrı-kesiciyi ararken, bunun "süper mükeyyifat" olarak da kullanılabileceğini düşünmüyorlar ama düşünenler de elbette çıkacaktır. Nitekim, fareler üzerinde yapılan deneyler, morfine göre ensefalinlerin çok daha keyif-verici etkiler yaptığını gösterdi. Gösterdikten sonra da, ensefalin meraklıları olur-olmaz yerlerden çıkmaya başladı.

Geliştirilecek kusursuz ağrı-kesici, fizyolojik olmasa bile, psikolojik bir "iptila" yaratabilir. Uyuşturucu madde kullanımına karşı son yüzyıldır sürdürülen savaşı sona erdirecek bir sentetik ağrı-kesici, çok daha büyük bir baş belasının başlangıcı da olabilir.

Yazı yazarken, resim yaparken birdenbire tıkanabilirsiniz. Herkesin başına gelir bu... Ne yapsanız, ne etseniz arpa-boyu gidemezsiniz. Bu tıkanıklığın aşılabilmesi için, yeni yaratıcılık yeteneklerinin gelişmesi gerekir. İşte, 1990'larda pazarlanabilecek "yaratıcı ilaçlar", bu soruna çözüm getirecek sihirli anahtarlar olarak görünüyor.

Yazar Aldoux Huxley, halusinojenik ilaçların insanda yaratıcılığı artırtığı, yepyeni görüş ve buluşlar geliştirdiği görüşünü öteden beri savuna gelmiştir. Ancak, bu tür ilaçların da algılama bozuklukları yarattığını, dolayısıyla kendisinin kullanmadığını, başkalarınca kullanılmasını da öğütlemediğini söyler. Dr. Arnold Mandell ve Dr. Alexander Shuglin, Huxley'in gözlemlerinden etkilenmişçesine, hem yaratıcılığı ve yeni görüşleri besleyecek, hem de algılama bozuklukları yaratmayacak yepyeni bir halusinojenik peşine düşmüş durumdalar. İlk sonuçlar olumlu olmasına olumlu ama kullanılacak "kobay" lar **insan** olduğu için de araştırmalar çok ağır ilerliyor. Sözgelişi, piyasada satılan bir amphetamine' le meskalin'in bileşkesi, "mükeyyifat" etkisi yapmaksızın, kişide bir canlanma, bir dirilik oluşturabiliyor. Depresyon önleyici ilaçlar üzerinde yapılan deneylerle, bunalım geçiren kişilerin birdenbire canlandıkları görülüyor.

Gelin görün ki, ne kadar kusursuz olursa olsun, geliştirilecek hiç bir hap, geri zekalıyı dahi yapmaz, tembeli çalıştırmaz. Bu tür psikoterapik ilaçlar, ancak yaratıcı yetenekleri şu ya da bu nedenle tıkanmış, bayatlamış kişilerde etkili olabilir. Beyin araştırmalarından "mucize" bekleyenler bunu böylece belleye... ●

Burçlar

Baştarafı 46. Sayfada

bir duygusal, üçte-bir ihtiraslı, üçte bir çocuktur. Birlikte olduğunuz ilk fırsatta, sizi kendi evine götürmeyi yeğler. Sizin evinizde bulup bulamayacağını bilmediği güven ve güvenceyi tanıdığı, alıştığı kendi evinde arar. Duygusal oldukları için, seks konularındaki istekleri de o sıradaki kafa yapılarına bağlıdır. Bir günleri ötekine benzemez. Bu yüzden de, seksten önce, uzunca aşk oyunlarıyla işin havasına girmeye çalışırlar. Reddedilmekten sürekli korktukları için, bu tür aşk oyunlarıyla sizin istekliliğinizi saptarlar; işin havasında olmadığınızı orada anlarlarsa, başka bir yatak arkadaşı arama şansı doğar böylelikle...

Duygusal ve ihtiraslı yanlarıyla tanışacak kadar Yengeç erkeğine yakınlaşabilirseniz, çocuksu yönüyle de tanışırsınız. Cinsel bakımdan tam doyum arıyorsanız, Yengeç erkeğinin duygusallık, ihtiras ve isteklerinin dorukta olduğu dolunayları kollamaya bakın.

ASLAN BURCU

(23 Temmuz-22 Ağustos)

Aslan Burcu'nun erkeklerini kuş cinslerinden birine benzetmeniz gerekse, akla hemen "tavuskuşu" gelir. Her yaptığı iş alkış ve takdirle karşılanan Aslan erkekleri, hemen hoşnutluklarını belirten sesler çıkarır, davranışlara girerler. Yok, ona karşı çıkar ya da eleştirici davranırsanız, sakının! Pençelerinin çok yırtıcı, sesinin kükreme olduğunu oracıkta görüverirsiniz.

Kendisini en usta aşıklar arasında bile "kral" olarak görür. İşinde, oturma odasında, yatak odasında, kısacası her yerde kraldır. Kral gibi davranılmak ister. Onun için seks, mutluluk, doyum, zevk ve aşkın bir aracı olmaktan çok, gücünü ve üstünlüğünü kanıtlamanın bir aracıdır. Sürekli kendisini göstermek, bir yıldız gibi parlamak çabasında olduğu için, Aslan' larla kurulacak ilişki, bir köle-efendi ilişkisine dönüşebilir.

Hem kibirli, hem de çocuksu yönleri olduğu için, sürekli kendisinden ya da kendisiyle yakından ilişkili konulardan sözetmek eğilimindedir. Buna kendinizi alıştırmalı, hoş görmelisiniz. Anlattıklarının yüzde 90'ının kahramanı kendisidir. Kendisini çok beğendiği için, yanında taşıyacağı kadınların da beğenilmesini, herkesin hayranlığını çekmesini ister. Bu yüzden, kadınlarını saten ve ipek elbiselere, kuaför parasına boğar. İşinizi sağlama bağlamak istiyorsanız, ilişkinizin ilk gününden başlayarak, yalnızca yatakta değil, her konuda ne kadar üstün biri olduğunu sık sık tekrarlamaktan kaçınmayın. Merak etme-

yin, bikmaz bu övgücüden...

Aslan erkeğiyle kalıcı bir ilişki kurmak niyetindeyseniz, ne yapıp yapıp gıdasına dikkat etmesini sağlayın. Görkemli dış görünüşünü korumak için çaba gösterecektir ama herşeyin en iyisine alıştığı için de, yaşı ilerledikçe göbek salmak eğilimindedir. Kibirlidir, kendini beğenmiştir, eli açıktır, hareketli ve ivecendir. Sahne spotlarının sürgit kendi üstünde kalmasını ister. İşte size Aslan erkeği...

BAŞAK BURCU

(23 Ağustos-21 Eylül)

Başak Burcu erkekleri, usta bir kuyumcunun elinden çıkmış bir pırlanta gibi, çok yüzlüdürler. Kafası muhasebeci kafası gibi işleyen, kuruş sayan, aşırı titiz, vesveseli, vıdı-vıdı, eleştirici tiplerdir çoğunlukla... Hiç bir kadını beğenmezler, mutlaka bir eksiğini bulurlar. Bu yüzden, ömür billah bekâr kalmaya mahkum olanları çoktur. Bir de hizmet sunan, başkalarının eksikliklerini gidermeye yönelenleri vardır. Bunlara en uygun meslekler dişçilik, hekimlik, ticaret, araba tamirciliği, konfeksiyonculuk, musluk tamirciliğidir. Edebiyat-sinema eleştirmenliğine ya da sanayide kalite kontrol mühendisliği için biçilmiş kaftandırlar.

Başak erkeği kadında ne arar, ne ister? İdeal olarak güzel, kültürlü, rafine bir kadın... Neye razı olur? Anılan özellikler biraz eksik olsa bile, kendi yardım ve çabalarıyla düzelebilme, iyiye gitme yetenek ve yatkınlığı... Sürekli bir ilişkiye doğru ilk adımlarınızı attığınızda ne yapar? Beğenmediği elbiselerinizi eskiciye vermenizi ya da atmanızı ister. "Umutsuz ve zevksiz" gardrobunuzdan kurtulabilmeniz için, önce mevcutları atıp atmadığınızı denetler, sonra da kendi beğenip seçtiği bazı şeyler satın alır.

Başak Burcu erkeklerinin gözünde seks, yemek, solumak, uyumak ve hareket etmek gibi normal bir bedensel işlevdir. Seksten alınabilecek aşırı zevkin bir tür "zaaf" olduğunu düşünebilir. Bu yüzden de, Başak erkeğiyle seks, zevkten çok, bedensel bir gereksinmenin giderilmesidir. Ancak, genelde kusursuzluğu amaçladığı için, yatakta ustalaşmak için de özel çaba gösterecektir.

"Kuruş sayan" bir kişilik yönleri olduğu için, ne kadar bekletirsem kârdır düşüncesiyle, harçlığınızı ya da nafakanızı geciktirebilirler. Ancak, bu "kuruş sayma" alışkanlıkları, kategorik olarak "cimri" oldukları anlamına gelmez. Özel günlerde, özel kişilere öylesine pahalı

burçların bile dudağı uçuklar.

TERAZİ BURCU

(22 Eylül-22 Ekim)

Centilmenliği hiçbir zaman elden bırakmayan ve fazlasıyla albenili olan Terazi erkeklerinin öteki burçlara göre belli bir üstünlükleri vardır. Bir de her topluluğa kolayca uyabilme, arkadaşlık kurabilme yeteneklerini buna eklerseniz, Terazi erkeklerinin her zaman çevresinde çekici kadınlar bulunmasının nedenlerini de anlamış olursunuz. Albenili ve yakışıklı olan, başkalarının duygu, istek ve beklentilerine aşırı duyarlı olmalarını sağlayan "doğuştan psikolog" özellikleri hemen görülen, bu yüzden de sayısız çekici kadının adres ve telefon numaralarını kara-kaplı küçük defterlerinde taşıyan Terazi erkekleri, üstüne üstlük, iyi gizledikleri bir "cinsel etoburluk" yatkınlığına sahiptirler. Bu yüzden, Terazi erkeğinin çevresine baktığınızda, böyle bir erkekle birlikte olmanın zevkine varmış bir tomar yatık kadın görürsünüz.

Terazi, "rekabet" unsurunu içeren dört ana burçtan biridir. (Ötekileri; Koç, Yengeç ve Oğlak'tır); gelin görün ki, bu dört burçtan Venüs'ün (yani Çekicilik Gezegeni) etki alanında yalnızca Terazi Burcu bulunur. Bu yüzden, Terazi erkekleri yalnızca kadınları değil, para ve toplumsal statüyü de kendilerine çekerler. Sanat, müzik, insan, başarı ve karşı cinste ne kadar güzel şey varsa, Terazi erkeğine doğru üşüşmekte birbirleriyle sanki yarış ederler. Buna rağmen, Terazi erkeği aceleci değildir, her önüne çıkan güzel şeyi kapmak için fırsat kolladığı izlenimini vermez. Terazi erkeğinin baştan çıkardığı kadınlardan biri, erkeğinin özelliğini şu çarpıcı sözlerle özetliyordu: "Briç biliyorsanız, empasa gelmenin ne olduğunu da bilirsiniz. Ben empasa geldim. Kurtulamadım".

İyi giden mesleği, evde kendisini bekleyen karısı, garsoniyerinin önünde sıraya dizilmiş metresleri olan Terazi erkekleri, ilginçtir, skandallara hiç karışmazlar. Usta manevralarla herkesi ve herşeyi birbirine karşı oynayarak, kimseyi incitmeden, günlerini gün ederler.

AKREP BURCU

(23 Ekim-20 Kasım)

Hiç tartışmasız, Akrep Burcu erkekleri, sınır tanımaz bir ihtiras ve tutkuyla kendilerine, kendi vücutlarına aşıktırlar. Aşk ve seks konularında herşeyi her an denemeye hazır bir kişilikleri, iki cinsten

yici, mıknatısımsı bir yanları vardır. Bu burcun erkeklerinin evine "Geçerken şöyle bir uğrayayım dedim" diye dalan kadınlar, çok kez onu çıplak durumda ve başka bir kadınla bulurlar. Yer ve zaman diye kavramlar yoktur kafasında...

Akrep erkeğinin en büyük zevklerinden biri, yanındaki kadının beyniyle, düşünceleriyle oynamak, oynaşmaktır. Sizi de aynı oyuna yatkın görürse, beyninizi didik didik eder, sırf kendi duygusal ve psikolojik keyfi için... Oynadığı bu oyuna sizden gelen tepkileri yavan ve yetersiz bulursa da, ondan bağlılık ve tek-kadınlılık beklemeyin... Arayışlarını başka kadınlara hemen yöneltecektir. Kedi-fare oyunlarını yatakta da sürdürür. Asıl önemli ve bitirici aşamaya gelinceye kadar, kedinin fareyle oynaması gibi, dokunur, okşar, mıncıklar, yalar, gıdıklar. Sizse onun keyfine bağlı olarak beklersiniz. Ön-sevişme aşamasının çok uzayacağını bile bile Akrep erkekleriyle ilişkiye girin. Bu kuralları baştan bilir ve oyunu da bu kurallara göre oynarsanız, size karşı alabildiğine hoşgörülü, cömert ve yardımcı olacaktır. Sakın onunla tartışmaya girmeyin. Gözünüzü açıp kapayana kadar kendinizi kapının önünde bulursunuz.

İdealindeki kadını bulan Akrep erkeği, kendi ölçüleri çevresinde, ona sadık kalacaktır. Başka kadınlara ilgi duyabilir ve gereğini yapabilir. Akrep erkeğinin gözünde böyle bir davranış "sadakatsizlik" değildir. Oyunun hangi kurallara göre nasıl oynanacağını belirleyen kendisi olduğu için, neyin "sadakatsizlik" sayılacağı, neyin sayılmayacağı konusunda da kesin karar organı kendisidir. Bunu da aklımızın bir köşesine koyun.

YAY BURCU

(21 Kasım-20 Aralık)

Yay Burcu erkeklerinin özelliklerini saymaya kalkışacaklara, önce bir hesap makinesi edinmelerini öğütleriz. Uzun boylu, yakışıklı, şanslı, güleç, kendinden emin, atak, kıpır kıpır, gezmiş-görmüş olur bu burcun erkekleri... Üstüne üstlük, doğuştan avcı, girişimci, hem tüccar, hem filozof ruhlu, iyimser, eli açık ve giriştikleri çoğu işte kazançlıdırlar. Herşeyi abartan bir yönleri olduğu için, genellikle gerçekleşmeyecek vaadlerde de bulunurlar.

Yay Burcu erkekleri kişisel özgürlüklerine büyük değer biçerler. Bulundukları yerin çimenlerini biraz solgun gördükleri için, gözleri hep daha yeşil otlaklarda, daha açıkçası komşunun piliçlerindedir. O piliçler ki, yanakları daha al, boyları ve bacakları daha uzun,

göğüsleri daha iç gıcıklayıcı, yatağa yatkınlıkları daha fazladır. Daha doğrusu, Yay erkekleri öyle düşünürler. Yine bu erkekler, kadınları, kadın olarak değil de bilek hakkıyla kazanılmış bir kupa gibi görürler. Onlar için, kadınlar insan eli değmemiş yaban hayvanları gibidirler. Onları yakalamak, tadlarına varmak, sonra da yabana salmak ve yeni avlar peşine düşmek, Yay erkeğinin vazgeçilmez alışkanlığıdır. Eski avlarının peşini de bütünüyle bırakmaz, ne yaptıklarını yakından izlerler. Denk düşüp de aynı avlanma alanına döndüklerinde, eski avlarını orada kendilerini bekler bulmak isterler.

Yay Burcu erkeğinin özgürlük ve bağımsızlık tutkusu yüzünden, çok kadın, bırakınız onlarla uzun süre birlikte yaşamayı, onları anlamayı bile beceremezler. Herşeyi herkesin yüzüne söylediği için, arada-sırada da olsa övülmek istenen çoğu kadın, onlara dayanamazlar. Sinirlidir, nöbetleri tutar, üç-kağıtlar çevirir. Böylesi bir erkeğe dayanacak kadının gerçekten çok sabırlı ve hoşgörülü olması gerekir. Ama keyifleri yerinde olduğunda, iyi huylu, bonkör, iyimser, ateşli, şen-şakraktırlar. Eğlenceye ve elbiseye bol para döker, padişah keyfiyle yaşarlar.

OĞLAK BURCU

(21 Aralık-20 Ocak)

Bu burcun erkekleri, çok küçük yaşlardan başlayarak, hayata atılır ve olgunlaşırlar. Ekmeğin aslanın ağzında, dünyanın güçlüklerle dolu olduğunu çabuk öğrenirler. Boş geçen her saniyenin "haram" olduğu saplantısının etkisiyle, sürgit boş düşüncelerden, kendilerine göre "hafif" davranışlardan kaçınırlar.

Bu papazcıl dünya görüşlerine karşılık, ahlâk anlayışları alabildiğine esnektir. Biyolojik güdüleri ayaklanıp da sürgit akıllarını çelmeye başlayınca, çalıştıkları büroda bakışlarını dolaştırır ve gözlerine kestirdiklerine damga pulu gibi yapışırlar. Terfi etmek için herşeyi yapabilecek birini bulamazlarsa, genelevin yolunu tutarlar. Bu yol kolay gelir onlara... Bastır parayı, olsun bitsin... Sonrasız, dertsiz bir ilişkidir bu...

Bize kalırsa, kadınlar Oğlak Burcu erkeklerine karşı daha sevecen, daha anlayışlı, daha hoşgörülü davranmalıdırlar. Hayatlarının güçlük, yenilgi, başarısızlık, gecikme ve engellerle dolu olduğunu, bu yüzden de sürekli kavga verdiklerini anlamalıdırlar. Ama acımaya da bir yerde sınır çekmelidir kadınlar... Oğlak Burcu erkeklerinin sürekli lehine işleyen bazı özellikleri vardır. Bir kere, dur-durak bilmeden çalışırlar. Ne istediklerini çok iyi bildikleri için, her davranışları çok önceden planlıdır. Kurnaz, hırslı, güvenilir bir kişilikleri vardır. Garip gelecek ama espri kabiliyetleri de vardır. Ama bu espri anlayışı, daha çok kara mizah türüne kaçar.

Soğuk, kuşkucu, eleştirici ve zaman zaman saldırgan olabilirken, bir an sonra, sıcak, herkese yardımcı, dost canlısı, sevecen de olabilirler. Yerine göre yumuşak, yerine göre serttir bu burcun erkekleri... Birinden bir iyilik görmüşse, karşılığını vermek için elinden geleni yapar. Oğlak Burcu'na Satürn gezegeni egemendir; bu yüzden de, Oğlak erkekleri hiç bir zaman tezcanlı davranmazlar. Yapacaklarını ağır ağır, ama iyi yaparlar. Şarap gibi, yaşlandıkça kıvamlarını bulurlar. Gençlik yıllarının donukluğunun, acımasızlığının yerini, olgunlukla birlikte, sıcaklık, sevecenlik alır. Bu yüzden, gençlik yıllarında ona dayanabilecek, olgunlukla birlikte değişmesini sabırla bekleyecek bir kadına gereksinmesi vardır. Yaşamında öyle bir noktaya gelir ki, "Ben de amma çalıştım. Artık eğlenme zamanı geldi" deyiverir. İşte, sabırlı kadın, bu dönüm noktasına kadar dayanabilecek kadındır.

Kısacası, yaşlandıkça gençleşen bir tiptir Oğlak Burcu erkeği... Çok yaşlı, çok olgun bir insan kafasıyla doğar, gençlik yıllarını geride bırakır. Sonra da, kıvamını buldukça, yaşlı bir bedenin üstüne oturtulmuş delikanlı kafasına kavuşur. Olumlu, olumsuz yönleriyle, Oğlak Burcu erkeğiyle sevişmiş kadınların izlenimleri aynıdır: "Allah için, yatakta çok iyiydi"

KOVA BURCU

(21 Ocak-19 Şubat)

Hem ilginç, hem sinir bozucudur bu burcun erkekleri... Seks konularına önem vermedikleri izlenimini uyandıran maskelerinin ardında, cinsel istek ve gereksinmeleri alabildiğine yoğun bir romantik yatar. Bu yüzden, Kova Burcu erkeğiyle başlayan "ahbaplık" ilişkisi, kısa sürede yatakta son bulabilir. Tek bir kadına bağlanmaz, geniş bir haremi vardır. Hareminden kaçanlar olursa, birkaç gün, hatta haftalarca asık suratla gezerler. Kendilerine güvenlerini koruyabilmek için, elini attığında bulabileceği birkaç kadına ihtiyacı vardır.

En önemli tutkularından biri, giyim-kuşamdır. Sırf kendisini memnun etmek için giyinir ve her giydiğinin modada öncülük ettiğini düşünür. Bir başka tutkuları da sıcaklık-soğukluk konularıdır. Hava ne kadar sıcak olursa olsun üşürler; ne kadar soğuk olursa olsun, terlerler. Bu yüzden, gardroplarında kazak ve tişörtten geçilmez. Astroloji kitaplarına bakılırsa, Kova Burcu erkekleri, en anlayışlı, en sevecen kocalardır. Bu doğru olabilir ama istatistikler, Kova Burcu erkeklerinin birden çok kadına karşı "en anlayışlı, en sevecen" kocalık görevini yaptıklarını göstermektedir. En kısa süreli evlilikleri yapan, en sık boşanan erkekler de bu burçtan çıkar.

Güç günlerin adamıdır. En beklenmedik sorunların bile kolayca üstesinden gelebildiği için, en geçimsiz kişilerle bile kolay geçinir. En kasıntısından en sıkılganına kadar herkes, Kova Burcu erkeğinin yanında kendisini rahat hisseder. Bu özellikleri yüzünden, dünyanın ünlü kişileri arasında Kova erkekleri ön sıraları tutar. Bunların bir başka özelliği de, piyasada ne kadar seks kitabı varsa hepsini okumuş, yutmuş olmalarıdır. O kadar yutmuşlardır ki, seks konularını o kitapların yazarlarından bile daha iyi bilirler. Belki bu kitaplardan bazılarını onlar yazmışlardır. Ama unutmayın, Kova Burcu erkeği, bir yazardan çok uygulayıcı, kuramcıdan çok eylemcidir. İlişkinin ömrü konusunda birşey söyleyemeyiz ama bu erkeklerle her türlü ilişki (ne kadar kısa ömürlü olursa olsun) fazlasıyla doyurucu olacaktır.

BALIK BURCU

(20 Şubat-21 Mart)

Ağırbaşlı, sessiz, biraz göbekli, mahzun bakışlı, hayata buruk gözlerle bakan, hayatın sillesini yemiş gibi dünyanın yükünü sırtında taşıyan ama elinden mumunu, şarap şişesini ve gül demetlerini eksik etmeyen bir erkek bulun. İstediğinize iddiaya gireriz: Balık Burcu erkeğidir. Bu görünüşü, sinsice sotaya yatmış bir kadın avcısının çok da etkili silahıdır.

"Kadınlar beni anlamıyor" diye yakınır, "Benimle oynuyorlar" diye ağlaşır Balık erkeği... Balık erkeğinin ağına düşmüş avlar da genellikle şöyle derler: "O kadar itilmiş, zavallı, aşktan, sevgiden yoksun bir görünüşü vardı ki, kalbim eriyiverdi" ya da "Sevgi, sıcaklık arayan zavallıcığın kolları uzandı bana doğru... Çok doğal geldi bu bana."

Sorunları olup da Balık Burcu erkeğinin yardımlarını istemeye giden kadınların öyküsü daha da başkadır. Biraz şarabını içtikten sonra, size kendi yaşam öyküsünü, kendi dertlerini anlatmaya başlayacaktır. Öyküsü öylesine iç karartıcı olacaktır ki, kendi "küçük" sorunlarınızla onun nasıl başını ağrıttığınızı düşünecek, suçluluk duygusuna kapılacaksınız. Ancak, umutsuzluğa

içerek ona yardımcı olursanız, size başka biçimlerde yardımcı olabilir.

Burçlar arasında en içe dönük olanıdır. En seveceni, duygularla oynamada en ustasıdır. Elbiselerin, kozmetiklerin, kuaför ustalıklarının ardında gizlenen gerçek bir özellik, ruh güzelliği varsa, allıkların, rujların perdesini yırtıp hemen bulacaktır. Bir kadınla birlikte oldu mu, şarap da var demektir, özgeçmiş mukayesesi de...

Kadınlar tarafından terslendiğinde, teselliyi hemen başka kadınlarda arayacaktır. Elinde içki şişesi o şaşmaz radarıyla, başını dayayabileceği daha anlayışlı ve yumuşak göğüsler bulacaktır.

Balık Burcu erkeğinin bu huyları onu rezil de eder, vezir de... Çalışma yaşamında büyük sorumluluklar üstlenmeye hazırdır, üstlenir. Ama ona pratik işlerde yardımcı olacak, canı sıkkın olduğu zamanlarda içki şişesinden ve buzdolabından uzak tutacak bir destekçiye ihtiyacı vardır.

Hayalcidir. Bu yüzden de, kendisi gibi önemli görüşleri olan bir kişinin çalışma yaşamında yerinde sayarken, daha dar görüşlü başkalarının nasıl olup da çabuk yükseldiklerine kafası basmaz. Ama yaptığı işi seven, görev güvencesi olan ve emeklilik hakları da bulunan Balik Burcu erkeği çok daha rahattır. Kişiliğinin burada beliren yönüyle Bay İyilik'tir. Ama başka durumlarda, başkaları Bay Çirkef'ten de kötü sözlerle tanımlarlar kendisini... ●

Kadın mı?

Baştarafı 41. Sayfada

de yapılan bir araştırma, erkeklerin karılarını daha iyi anlayıp, daha iyi değerlendirdiklerini ve belirli olaylara nasıl tepki göstereceklerini önceden daha iyi tahmin ettiklerini ortaya çıkardı.

10.DOĞRU— 5 binden fazla erkek ve kadın üzerinde, Cornell Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırma, kadınların küçük hastalıkları abartma yeteneklerinin erkekten çok fazla olduğunu ortaya koydu.

11.DOĞRU— Araştırmalara göre, kadınlar, zeki, entellektüel erkeklerle evlenmeye meraklılar. Erkekler ise, kendilerinden daha akıllı bir kadınla evlenmeğe pek yanaşmıyorlar. Bu, erkeğin genelde kadından daha zeki olduğunu kanıtlamıyor, sakın yanlış anlamayın. Ama erkeklerin kendilerinden geride, kadınların ise ilerde eş seçme eğilimlerinin bir doğal sonucu oluyor, hepsi bu.

12.YANLIŞ— Araştırmalar, erkeklerin çok daha çabuk sıkılıp huzursuzluklarını ortaya koyduklarını gösteriyor. Monotonluğa dayanma konusunda kadının kapasitesi çok daha yüksek. Bunun sebebi belki de kadının daha kolay hayale dalıp etrafı ile ilgiyi kesebilme veya kendine daha kolay dönebilme yeteneği.

13.DOĞRU— Bilimsel testler, erkeğin yaklaşan tehlikeye, kadından çok daha çabuk tepki gösterdiğini ortaya koydu.

● DEĞERLENDİRME

10 aldıysanız, harikasınız. 8 ve 9 bu işleri mükemmel bildiğinizi ortaya koyar. 7 de geçer not. Daha düşük bir notunuz varsa, kadın erkek konusundaki dersleri-nizi biraz fazla çalışmanız gerekiyor.

Birşey daha var. "Ben yaldızlı 10 aldım. Çünkü 13 sorunun 13 ünü de doğru bildim" diyorsanız, o zaman size inanmadığımızı söyleyelim. Bu testi hazırlayan üniversite 10 bin kişi üzerinde denedi ve hiçbirisi 13 de 13 doğru cevap veremedi. ●

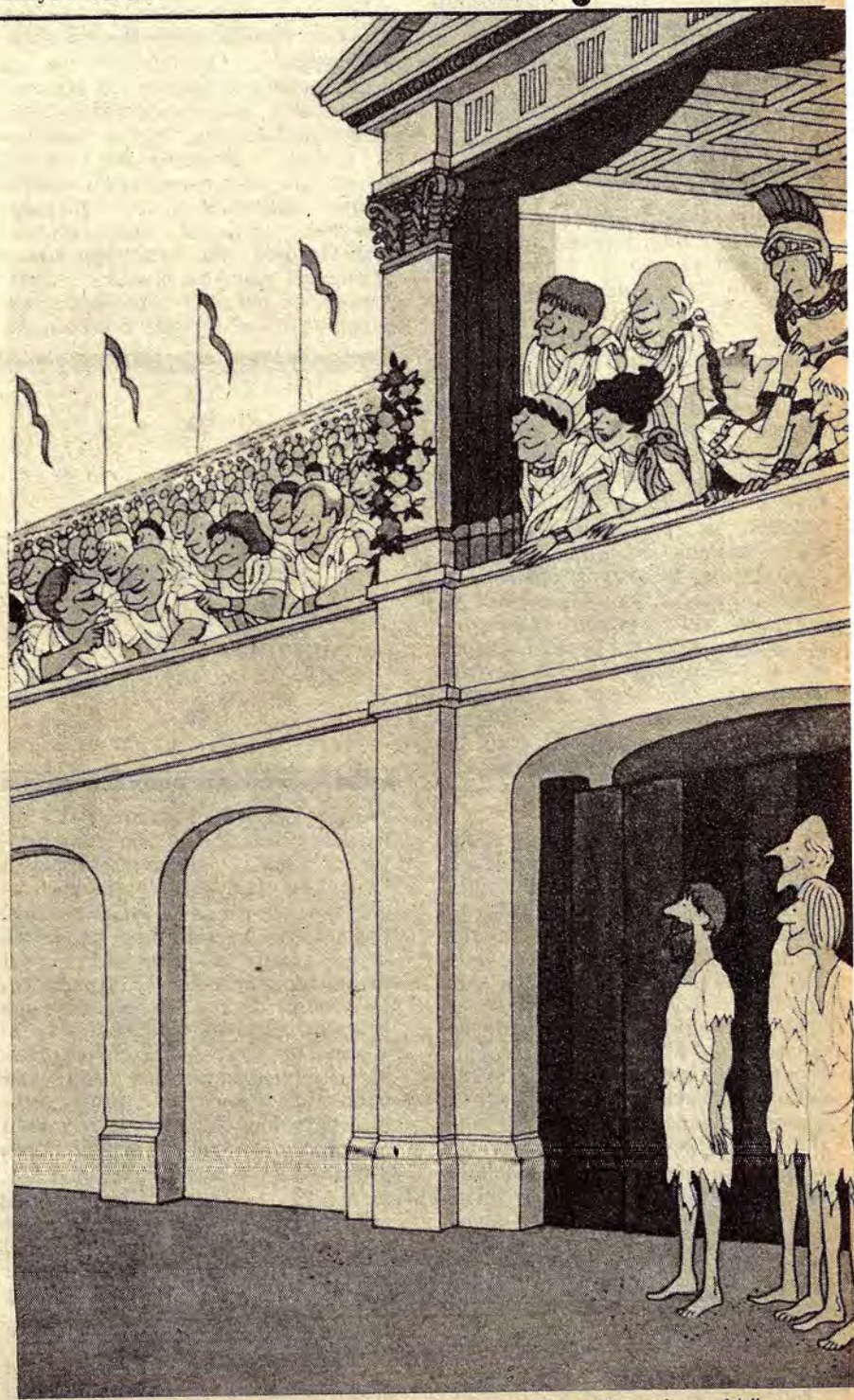

"-Bir daha dişi aslanlarla erkek aslanları birlikte salmamak gerek!."

Yarının TV'si

Baştarafı 48. Sayfada

izleyebiliyorsunuz. Avrupa'da pazarlanmış bulunan bir başka sistemle de, aynı ekranda ve aynı anda iki ayrı programa bağlanabiliyorsunuz. Dallas dizisiyle bir futbol maçı naklen yayınının aynı saatte çakışmalarına tasalanmanız artık gereksiz. İkisini birden izlersiniz, olur biter.

Bir başka önemli teknolojik gelişme de, "optik fiber" adıyla anılan, insan saçı teli genişliğinde olan ve sınırsız sayıda bilgi kanallarını aynı anda harekete geçirebilen bir cam parçası... Telefon teli gibi katlanan bu cam aygıt, lazer ışınlarıyla işleyerek, ailenin bütün telefon mesajlarını, değişik kanallardan yayınlanan ve izlenmek istenen televizyon programlarını aynı anda kaydetmekte... Bilgisayara bağlı merkezi bir bilgi bankası gibi... Bu görsel bilgisayara ne yapacağı konusunda programlar verildikten sonra, dileyenler hava raporunu alabilir, dileyenler briçte ellerine gelen kağıtları nasıl oynayacaklarını danışabilir, çözemedikleri aritmetik ödevlerini çözdürebilirler. İş ya da ev arayanların işi de kolay; "küçük ilanlar"ı getiriverirler ekrana... Dahası var. Artan kağıt ve taşıma maliyetleri yüzünden beli bükülen ve kapanma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan gazeteler, abonelerine, televizyon yoluyla çok ucuza ulaşabilirler. Gazeteleri öldürdüğü iddia edilen televizyon, böylece, gazetelerin yeniden dirilişini de sağlayabilir. Sayfa çevirme derdi de yok... Spor sayfasından başka yeri okumayanlar bir düğmeye basarak o sayfalara, belli bir yazarın tutkunları onun makalelerini ekrana getirebilirler.

★★★

Yarının TV'si bu saydığımız teknolojik potansiyelini gerçekleştirebilir. Gerçekleştirmeyebilir de... Ancak, gerçekleşenler ne kadar az olursa olsun, izleyicilerin bundan sağlayacakları kazanç çok daha büyük olacaktır. İcat edildiği günden beri, televizyon, "beğensen de, beğenmesen de izlemek zorundasın" anlayışıyla izleyicilere ulaşmıştır. Programcıların "genel kitle" olarak adlandırıp zevk değeri biçtikleri bir izleyici kitlesine, o kitlenin var olup olmadığını, böyle birşey isteyip istemediklerini düşünmeksizin görüntüler sunmuştur. İşte, bu yeni teknolojik gelişmeler, "az sayıda görüntüyü çok sayıda kişiye aynı anda ulaştıran" televizyon sistemini kökten değiştirerek, "çok sayıda görüntüyü az sayıda kişiye aynı anda ulaştıran" bir sistem biçimini alacak; dolayısıyla da, zevk ve beğenileri çok değişik dağılmış bir kitleyi aynı anda hoşnut etmek, herkese dilediğini vermek gibi bir canlılık, bir işlerlik kazanacak... Bu gelişmelerin etkisiyle, resmi televizyon kuruluşları da kendilerini yenilemek zorunda kalacaklar.

Kimine göre, bu teknolojik gelişmeler resmi yayın kuruluşlarını öldürecek... Sanmıyoruz. Yayıncılık tarihi göstermiştir ki, Golyatlar ölmez. Davut'ların silahlarını alır, geliştirir ve daha sonra da Davut'ları ezmede kullanırlar. Sözgelişi, kolay taşınabilir mini-kameralar ve mikro-dalga göndericiler sayesinde, televizyon haber bölümleri, gelişen olayları anında izleyicilerine aktarabilmekte... Önümüzdeki on yıl içinde somut ürünlerini verebilecek bir çabayla, pikaplarda olduğu gibi, televizyonlarda da "stereo" tertibatı olacak... Programların normal akışını geçmiş programlarla eşleştirerek, izleyicilerin, bir düğmeye basarak programı kesmeleri ve haberlerdeki en son gelişmeleri izlemeleri mümkün olacak... "Televizyon, en gelişmiş haberleşme teknolojilerini kullanmada kimsenin gerisinde kalmaz" diyenleri haklı çıkartacak buluşlar ve yenilikler bunlar... Ancak, gelişen televizyon karşısında radyonun gerilemesi ve çok özel bir dinleyici kitlesinin özel beğenilerini karşılamaya yönelerek ikinci plana düşmesi gibi, yeni teknolojik gelişmeler karşısında televizyonun da benzeri bir gerileme çizgisine girmesi olasılığı var. Bu yüzden de, geleneksel umursamazlıkların terkedilmesi ve yeğe uydurulması zorunlu... Onun yapılıp yapılamayacağını da zaman gösterecek... Belki çocuklar için özel bir kanal, kültür yayınları için bir başka özel kanal açılacak...Belki mutfaktaki sofralarına oturan bir aile, Frank Sinatra ve Raquel Welch'in programa çıktıkları bir Las Vegas gece kulübünde yemek yiyenlerin yerine koyacak kendisini.

Belki... Belki... Belki...

Belki diyoruz, çünkü, resmi televizyon kuruluşlarının gelişmekte olan yeni teknolojiler karşısında nasıl bir tepki göstereceğini, büyük ölçüde, gelişen yeni teknolojilerin neler getireceği belirleyecek... Ha televizyonun başında oturup eski filmleri izlemişsiniz, ha bol para döküp yeni video sistemlerini evinize taşımış, sonra da eski filmleri izlemişsiniz. Aynı kapıya çıkar bütün bunlar... O zaman "yenilik" diye sunulanın sırçaları dökülür, para harcayanlar harcadıkları parayla kalırlar.

Ama madalyonun öteki yüzünü de düşünmek gerek... Hem yeni teknolojiler tuttu, hem de resmi yayın kuruluşları kendilerini yenilediği. Elektronik kozasına çekilmiş televizyonmanların sayısını bir düşünün... Yüz milyonlarla dile gelebilecek bir rakam bu... Önünde dev bir ekran, komutasında birkaç yüz değişik kanal, sıkıldı mı başvurabileceği binlerce yapıtlık bir film arşivi... O zaman insanlar oturup söyleşecek, kitap okuyacak, gezintiye çıkacak zamanı bulabilecekler mi? Geriye yaslanıp sessizce düşünebilecekler mi? Çok güç... Paddy Chayevski'nin "Network" adlı filmine koyduğu bir "televizyon eleştirisi" vardı. "Televizyondakileri gerçek, kendinizi ve yaşamınızı hayal sanacağınız günler yaklaşıyor" diyordu Chayevski....

İyimser olanları da var. Onlara göre, kişilerin televizyona kul olmaları değil, onu diledikleri gibi kullanmaları sözkonusu... Evini baştan aşağıya yeni TV teknolojisiyle donatan birisi şöyle diyor: "Gazetelerde reklamı çok yapılmış bir filmin galasına gitmek, hatta o filmi yalnızca yakınlarınızla izlemek istemez misiniz? İşte, paralı özel kanal televizyonu size bu olanağı sağlıyor"

★★★

Yakın gelecekte olacaklar, olabilecekler için herkes birşey söylüyor ama kimin haklı, kimin haksız olduğunu şimdiden kestirmek olanaksız... Tıpkı ilk televizyon gösterisinin yapıldığı 1938 yılında olduğu gibi... O tarihi gösteriden sonra, ünlü yazar E.B. White şöyle demişti: "Bildiğim tek şey, bu aygıtın bizi ya vezir, ya rezil edeceğidir. Ya onunla yüceleceğiz, ya onunla birlikte yıkılacağız". 1939 Dünya Fuarı'ndaki gösteriyi izleyen ünlü bir gazeteciydi, şöyle yazmıştı: "Televizyonun en büyük sorunu, herkesin karşısına geçip oturmasını zorunlu kılması... Gözünüzü ayırmamalısınız ondan... Ortalama bir Amerikan ailesinin buna zamanı yetmez. Bu yüzden de televizyon, radyonun karşısında hiçbir zaman ciddi bir rakip olamayacak". Biri ne kadar doğru, biri ne kadar yanlış...

Yeni gelişmeler, tıpkı pikabın Victrola gramofonlarını müzeye göndermesi gibi, bugün bildiğimiz biçimiyle televizyonları da asar-ı atika müzesine gönderecek... Ora-

> Evinizden çıkmadan yeni bir filmin galasına gitmek istemez misiniz?.

sı kesin... Haberleşme uydularıyla bağlantılı özel kanal yayınları, video kasetler, plastik plaklar, iki-yönlü televizyon, optik fiberler vb., izleme zevklerimiz üstüne bugünkü televizyonca konmuş bulunan ambargoyu kıracak... O da kesin... Hele, iki-yönlü televizyonun biraz daha gelişmesi, hizmeti sunanlarla hizmeti satın alanlar arasında çok daha sağlam, çok daha duyarlı bir alışveriş kuracak...

Kendi çağının çok önemli bir teknolojik gelişmesini, sessiz sinema döneminin kapanışını Al Jolson kendi sesinden sinemaseverlere duyurmuştu. Jolson eşiğinde bulunduğumuz yeni dönemi belki şu sözlerle tanıtırdı: "Daha işin başındayız".

★★★

● YENİ ELEKTRONİK GELİŞMELER

VİDEO-KASET SİSTEMİ: Sony firmasının 1975 yılında Betamax videosunu pazarlamasından sonra, VKT'ler, biraz para denkleştirebilen herkesin almak için kuyruğa üşüştüğü bir oyuncak olmuştur. VKT'nin kordonunu televizyonunuza taktığınız zaman, o sırada gösterilmekte olan her programı banda alabilir ve zamanınız olduğunda da izleyebilirsiniz. Ayrıca, birçok firma spordan sinemaya, operadan baleye açılan bir yelpazede, film kasetleri hazırlamakta ve pazarlamaktadır. Böylece, dileyenler, kütüphanelerinden okumak için kitap alır gibi, arşivlerinden istedikleri filmi çıkarıp izleyebilirler.. İlk Betamax modelleri yaklaşık 2000 dolara satılmaktaydı; bugün yine Sony'nin egemen olduğu VKT piyasasında, Sony'nin en yeni VKT modeli 1100 dolara (yaklaşık 100.000 lira) kadar düşmüştür. Bu son model durmaksızın üç saat kayıt yapabilmekte ve uzaktan komuta aygıtıyla ara-reklamlarını vb. silmektedir.

VKT piyasasındaki bir başka dev Japonya'nın Matsushita firmasıdır. VHS adını verdiği aygıtlarını RCA, Panasonic, Magnavox, Sylvania ve Quasar için imal etmekte ve bu aygıtlar piyasada yaklaşık bin dolara satılmaktadır. RCA'nın Selectavision adlı aygıtı da dört saat süreyle kayıt yapabilmekte, hatta ne zaman çalışmaya başlayacağı 24 saat öncesinden programlanabilmektedir.

VKT'lerle ilgili en önemli sorun, değişik sistemlerin (Sony vb.) birbirlerine uymayışı, yani Betamax kasetlerinin RCA göstericilerine, RCA kasetlerinin de Sony göstericilerine uymayışıdır. Bir başka sorun da, filmlerin pahalı oluşu nedeniyle (6000 lira civarında), kaset imalatçılarının temkinli davranmaları ve emin olmadıkça kaliteli programlarda kitlesel üretime geçmekten kaçınmalarıdır. Bu sorun çözüldüğünde, VKT sistemleri daha da yayılma olanaklarına kavuşacaklardır.

VİDEO PLAKLAR: Bilim adamları, yıllardır VKT'lerin yerini alacak video plakların geliştirilmesi çabasındalar... Bildiğimiz plaklara benzeyen bu plastik diskler, yalnızca ses değil, görüntü de verebilmekte ve VKT'lere göre çok daha ucuza imal edilebilmektedirler. Hem ucuz, hem kolay saklanabilir olmaları nedeniyle, izleyicilere, modern baleden operaya, yemek pişirme derslerinden spora kadar çok değişik konularda olanaklar getirecektir.

Bu video plakların ilk örnekleri, yakın gelecekte, büyük olasılıkla Amerika'nın MCA ve Hollanda'nın Philips firmalarının ortak çabasıyla piyasaya çıkacaktır. Stereo pikaba benzer bir araçla gösterilecek olan bu video diskler, uzunçalar plaklara benzemektedirler. Yapılan tahminlere göre, gösterme aygıtları 50.000 liraya satılacak, video plakların satış fiyatları da 600 lirayla 1500 lira arasında büyüklüklerine göre değişecektir. Diskovizyon adı verilen bu video plak sisteminin bu yıl içinde pazarlanması bekleniyor. Bu arada, gelen haberlere göre, RCA elektronik firması daha basit (ama her nedense daha pahalı) bir video plak sistemi peşinde...

Video plak sistemlerinin en büyük sorunu, halkın zevklerine uygun filmleri bulma sıkıntısı... Film yapımcıları, eserlerini vermekten çekiniyorlar. Üstelik, VPS'nin bant kaydı yapma olanakları olmadığı için, bu aygıtları alan kişilerin değişik filmler izleyebilmeleri, satın alacakları plaklarla kuracakları arşivin büyüklüğüne bağlı... "Video plak sistemlerinin geleceği, VKT'lerce sağlanan olanakların onlarca da sağlanmasına bağlı" diyor bir ilgili...

DEV EKRANLAR: Bir zamanlar barlarda spor naklen yayınlarını içkicilere ulaştırmada kullanılan dev ekranlar, artık ev piyasasına da girmiş durumda... Advent Şirketi'nin piyasaya yeni çıkardığı Video Beam adındaki ekran yaklaşık iki metre genişliğinde ve 300.000 lira fiyatında... Kahve masasını andıran ayrı bir projektörü var bu ekranın.. Yapımcılarına göre, iki birimli gösterim sistemleri daha net görüntü sağlıyor. Öte yandan, fiyatı 250.000 lira civarında olan tek-birimli, 115 santimetre genişlikte Widescreen 1000'in yapımcısı General Electric, kendi görüntülerinin daha net olduğu iddiasında... Sony de, bu piyasaya yakında "rakip" olarak girme hazırlıkları içinde...

VİDEO OYUNLARI: Satrançtan brice, tenisten savaş oyunlarına kadar çeşitli eğlenceler programlanabiliyor, bu video sistemiyle... Düğmelerle oynayarak oyun formatını ekrana getiriyor, sonra da rakibinizle karşılıklı olarak dilediğiniz hareketlerle kumanda ediyorsunuz. Alanın öncüsü olan Atari daha geçenlerde 1300 değişik oyunu içeren bir paket program sundu alıcılara... Las Vegas'taymış gibi kumar oynayabiliyor, Patton'un yerine geçerek bir tank savaşı yönetebiliyor, uzay gemisinin kumanda kabinine girerek dünyaya saldıranlarla savaşabiliyorsunuz. ●

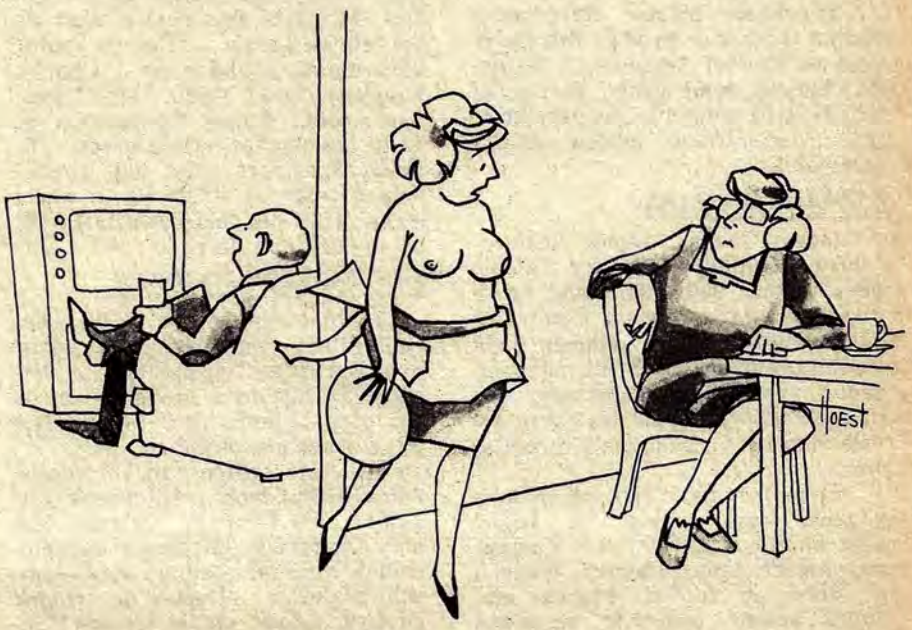

-Farkına bile varmadı yahu!.."

Masaj

Baştarafı 36. Sayfada

hareketlerle çekin ve bileklere geldiğiniz zaman pozisyon değiştirerek yeniden yukarıya doğru harekete hazır olun. Bu hareketi önce sağ, sonra sol bacakta tekrarlayın. İlk bakışta karışık ve güç görünmesine rağmen bu hareket basittir ve bir kere öğrenildikten sonra bacakların ön yüzüne, kollara, hatta vücudun tamamına uygulanabilir.

● DEĞİŞİK HAREKETLER

Temel hareketleri bir kere kavradıktan sonra, tekniğinizi geliştirmek, yeni masaj biçimleri öğrenmek isteyebilirsiniz. Masaj hareketleri, kasları geren uzun hareketler biçiminde olabileceği gibi, friksiyon yaratarak vücudu ısıtan ve özellikle sırt kasları için çok yararlı olan kısa, kesik ve çabuk da olabilir. Baldırlarda ve kaba etlerde yoğurucu, daire çizici, hamur açıcı hareketler de yapabilirsiniz. Geniş daireler çizdiğiniz hareketlerde avuç içlerinizi alabildiğine yaymakta ve vücut ağırlığınızı kullanmakta sayısız yarar vardır. Kimi yerde avuç içlerinizi, kimi yerde parmak uçlarınızı kullanabilirsiniz. Neyi ne zaman, nerede kullanacağınızı deneyimlerle, karşılıklı olan zevklerle öğreneceksiniz.

Masaj bir kere başladıktan sonra, zevkin sürekliliğini sağlayabilmek için, hareketlerin kesintisiz olması ve hiç değilse bir elinizin eşinizin vücuduyla sürekli temasta bulunması gerekir. Oturuş biçimini değiştirirken ya da elinize yağ dökerken bile bu fizik temasın kopmamasına özen gösterin. Elleriniz eşinizin vücudundaki girinti ve çıkıntılarla organların biçimiyle uyum içinde olmalıdır. Tepeden tırnağa ilerlerken avuçlarınız organların ve kasların biçimine bürünmeli, iniş-çıkışları izlemeli, basınç gerektiren ya da hafif geçilmesi gereken bölgelere duyarlı olmalıdır. İnanın, yaptığınız işten zevk almaya ve zevk vermeye, kısacası masajın zevkini eşinizle paylaşmaya başladığınız an, hiçbir masaj kitabında yazılı olmayan yeni hareketler, yeni zevk araçlarını kendiliğinden keşfeder, geliştirirsiniz.

Masajın daha gelişkin bir biçimi de müzikle yapılanıdır. Masaj hareketleri repertuvarınızı yeterince geliştirdiğinize kanaat getirmişseniz, masaja başlarken pikaba bir plak koyun. Baktınız uymuyor, plağı değiştirin. Bir yerde, eşinizin bedeninde dolaşan parmaklarınızla müzik arasında eşleme meydana geldiğini göreceksiniz. Bunu da deneyimle edinebilir, geliştirebilirsiniz. Değişik yağlar denemek, bunların her birinden değişik zevkler de edinmek elinizde... Başlayanlar için zeytinyağı öneririz, ama ustalığınız arttıkça limondan lavantaya çeşitli kokular, değişik yağlar sınayabilirsiniz. Zevkinizi daha da artırmak mı istiyorsunuz? Gözlerinizi kullanın! Boylu boyunca uzanmış, serilip serpilmiş bir çıplak vücut kadar insanda erotik duyguları uyaran bir ikinci manzara yoktur. Masajın gerçek mesajı da işte budur.

Ortaklaşa tadılan bir zevktir masaj... Hoşlandığınız birine dokunmak sizin için ne kadar büyük zevkse, hoşlandığınız birinin size dokunması da hem zevk, hem de gereksinmedir. Masajda doyumun zirvesine ulaşabilmek için, eşler, hem vermeyi, hem almayı öğrenmelidirler. Masaj temas yoluyla iki insan arasında kurulan bir bağ, bir diyalogdur. İletişimin tam sağlanabilmesi için, insanlar yalnızca konuşmak değil, dinleyip duymak zorundadırlar. Masajın mesajını duyururken tattığınız zevkle o mesajı dinlerken aldığınız zevk eşleşirse, işte, o zaman, anlık doyumlardan öteye, sizi bekleyen sonsuz ve doyumsuz zevklerin de eşiğine gelmiş olursunuz. ●

Oyuncu ne zaman

Baştarafı 43. Sayfada

adları "M" harfiyle başladığı için (Marcello Mastroianni, Michele Morgan, Jeanne Moreau) akılda kolay kalırlar. Daha "seksi" olanların adlarıysa "S" harflidir: Sophia Loren, Silvana Pampanini ya da Silvano Mangano...

Yönetmen İngmar Bergman'ın ekibini (Max van Sydow, Eva Dahlbeck ve Harriet Andersson); Gerarde Philippe, Jean Gabin, Fernandel gibi Fransız oyuncularını dağarcığınıza yerleştirmek işinize ayrıca yarayabilir.

● ÇOCUK YILDIZLAR

Jackie Coogan, Mary Pickford, Mickey Rooney ve Shirley Temple gibi "çocuk" yıldızlar, belki oynadıkları filmlerin hemen tümü "iyi son"la bittiği için, sinefillerin fazla ilgisini çekmemişlerdir. Bu nedenle, çocuk yıldızları putlaştırırken çok dikkatli olmak, hatta olabilirse bu yola girmekten kaçınmak zorundasınız.

Buna karşılık, "kötü adam"lara yönelim hızla artıyor. Ne kadar kötü olursa, o kadar iyi... Humphrey Bogart, James Cagney, Edward G. Robinson ve Lee Marvin gibi "kötü adam" rolleriyle sinemaya atılan ve sonra "yıldız" statüsüne yükselen oyuncuların, özellikle "kötü adam" filmleri revaçta.... Victor Buono, Charles Bronson, Lee van Cleef ve George Kennedy de bu gruba giriyorlar.

● KARAKTER OYUNCULARI

Seyircinin kendileriyle özdeşlememesi yüzünden "yıldız" olmayan ama usta oyunculuklarıyla en kötü filmleri bile kurtarmayı başaran "karakter oyuncuları"ndan da söz etmek gerek... Film ne kadar kötü olursa o kadar iyi... Charles Laughton, Lee J. Cobb, Peter Lorre, Eve Arden, Sidney Greenstreet ve Telly Savalas'tan söz ederken, "filanca filme sırf onun için gittim" demek yeter de artar bile... Hele, birkaç kötü filmdeki rollerinden söz ederseniz daha da iyi...

● OYUNCU-YÖNETMENLER

Hava basmanın en etkili yollarından biri, genellikle rastlanmayan bazı durumları vurgulamaktır. Yönettikleri filmlerde "oyuncu" olarak yer alan kişilerle ilgili tartışmaları buna örnek gösterebiliriz.

İlk akla gelen ad, kuşkusuz **Alfred Hitchcock**... Hitchcock tutkunları, her filminde, gözlerini dört açıp, genellikle başlangıç sahnelerinden birinde, görünüp kaybolmasını beklerler. "Kuşlar"da "köpek gezdiren adam" olarak herkes Hitchcock'u hatırlayabilir, ama kaç kişi, "Tahlisiye Sandalı" (Life boat) adlı yer bakımından kısıtlı filmde, bir gazetede yeralan "Zayıflama İlanı"ndaki kişi olduğunu bilebilir. Aklınızda kalsın.

Erich von Stroheim, Orson Welles ve **Vittorio de Sica**, yalnızca büyük yönetmenler değil, usta oyuncular olarak da sinema tarihinde yeralıyorlar. Hava basmak istiyorsanız, bunların, yalnızca yönettikleri değil, oynadıkları filmleri de bilmek zorundasınız. Sessiz sinemanın büyük ustalarından İsveçli yönetmen **Victor Sjöström**'ün, Bergman'ın yönettiği "Yaban Çilekleri"ndeki kilit rolü oynadığını çevrenize fırsatını bulup anımsatırsanız, büyük puan toplarsınız. Godard'ın yönettiği "Pierre le Fou"da **Samuel Fuller**'ın, yine Godard'ın yönettiği "Le Mepris"te de **Fritz Lang**'ın kendilerini canlandırdığını aklınızın bir köşesine yerleştirin. Herhangi bir toplulukta işinize yarayabilir.

● DAHA DERİN BİLGİSİZLİK

Filmler, yönetmenler ve oyuncular hakkında taslanacak bilgiçliğin yetersiz kaldığı çevreler olabilir. Böyle bir çevreye düşebileceğinizi pek sanmamakla birlikte, yine de "Casablanca"nın senaryo yazarının kim olduğu ya da "Ben Hur"daki savaş arabası yarışının çekimini hangi yönetmen yardımcısının yaptığı gibi sorularla karşılaşırsanız

şaşırmamanız için bazı ipuçları verelim.

Senaryo Yazarları özellikle önemlidir. Yönetmen Cukor'un şu sözlerini belleyin: "Bana iyi bir senaryo verin, yüz katı daha iyi bir yönetmen olayım". Sonra, belli yönetmenlerin belli senaryo yazarlarıyla birlikte çalıştıklarını anımsayın: Marcel Carné'nin bütün büyük filmlerinin senaryosunda **Jacques Prévert** imzasının bulunması, **Cesare Zavattini** adının da Vittorio de Sica filmleriyle özdeşleşmesi gibi... "Polisiye" filmlerde **Ben Hecht**, "macera" filmlerinde **Raymond Chandler**, "korku" filmlerinde de **Charles Beaumont** "simge" senaristler... Bu arada, siyasal gelişmeleri de yakından izleyin: McCarthy döneminde (1950 başları) Hollywood'da kara listeye alınan (ve takma adlarla yazıp Oscar kazanan) **Dalton Trumbo** ve **Nedrick Young**, liberalleşen bir düşünce ortamında, gözde senaristler arasında... "Nürenberg Duruşması"nın yazarı **Abby Mann** ve "Gecenin Sıcağında"nın yazarı **Sterling Silliphant** da unutulmaması gereken adlar...

Öte yandan, **Kameramanlar** da büyük önem taşıyor. En az iyi bir senaryo yazarı kadar önem taşıyan iyi bir kameraman, resim çeken değil, yaratan bir kişidir. Işık, çekim açısı, geçişler vb., kötü bir yönetmenin filmini bile başarıya götürebilir. Bu nedenle, en iyi kameramanların daha sonraları yönetmenliğe geçtiklerini yadırgamamak gerekiyor. İngiltere'de **Jack Cardiff**, Amerika'da **George Stevens** İtalya'da **Mario Bava** bunlar arasında... Şu anda en çok putlaştırılan kameraman (ya da çekim yönetmeni) ise "Breathless" ve "Jules et Jim"den tanıdığımız **Raoul Coutard**.. Ama gerçekten hava basmak istiyorsanız, "Yurttaş Kane" ve "Gazap Üzümleri"ni çeken **Gregg Toland**'ı; Avrupa "sanat" filmleriyle Hollywood ürünleri arasında hep en iyilere (örneğin, Jandark'ın İhtirası ya da "Olmak ya da Olmamak") imzasını atmış **Rudolp Mate**'yi ön plana çıkarmakta kusur etmeyin. Antonioni, Rosi ve Fellini filmlerinin büyük bölümünü çeken **Gianni de Venanzo**, John Ford'un yanından ayrılmayan **Joseph August**, ilk yenigerçekçi film olan "Ossessione"de Visconti'nin çekim yönetmenliğini yapan **Aldo Tonti**, 1917'den bu yana çekim yönetmeni olarak ön planda bulunan **James Wong Howe** da öteki "unutulmaz" adlar.

Çekilmiş binlerce metrelik filmi ekranda izlenecek biçime kavuşturmaları bakımından **Montajcılar** da özel önem taşır. Montajcılıktan yönetmenliğe yükselen **D.W.Griffith** ve **Sergei Eisenstein** gibi "klasik" adlar dışında bu "vazgeçilmez" unsurlar pek tanınmadıkları için, biraz dikkat edip biraz da bilgi edinirseniz, kısa sürede "rakipsiz" olabilirsiniz.

Besteciler: Batması gereken bir filmi kurtaran, "gişe rekoru" kırması gereken bir filmi batıran önemli unsurlardan biri de filmin müziğidir. Sorarım, **Anton Karas**'ın müziği olmasaydı, "Üçüncü Adam" filmini kim anımsardı? **Max Steiner**'in müziği olmasaydı, kaçımız, kaç filmi seyretmezdik? Gerçi film müziğine de Oscar verilmektedir, ama "Mavi Melek" filminin müziğini **Friedrich Hollaender**'in yazdığını kaç kişi bilir? Kısacası, bilgiçlik taslamak için iyi bir yol da, film müziklerinin bestecileri hakkında bilgi edinmektir. Başka uğraşılarının yanında filmlere müzik de yazan klasik müzik bestecilerini (Benjamin Britten, Sergei Prokofiev ve Aaron Copeland) bilmeniz gerekiyor. Bu bir. Şarlo'nun tüm sesli filmlerinin müziğini kendisinin bestelediğini bilmeniz gerekiyor. Bu iki. Roberto Rossellini'nin artık klasikleşmiş yeni-gerçekçi filmlerinin müziklerinin kardeşi Renzo tarafından bestelendiğini bilmeniz gerekiyor. Bu üç. Aralarında Jean Vigo'nun filmlerinin de bulunduğu 1930'lar Fransız sinemasının tek besteci adının Maurice Jobert olduğunu bilmeniz gerekiyor. Bu dört. İtalyan yönetmen Gillo Pontecorvo'nun "tek başına alındığında benim filmlerimdeki en önemli unsur müziktir" dediğini yeri geldikçe dinleyenlere anımsatmanız gerekiyor. Bu beş. Truffaut ve Godard gibi Avrupalı yönetmenlerin Georges Delerue (Jules et Jim), Michel Legrand (Bande à Part) ve Maurice Jarre (Franju) gibi besteciler pek çalıştıklarını, Dimitri Tiomkin (Kahraman Şerif) ve Leonard Bernstein'in (On The Town) müziklerinin filmlerinin kendilerinden büyük olduklarını vurgulamanız gerekiyor. Bu da altı...

Daha derin bilgiçliğin son iki anahtarı da prodüktörler ve yönetmen yardımcılarıyla ilgili... Genel seyirci prodüktörü filme para yatırmaktan başka bir işe yaramayan kişi, yönetmenler de yönetmen yardımcılarını ünlerini paylaşmak istemedikleri birer rakip olarak gördükleri için, bu iki unsur, sinefillerin gözünden kaçagelmiştir.

David O'Selznick olmasaydı, "Rüzgar Gibi Geçti", **Mike Todd** olmasaydı "Seksen Günde Devrialem", **Val Lewton** olmasaydı 1940'ların korku filmleri olmazdı. Aynı şekilde, Stanley Kramer, Samuel Goldwyn, Carlo Ponti, Dino de Laurentis, Irving Thalberg da filmleri, oyuncuları, yönetmenleri, kameramanları kadar önemli kişiler. Bilin, yararlı olabilir.

Yardımcı yönetmenlerin filmlerdeki paylarının büyüklüğü özellikle heyecanlı ve tehlikeli sahnelerde belirir. Herkes John Ford ve Harry Howks adlarını bilir, ama çok az kişi, "Red River"daki hayvan panigini **Arthur Rosson**'un yönetip çektiğini, Ford filmlerindeki bütün atlı sahnelerin de **Cliff Lyons**'un eseri olduğunu anımsar. Yönetmen yardımcılarının kralı ise, "Ben Hur" daki yarış sahnesinin, "Rüzgar Gibi Geçti"de Atlanta kentinin yanışının, "Cimarron"daki "toprağa hücum" un yaratıcısı **B.Reeves Eason**'dur. Onun veliahtı da tarihi filmlere katkısıyla tanınan eski figüran **Yakima Cannutt**'dur. ●

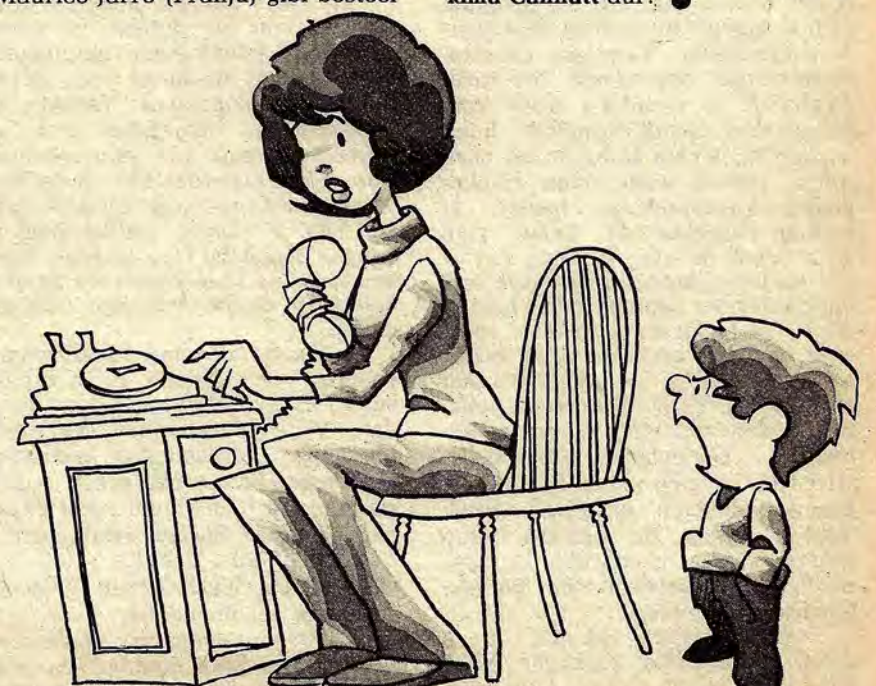

"-Bana bakması için Ayşe ablayı çağır anne. Onun göğüsleri daha büyük!.."

Erken boşalma

Baştarafı 45. Sayfada

ve temiz gençte buluyoruz. Fahişe her tarafı pörsümüş bir moruk, ev bir harebe, yatak çarşafları da yıllardır yıkanmamış bir yerbezidir. Kadının görünüşü öylesine itici, sekse bakışı öylesine soğuk ve profesyoneldir ki, çocuk orada donar kalır. Çocuğun şaşkınlığını ve cehaletini gören kadın vücudunu sereserpe teşhir eder, erkekliğiyle alay eder. Çocuk gözyaşları içinde kendisini kapıdan dışarı zor atarken, fahişenin kahkahaları kulaklarında çınlıyordur. Genç yaşında başından böylesine bir deneyim geçen erkek, her seks deneyimini korku içinde, dehşet içinde bekler. Tedirginliği çok kere dondurur onu. Çok kadın da anlayışlı ve sevecen davranacak yerde sabırsızlanmaya, "neyin var senin kuzum? " diye mırıldanmaya başlar. Birkaç kere tekrarlanan bu başarısızlıklar "başarısızlık korkusu"nu o erkeğin bilinçaltına öylesine yerleştirir ki, en sevecen ve anlayışlı kadınlar bile bu korkuları yenmesine, sekse karşı duyduğu tiksintiden kurtulmasına yardım edemezler. Böylesi bir erkeğin seks yaşamı, erotik bir roman değil, vampir ve yarasaların kol gezdikleri bir korku romanı olup çıkmıştır artık...

İktidarsızlığa yolaçan bir başka yaygın etken, erken boşalan erkeklerin eş ya da arkadaşlarının, bir noktaya kadar sabredip, sonra hoşnutsuzluklarını açıkça erkeğin yüzüne vurmalarıdır. O zamana kadar erkek penis sertleşmesini bir sorun olarak duymamış olsa bile, bundan sonra duyacaktır. Eşi kendisinden yeni birşeyler, birleşmeyi uzatmasını istemektedir. Kendisini denetlemeye çalışır, başaramaz. Her türlü cambazlık ve oyunlara girer, yine başaramaz. Kendi açısından haklı sayılabilecek olan kadın da bir süre sonra, yüksek sesle, onun erkekliğinden kuşkulanmaya başlar. İş kadının kuşkularıyla kalsa yine iyi... Erkek de aynı kuşkuyu paylaşır. Kadının gönlünü hoş etmek için yeteneklerinin üstünde çaba harcadıkça (ve başarısız kaldıkça), seks, onun için bir zevk olmaktan çıkıp, korkulu bir düş, yerine getirilmesi zorunlu bir ödev durumuna gelir. Seksin sonunda yine başarısız olacağının bekleyişine, başarısızlığı izleyecek kavgayı olabildiğince kısa kesme yollarının arayışına girer. İzleyen aşama, bir bahane bulup seksten kaçma aşamasıdır. Bu aşamada penis sertleşmezse bahane hazırdır: Yorgunum...

Yorgun değildir aslında... Duyduğu, tek sözcükle, korkudur. Kötü bir "aşık" olduğu inancı kafasında yerettiği için korkmaktadır. Durumunun giderek kötüleştiğini sanmakta, bu da üstüne üstlük yeni korkular getirmektedir. Uzun süredir cinsel doyumsuzluk içinde bulunan eşinin ivecen tutumu da kaygılarını, korkularını büsbütün artırmaktadır.

İşte, iktidarsız bir erkek olup çıkıverdiniz. Bir zamanlar penisi sertleşen, orgazma varan erkek gitmiş, yerine işerken bile penisini görmekten korkan bir erkek gelmiştir. Korku, onu, seksten soyutlamıştır.

●İKTİDARSIZLIK NASIL ÖNLENİR?

Diyelim ki, sıradan bir erkeksiniz. Seks yaşamınız hep normal ola gelmiş. Şu öğütlerime uyarsan, ömür billah "iktidarsız" olmazsın:

1. Seks işleriniz iyi gidiyorsa, yazdıklarımı 10 kere, 100 kere okumanın anlamı yok... İktidarsızlık üstünde fazla kafa yormak iktidarsızlık korkusunu beraberinde getirir; iktidarsızlığı yaratan da işte bu korkudur. Hiçbir şeyleri yokken, sırf bu yüzden iktidarsız olmuş nicelerini tanıyorum.

2. Her erkeğin arada-sırada başarısız olabileceğini baştan kabullenin. Yatağa azgın boğa gibi girip süt dökmüş kedi gibi çıkanların sayısı sandığınızdan fazladır. İşten yorgun dönmüş olabilirsiniz. İçkiyi biraz fazla kaçırmış olabilirsiniz. Aklınız seksle hiç ilgisi olmayan başka bir yerde olabilir. Aklınızı çelen, düşüncelerinizi seksten uzaklaştıran her şey, penisinizin sertleşmesine engel olabilir. Paniğe kapılmayın. Doğaldır böyle işler... İktidarsız olduğunuz anlamına gelmez.

3. Sekste rekabet olamayacağını eşinizle tam bir iletişim ve uyum kurmanın aslolduğunu unutmayın. Seksin hedefi ortaklaşa zevk, birlikte doyuma ulaşmaktır. Yatakta ne yapıyorsanız, birbirinize zevk ve heyecan vermek için yapıyorsunuz. Yok, yataktakilerden biri ya da ikisi "birşeyler kanıtlamak" sevdasındaysa, işte o zaman tehlike çanları çalıyor demektir. Gün gelecek, biriken kaygılar kronik sinir ve gerginliklere, o da başarısızlığa dönüşecektir.

4. Eşinizi doyuma ulaştırmanın yollarını iyice öğrenin. Bunu yaparsanız, kaygılarınızın ana kaynağından, yani "yargılanmak ve eksik bulunmak" korkusundan kurtulmuş olursunuz. Sorununuz erken boşalmaysa, yok edin (bunu nasıl yapacağınızı biraz ileride anlatacağım). Boşalma anınızı denetim altına almak, cinsel ilişkilerinizin geleceği açısından çok önemlidir.

5. Cinsel yaşamınızı şenlendirmeye bakın. Seks konularında gülmeyi öğrenin, öğretin. Seks, tasalanacak, korkulacak birşey değil, zevk duyulacak bir ortak eğlencedir. Bu öğütlerime uyar, seks konularına neşeli, açık ve dürüst biçimde yaklaşırsanız, iktidarsızlık tehlikesi kendiliğinden yok olacaktır. Nedeni de belli: Seks kaygı duyulan korku üreten bir konu olmaktan çıkmıştır artık...

●İKTİDARSIZLIĞI TEDAVİ

Eğer iktidarsızsanız ya da penisinizi kaldırmada ve kalkık tutmada yeni yeni güçlük çekmeye başlamışsanız, daha çok çaba harcayarak ya da daha çok konsantre olarak bu sorununuzu çözemeyeceğinizi bilmelisiniz. Tam tersine... Penisinizi kaldırmaya ve kalkık tutmaya ne kadar zorlarsanız, başarılı olma şansınız o ölçüde azalır.

Erkek istedi diye penis kalkmaz. Erkeğin cinsel heyecanları uyarıldığında kendiliğinden, bilinçli bir çabaya gerek bırakmadan kalkar. Uyarı sürdükçe de öyle kalır. Ama diyelim ki, erkeğin aklı-fikri penisinin sertleşip sertleşmeyeceğinde.. Öyle kalıp kalmayacağında... Sürekli kaygı içinde olması, fikirlerini, cinsel heyecanlarını uyarmış konudan çelecektir.. Her türlü cinsel zevkleri düşünmeden uyaracak kadar çarpıcı bir kadın görüp de aklına soya fasulyesi gelen erkeğin penisinin ömür billah sertleşememesi gibi bir durumdur bu... Doğaldır. Anlamanız için biraz daha açık anlatayım. Çok hoşlandığınız bir kadın yatakta ense kökünüzü bir yandan tatlı tatlı öperken, öte yandan penisinizi okşuyor. Eğer baştan iktidarsız değilseniz, penis kendiliğinden uyarılacak ve kalkacaktır. Yok, biraz sonra ulaşacağınız zevk doruklarını düşünecek yerde, "Acaba başarılı olabilecek miyim? Acaba onu tatmin edebilecek miyim?" diye tasalanırsanız, kadının şaşkınlık ve dehşet içinde faltaşı gibi açılmış bakışları arasında, penisiniz pörsüyüverir. Unutmayın, dişçi koltuğuna değil, yatağa giriyorsunuz.

Cinsel uyarı yoksa penisin sertleşmeyeceğini unutmayın. Kaldıraç görevi yapacak beden alıştırmaları, özel araçlar vb. yoktur. İktidarsızlıktan kurtulmanın tek yolu kendinizi serbest bırakmak ve gerisini doğadan beklemektir. İnanın, doğa sizi fazla bekletmeyecektir. İlk bakışta bunlar çok basit öğütler gibi gelebilir size... Ancak, unutmayın ki, "Gevşe! Rahatla!" denilince hemen oracıkta rahatlanmaz. Sekskonularındaki tutum ve davranışlarınızı yeni baştan şekillendirmeniz zorundasınız. Sizde kaygı ve korku yaratan tüm etkenlerden ve seks yaşamınıza yön veren yanlış hedeflerden kurtulmak, arınmak zorundasınız. Seks konusundaki yeni yak-

laşımınıza ulaşabilmek için, sevecen ve anlayışlı bir de eşle çalışmak zorundasınız.

Bildik bileli iktidarsızsanız, o zaman işler biraz değişiyor. Bu basit öğütler, iktidarsızlığı yenmeniz için yetmeyebilir. Sözgelişi, seksin "en büyük günah" olduğu biçiminde bir dinsel yetişme ve telkin döneminden küçükken geçmişseniz, sorunlarınızın ve cinsel korkularınızın kökenleri çok eskilere, çok derinlere iniyor demektir. O zaman psikiyatrik yardıma gereksinmeniz var demektir. Bundan kaçmayın. Yok, eğer penisinizin sertleşmesinde karşılaştığınız güçlükler görece yeni bir durumsa, kendi kendinizi iyileştirmeniz olasılığı çok yüksektir.

Kendi kendinizi iyileştirmek, "tek başınıza iyileşmek" demek değildir. Sözgelişi, mastürbasyon çözüm değildir, çünkü, orada tek başınasınız; korkulacak, kaygı duyulacak bir şey yok demektir. Mutlaka yanınızda bir kadın bulunması, o kadının da hassas, sevecen ve anlayışlı olması gerekir. Ne yapmak istediğinizi, sorunlarınızın ne olduğunu iyi bilmelidir o kadın... Kendi cinsel doyumundan bir süre vazgeçmek pahasına da olsa, kadın, size yardımcı olmaya hazır ve istekli bulunmalıdır.

Çabalarınızın ardında yatan temel amaç, cinsel yaşamınızdaki tüm korku ve kaygılardan kurtulmak, böylece penisinizin kalkmasını ve kalkık kalmasını önleyen engelleri yok etmektir. Sizden bir sürü isteri olmayan, yardımcı olmaya çalışan bir kadınla cinsel ilişkiye girmek bu bakımdan önemlidir. Çabanızda kadın çok kritik bir rol oynayacaktır. Birlikte olduğunuz sürece, ille de orgazma ulaşmak isteğinde olmadığını, sizinle birlikte, sizin yakınınızda olmanın başlı başına bir doyum kaynağı olduğunu söz ve davranışlarıyla size göstermelidir. Göstermekten öteye kanıtlamalıdır. Hatta, o kadar ki, penisinizin kalkık ya da pörsük oluşunu hiç ama hiç umursamadığını beyninize işlemelidir.

Kendi kendinizi eşinizin yardımıyla tedavi etmenin bu aşamasında aslolan kadınla erkeğin tatlı tatlı fısıldaşmaları, birbirlerine dokunmaları ve birleşme dışında zevk arayışlarına girmeleridir. Bunlar olurken erkek, penisinin kalkık ya da pörsük olmasını tümüyle aklından silmelidir. Kalkabilir. Kullanmaktan, çiftleşerek orgazma varmaktan bu aşamada özellikle kaçının. Kısacası, "fırsat bu fırsattır" demeyin. Ola ki, eski kaygılarınız bilinçaltından bilinçüstüne yeniden çıkabilir ve o zaman da, siz, tedavi çabalarınızı sil-baştan edersiniz. Tedavi bitene kadar, birleşmeyi aklınızdan çıkarın.

Yatakta geçen koklaşma, okşaşma ve öpüşme günleri ilerledikçe, penisinizin sertleşme durumları sıklaşacaktır (ikide-birde penisinize bakıp sertleşmesi için dua etmediğiniz sürece). Eşinize zevk verebilmek için ille de sert bir penise gerek olmadığını düşündüğünüz anlarda bu sertleşmeler daha da sık ve uzun-ömürlü olur. Kalktı mı? Bırakın pörsüsün. Aldırmayın. Ömür boyu kalkık kalacak değil ya... Bu arada, şöyle bir öğüt de verebilirim. Penisiniz kalkıkken aklınız başka yere gitsin. Sertlik kendiliğinden kaybolacaktır. Yatak arkadaşınız parmaklarıyla ya da dudaklarıyla onu yeniden uyarsın, uyandırsın. Bu alıştırmayı birkaç kere tekrarlayın. Bir süre sonra, sertliğini yitiren penisle birlikte dünyanın sonunun gelmediğini, herşeyin bitmediğini, inen penisin kolayca yeniden kalkabileceğini göreceksiniz ve kaygılarınızdan arınma sürecinde böylece önemli yol almış olacaksınız.

Psikolojik olarak kendinizi ikinci aşamaya böylece hazırladıktan sonra, yeni bir dinamizm kazanmış olan aracınızı kadının üstte olduğu pozisyonda deneyin. Sırt üstü uzanın ve herşeyi eşinize bırakın. Penisinizin ne yapacağını, nereye ne zaman gideceğini o kararlaştırsın. Siz kendinizi zevk denizinin tatlı dalgaları arasına bırakın yeter. Ancak, kadın, bu aşamada zorlayıcı ve aceleci olmamalıdır. Tam işin en heyecanlı anında sertlik yok olabilir. Kadın heyecanlanıp aşka mı geldi? Penisiniz indi mi? Varsın, insin! Tasalanmayın ve işe sıfırdan başlayın. Kendinize güveniniz arttıkça, üstünüzde hareketsiz duran kadının vajinasında penisinizi ileri-geri hareket ettirmeye başlayabilirsiniz. Bu yalnızca size zevk vermeli, kadınsa sizin kesin tedavi yönünde ilerleyişinizi görmenin psikolojik zevkiyle yetinmelidir. Bu tür birkaç deneyim geçirdikten sonra, kadının vajinasından yararlanarak orgazma ulaşmayı deneyebilirsiniz. Ama unutmayın ki, sevişmenin amacı orgazm değildir. Bu yüzden de, ille orgazma varacağım diye kafanızı ve bedeninizi zorlamayın. Orgazm, tatlı tatlı sevişmenin sonuçlarından **biridir**. Üstelik, en önemli olanı da değil...

> ...Ama unutmayın ki sevişmenin amacı orgazm değildir.

Penisinizi kaldırmak, kalkıklığını uzunca bir süre götürmek ve indiği zaman yeniden kaldırabilmek konusundaki yeteneklerinize ve dolayısıyla kendinize olan güveniniz arttıkça, kadının da sevişmeye aktif katılma payı artacaktır. Artmalıdır. Sizin kaygı ve korkularınızı depreştirmeksizin, bu kez kendi zevki için penisinizden yararlanma yolları arayacaktır. Son aşamaya geldiğinizde, her türlü kaygıdan bütünüyle arınmış, sevişmenin saptırılmış hedeflerini zihninizden söküp atmış olarak, kadın ve erkek, sırf ortak tadacağınız zevkler için, sevişmeye başlayabilirsiniz. Sıkıntılı, iktidarsız günleriniz gerilerde kalmıştır artık.

● İKTİDARLI ERKEKLERE ÖĞÜTLER

İktidarlı erkeklere verebileceğim en önemli öğüt, iktidarsız erkeklerin iktidarsızlığını tedavi etme yönteminin ardında yatan temel felsefeyi kavramalarıdır. Penisinizin sertleşmesi konusunda şimdilik hiç bir sorununuz olmayabilir. Belki de ölene kadar olmayacaktır. Ancak, zihninizin her türlü cinsel kaygıdan arınmış olmasının, bir "aşık" olarak mutluluğunuzu ve etkinliğinizi **belirlediğini** aklınızdan çıkarmayın.

Hatta, iktidarlı erkeklere, "orgazm" gibi hedefleri olmayan aşk oyunlarını arada sırada denemelerini öğütlerim. Okşaşmak, öpüşmek, birbirinizin kulağına tatlı aşk sözcükleri fısıldamak, bunları yaparken de orgazm gibi somut hedefler gözetmemek, ilişkinizdeki karşılıklı bağlılık ve anlayış duygularını geliştirecektir. Böylesinin ödülü de yüksek olur. Birşey yitirmiş olmazsınız. Birlikte olduğunuz öbür kere, yitirdiğinizi sandıklarınızı telafi edersiniz. Olur, biter.

● ERKEN BOŞALMANIN NEDENLERİ

"Erken boşalma" (yani kadın doyuma varmadan boşalma), erkeklerin seks yaşamlarının ilk yıllarında beliren talihsiz bir durumdur. Bu alışkanlığa, ergenlik yıllarını fahişe yataklarında geçirmiş erkeklerde özellikle rastlanmaktadır. "Tak fişi, bitir işi" örneği, fahişeler,, işin biran önce bitip de yeni müşterinin gelmesini beklerler, isterler. Hatta, fahişeler, kendi aralarında, "bakalım: Erkeğin suyunu kim daha önce sıkacak" yarışına girerler. İşin ilginci, fahişelerin bu isteğine erkekler de uyarlar. Uymayı erkekliğin

şanından sayarlar. Alaminüt fuhuş!

Erken boşalmaya yol açabilen bir başka etken, mastürbasyon yapan çocuğun yakalanma korkusuyla işi bir an önce bitirmek istemesidir. Evlerde kimin, ne zaman banyoya girmek isteyeceği bilinmez. Bu yüzden de, erkek çocuk, yakalanmak ya da ana-babasının kuşkularını çekmek korkusuyla, bir an önce gelebilmek için elinden geleni yapar. Bu yüzden, erken boşalma, bir süre sonra alışkanlık durumuna gelir.

Mastürbasyon yapıyorsanız ya da fahişelerle yatıyorsanız, erken boşalmanın bir sakıncası yoktur. Ancak, daha yakın ve sıcak bir ilişki çerçevesinde, sevişmeye ve yatağınızı paylaştığınız kadına da zevk vermeye çalışıyorsanız, o zaman, erken boşalma çok büyük bir tehlikedir. Kadınlar penis vajinadayken orgazma varmak isterler; bir-iki git-gelden sonra boşalıyorsanız, kadının bu isteğini gerçekleştirebilmesi olanaksızdır. Cinsel gerginliklerinden orgazm yoluyla kurtulamadığı için, kadın, böylesi durumlarda fizyolojik ve psikolojik rahatsızlık duyacaktır. Uyanık ve kadının isteklerine duyarlı bir erkekseniz (dileriz öylesiniz), parmaklarınızı ya da dilinizi kullanarak kadının orgazma varmasını sağlayabilirsiniz, ama aslolan, kadının bir ya da birkaç kere orgazm olmasını sağlayacak kadar sürdürülmesidir birleşmenin...

Kadının doyuma varmasını sağlayacak kadar birleşmenin sürdürülememesi erkek için fazla sorun değildir. Hatta hiç sorun değildir. Ne zaman ki, kadın, erken boşalan erkeğe "Biraz beni de düşün" der, işte sorunlar da o zaman başlar. Aslına bakarsanız, çoğu kadın bu konularda ağzını kapalı tutmayı yeğler. Kimi kadın, erkek gibi kadının da seksten zevk alma hakkı olduğunu bilmez. Kimi kadın, tatsızlığa yol açmamak ve herşeye katlanmak gibi durumların kadınların tarihsel ödevi olduğunu sanırlar. Kimi kadınsa, seksin "pis" birşey olduğu yönünde küçüklükten beri şartlandırıldığı için, "çabuk bitsin de ne olursa olsun" havasındadır.

Ama, bir bölüm kadın vardır ki, hem cinsel doyum ister, hem de bulamadığı için sıkıntı çeker. Tadımlık bile sayılmayacak kısa bir sevişmeden sonra klasik pozisyonu alan, birkaç saniye sonra boşalan, sırtını çevirip horlamaya başlayan ve büyük olasılıkla erkeklik marifetlerini sergilediğini sanan erkeklerin yatak arkadaşlarıdır, bu gruptaki kadınlar... Bir de kadının ne istediğini bilen ama erken boşalmayı önleyemeyen erkekler ve onlarla ilişkiye giren kadınlar vardır. Bu erkekler erken boşalmayı önleyebilmek için akla gelebilecek herşeyi yaparlar. Sözgelişi,

- Kadınla yatağa girmeden bir saat önce mastürbasyon yaparlar;
- Penisteki uyarı sinirlerini köreltebilmek için, lokal anestezi spreyleri kullanırlar;
- Penislerinin uyarılara daha az duyarlı olabilmesi için, gerek yokken bile üst üste birkaç prezervatif takarlar;
- Vajina dışında boşalmayı önleyebilmek için, eşlerine, birleşme öncesi sevişme sırasında penisle temastan kesinkes kaçınmalarını tembih ederler;
- Sevişme sırasında, fasulyenin faziletleri ya da son futbol maçının yıldız tabloları gibi seksle ilgisiz konuları düşünürler;
- Zevk veren uyarıların etkisini en azda tutabilmek için kendi kendini çimdiklemek ya da dudaklarını ısırmak gibi acı veren uyarılara başvururlar.

Bu tür çabalar genellikle boşunadır. Diyelim ki, boşa gitmedi, başarılı oldu. Erkek açısından bakıldığında, ne anladım böyle seksten? Erkekler penislerinin okşanmasından hoşlanırlar. Bu bir. Erkeğin aklı, futbol maçlarının yıldız tablolarında değil, sekste olmalıdır. Bu da iki. Kadın anlayışlıysa, erken boşalan erkek vicdan azabı çeker. Kadın sürekli isteyen, vıdı-vıdı eden iğnelemekten horlamaya uzanan bir dizi davranışa giren tiptense, erkek iktidarsız olup çıkar.

Kendi kendinizi kontrol etmeyi erken boşalmamayı öğrenebilirsiniz.

● NASIL ÖNLENİR?

Erken boşalma, iktidarsızlıktan farklı olarak genellikle fizyolojik bir sorundur. İradenizi kullanıp erken boşalmayı önleyebileceğinizi ya da komşu eczaneden alacağınız bir ilaçla sorunlarınızın oracıkta çözülebileceğini söylemek istemiyorum. Söylemek istediğim, erken boşalmanın önlenmesinin, doğrudan şartlanmaya duyarlı olduğudur; bir başka deyişle, kendi kendinizi kontrol etmeyi, erken boşalmamayı öğrenebilirsiniz. Vücudunuzu ve zihninizi bu yönde eğitebilirsiniz.

İktidarsızlığın tedavisinde olduğu gibi, burada da, kadın, tedaviye gönüllü ve aktif olarak katılmalıdır. İlişkinizin geleceği için günlük zevk ve beklentilerinden bir süre özveride bulunmayı göze almalıdır. Erken boşalmayı önlemede kullanılan en yaygın yöntem, "sıkma tekniği" dediğimiz yöntemdir. Kadın, bacaklarını açıp sırtını başucuna dayayarak yatağa oturur. Erkek sırt üstü yatar, penisini kadının bacaklarının arasına getirir ve bacaklarını kadının bacaklarının üstüne atar. Böylece, kadın, erkeğin penisine kolay ulaşabilecek bir pozisyondadır. Penis sertleştikten sonra, sıra, "sıkma"ya gelir. Bunun için, kadın, kibarların gittikleri bir kokteylde içki kadehi tutar gibi, başparmağını penisin alt kısmına, işaret ve orta parmağını da üst kısmına yerleştirir. Üç-dört saniye süreyle, parmaklarını birleştirmek istercesine, penisi sıkar. Bakın görün, ne zaman penisiniz böyle sıkılsa, erken boşalma güdünüz körleşecek, orgazm eşikten dönecektir. Penisiniz de bu arada sertliğinden biraz yitirebilir, aldırmayın. Yarım dakika kadar bekledikten sonra, kadın, yine penisinizi okşamaya başlamalıdır. Penis tam sertliğe ulaştı mı? Yine "sıkma tekniği"ne başvurun. Bu yola istediğiniz kadar başvurabilirsiniz, ama, ilk denemenizse, 4-5 kereyle sınırlamanızı öğütleriz.

Birkaç uygulamadan sonra, kadın, sıkma tekniğini ne zaman uygulaması gerektiğini kendiliğinden anlayacaktır. Yine birkaç uygulamadan sonra, erken boşalmaksızın, penisinizin uzun süre sertliğini koruduğunu görecek ve sevineceksiniz. Bu da sizin için ayrı bir zevk kaynağı olacaktır.

Sıkma tekniğini birkaç gün uyguladıktan sonra, sonuçtan fazla birşey beklemeksizin, birleşme aşamasına geçebilirsiniz. Siz sırtüstü uzanırken kadın da göğüs uçlarınız hizasında üstünüze biner. Kırkbeş derecelik bir açıyı vücuduna veren kadın, bu pozisyonda, penisinizi alabilir ve geriye kayarak üstünüze yerleşebilir. Kadın bundan sonra hareketsiz durmayı bilmelidir; böyle yaptığında, altta yatan siz, belki de ömrünüzde ilk kez, hiçbir kaygınız ya da korkunuz olmadan bir kadınla birleşmiş olursunuz. Boşalacağınızı hissettiğiniz an kadını uyarın. Penisinizi çıkarır, sıkma tekniğini uygular sonra da penisi yeniden yerine yerleştirir.

Birkaç gün sonra, hafif hareketlerle penisinizi vajinada hareket

etürmeyi deneyebilirsiniz; ancak, kadın, bu harekete kendi hareketiyle karşılık vermekten kaçınmalıdır. Kontrolunuz arttıkça, o da, yavaş yavaş, hareket etmeye başlayabilir. Bir süre sonra, yalnızca seks düşünerek seks yapabilecek duruma gelirsiniz. Erkeğin üstte olduğu durumlarda boşalmayı kontrol edebilmek güçtür; bu nedenle, deneyimler süresince, kadının üstte bulunduğu pozisyonları uygulayın.

Birleşmeleriniz bütünüyle doğal ve spontane duruma gelse bile, "sıkma tekniği"ni uzunca bir süre sürdürmeniz, hiç değilse hattada bir kere uygulamanız uygun olacaktır. Boşalma sürecini etkileyen önlemlerin bulunduğunun ve her an kullanılabileceğinin bilinmesi, bellenmesi, eğitimin önemli bir unsurudur. Ancak, sıkma tekniğine başvururken, bir ruh doktoruyla mesleki ilişki kurmanız yararlı olabilir. Tekniğin tehlikeli olması ya da başarısızlığa uğraması korkusundan değil... Mutlaka başarılı olacaktır, ama siz, yılların birikimiyle, başarılı olduğunuzu görüp tedaviyi aceleye getirmeye kalkışabilirsiniz. İyi bir hekim, olabilecek en kısa sürede sağlanabilecek en çok başarıyı size göre daha kolay saptar.

Orgazmınızı sürekli kontrol ettiğinizi düşünün. Doyumsuz bir zevktir bu... Sürekli kalkık penisinizle eşinizi orgazmdan orgazma koşturduğunuzu düşünün. Bir başka doyumsuz zevk, doyumsuz bir heyecandır bu... Orgazmınızın kontrol altına alınması, yalnız sizin duyduğunuz cinsel zevkin süresini uzatıp tutarını artırmakla kalmayacak, cinsel doyum arayışına eşinizin eşit haklara sahip bir ortak olarak katılmasını da sağlayacaktır. ●

Trans-Seksüel

Baştarafı 32. Sayfada

idrar yolu da kadın gibi işemeye elverişli bir konuma getirilebilir. Bu tür bir ameliyatın yalnızca dış görünüşü değil, değişme-sonrası yeni cinsel ilişki biçimindeki işlevselliği de çok kere geçerlidir. Yapılan saptamalara göre, kadın olan erkeklerin yüzde 95'i, ameliyat sonrasında kurdukları yeni cinsel ilişki biçiminde, "kadınca" orgazm geçirmektedirler.

Kadını erkek yapan cinsiyet değiştirme ameliyatları, göğüslerin küçültülmesi, iç üreme organlarının alınması, hem işemeye, hem cinsel ilişkiye yarayan iki-yönlü işlevselliğiyle bir penisin imal edilmesi gibi işlemlerin görece güç oluşu nedeniyle, daha az başarılı olmuşlardır. Yepyeni bir idrar yolunun yapılması gereği vardır ki, bu, birçok durumda, mikrobik enfeksiyonlara yolaçabilmektedir. Gerçi bazı durumlarda aslına çok benzer penisler imal edilebilmiştir erkeklik organı da sertleşmiştir, ama, cinsel heyecan en azdadır. Orgazma ulaşabilme olasılığıysa yok denilecek kadar azdır.

● ARTIŞIN NEDENLERİ

Cinsiyet değiştirmeyi ve cinsiyet değiştirmek için katlanılması gereken güçlükleri göze alabilecek kişileri gördüğümüzde, akla hemen şu soru geliyor: **Neden**? Artık günümüzde homoseksüellik eskiye göre daha az yadırgatıcı olduğu için, cinsiyet değiştirmek isteyen kişiler, neden "homoseksüel" olarak yaşamlarını sürdürmezler? Sonuçlarını artık hiç değiştiremeyeceğiniz bir ameliyata girişmek, çoklarınca insan vücudunun en önemli organı sayılan ve yıllarca taşıdığınız bir organı koparıp atmak neden?

Bu sorulara yanıt ararken, "trans-seksüel" dediğimiz kişinin ruh yapısının homoseksüelden, trans-seksüelliğin duygusal yönlerinin de homoseksüellikten çok farklı olduğunu görüyoruz. Daha önce sözünü ettiğimiz ünlü yazar Lyn Raskin bu ruh dünyasını şöyle betimliyor: "Uzun yıllar kendimi homoseksüel olarak gördüm. Ancak, erkeklere yakınlık duymaktan öteye, onların yanındaki kadının **ben** olmak istediğimi hissediyordum. Yaşım küçükken bir dönem geçirdiğimi, büyüdükçe kız olmak isteğimin yok olacağını düşünürdüm. Ama yıllar geçti, bu duygularım değişmedi.Sonra birgün1952' de gözüme ilişen bir haber, Christine Jorgensen'in haberini anımsadım ve kendi kendime şordum; **belki ben de öyleyim**. O zaman başvurduğum hekimler kesinlikle trans-seksüel olmadığımı, homoseksüel olduğumu söylediler. Ben de söyledikleri doğrudur diye düşündüm, ama, hiçbir zaman da, homoseksüellik konumumda rahat etmedim".

Bugün eldeki bilgilerimiz ışığında, ikisi zaman zaman karıştırılmakla birlikte, homoseksüellikle trans-seksüelliğin iki ayrı olgu olduğunu biliyoruz. James/Jan Morris gibi bazı trans-seksüeller cinsiyet değiştirmeden önce heteroseksüel yaşamlarını başarıyla sürdürdüler, evlendiler, çocuk babası oldular; bazılarıysa, temelde "aseksüel", yani sekssiz kaldılar. Buna karşılık, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin saptamalarına göre, homoseksüellik, "aynı cinsten kişilere cinsel yakınlık duymak" olayıdır. Aynı kaynağa göre, trans-seksüellik, "kişinin kendi cinsinden kişilerle birlikte olmaktan sürekli rahatsız olmasına yol açan bir cinsiyet bozukluğu" olarak belirmektedir. Bir başka deyişle, homoseksüellik kişinin **başkalarına**, trans-seksüellik de **kendisine** beslediği duygularla ilgilidir. Bu noktada, trans-seksüellikle "transvestitizm" olayını da birbirinden ayırmak gerekiyor. APB, transvestitizmi, "genellikle erkeklerde görülen bir durum olup, karşı cins gibi giyinmekten alınan cinsel zevk" diye tanımlıyor. Gerçek anlamda bir trans-seksüel için, karşı cins gibi giyinmek (yani transvestitizm) özel bir anlam taşımıyor, herhangi bir biçimde cinsel heyecan ve zevkleri de uyarmıyor. Cinsiyet sorunları konusunda dünyanın sayılı uzmanlarından biri olan Johns Hopkins Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. John Money bu konuda şöyle diyor: "Bu konuda yanılgıya düşmeden yürütebileceğimiz en kesin yargı, trans-seksüelliğin, kişiyi, cinsiyet değiştirebilirse çok daha mutlu bir birey olacağına inandıran bir ruh hali, bir sendromdur".

Cinsiyet değiştirme isteği bir hayal midir? Ameliyatla burnunu kaldırtan kişinin tüm sorunlarından kurtulacağı gibi "gerçekleşme özlemi" çekilen bir düş müdür? İşin aslına bakılırsa, ameliyat-sonrası yaşama kendilerini yeterince hazırlamamış olan birkaç istisna dışında, trans-seksüellerin çok büyük bölümü, ameliyat sonrasında yaşamlarının iyiye doğru değiştiği inancındalar. Sözgelişi, Lyn Raskin, kadın olmanın, hiç bir zaman kendine ait olmamış bir erkek cinsel organından kurtulmuş olmanın kıvanç ve mutluluğunu her fırsatta tekrarlıyor. Adını değiştirerek yeni bir yaşama başlayacak bugünlerde... Ameliyat sonrasında karşılaştığı tek sorun, herkesin onu bir hilkat garibesi olarak görmesi ve gördüklerini de yeterince başarıyla gizleyememeleri... Lyn şöyle diyor: "İnsanların kaçamak biçimde bana bakıp 'Şu kadına baksana, eskiden erkekti' diye fısıldaşmalarını artık istemiyorum. Bir yazar olarak yaptıklarımı değerlendirirken, trans-seksüel oluşumun bu değerlendirmeye esas alınmasını istemiyorum. Bir kadın olarak, bugünkü durumumla yargılanmak başarılı olmak ya da başarısızlığa uğramak istiyorum. Ama bir trans-seksüel olarak değil, bir kadın olarak". Lyn Raskin cinsiyetiyle birlikte kimliğini de değiştirip deyim yerindeyse "yeraltına çekilmek" ile bu sorununa çözüm arama çabasında...

Cinsiyet değiştirme ameliyatla-

rının gerçekten çok güç durumda olanlara uygulandığı, düşük sıkıntı düzeyinde olanlarınsa bundan kaçındıkları bir gerçek... Böyle olunca, akla şöyle bir soru geliyor: Trans-seksüellik konusunda, uzmanlar, bu olgunun kaynaklarına inecek, dolayısıyla olgunun belirmesini önleyebilecek yeteri bilgiye sahipler mi? Ne yazık ki, homoseksüellik gibi, trans-seksüelliğin nedenleri konusunda da somut bilgiler çok az... Ama iş kuram geliştirmeye gelince, herkes söyleyecek birşeyler buluyor. Bazılarına göre, trans-seksüellik çocuğun ana rahminde bulunduğu sırada meydana gelen bir arızanın ürünü... "Hormonlar ceninin beynine cinsiyete ters etki yapmışlardır" diyorlar. Öte yandan, UCLA Tıp Fakültesi profesörlerinden Dr. Robert Stoller'a göre, sorun "psikoanalitik" düzeyde ele alınıp çözüme götürülebilir. Bu durumda, erkeğin "kadın olma" özlemi, anaoğul ilişkilerindeki düzensizliklerden kaynaklanıyor.

Ancak, konuyla ilgilenenler, trans-seksüellik konusunda, ençok, Dr. Money'nin görüşlerine saygı duyuyorlar. Johns Hopkins'teki Cinsiyet Belirleme Kliniği'nin ortak kurucularından ve Psikohormonal Araştırma Ünitesi'nin yöneticisi Money şöyle diyor: "Trans-seksüelliğin kökenleri hakkında çok az şey biliyoruz. Kişisel görüşüme göre, bu olguyu tek bir nedene bağlayamayız. Sorun derinlemesine irdelendiğinde, birkaç neden olduğu görülür. Oysa insanlar, kolaycı bir yaklaşımla herşeyi basit bir neden-sonuç ilişkisine bağlamak eğilimindeler. Bir çok sorun, çok sayıda değişkenin etkileşmelerinin sonul ürünüdür". Dr. Money'nin meslek yaşamı boyunca gözlediği trans-seksüellik olaylarına şöyle bir baktığımızda, kiminin doğum-öncesi hormonal dengesizliklerden, kiminin çocukluk çağında meydana gelen sarsıcı olaylardan (ille de "cinsel" olmaları gerekmiyor), kiminin ileri yaşlardaki zihinsel şoklardan vb. kaynaklandıklarını görüyoruz. Dr. Money'e göre, burada asıl önemli olan, insan yaşamının belli bir aşamasında, değişik etkilerle, kritik bir dengenin bozulmuş olması..

Money çözümlemelerini sürdürüyor: "İnancım odur ki, insanlar, aynı anda iki değişik kalıp, iki farklı model barındırırlar. Bunlardan biri, çocuğun kendi cinsindeki ebeveyninden ya da eş cinsteki başka rol modellerinden gördüğü ve taklit yoluyla geliştirdiği modeldir. İkinci modelse, öteki ebeveyninden ve karşı cinsteki rol modellerinden gözlemle alınır, taklit yoluyla geliştirilir. Bu iki ayrı model kişinin cinsiyetine göre değişik ağırlık ve öncelikler taşırlar. Aralarındaki denge öylesine bir dengedir, bu denge saklı kaldığı sürece insan da kendisini rahat hisseder" İşte, "trans-seksüellik" olayı, herhangi bir dış ya da iç etkiyle, bu modellerin yer değiştirmelerinden, yani kadında "erkek" erkekte de "kadın" modelinin ağırlık kazanmasından doğmaktadır. Transvestitlerde, modellerin yer değiştirmesi genellikle dış görünüşe yansır. Bir başka deyişle transvestitler, göğüslerini büyütmek ya da öteki ikincil kadın özelliklerini geliştirmek için hormon tedavisine girebilirler ama, trans-seksüel cerrahiye, yani cinsiyet değiştirme ameliyatlarına başvurmazlar.

● GELİŞMELERİN YÖNÜ

Cinsiyet değiştirenlerin toplumca eskisi kadar yadırganmadıkları günümüz koşullarında, cinsiyet değiştirme olaylarının hızla artacağını söyleyebilir miyiz? Olaya iyimser biçimde bakan Dr. Money'e göre artmayacaktır: "Cinsiyet konularındaki katı tabular, yasaklar, kısıtlayıcı tutum ve davranışlar gevşeyip kalktıkça, özellikle çocukların eğitiminde eski baskılar hafifledikçe, trans-seksüellik olaylarının azalacağı inancındayım". Bu görüşün ardındaki mantık açık: Normalden sapan bazı davranış biçimleri toplumca sert biçimde kınanmadığı, hatta hoşgörüldüğü sürece, insanlar, cinsiyet değiştirmek gibi "köklü" ve "dönülmez" bir adım atmaya gereksinme duymayacaklardır. Money şöyle sürdürüyor: "Benliğimizde taşıdığımız erkek ve kadın rol modelleri arasında çok duyarlı bir denge durumu vardır. Toplumsal hoşgörü arttıkça, kendisini ne yüzde 100 erkek, ne yüzde 100 kadın hisseden kişiler, rahat edebilmek için cinsiyet değiştirmek gibi aşırı bir yönteme başvurmayacaklardır. Buna gerek kalmayacaktır".

Cinsiyet değiştirme ameliyatlarını gerçekleştiren cerrahlarsa bu görüşü paylaşmıyorlar. Onlara göre, trans-seksüeller "şapkadan çıkan en yeni tavşanlar"... Bunların sayısı arttıkça, hekimlerin cerrahlık becerilerine duyulan gereksinme, dolayısıyla cinsiyet değiştirme ameliyatları da artacak... İstatistikler, hiç değilse şimdilik, hekimlerin haklı olduklarını gösteriyor. Ömürlerini karşı cinsin bir üyesi olarak geçirmek isteyip de buna fırsat bulamayanlar ya da cesaretlerini toplayamayanlar, bugün, özellikle Amerika'da, akın akın Cinsiyet Belirleme Klinikleri'ne başvuruyorlar. Sizin anlayacağınız, cinsiyet değiştirme ameliyatları, son yılların en hızlı büyüyen sanayi dallarından biri olmuş durumda... ●

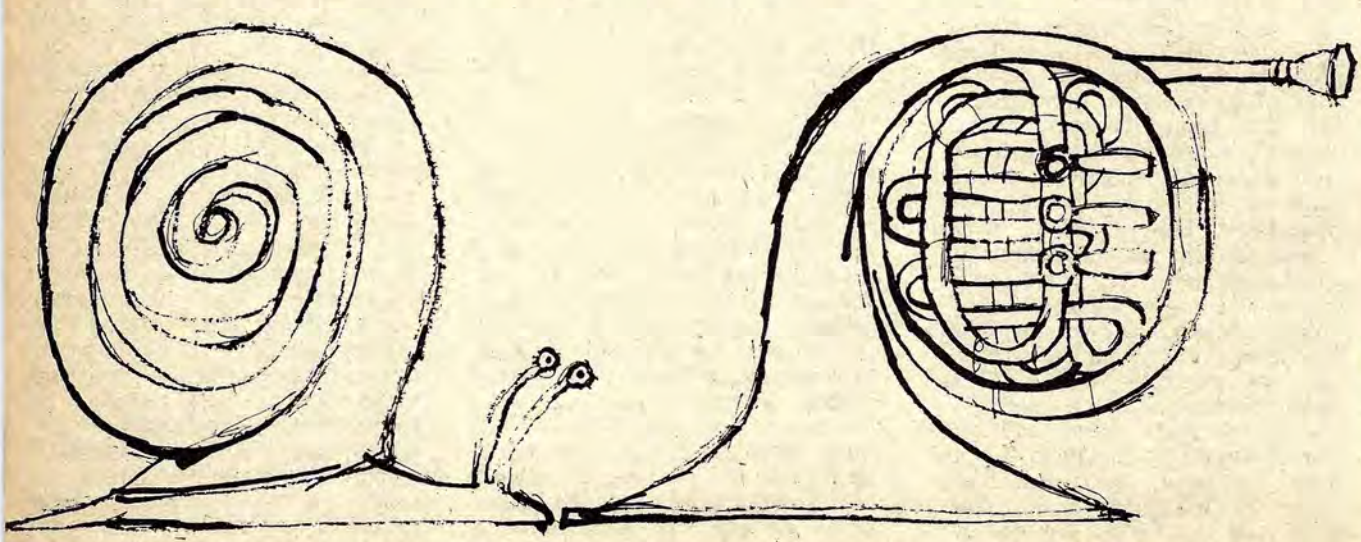

Pirinç

Baştarafı 39. Sayfada

Çinliler pirinci Japonlardan daha önce tanımışlar. Kuzey Çin hariç bütün ülkede, kahvaltı dahil her öğün pirinç yeniyor.

Taylandlılar pirinci yemek olarak yemenin yanı sıra, Hindistan cevizi ile tatlı olarak, Hindistan cevizinin sütüyle ezerek şekerleme gibi yiyiyorlar.

Pirinç, vatanı olan Hindistan'da ise safran, kari ve değişik baharatlarla pişirilip yemek şeklinde, ılık süt, muz, Hindistan cevizi rendesi ile karıştırılarak kahvaltıda yeniyor.

Bizim pilav, İranlıların çilav, Avrupalıların pilaf, Rusların ise plov dedikleri yemek, temelde hemen hemen aynı olmakla beraber. değişik karışımlarla, çeşitli tadlarda yapılabiliyor.

İtalyanlar pirinci etsuyunda pişirip, tereyağ ve rende peynirle servis yaparken, İspanyollar onu deniz mahsulleri ve safranla karıştırıp meşhur paellanın yaratıcısı oldular. Fransızlar bildiğimiz sütlaç veya pirinçunu muhallebisini krem ve şekerleme ile zenginleştirerek riz a l'imperatrice-imparatoriçe usulü pirinci menülerine kazandırdılar.

Amerikalılar da bir taraftan pirincin ünlü yemeklerini denerken, bir taraftan da pirinç edebiyatına sirkeli, soğanlı, biberli, etli yeni tarifeler kazandırmak yolundalar...

Ünlü usta Seppi Renggli'den:
Risotto Primavera

2 çorba kaşığı zeytinyağ
6 çorba kaşığı tereyağ
1/4 su bardağı soyulmuş ve kıyılmış arpacık soğanı
3 diş sarmısak
1 su bardağı pirinç
4 1/2 su bardağı sıcak tavuk suyu
2 çorba kaşığı ince kıyılmış pırasa
1/3 su bardağı kıyılmış kereviz
1/3 su bardağı ince uzun doğranmış yeşil fasulye
1/3 su bardağı ince kıyılmış İtalyan kabağı (zucchini)
1/3 su bardağı kıyılmış yeşil biber
1/3 su bardağı kıyılmış kırmızı biber
1/3 su bardağı irice doğranmış kuşkonmaz
1/2 su bardağı rendelenmiş kaşar peyniri
1 tatlı kaşığı tuz ve yeteri kadar karabiber

Büyük bir tencere veya tavada zeytinyağ ile 2 kaşık tereyağı kızdırın. Sarmısak ve soğanı ilave edip, renkleri şeffaflaşana kadar çevirin. Sonra pirinci koyup 2-3 dakika kadar daha kavurun. 1/2 bardak tavuk suyunu azar azar dökerek iyice yedirin. Sarmısakları alıp atın 2 bardak tavuk suyunu tekrar yavaş yavaş ilave edin ve karıştırın. Pirinçler yumuşadıktan sonra sebzeleri ve geri kalan tavuk suyunu da koyarak ateşi hafifletin, kapağı açık olarak sebzelerin iyice pişmesini bekleyin. Rendelenmiş kaşarı geri kalan tereyağı, tuzu ve karabiberi de koyarak, tereyağ eriyene kadar karıştırın. Ateşten alıp, hemen servis yapın (3 kişilik)

Leon Lianides'den:
Bizans usulü pilav

1 1/2 su bardağı sıcak tavuk suyu
125 gr. tereyağ
1 küçük soğan
1 su bardağı pirinç
3/4 bardak ceviz
1 çorba kaşığı kuş üzümü
1 çorba kaşığı zencefil
tuz, karabiber

6

Birkaç püf nokta

★Kızartma yaparken et veya sebzeyi normal un yerine pirinç ununa batırdığınız takdirde daha lezzetli ve hafif bir tabaka elde edersiniz.

★Bir bardak pirinç pişirildiği zaman aynı bardağı hemen hemen üç kere doldurur.

★Pilavı buzdolabına kaldırmadan önce, tahta kaşığın sırtıyla iyice taneleyin ki, sonradan kolayca ısıtabilesiniz...

★Pirinç salatası yapmak istediğinizde, salata sosunu haşlanmış pirincin üzerine pirinç sıcakken dökün, çünkü soğuyunca sertleşir ve sosu emmez. Salatanızı ayrıca deniz mahsulleri ve uygun sebzelerle garnitürleyip daha lezzetli bir hale getirebilirsiniz.

9

Pirinci ayıklayıp, sıcak tuzlu suda, su soğuyana kadar ıslatın. 2 kaşık tereyağı bir tencerede eritin, kıyılmış soğanı ilave edip, soğanlar hafif pembeleşene kadar kavurun. Yıkanmış ve suyu süzülmüş pirinci katarak 3 dakika daha kavurun. Tavuk suyunu, tuzu ve biberi de koyup, kuvvetlice ateşte, pirinçler suyu çekene kadar 15 dakika kapağı kapalı olarak pişirin. Ateşten alın, fazla nemi çekmesi için tencerenin üzerini bir peçete ile örtün. 10 dakika bekledikten sonra, dövülmüş cevizi, üzümü ve zencefili geri kalan yağda 2 dakika kadar çevirip pilava katın, iyice karıştırıp servis yapın. (4-6 kişilik)

Klüp 21'den:
Pirinçli Puding

1 1/2 litre süt
1/2 tatlı kaşığı tuz
1 tatlı kaşığı vanilya
3/4 su bardağı pirinç
1 su bardağı toz şeker
1 yumurta sarısı
1 1/2 su bardağı krem

Büyükçe bir tencerede süt, tuz, 3/4 bardak şeker ve vanilyayı karıştırıp kaynatın. Karıştırmaya devam ederek pirinci ilave edin. Ateşi azaltıp, 1 saat 45 dakika kendi kendisine pişmeye bırakın. Pirinçler yumuşadıktan sonra ateşten alıp ılımaya bırakın. Daha sonra bir yumurta sarısı ile kalan 1/4 bardak şekeri katıp iyice yedirin. Soğuyunca, iki çorba kaşığı kremi de ilave ederek, ya tek tek, ya da büyükçe bir sufle kabına boşaltın. Kalan kremi ince bir tabaka halinde üzerine yayarak kızgın fırında benmari üsülü, üzeri iyice kızarana kadar pişirin. (10-12 kişilik)

Bir de bizden:
Naneli Pilav-Büryan

1 bardak pirinç
1 1/2 bardak et veya tavuk suyu
125 gr. tereyağ
1 silme çorba kaşığı nane
1 çorba kaşığı tuzsuz domates salçası
tuz, karabiber, kırmızıbiber

Pirinci sıcak tuzlu suda, su soğuyuncaya kadar ıslatın. Bir tencereye tereyağ ve bir çorba kaşığı domates salçasını koyarak, 1-2 dakika karıştırın. Yıkanmış ve iyice süzdürülmüş pirinci ve tuzu ilave ederek 5-7 dakika kadar iyice kavurun. Tavuk suyunu, naneyi ve baharatları da katarak, kuvvetli ateşte 10 dakika, üzeri göz göz olana kadar pişirin. Sonra altını kısıp, üzerine bir peçete örterek dinlenmeye bırakın. Tavuk veya etin yanında servis yapın. (4-6 kişilik) ●

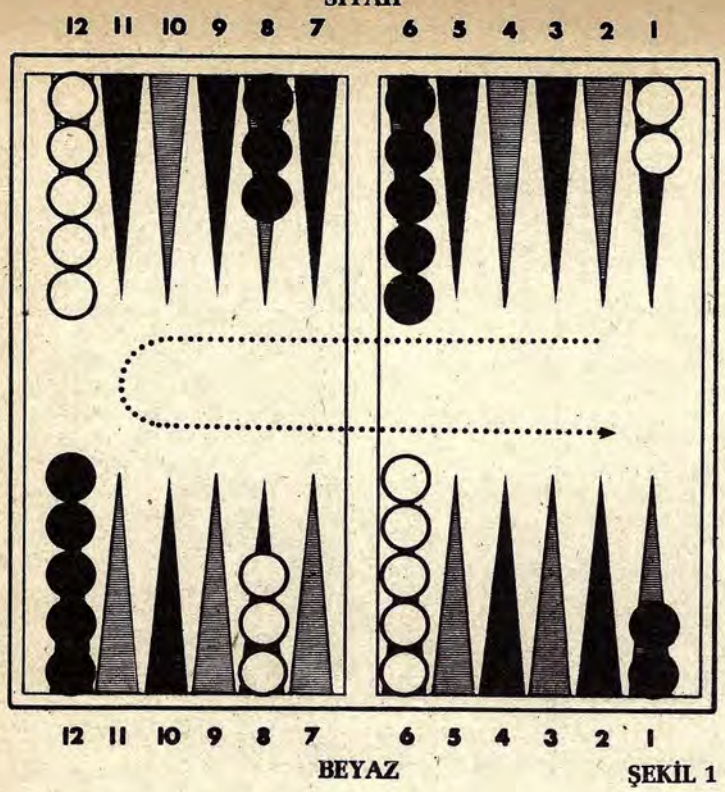

ŞEKİL 1

Tavla

Baştarafı 65. Sayfada

nın dış kenarlarıyla eş yükseklikte bir çubuktur. "Kırık" pullar görünebilmeleri için buraya konulur; ayrıca, oyun sırasında, pullar buraya yaslandıkları için hangi "kapı" da bulundukları konusunda tartışmaları da önler. Orta çubuğun size göre hemen sol-içteki kapısına (7 numaralı kapı), tavla dilinde, "şeş kapısı" adı verilir.

Teknik açıdan pulların hangi yönde hareket edeceği (önceden kararlaştırmak koşuluyla) önemli değildir. Şekil 1'deki ucu oklu noktalı çizgide görüldüğü gibi de hareket edebilirler; aynanın ters görüntü vermesi gibi, rakibinizin dizilişini kendi önünüze çevirmeniz halinde, aksi yönde de oynatılabilirler. O zaman, beyaz pulların toplanma bölgesi "dış bölge", eski düzendeki 1 numaralı kapısı da 12 numaralı kapı olur. Bu yeni diziliş içinde, aynı şekilde, şeş kapıları da orta çubuğun solundan sağına geçerler. O zaman da, beyazlar, sağ yerine sola doğru toplanırlar. Bu diziliş ve hareket yönü değişikliğinin taraflardan birine ya da diğerine sağlayacağı stratejik-taktik hiçbir üstünlük yoktur. Şekil 1'de görülen diziliş düzeninin nedeni büyük ölçüde geleneklere bağlıdır. Oyunun çok eskilere, "elektriksiz" dönemlere giden bir oyun olduğunu anımsayalım. Kötü ışıklandırma koşullarında, pulların toplanma bölgesinin, tavlanın oynandığı odanın en aydınlık köşesinde olması düşünülmüştü. Hepsi o kadar... Geleneklere ve alışılmışa uyarak, bu yazı dizisi boyunca, şekil 1'deki oyun düzenine uyacağız.

● OYUNUN AMACI

Siz beyaz pullarla oynuyorsunuz. Amacınız, pullarınızı şekil 1'deki noktalı çizginin gösterdiği yönde hareket ettirerek (geriye hareket ettiremezsiniz) kendi toplanma bölgenize sokmak, bütün pullarınız orada toplandıktan sonra da attığınız zarlara göre birer birer tahtadan kaldırmak, tavla deyimiyle "toplamak"tır. Hemen belirtelim, 15 pulunuzun 15'i de toplanma bölgesine girmedikçe, pullarınızı toplamaya başlayamazsınız. Aynı kural, pullarını aksi yönde hareket ettirerek kendi toplanma bölgesine ulaştırmaya çalışan rakibiniz için de geçerlidir. Son pulunu rakibinden önce toplayan oyuncu, oyunu kazanmış sayılır.

● OYUNA HAZIRLIK VE BAŞLAMA

Genellikle, oyuncular, karşı karşıya geçer, pullarını dizer ve oynamaya başlarlar. Kimin nerede oturacağı, hangi renkteki pulları alacağı ve pullarını toplanma bölgesine doğru hangi yönde hareket ettireceği konusunda anlaşmazlık varsa, o zaman zar atılır. Yüksek atanın dediği olur.

Tavlanın yerleşmiş kurallarına göre, oyuna kimin başlayacağını belirlemek için, oyuncular tek zar atarlar. Büyük zar atan oyuna başlar. Eşitlik halinde, oyuncular, eşitlik bozulana kadar zar atmaya devam ederler. Eşitlik bozulup da oyunculardan biri "ilk oynama" hakkını elde ettiğinde, bir geleneğe göre rakibiyle kendisinin attıkları tek zarların toplamı kadar, bunun karşıtı bir başka geleneğe göre de iki zarı birden atarak elde edeceği yeni toplam kadar pullarını hareket ettirir. Bundan sonra, oyuncular, sırayla çift zar atarak oyunu sürdürürler.

Oyuncuların, sıraları geldiğinde, zarlarını kendi oturuşlarına göre sağdaki bölmelere atmaları esastır. Atılan zarın geçerli sayılabilmesi için tavlaya tam oturması, yani pulların üstünde ya da arasında kalmaması gerekir. Bu durumlarda, oyuncu, zarları toplayıp yeniden atar. Ta ki "geçerli zar" gelene kadar....

Oyuncular, pullarını, attıkları zarlarda gelen sayılara göre hareket ettirirler. Hemen belirtelim, pulların hareketinde, atılan iki zarın toplam sayısı değil, **tek tek her zarın kendi sayısı pulların hareketine esastır.** Bunu bazı küçük örneklerle açalım. Diyelim ki, zarlardan biri 5, biri 3 geldi. Bu durumda, atan oyuncu, dilerse tek pulunu 8 kapı; dilerse bir pulunu 5, öteki pulunu 3 kapı oynatabilir. Hangi zarın önce oynanacağı konusunda bağlayıcı hiçbir kural yoktur; zarı atan oyuncu, dileğince, önce 5 ya da 3 zarını oynayabilir.

Zarlar "çift" gelebilir. İşte, o zaman durum değişiyor.

Zarın "çift" gelmesi, atılan iki zarın da aynı sayıyı göstermesi demektir. "Çift" zarların oynanmasındaki kural, gelen sayının 2 kere değil, **4 kere oynanmasıdır.** Tavlada zarı atan oyuncuya duruma göre büyük üstünlük sağlayan "çift" durumunu küçük bir örnekle açalım. Diyelim ki, oyunculardan biri, 5-5 attı. Normal kurallara göre, oyuncunun, ya tek pulunu toplam 10 kapı, ya iki pulunu 5'er kapı oynaması gerekirdi. Ancak, zarı "çift" atmanın özel kurallarına göre, zarı atan oyuncu, 5 sayısını, 2 değil, **4 kere oynar.** Bunu oynamanın çeşitli yolları vardır:

—Tek pulunu toplam 20 kapı oynatabilir.

—İki pulunu toplam 10'ar kapı oynatabilir.

—İki pulunu 5'er kapı, bir başka pulunu toplam 10 kapı oynatabilir.

—Tek pulunu toplam 15 kapı,

bir başka pulunu 5 kapı oynatabilir.

—Dört ayrı pulunu 5'er kapı oynatabilir.

Gerek bu durumda, gerekse tek pulu iki zarın toplam sayısına göre hareket ettirdiğiniz başka durumlarda bilinmesi gereken temel nokta tek pulun, toplam sayıya göre değil, **her zarın kendi sayısına göre ayrı ayrı hareket ettiğidir.** "Alınmış" kapılar konusuna geldiğimizde, bu noktanın neden önemli olduğunu göreceğiz.

● PULLARINIZ VE KAPILAR

Pullarınızı kendi toplanma bölgenize doğru hareket ettirirken, kimi size, kimi rakibinize ait kapılardan geçmek durumundasınız.Boş duran ya da size ait pulların bulunduğu kapılarda kalabilir ya da bu kapılardan atlayarak geçebilirsiniz. Diyelim ki 4-5 attınız. Tek pulunuzu 4 ve 5 (toplam 9) kapı ya da bir pulunuzu 4, öteki pulunuzu 5 kapı oynatmak zorundasınız. Hareket ettireceğiniz puldan sonraki 4' üncü, 5'inci ve 9'uncu kapılar boşsa ya da oralarda sizin başka pullarınız bulunuyorsa, o zaman, tek pulunuzu 9'uncu ya da bir pulunuzu 4'üncü, ötekini 5'inci kapıya getirip koyabilirsiniz.

Ancak, attığınız sayının pulunuzu götüreceği kapıda rakibinizin bir ya da birkaç pulu olabilir. İşte, o zaman durum değişmektedir. Zarda gelen sayıya göre varacağınız yerde **rakibinizin tek pulu varsa**, "açık vermiş" durumdadır; pulunuzu rakibinizin pulunun üstüne koyar ve onu kırarsınız. Rakibiniz, "kırık" pulunu, sil-baştan, **sizin** toplanma bölgenizden oyuna sokmak ve **kendi** toplanma bölgesine doğru hareket ettirmek zorundadır.

Öte yandan attığınız zarın pulunuzu götüreceği kapıda rakibinizin **iki ya da daha çok pulu varsa**, o zaman, rakibiniz "kapı almış" demektir. Bu durumda onun pullarını kıramaz, kendi pulunuzu da "alınmış kapı"ya yerleştiremezsiniz.Eğer siz "kapı almış" durumdaysanız, aynı kurallar rakibiniz için geçerlidir. Örneğin, şekil 1'deki başlangıç dizilişine göre, rakibiniz size ait bölmelerdeki "1" ve "12", kendisine ait bölgelerdeki "6" ve "8" kapılarını; siz ise, rakibe ait bölmelerdeki "1" ve "12", kendinize ait de "6" ve "8" kapılarını almış durumdasınız. İlk zarı 3-1 attınız. İleride de göreceğiniz gibi, normal oyun, "8" deki pulunuzu üç kapı, "6" daki pulunuzu da bir kapı oynatarak, kendi toplanma bölgenizdeki 5 no.lu yerde "kapı almak" tır.

Zar atışından sonra oynadığınız oyun iki bireysel hareketten (çift geldiğinde dört hareket) oluştuğuna göre, aldığınız her kapı, rakibinizin kendi pullarını hareket ettirme özgürlüğünü kısıtlayacaktır. Biri dışarıda şeş kapısında, öteki beşi toplanma bölgenizde olmak üzere rakibinizin pullarını kaçırmasına fırsat vermeden altı kapı alabilirseniz, rakibiniz, sizin toplanma bölgenizde bulunan pullarını siz açık verene kadar hareket ettiremeyecektir,çünkü 1 ile 6 arasındaki zarın onu götüreceği bütün kapılar tutulmuştur.

● OYUN TÜRLERİ

Tavlada pullarla ilgili üç tür oyun vardır. Bunlardan birincisi, zarda gelen sayıya göre, rakibinizin alınmış kapılarında konaklamaksızın, pullarınızın kendi toplanma bölgenize doğru hareketidir. İkincisi açık verdiğiniz (yani herhangi bir kapıda tek başına bıraktığınız) pulun rakibinizce kırılması halinde, o pulun yeniden rakibinizin toplanma bölgesinden oyuna sokulmasıdır. Üçüncüsü de, tüm pullarınız kendi toplanma bölgenize girdikten sonra, o pulların zara göre toplanmalarıdır.

Daha önçe de belirttiğimiz gibi, tek pulu iki zarın toplam sayısı kadar kapı oynatırken, teknik olarak, her bireysel hareketiniz, **tek zarda gösterilen kapı sayısı kadardır.** Örneğin, zar 6-5 geldi. Eğer rakibiniz kendi dış bölgesinde "7" sayısıyla gösterilen şeş kapısını daha önceden almışsa, rakibinizin toplanma bölgesinde bulunan "1" no.lu kapıdaki pullarınızı hareket ettiremezsiniz, çünkü, 5'li zarla geleceğiniz "6" no.lu kapıyla 6'lı zarla geleceğiniz "7" no.lu kapılar "alınmış" durumdadır. Yok, 6-5 attığınızda rakibiniz henüz şeş kapısını almamışsa, o zaman, "1" deki pulunuzu önce 6, sonra da 5 kapı oynatarak, rakibinizin dış bölgesindeki "12" numarada kapılanmış bulunan pullarınızın üstüne kaçırabilirsiniz.

Oyuncu, attığı tüm zarları oynamak zorundadır. Zarlar her zaman dilediğinizce gelmeyeceğine göre, bu zorunluluk, kimi zaman almış olduğunuz kapıları bozmanıza, kimi zaman açık vermenize de yol açabilir. Tavlada başarının bir yerden sonra zara bağlı olması bundandır.

● KIRIK PULLAR

Daha önce de belirttiğimiz gibi, açık vermişseniz, yani bir pulunuz bir kapıda tek başına duruyorsa, rakibiniz, atacağı uygun bir zarla, o pulunuzu kırabilir. Buna "kırık pul" diyoruz. Rakibiniz, kırdığı pulunuzu alır ve herkesin göreceği bir yere, tavla tahtasını ayıran orta çubuğa koyar. Atacağınız uygun bir zarla kırık pulunuzu rakibinizin size göre sağ üst köşesindeki toplanma bölgesine sokana kadar, öteki tüm pullarınızın hareketi durur. Aynı şey, rakibinizin kırık pulları için de geçerlidir. Bir oyuncunun birden çok kırık pulu olabileceği gibi, aynı anda iki oyuncunun birden kırık pulları bulunabilir. Kırık pulların tümü oyuna girmedikçe, öteki pulları oynatma hakkı yoktur.

"Kırık pulların oyuna sokulabilmesi, rakibinizin toplanma bölgesinde "açık kapı" bulunmasına bağlıdır. "Açık kapı" olması demek, kırık pulun gireceği toplanma bölgesindeki **tüm** kapıların alınmamış olması demektir. Diyelim ki, 4-3 attınız. Eğer rakibinizin toplanma bölgesinde "4" ve "3" numaralarla gösterilen kapılarda rakibinizin 2' şerden çok pulu yoksa, o zaman, kırık pulunuzu, duruma göre, ister 4'e, ister 3'e yerleştirebilirsiniz. Eğer rakibiniz "4" numaralı kapıyı almış ve "3" numaralı kapı boş durumdaysa, o zaman, kırık pulunuzu 3 numaralı kapıdan oyuna sokmak ve 4 sayıyı başka yerden oynamak zorundasınız. Diyelim ki, rakibiniz oyununu çok iyi kurmuş durumda ve kendi toplanma bölgesindeki bütün kapıları almış bulunuyor. Ne atsanız kırık pulunuzu oyuna sokamayacağınız için, zahmet edip de zar atmayın. Rakibinizin toplanma bölgesinde açık vermesini bekleyin.

Kırık pulların oyuna sokulabilmesi konusunda bilinmesi gereken noktaları özetleyelim. Kırık pulunuzu rakibinizin toplanma bölgesinden yeniden oyuna sokabilmeniz için, (1) atacağınız zara denk düşen kapının açık bulunması; (2) o kapıda **sizin** bir ya da daha çok pulunuzun bulunması; (3) rakibinizin **tek** pulunun bulunması gerekir. Kırık pulunuz rakibinizin tek pulunun bulunduğu kapıya denk düşerse o zaman, rakibinizin anılan pulu kırılır ve bu sefer rakibiniz o pulu **sizin** toplanma bölgenizden oyuna sokmak zorunda kalır. Unutmayın, kırık pullar, rakibinizin iki ya da daha çok pulla almış olduğu kapılardan oyuna giremez.

● PULLARIN TOPLANMASI

Oyuna başlarken, 15 pulunuzdan 5'i esasen kendi toplanma bölgenizde bulunmaktadır. Amaç, öteki 10 pulunuzu en kısa ve kestirme biçimde kendi toplanma bölgenize ulaştırmak ve toplamaya başlamaktır. Tüm pullarını ilk toplayan oyuncu kazanmış demektir.

Bütün pullar toplanma bölgesine ulaştıktan sonra, atılan zara göre pullar toplanır. Diyelim ki, 4-3 attınız. Bir pulu 4, ötekini 3 numaralı kapılardan toplarsınız. Diyelim çift, örneğin 3-3 attınız. Taşları oynatmadaki kural burada da geçerlidir. "3" kapısından iki yerine **4 pul** toplayabilirsiniz.

Attığınız zar, pul toplamanıza elverişli olmayabilir. Diyelim ki. 4-4 attınız ve "4" numaralı kapıda 3,

"5" numaralı kapıda 2 pulunuz var. "4" numaralı kapıdan 4 pul toplayamayacağınıza göre, oradaki 3 pulu alır, sonra "5" no.lu kapıdaki pullardan birini "içeriden oynarsınız". "İçeriden oynamak", normal oyundaki gibi, pulu zarın gösterdiği sayıdaki kapı kadar hareket ettirmektir. Yukarıdaki örneğe göre, "5" no.lu kapıdaki pul, "1" no.lu kapıya gelir.

Ama, diyelim ki, "6" no.lu kapıda pulunuz yok ve tüm pullarınız daha küçük sayılarla numaralanmış kapılarda toplanmış durumda... 6-6 attınız. Atılan zarın üstündeki sayı, en son pulun bulunduğu kapının numarasından fazlaysa, o zaman, pullarınızın bulunduğu en yüksek sayılı kapıdan başlayarak çift zarın gereği olarak 4 pul toplayabilirsiniz.

Bu arada belirtelim, pullarınızı toplamaya başladıktan sonra, gelen zar öyle gerektiriyorsa, pul toplamak yerine kapı almayı tercih edebilirsiniz. Diyelim ki, 8 pulunuz 6 no.lu, 5 pulunuz 5 no.lu, 2 pulunuz da 4 no.lu kapıda... Zar 3-2 geldi. Rakibinizin iki pulu da hâlâ sizin toplanma bölgenizde... Açık verme olasılığınız bulunduğu için, 5 no.lu kapıdaki pullardan birini 3 kapı oynatıp 2 no.lu kapıdan toplamak yerine, 6 no.lu kapıdan tek pulunuzu 3, 5 no.lu kapıdan tek pulunuzu da 2 kapı oynatarak 3 no.lu hanede "kapı almak" çok daha garantilidir. O zaman açık vermek, yani rakibinize pullarınızdan birini kırma şansı tanımak durumu doğar. Unutmayın, pullarınızı toplarken, rakibiniz pullarınızdan birini kırarsa, kırık pulunuzu rakibinizin toplanma bölgesinden oyuna sokmak ve kendi bölgenize ulaştırmak zorundasınız. Bu tamamlanana kadar, "pul toplama" hakkınız askıya alınmıştır.

● KAZANMA

Normal (vidosuz) oyunlarda 3 kazanma biçimi vardır. Oyunculardan biri tüm pullarını toplayıp bitirdiği sırada, rakibi de en az bir pulunu toplamışsa, kazandığına "oyun" denir ve tek puan verilir. Oyunculardan biri tüm pullarını topladığı sırada rakibi hiç pul toplayamamışsa, kazandığına "mars" denir ve 2 puan alır. Yok, oyunculardan biri tüm pullarını topladığı zaman, rakibi hem hiç pul toplayamamış, hem de kırık pulunu oyuna sokamamış ya da karşı tarafın toplanma bölgesinden kurtaramamışsa, o zaman, kazanılana "büyük mars" denir ve 4 puan verilir. Vidolu oyunlarda, her vido, bu puanları ikiye katlar.

● İLK HAMLELER VE AMAÇLARI

Tavlanın ilk hamlelerinde, amaç (1) rakibinizin hareket serbestliğini alabildiğine kısıtlayabilmek için en kısa zamanda en çok sayıda kapı almak; (2) rakibinizin toplanma bölgesindeki "1" no.lu kapıda bulunan iki pulunuzu bir an önce oradan güvenliğe kaçırmaktır. Kısacası, oyunun başlarında, en gerideki pullarınızı bir an önce kaçırın, rakibinizin de kendi benzeri pullarını kaçırmasının yollarını tıkayın.

Bunları nasıl yapabilirsiniz? İşte izleyen bölümlerde, bir mantık zinciri içinde, oyunu nasıl kuracağınızı hangi özel durumlarda neler yapabileceğinizi anlatmaya çalışacağız. Ama önce, size, zarlarla ilgili küçük bir tavla sözlüğü vermek istiyoruz.

● ZAR SÖZLÜĞÜ

Tavlanın normal, konuşulan Türkçe'nin dışında Acemce'den gelen özel bir sözlüğü, zarların özel adları vardır. Oyuna zar atarak başladığımız ve zar atarak sürdürdüğünüz için, zarların özel adlarını gösteren küçük bir sözlük düzenledik. ●

1: Yek
2: Dü
3: Se
4: Cıhar
5: Penç
6: Şeş

1-1: Hep Yek
1-2: Bir-iki
1-3: Se yek
1-4: Cıhar-ı Yek
1-5: Penc-i Yek
1-6: Şeş Yek

2-2: Dübâra
2-3: Sebâi dü
2-4: Cıhar-ı Dü
2-5: Penc-i Dü
2-6: Şeş-i Dü

3-3: Düsse
3-4: Cıhar-ı se
3-5: Penc-ü se
3-6: Şeş-i se

4-4: Dört cıhar
4-5: Dört beş
4-6: Şeş cıhar
5-5: Dübeş
5-6: Şeş beş

6-6: Düşeş

Fenerbahçe'deki

Baştarafı 67. Sayfada

Onlar çekilme hazırlığı yaparken, Fenerbahçe'de yeni yeni adlar duyulmaya başlandı.

Bunlardan biri, genç bir işadamıydı. Fenerbahçe camiasında parası ve becerikliliği ile kısa zamanda iş yapmış, daha sonra Futbol Federasyonuna girmişti. Ama bir defasında Fenerbahçe'nin sahasının kapatılması yolunda oy kullandığı için, derhal kulüpten ihraç edilmişti. Deri ve süet eşya ihracatçısı bu işadamının adı Ali Şen'di. Yanına, Türkiye'nin en kredili spor sayfası Milliyet'i almış gidiyordu. Kısa zamanda ihraç kararını geri aldırtmayı başardığı gibi, bir de Dış İlişkiler Koordinatörü oldu.

Kim ne derse desin, Ali Şen, bu dışilişkileri iyi biliyordu. Avrupa futbolunun en ünlü yöneticileri ile tanışıyor, FİFA ve UEFA liderleri ile dostluklar kuruyordu. İş yaptığı Danimarka ve Almanya ile ilişkileri ise çok daha iyiydi. Gerçi sağda solda "Ali Şen'in Danimarka'ya girmesi yasak" deniyordu, ama buna söyleyenler de pek inanmıyorlardı. Şen'in Danimarka'ya, gençok iş yaptığı ülkeye girmesi niye yasak olsundu ki?..

Ali Şen, 1981 sezonu başlarken yılın iki bombasını patlattı. Bir yanda, Avrupa'nın o gün için en ünlü, en aktüel adamı, Einracht Frankfurt'u UEFA Kupası Şampiyonu yapan Friedel Rausch'u Fenerbahçe'ye getirdi. Bir yanda da, Zonguldak'tan transfer ettiği İsa'nın dünya karmasında oynamasını sağladı.

Rausch gibi bir adam, Türkiye'ye nasıl, hangi vaadler ve ödünlerle getirilmişti, bunu kimse açık açık bilmiyor ya da söylemiyordu. Ali Şen'in söyledikleri ise basitti. Fenerbahçe sezon öncesi Almanya'da maçlar yapmış, bu maçların geliri, Alman hocaya orada, peşin ve mark olarak ödenmişti.

Rausch, Türkiye'ye, yanına Frankfurt'taki Türk yardımcısı Arda Vural'la geldi. Galatasaray'ı önce Almanya'da yenip, sonra Türkiye'de 5-0 bozguna uğratınca da, yıldızı aniden parladı.

Bu başarı, Alman hocanın Türk futbolunu küçümsemesine yolaçtı. Fenerbahçe futbolcuları, onların özel yaşamları, formları hakkında da yanlış değerlendirmeler yapmıştı. İşler başladığı gibi iyi gitmez oldu. Alman her hafta takım değiştiriyor, ama Fenerbahçe bir türlü rayına oturmuyordu. Bir defasında TRT spikeri kendisine "Ne oluyor" diye sorduğunda "Bana İngiliz atı var dediler. Geldim sütçü beygiri çıktı" diye yanıt verdi. TRT röportajdan bu bölümü çıkarıp yayınladı, ama Rausch kelimeleri değiştirip görüşünü değiştirmedi. Bu takımla bu kadarı bile başarıydı.

Türkiye'ye gelen her yabancı antrenör, Türkiye Spor Yazarları Derneğinin gevşek tutumu yüzünden hemen bir büyük gazeteye başyazar olarak kapılandığından Rausch'u da, hemen Hürriyet kaptı. Alman Fenerbahçe'de zayıflarken, Bab-ı Ali'de güçlenmişti. Ayrıca iyi bir halkla ilişkiler uzmanı olduğu için kendisinden kolayca bahsettiriyor, hemen hergün bir gazetede Fenerbahçe uğruna ne büyük fedakarlıklar yaptığını kanıtlayan resimler, röportajlar yayınlanıyordu.

Bu arada Arda Vural'ın da sağda solda sözü geçmeye başlamıştı ki, yapışık kardeşler arasındaki bağlar gevşedi. Rausch, Vural'ı sözlerini yanlış tercüme ediyor diye herkesin içinde haşlayınca, Türk

yardımcının tepesi attı, "Benim görevim tercümanlık değil, kendine birisini bul" dedi. Böylece son zamanlarda adı, Fenerbahçe'deki her olayın içine giren Nasih Laç devreye girdi. Laç, Almanya'da bulunmuş, hali vakti yerinde, St. Joseph mezunu bir Fenerbahçeliydi. Futbolu seviyordu, zamanı boldu. Rausch ile kısa zamanda kaynaştı. İkili iş dışında da dost oldular. Birlikte çalışıp, birlikte eğlendiler. Bu durum Arda Vural'ı kızdarmaya başladı. Kendisi ile arasına daima mesafe koyan Rausch, şimdi Laç ile belki çapkınlık bile yapıyordu. Dağdan gelen bağdakini kovmuş, onu ikinci plana düşürmüştü.

Rausch'un olmadığı bir iç geziye Laç'ın katılması ve sahaya çıkıp yedek kulübesinde oturması, görevinin sadece tercümanlık olmadığını ortaya koyuyor gibiydi. Vural "Ya Laç, ya ben" diye ortaya çıkınca bardak taştı. Vural rest çekerken elindeki kozlara güveniyordu. Beşiktaş ile temas kurmuş, Başkan Kumruoğlu'ndan sözalmıştı. Ama Beşiktaş camiası, Vural'ı istememişti. Fenerbahçe Yönetim Kurulu devreye girip, Rausch-Vural çıkmazını görevleri açıkça bölüp çözümledi, daha doğrusu bir süre için buzdolabına koydu. Ama bu kez de Ali Şen'in tepesi atmıştı. İstifa etti. "Kesinlikle dönmem" dedi. Rausch için, Ali Şen en büyük garantiydi. "O giderse, ben de giderim" dedi çıktı.

Kulüp kaynıyordu. Dedikodulara göre, Doktor Bayülken hem Şen'i, hem de Rausch'u tasfiye edip, kendi adamı Necdet Niş'i işbaşına getirmek istiyordu. Bu yüzden Fenerbahçe'nin yedi futbolcusunun Niş'in yönettiği Sakarya'ya transferini kolaylaştırmıştı. Fenerbahçe ligde aşağılara düşerken, Sakarya açık ara şampiyon olacak, Niş de Fenerbahçe'ye zafer kazanmış kumandanlar gibi dönecekti.

Bir başka dedikodu ise, tersine gelişmişti. Ali Şen, başkanlık hesaplarına girdiği için, politik olarak istifayı yararlı görmüştü. İşler kötüye giderken ayrılıp, zekasını kullanarak kahraman olacak ve kongreyi kazanıp, kulübün başına gelecekti.

Ama bu hevestekiler sadece Şen değildi. Tıpkı onun yolunda yürüyen bir başka genç işadamı Erdoğan Şenay, Milliyet yerine Tercüman'ı arkasına alıp yola çıkmıştı. Şenay, ER-ŞEN Tır filosunun sahibiydi. "Fenerbahçe'nin, genç ve dinamik işadamlarından kurulu bir yönetime gereksinimi var" diyordu. Bu yönetim enaz beş yıl için işbaşına gelecek, temelden başlayıp, Fenerbahçe'nin sorunlarını çözecekti. Fenerbahçe, yalnız futbol değil, her branşta lider bir müessese haline gelecekti. Bir sporcu ordusu yaratılacaktı. Transfer politikası değişecek, yıldızlara milyon sayma yerine, kendi oyuncusunu yetiştirecek bir altyapı kurulacaktı. Güvenilir bir yönetim kurulu, zengin Fenerbahçelilerden kısa zamanda büyük paralar toplayıp işe girişebilirdi.

Bu arada, işbaşındaki yönetim kurulu sessiz sedasız çalışmalarını sürdürüyordu. Cuntanın çalışması ile işbaşına gelmiş olmasına rağmen bu grup son yılların en aklı başında en dengeli, en az etki altında kalan kişilerinden oluşmuştu. Başkan Razi Trak tipik bir İstanbul efendisiydi. Kibar, dürüst ve çalışkan. Yardımcıları da, kulübü borçtan kurtarmak için kafalarını kullanan işini bilir kişilerdi. Fenerbahçe sosyal tesislerindeki kumar ve içki dostluğunu kulüp yönetimine kadar sızdıran Bab-ı Ali etkisi asgariye indirilmiş, bazı gazetecilerin direktifi ile transfer yapılması, kadro ve takım tespiti tarihe karışmıştı. Kulübün bir müessese olması yolunda da önemli adımlar atılmıştı.

Ama genç patronlar için bunlar yeterli değildi...

Fenerbahçe futbol takımı ligde kör topal giderken, Fenerbahçe kendisini bir "Tüccarlar Savaşı" içinde bulmuştu.●

Kazım Türker Prof. Dr.

Baştarafı 20. Sayfada

defa ruhsat almış bir ilacın bu ruhsatını iptal etme durumu da henüz yasallaştırılmış değildir. İlacı piyasaya arzettikten sonra doğacak herhangi bir sorunu halletmede Bakanlık ilgili büroları kesinlikle çağın icabı bütün uygar ülkelerde yerleştirilmiş bilimsel organizasyona sahip değildir. Halbuki ilaçların piyasaya arzından sonra ciddi takibi, görülecek herhangi bir aksamanın anında rapor edilmesi ve derinlemesine tetkiki için gerekli bilimsel organizasyonun yokluğu ülkemizde acı bir gerçektir. Sadece antimikrobiyel ilaçlar için değil ama bütün ilaçlar için bu teşkilatımızın yeniden ve tamamen bilimsel gelişmelere uygun olarak organizasyonu zaruridir.

2–Ülkemizde gerçek anlamda bir ilaç endüstrisinden bahsetmek kanaatimce son derece güçtür. Endüstri değimini şöylece tarif edebiliriz: Üreten, ürettiği maddeyi en iyi şekilde kontrol eden ve gerek üretimi gerekse sahasına ait problemler üzerinde araştırma yapan kurum anlamına gelir. İlaç endüstrisinde ülkemizde yukarıda tanımlanan özellikleri bünyesinde taşıyan bir kurum olduğuna inanmak fazla iyimserlik olur.

3— Hekim ilacın hastaya intikalinde ve verdiği ilacın gerek etkenlik gerekse riskini tayinde en yetkili kimse olup o ölçüde de sorumluluk taşır. Bilimsel bir zarüret olmadan hastasına ilaç vermede özellikle antibiyotik kullanmada son derece titiz davranması icabeder. Bugün hiçbir bakteriyolojik teşhis olmadan bir antibiyotiği hastaya vermek yanlış bir tasarruf olarak nitelendirilmelidir. Hal böyle iken basit bir gripal enfeksiyon halinde birden fazla antibiyotik içeren reçeteleri görmek ülkemizde sık sık rastlanan olaylardır. Hekim böyle bir tasarrufta bulunurken hem ülke ekonomisine hem de tedavi ettiği hastasına son derece zararlı olduğunun bilinci içinde olmalıdır. Hekimin tüketiciye ilaç önerirken, kısaca reçete yazarken yapabileceği bilimsel olmayan tasarruflarını denetleyecek icabında cezalandıracak özellikle ilaçlar üzerindeki bilgi ve görgüsünü tazeleyecek hiçbir yasal tedbir ülkemizde mevcut değildir.

4— Eczacı ilaç, özellikle antibiyotik suistimalinde önemli sorumlulukları olan bir yetkilidir. Hiçbir antibiyotiği reçetesiz vermemesi icabeder ve esasen bu yasaldır. Hal böyle iken herhangi bir vatandaş çok önemli yan etkileri olan ve hatta insan sağlığını her an tehdit edebilecek her antimikrobiyel ilacı rahatlıkla bir eczaneden alabilir. Bunu da kontrol durumda olan Bakanlığın yetki kullanmaktaki aczi olarak tanımlamak mümkündür.

5— Tüketici halkımız ilaç suistimaline büyük nispette katkıda bulunmaktadır. Çünkü sağlık hizmetleri standardize edilmediği için vatandaş muayene ve tedavisi için büyük zaman kaybına uğramaktadır. Polikliniklerde sıra bekleme, hekim bulamama, maddi olanaksızlıklar çok defa vatandaşın hastalık problemlerini halletmek için kendi inisiyatifini kullanma durumuna getirir. Bu ise ateşi olan bir hastanın hemen eczaneden bir antibiyotik alarak bilinçsiz ve kontrolsuz kullanılmasına gider. Çok defa komşu tavsiyesi veya bizzat eczacı tavsiyesi ile ilaç kullanımı bilimsellikten uzak başıbozuk bir yöne doğru kanalize olur. Bu ise sorunların artmasına neden olur.

Bizim bütün bu sorunların hallinde kısaca önereceğimiz hususlar şunlardır:

1— Ülkemizde ilaç standardizasyonu. İlaç seleksiyonu ve etkenliği şüpheli zararlı etkisi olması muhtemel ilaç ruhsatlarının gecikmeden iptali.

2— Yeni ruhsatlandırılmalarda ilacın ETKENLİK/RİSK ve ETKENLİK/MALİYET olanlarının mutlak şekilde gözönüne alınması.

3— SSYB ilacın ruhsatlandırılmasından tüketimine kadar bütün evrelerini bilimsel gelişmelere uygun olarak tayin tespit ve takibedebilecek yasal tedbirleri ve organizasyonları kurması.

4— Hekim, eczacı ve ilaç yapımcıların ilaç bilimi hakkındaki gelişmeleri ve araştırmaları yakinen takip etmelerini sağlamak.

5— Halkımızı daha ilkokuldan başlayarak ilaç hakkında bilgi sahibi edecek eğitsel tedbirler almak.●

Erika Jong

Baştarafı 68. Sayfada

luk duygusu yüzünden, iki yıl sonunda, bu ilişkimize son verdim. Şaşırmış, kırılmış, ne olup bittiğini bir türlü anlayamamıştı. Bir kenara atılmış eski bir elbise gibi duruyordu. Ne yapayım? O suçluluk duygusunun yükü altında daha fazla ezilemezdim ki...

İlişkiyi bitirdikten sonra, beden ve ruhumu bütün günahlardan arındırmak için açlıktan ölmeye karar verdim. Rejime başladım. Zayıfladıkça zayıfladım, su içmeyi bıraktım, garip yemeklerden oluşan bir beslenme düzeni başlattım. Ailem de, bunun üzerine, beni yaşamımda ilk kez bir ruh doktoruna gönderdi (belki anımsarsınız: "Uçuş Korkusu" romanımın kahramanı Isadora Wing'in de başından benzeri bir deneyim geçti). Ruh doktoru teşhisini koydu: Doğum korkusu yüzünden kendimi açlığa mahkum etmişim, gebelikle beslenme arasında kafamda bir ilişki kurmuşum. Falan, filan... Doktorun o saçmalıklarını dinledikten sonra, benim yaptığım saçmalıklara da son vermeye karar verdim. Bir yıl içinde hiç bir şeyim kalmadı.

Lise öğrenimimin son yıllarında seksin fazla bir yeri yoktu. Erkeklerle çıkıyor, bol bol öpüşüyor ama gerçek anlamda bedensel sekse girmiyordum. Bu arada, orta-okuldaki ressam arkadaşımla tekrar çıkmaya başlamıştım. Bu ilişki üniversiteye gidene kadar sürdü ama işin içine eski seks oyunları hiç girmedi. Lisenin son yılında bir gençle tanıştım. Öpüşme, oynaşma, göğüs okşamalar, mıncıklamalar biraz oldu ama onda da fazla ileri gitmedik. Nedense, seks benim için o kadar çekici gelmiyordu, o sıralarda... Gariptir, masturbasyon yaparken o suçluluk duygusunu hissetmiyordum. Onaltı yaşındayken henüz hiç bir erkekle yatmamıştım. O küçük kafama göre, masturbasyon beni saf ve temiz tutuyor, erkeğin egemenliğine girmek ya da gebe kalmak tehlikelerinden uzak biçimde vücudumun gereksinmelerini karşılıyordu. Tam o sıralarda Kinsey Raporu yayınlandı. Herkesin masturbasyon yaptığını bu rapordan öğrenince, bir rahatladım, bir rahatladım ki, anlatamam. Lise yıllarında okuduğum ve bende etkiler bırakan ikinci kitap **Lady Chatterly'nin Aşıkı** idi. Pübik kıllarının arasına aşığının menekşeler koyduğu bölüm özellikle beni çok heyecanlandırmıştı. Uzun süre kimsenin neden bana aynı şeyi yapmadığını düşündüm durdum.

Yaşamımın ilk cinsel birleşmesini aşık olduğum bir erkekle yaptım. Romantik, sevgi ve sevecenlik dolu, tatlı ve yumuşak bir çiftleşmeydi bu... İkimiz de üniversitede okuyorduk. Kısa boylu, esmer, ateşli, parlak, geveze ve saplantıları olan bir kişiydi. Birbirimizi yine de çok seviyorduk. 1959 yılında olup bitenlerin tek bahanesi, tek gerekçesi de zaten buydu: Birbirimizi seviyoruz, evleneceğiz. Üniversiteye gittiğimin haftasında tanıştık, üç ay birlikte çıktık, yatağa girdik, dört yıl birlikte olduk, ben okulu bitirince evlendik, evliliğimizi ancak bir yıl sürdürebildik, sonra da ayrıldık. Ama yine de doğruyu söylemek gerekirse, çok tatlı, çok yumuşak, sevgi dolu günlerdi onlar... Kızlığımı yitirmenin korkusu içinde başlamıştı ilk birleşmemiz... "Aman yapmayalım. Olmaz. Yapmak istemiyorum" diye yalvarmıştım. Hepsi yalan! Bal gibi istiyordum. Bunu anladığımda, artık kızlığımı yitirmenin zamanının geldiğini de anlamıştım. Onun apartmanında, mum ışığında şarap, yemek ve müzikten sonra birleştik. Benim gibi onun da ilk cinsel ilişkisiymiş. Lise yıllarında şansını birkaç kere fahişelerle denemiş ama başaramamış. Acı duyduğumu anımsamıyorum. Ancak, yeri yerinden oynatacak bir zevk aldığımı da söyleyemem. Vücutlarımızın alışması için bir süre geçmesi, denemelerimizin artması gerekti. Ne var ki, bu birleşmenin bizim açımızdan asıl anlamı, beraberliğimizi perçinlemiş olmasıydı.

Mum ışığında, şarap, yemek ve müzikten sonra birleştik.

İlk ilişkimizden sonra o körolası suçluluk duygusuna yine kapılmıştım. Uzun süre içimi kemirdi durdu. Gelin görün ki, bir ay kadar sonra, birdenbire içimdeki sıkıntı dağılıverdi. İnanın, nasıl olduğunu, neden olduğunu ben de bilmiyorum. Büyük bir zafer sarhoşluğu içimi kapladı, düşüncelerimi haykırmak istedim: "Aman Tanrım. Kızlığımı yitirdim. Ne büyük mutluluk! Harika birşey bu. Artık bakire değilim. Yaşasın!" Bu boşalmadan sonra, cinsel konularda bir daha ne pişmanlık duydum, ne de suçluluk...

Sonra evlendik. Bir yıl kadar sonra çıldırınca da ayrıldık. Aslında ona "delirdi" demek haksızlık olur. Psikotik bir durumla karşılaştı, ondan sonra da beraberliğimizin sürmesi olanakları tümüyle ortadan kalktı. Yine de onunla geçen o ilk birleşmenin tatlı anılarını içimde taşıyorum.

Evliliğim dağıldığında yirmiiki yaşında, yani çocuk sayılabilecek yaştaydım. Bizim kuşağın rahatsız edilmeden seks ilişkilerine girdiği, sizinle yatağa giren herkesin de kendisini ya bir prens, ya da markiz olarak tanıttığı İtalya'ya gittim, boşandıktan sonra... O yıllarda, gözden uzak, suçluluk duygusundan uzak biçimde sevişmek isteyen her Amerikalı genç kız en az bir kere İtalya'ya gitmiştir. Yatağına girdiğin erkeğin dilini konuşamazsan suçluluk da duymazsın diye düşünüyorduk herhalde... Bir arkadaşımın da bu suçluluk duygusu konusunda ilginç görüşleri vardı. Ona göre, birinin altına yattığımız zaman suçluluk duymazmış insan... Suçluluk duygusu yaratan olay, birleşmeye zevkle katılmak, erkeği içine almakmış. Neyse, bu görüşe pek katılmıyorum ama kadının vücuduna bir erkeğin girmesine izin vermesinin bir bağlanma, bir taahhüt olduğunu düşünüyorum. Seks konularında duyarlı ve hevesli oluşumu da bir bakıma şans sayıyorum. Kaskatı kesilip kaldığım, duygusuzca çiftleşmeyi sürdürdüğüm zamanlar elbette olmuştur; ancak, bunlar, genellikle istemeyip de koşulların zorlamasıyla girdiğim ilişkilerde olmuştur. Gerçekten ilgilendiğim bir kişiyle çiftleştiğimde rahatımdır; kendimi salar, temasları, okşamaları, mıncıklamaları zevkle yaşar, sonra da hevesle çiftleşmeyi beklerim. Her çiftleşmede orgazm geçirdiğimi de söylemek istemiyorum; geçirdiklerim olmuştur, geçirmediklerim olmuştur. Ama genellikle geçirmişimdir. İtiraf etmek gerekir, öyle çiftleşmeler olmuştur ki, "ben geçirmesem bile bari o orgazm geçirse" diye içimden geçirmişimdir. Bu da, "kadının görevi erkeğe zevk vermektir" şartlanmasının sonucu olsa gerek...

"Uçuş Korkusu" adlı kitabımda "Şip-Şak Fuhuş" konusunu işlemiştim. Bu yüzden, rasgele fuhuş, bir gecelik aşklar, hiç tanımadığım kişilerle sevişmek gibi konularda ne düşündüğümü sormuşlardır bana... Aslına bakılırsa bunun bir fantezi olduğu inancındayım. Olgun bir kadının hoşlanabileceği, sürdürebileceği bir "seks" anlayışı değildir bu... Biraz çılgın, biraz erotik, biraz havai olduğunuz günlerde sırf değişiklik olsun diye deneyebilirsiniz. Çok zevk de alabilirsiniz. Ama olgun kadın, seks yaşamını böyle bir temele oturtamaz. Yirmi yaşlarındayken zihnimde sürekli yaşattığım bir fanteziydi bu... Bugünse, tanrıya şükür, böyle fantezilerden bütünüyle kurtuldum. Trende, otobüste karşılaştığım adamlara bakıp, "şununla yatmak istiyorum. Adını bilmesem de olur" demiyorum artık... Bir erkeği "seksi" yapan unsurların başında vücudunun değil, cana yakınlığının, espri yapma yeteneğinin, sıcaklığının, sohbetinin geldiğini artık çok iyi biliyorum. Gelişmek, çalışmak, aile yetiştirmek ve uygarlığı sürekli ileriye götüren öteki bütün işleri yapabilmek için dengeli ilişkiler kurmak zorunda olduğumuza inanıyorum. Ama aynı zamanda, kadın olsun, erkek olsun, herkesin değişikliğe, heyecana ve maceraya gereksinme duyduğunu da biliyorum. Çapraşık, çelişkili duygular içindeyiz. Bir gün sıcak aile yuvanız aklınızdan çıkmıyor, hemen ertesi gün onlardan kopmak, uzaklaşmak istiyorsunuz. Amerika'da bu soruna çözüm bulamamışız. Her yılın belli bir gününde Dyonisos-türü bir festival düzenlemeliyiz ki, dileyen dilediğiyle gitsin, bir ağacın altında dilediğini yapsın. Ertesi gün de eski yaşayışına dönsün. Olmuyor. Biz, Amerikalılar, romantik aşklara ve tek-eşlilik, her bölümünde değişik kişilerle güreş tutulan upuzun bir pehlivan tefrikasına dönüyor. Evlenme, boşanma, evlenme, boşanma... Uzayan bir zincir... Bunun iyi bir çözüm olduğunu hiç sanmıyorum.

Yaşamım boyunca "rasgele" seks yaptığımı söyleyemem. Gerçi çılgın dönemlerim olmuştur ama evlilikle sonuçlansın, sonuçlanmasın, ilişkilerimin çok büyük bölümü uzun-süreli, dengeli ve tek-eşli olmuştur. Üstelik, evliliğim sekiz yıldır sürüyor. Seks kadar arkadaşlığa da dayalı eşitlerarası bir ilişkinin en iyi, en dengeli ilişki biçimi olduğu inancındayım. Yine de, böyle bir ilişkiyi sürdürebilmek için çok ama çok çaba harcamak gerekiyor.

Yine inancım odur ki, kadınların gerek bilinç, gerek olgunluk, gerekse dünya sorunlarıyla başedebilme yetenekleri bakımından erkekleri geride bıraktıkları bir dönemden geçiyoruz. Kadınların kadın, erkeklerinse çocuk oldukları bir dönem bu... Kadınlar çok güçlü, çok kararlı olmak, dimdik ayakları üstünde durmak zorundalar. Hatta, bir dönemi "erkeksiz" bile geçirmeyi göze almak durumundalar...

Yaşamımın bu aşamasında, evli olmasaydım, seks konularında çok rahat olurdum herhalde... Yattığım her erkekle ille de romantik bir ilişki kurmak, ona kopmaz biçimde bağlanmak istemezdim. Dostluk ve iki insanın birbirlerini çekici bulmalarını yatmak için yeterli sayardım. Yaşlandıkça, iki insanın yatağa girmelerinin çok önemli bir olay olmadığını daha iyi anlıyorum. Vücudum konusunda da eski tedirginliklerim kalmadı. Kimi gün oluyor çevredeki en çirkin yaratığın ben olduğunu düşünüyorum, kimi gün oluyor, görünüşümden, fiziğimden çocuksu bir gurur duyuyorum, kibirleniyorum. Herkesin zevkine uygun bir kadın olmamakla birlikte, yine de, dış dünyanın beni çekici bir kadın olarak gördüğünü biliyorum. Bazen kendimi çirkinleştirmek için elimden geleni yapıyor, zevksiz ve pis elbiseler giyiyor, oburlar gibi tıkınıp kilo alıyorum. Bir tür kendi kendini cezalandırma da denilebilir buna... Neden kendimi cezalandırdığımı da pek bilemiyorum. Belki, annemin de, babamın da ün sahibi olmak isteyip de olamadıkları bir dünyada, benim, Erica Jong'un başarıya ulaşmış olmasının yarattığı suçluluk duygusundandır.

Gelecek için de tasarılarım var. Bir kere, otuzbeşime gelmeden çocuk sahibi olmak istiyorum. Gençken, bilinçaltımda tanrıyla bir pazarlık yapmıştım: Başarılı bir yazar olmamı sağlarsa, ben de yazarlıktan başka birşeyle uğraşmayacaktım. Bu pazarlığı şimdi düşünüyorum da, ne kadar saçma olduğunu daha iyi anlıyorum. "Başarılı bir yazar olursam, aşk, çocuk, yaşam, hiçbir şey istemeyeceğim" demek gibi birşey bu... Ne kadar çalışırsanız çalışın, ne kadar başarılı olursanız olun, aşktan, sevgiden ve dostluktan yoksun olarak yaşayabileceğiniz bir kendine yeterlik durumuna gelemezsiniz. Çalışmanızda başarılı olmak istiyorsanız, bu saydıklarım, çalışma gücünüzü ateşleyen hayatî yakıtlardır. Geriye doğru bakıp tanıştığım erkekleri anımsıyorum. Aralarında işe yaramaz alçaklar da vardı ama inanıyorum ki, tanıdığım erkeklerin daha büyük bölümü bana gerçekten yakınlık ve ilgi duymuşlardı. Sizin anlayacağınız, sevilmemek sıkıntısını fazla çekmedim. ●

Yüzü peçeli kadın

Baştarafı 26. Sayfada

bilinçli davranıyor, ilk kez azgın duygularına kendini kaptırmadan ne yapması gerektiğini düşünüyordu. Kendini uzun sürecek bir savaşa girenlere benzetti. Bu gece olabildiğince uzayacaktı. Başı kadının omuzlarında, saçlardan yayılan o nefis kokuyu ciğerlerine çekerek öylece kaldı. Kadın tam bir teslimiyet içinde duruyordu. Onu orada, hemen ayakta alabilirdi. Ama George bekledi. Kadının canlanmasını, bu taş bebek görünümünden çıkıp alev alev yanmasını istiyordu. Oysa kadın şaşırtıcı derecede soğuktu. Herşeyi kabul ediyordu. Ama hiçbir şey duymuyor gibiydi. Ağzı öpülmek için aralanmıştı, ama cansızdı. Derisi ipek gibiydi, ama dokunulunca hiç irkilmiyordu.

Konuşmadan yatağın yanında durdular. George ellerini kadının vücudunun saten çizgilerinde dolaştırdı. Kadın hâlâ hareketsizdi. Okşaya okşaya, öpe öpe, dizlere kadar indi. Geceliğin üzerinde dolaşan elleri, bu gecelikle vücut arasında başka hiçbir şeyin olmadığını anlamıştı. Yatağın kenarına oturttu kadını. Eğildi, terliklerini çıkardı. Ayaklarını avuçlarının içine aldı.

Kadın gene en davetkar şekilde gülümsedi. Ayaklarını öptü... Sonra ellerini uzun geceliğin altına soktu. Pürüzsüz bacakların her santimini duyarak yukarıya doğru uzandı.

Eğer, bacakların sert olması gereken yerleri böyle yumuşaksa, ya o yumuşak olması gereken birleşme noktası nasıldı kimbilir?. Ama kadın bunu anlamasına izin vermek istemez gibiydi. Bacaklarını sıkı sıkıya birbirine yapıştırmıştı. George'un elleri dizlerin biraz üstünden öteye gidemiyordu. George doğruldu, kadını geriye doğru, yatağa yatırdı, kendisi de üzerine uzandı. Sırtüstü uzanınca kadının bacakları yavaşça açılmıştı.

Bu defa acele etmeyen George'tu... Altında uzanan kadının her noktasını okşamadan, öpmeden cinselliğe varmayacaktı.

Dudaklarından öpmeğe başladı. Biraz sonra da ellerini az önce sımsıkı kapalı olan bacakların arasına uzattı.

George'un öpüşlerinden kadının saçları dağılmış, geceliği omuzlarından düşmüş, göğüslerinin yarısı açılmıştı. Geri kalan yarıyı örten ipek kumaşı, ağzı ile itti. Göğüsler

tam tahmin ettiği gibi taş gibi sertti, ama kadife bir deriyle kaplıydı. Uçları sanki hiç el değmemiş bir genç kızınki gibi gül pembesi rengindeydi.

Ama kadında hâlâ bir canlanma yoktu. George onu harekete geçirmek için canını yakma arzusu duydu. Okşayışları sadece kendisini biraz daha tahrik ediyor, ama kadının kılı kıpırdamıyordu. Parmaklarının ucundaki cinsellik, serin yumuşak, boyun eğici, ama duyarsızdı.

George kadının sırrını keşfettiğini düşündü. Bu kadın uyandırılmamıştı hiç. Tahrik olmamıştı. Ama nasıl olurdu bu... Böylesine bir seksüel enerji yüklü görünüm nasıl böyle boş olabilirdi? Böylesine yumuşak bir deri, böylesine dolgun dudaklar, nasıl olur da hiçbirşey duymazdı. George gene yavaşlamağa karar verdi. Onun içindeki alevi körüklemeden daha öteye gitmeyecekti. Bu düşünce ile okşamalarını sürdürdü.

Dört bir yandaki aynalar, yataktaki harikulade manzarayı olduğu gibi yansıtıyordu. Kadın öylesine uzanıp kalmıştı. Bacakları yatağın kenarından aşağı sarkıyordu. Yarı sıyrılmış geceliğin altında, harika bir vücut ışıldıyordu. Artık yarı çıplaklığa tahammülü kalmamıştı. Saten geceliğin geri kalan kısmını da sıyırmağa çalıştı. Kadın küçük dönüşlerle yardımcı oldu ona. Az sonra, Venüs'ün köpüklerden doğuşu gibi bir vücut çıktı ortaya.. Bu vücudu tümüyle yatağa yatırabilmek için kucakladı. Boylu boyunca uzattı. Ardından dudakları bu sereserpe uzanmış vücudun bütün noktalarını keşfe çıktı. O anda kanını heyecandan donduran birşey oldu. Cinselliğinin doyumsuz güzelliğini, güle benzeyen biçimini daha yakından görebilmek için üzerine eğilmişti ki, kadın titredi. İlk kez yaşadığını gösteren bir hareket yapmıştı, bilerek ya da bilmeyerek. George sevinçten çıldıracak gibi oldu. Sfenks kıpırdamıştı, hatta kıpırdamakta kalmamış, konuşmuştu:

"—Sen de soyun artık..."

Soyundu. Çıplakken sahip olduğu gücü biliyordu. Bir başka adam oluyordu o zaman. Dünyanın en güçlü kişisi haline geliyordu. Bir zamanlar atletti, yüzücüydü, uzun yol yürüyüşçüsüydü, dağcıydı...Çıplakken bu kadını doyurabilirdi. Kadın yardım etti soyunmasına...

Sonra erkeğe baktı...

Acaba memnun muydu?. Üstüne böyle eğildiğinde acaba daha mı heyecanlanıyordu? Hiçbirşey bilmiyordu. Bilmek de istemiyordu. Artık ona sahip olmayı arzuluyordu. Ama atağını kadın durdurdu aniden... Okşama sırası ona gelmişti. Öpmek onun da hakkıydı. Sırtüstü uzandı. Kadın yarım döndü, üzerine eğildi. O da kadının cinselliğinin üzerine kapandı. Yatağın içinde şimdi sanki iki ayrı çift vardı. Ağızlar ötekine dünyanın en güzel zevklerinden birini tattırmak için cinselleşmişti. George birden yavaşlaması gerektiğini düşündü. Kadının titreyişleri çırpınma halini almıştı. Biraz daha sürdürürse, kadın sadece bu öpüşle doyuma ulaşacaktı. Kendisini kadının dudaklarından güçlükle sıyırdı, döndü... Şimdi dudakları yepyeni bir lezzetle birleşmişti. İkisi de etin açlığını duyar gibiydiler. Dilleri birbirinin ağzı içinde doyumsuz bir arayışa girişmişti.

Kadın iyice coşmuştu. George, yavaş davranmakla ne kadar akıllı hareket ettiğini görüyordu. Sabretmiş, ama sonunda delirtmişti kadını işte. Gözleri çakmak çakmaktı kadının... Kadife teni ince bir ter tabakasının altında ışıl ışıldı şimdi ve herhali ile daha fazla dayanamayacağı belli oluyordu. Sırtüstü attı yatağa kendisini. Kadın bacaklarını o az önce sımsıkı kapadığı bacaklarını olabildiğince açtı bu kez ata biner gibi çıktı üstüne erkeğin.

"—Haydi" dedi, "Haydi gel artık... İçimde duymak istiyorum seni..."

Ama sanki aralarında gizli bir anlaşma vardı. Zevkin doruğuna tırmanmayı o anda bile ertelemeyi düşündüler. Kadın gülerek erkeğe baktı:

"—Seni iblis seni.. Şu aynadaki halimize bak. Sanki hiç sevişmemiş gibiyiz. Sanki kucağında oturmuşum senin sadece... Niye titriyorsun böyle... Durmazsan daha fazla dayanamam. Bu titreyişin beni deli ediyor... İçimdeki alev heryanımı kasıp kavuruyor... Durma artık... Durma... Hızlı... Daha hızlı..."

Şimdi yatağın içinde çılgınca bir erotik dans vardı. Her ikisi de deliler gibiydiler... Dansın ritmine, ikisinin de artık kendilerini tutamayıp bıraktıkları çığlıklar karışıyordu. Sonra bir şimşek çaktı. Ardından gök gürledi... Yıldırımlar düştü...

Yaşadıkları aşkın yoğunluğunu nefes nefese geride bırakıp ayrılırlarken, kadın George'a bakmadı bile... Ne adını sordu, ne telefon numarasını... Bir defa daha buluşmanın lafını bile etmedi. Anlaşma öyle yapılmış, şimdi sona ermişti. Dudaklarına son bir veda öpücüğü kondurmuştu, o kadar. Sonra gene o şık adam, taksi ve gözü bağlanıp buluştukları bara getirilip bırakılışı.

George o gecenin anılarını günlerce aklından çıkarmadı. Hayatına bunca kadın girmiş çıkmış, ama o gece yaşadıklarını bir daha yaşamamıştı.

Birgün barda eski bir arkadaşına rastladı. Bir kadeh içmek için masasına çağırdı. Arkadaşı kafayı bulmuştu zaten. Başından geçen bir olayı, büyük bir zevkle anlatmağa başladı. Birgün bir barda kafayı çekerken, yanına çok şık giyinmiş bir adam yaklaşmış "Keyfinizi büyüleyici bir aşk sahnesini canlı canlı izleyerek arttırmak istemez misiniz?"demişti. Uslanmaz bir röntgenci olan arkadaşı için bu reddedilmez bir teklifti. Para konusunda anlaşmaları zor olmamış, sonra adam onu, gizli bir binada karanlık bir odaya sokmuştu. Odanın tek penceresi pırıl pırıl aydınlık bir yatak odasına bakıyordu. Camın öbür tarafı ayna olmalıydı. Yataktakiler kendisini göremiyordu ama, o, yataktaki her hareketi gayet iyi izleyebiliyordu. Kendisini getiren adam "Güçlü kuvvetli bir seks tarzanının, soğuk bir kadını nasıl baştan çıkaracağını seyredeceksiniz" demişti.

George birden kanın başına sıçradığını hissetti.

"—Bana kadını anlat..." dedi.. "Tarif et..."

Arkadaşı, saten geceliğe varana kadar kadını anlattı. Tüylü halılar, kürklerle örtülü yatak, aynalar, aynalar... Herşeyi anlattı arkadaşı. 100 dolar vermişti bu canlı seks gösterisi için... Ama değmişti doğrusu. Çünkü kadının soğukluğu yüzünden sevişme saatlerce sürmüş, kadın nihayet heyecanlanıp harekete geçince, kendi heyecanı da doruk noktasına ulaşmıştı.

Zavallı George, aylarca heryerde o kadını aradı. Bilmediği kişiyle sevişmekten zevk alan ve böyle bir sevişme için 50 dolar ödeyen kadını. Böylesine bir tuzağa düşeceğine, böylesine ihanete uğrayacağına bir türlü inanmak istemiyordu.

O günden sonra, kendisini sevişmek için evine çağıran her kadının, perdelerin, aynanın arkasına, dolapların içine hep seyirciler sakladığı düşüncesini bir türlü kafasından söküp atamadı.●

6

Az sonra Venüs'ün köpüklerden doğuşu gibi bir vücut çıktı ortaya

9

Bo Derek

Başlarafı 57. Sayfada

Peki, Ann Margret'in Bo Derek' le ne ilgisi var? Profilden bakarsanız yer yer müthiş benzerlikler var. Ama bu önemli değil. Evlenip Sioux çağlayanlarına göçen hemcinsleriyle şansları inanılmaz derecede açılıveren kızlar arasında gizli bir kan bağı bulunması olasılığına karşın, bu iki isim arasındaki ilişki yüzde yüz bir rastlantı ya da bir osmoz (geçişim) olarak alınabilir. Mary Cathleen Collins diye vaftiz edilen Bo'nun olağanüstü sayılabilecek kadar güzel bir kız olarak dünyaya gelişi, birinci şansını oluşturuyordu; ikinci şansı da tam zamanında gereken yerde oluşuydu. Bu yer, 5-6 yıl önce Ann Margret'in Las Vegas'taki soyunma odasıydı. Annesi Ann Margret'in sekreteri ve arkadaşı olduğundan, Mary Cathleen'in üne kavuşması için bundan daha iyi bir yer olamazdı! "Aslında" diyor Bo, "annemle babam Ann Margret'in yakın dostu olmuşlardı; çünkü babam Bye Bye Birdie'de bir motosiklet numarası yapmıştı. Ann Margret motosikleti çok seviyordu, babam da ona binmesini öğretti. Sizin anlayacağınız, onu taa eskiden beri tanıyorum." İşte, Long Beach'teki "sörf" dekorundan Vegas'taki şov sahnesine geçiş böylesine olmuştu! Orada, göz kırparak günün birinde tüm dünyanın Bo Derek'i tanıyacağını söyleyen ışığı ilk gören, bir "büyük-günler" ajansı oldu!

Bu arada beklenmedik bir şey -unutmayın, bir Cinderella öyküsü anlatıyoruz- olayların akışını birdenbire değiştirdi. Bu, sinemanın anavatanından gelen ve adı Mary Cathleen'in doğmasından 8-10 yıl kadar önce John Derek olarak değişmiş olan, etkileyici ve tehlikeli sayılabilecek derecede yakışıklı Güzel Prensin ortaya çıkışıydı. Knock Any Door (1949)dan Exodus (1960) a kadar uzanan meslek yaşamı boyunca kaç kez "oyunculuktan nefret ediyorum" demişti Derek! Yapımcılık, yönetmenlik, fotoğrafçılık ve fantastik kadınlarla evlilik, Derek'in önde gelen uğraşılarıydı. İşinin gerçek bir uzmanı olarak ikinci karısı Ursula Andress'le harikalar yarattı; üçüncü karısı olan Linda Evans'la mutlu bir evlilik yaptı.

John aslında başka kadınların peşinde değildi; ama Yunanistan'da çekmeyi planladığı And Once Upon A Time adlı filmde oynatacağı taze ve genç bir yüz arıyordu. "Elimde tam senin aradığın gibi bir kız var" demişti sürekli çalıştığı artist ajansı. "Dünyanın en güzel kızını bulduğuna yemin ediyordu" diyor Derek. "Ama onu gördüğüm zaman, fazla heyecanlanmadım. Bo güzeldi ama ben esmer bir kız arıyordum. Oysa bu tıfıl vardı karşımda... Sarışın, sarışın, sarışın. Başka bir deyişle, çapkınlık duygularım harekete geçmemişti içimde; çünkü hâlâ Linda'ya aşıktım ve tümüyle doygunluk içindeydim. Ama bir başka kıpırtının doğduğunu inkâr edemem. Bo benim her zaman ilginç bulduğum bir yasak meyvaydı." Gerisi biraz tarih, biraz da biyoloji... Derek'in Linda'yla olan şiirsel beraberliğinin sonu, bir operanın ara tonlarıyla bir Mayıs-Aralık romansının ilk sahneleri. Bo'nun saçları siyaha boyandı ve bu John'un çok hoşuna gitti. Bo'nun yaşı küçük olduğundan bir süre Avrupa'da yaşamak zorunda kaldılar; ikisi de sırılsıklam aşıktı. "Bo'yla Amerika'ya dönemezdim; küçük yaştaki kıza tecavüz den beni içeri atarlardı. Bo annesine eve dönmeyeceğini söyledi. Bereket çevremizde bir sürü konuksever insan vardı."

John, evlendikten sonra Bo'nun uğraşını yönlendirmeğe başladı. Süper yapımcı Dino De Laurentis'in sürekli zorlamalarına karşın King Kong'taki baş kadın rolünü reddettiler. (Derek'e göre bu kaba bir güldürüydü). Bu konuyu şöyle anımsıyor Bo: "Dino beni ofisten ofise koşturuyordu ve durmadan yanaklarımı tokatlıyordu."

John başıyla onaylıyor. "Dino onu filmlerinden birinde oynatmağa kararlıydı. Bo'ya Drum için bir öneri yaptı; ilk sahnede Bo bir zencinin ön tarafıyla oynayacaktı. 'öyle kepazelik olmaz' diye kesip attım!"

Sonunda Bo'nun Richard Harris ile birlikte Dino'nun Orca'sında gözükmesi kabul edildi. Bo bu konuda fazla konuşmuyor, gizlice bir iki kopya veriyor yalnızca: "Üç günlük bir çekim için tam 9 ay çekim yerinde kaldık. Sürekli olarak suyun içindeydim... Katil balina bacağımı ısırdı."

Derek'ler şu anda Marina Del Rey'de deniz gören konforlu bir apartmanda yaşıyorlar. John 53 yaşında. Gümüş beyaz yelesi, etkileyici bakışlarıyla, pek çok konu üzerinde ne düşündüğünü çok iyi bilen kudretli bir adam görünüşünü hâlâ sürdürüyor.

Derek'in yaratmak istediği peri kızının iyi yanlarını abartarak çevreye yaymak istediğini varsayarsak, Bo'nun işin içine hiç yapmacık katmadan ve iffetli bir kadın rolü oynamadan ona yardımcı olduğunu kabul etmemiz gerekir. Daha önce John'un yaşamına girmiş olan kadınlardan bile övgüyle sözediyor Bo: "Ursula harika bir kadın, küçüklüğümde benim idealim olan bir oyuncuydu. Sonra Linda'yla tanıştım, ona tapmağa başladım, öyle görkemli biriydi ki..."

Bazı konuları Bo, John'dan daha iyi anımsıyor: "Ursula'yla 10 yıl beraber kaldın, Linda'yla da 10..."

"10 muydu?" diyor John, yarı alaylı bir biçimde kaşlarını çatarak, "Ben 7, ya da 9 sanıyordum."

"10" diye düzeltiyor Bo, "en azından T-Shirt'üne göre 10 yıl..." Bununla, kendisiyle Ursula'nın da bulunduğu bir sürpriz partide, John'un son yaş günü partisinde, Linda'nın ona armağan ettiği ünlü T-Shirt'ü kastediyor. John'un sürprizi, üç karısının kendi çekmiş olduğu fotoğraflarıyla süslü olan bir T-Shirt'tü (dörtte üç hiçte fena değil). "Herbirimiz bir tane giyiyorduk" diyor Bo, "T-Shirt'ün sırtında John'un benim çekmiş olduğum komik bir fotoğrafı vardı. Kulağının arkasında pembe bir petunya bulunan bir guru'yu andırıyordu John, bu fotoğrafında."

T-Shirt'ün üzerinde, Ursula, Linda ve Bo'nun resimlerinin yanında, "Bakalım yeni aday kim olacak?" çağrışımını yaptıran bir soru işareti var. Bo ve John, bunun bir şaka olduğunu kabul ediyorlar. Bana anlattıkları herşey akla yakın, müthiş gözüküyor.

"Herşeyin güzelini seviyorum ben, ister hayvan olsun, ister ağaç, isterse bir kadın" diyen Derek, kişisel felsefesini ortaya koyuyor bu sözleriyle. "Ursula'yla evlendiğim zaman, o benim herşeyimdi. Yalnızca karım değil, yaşamımdı bir yerde. Ben böyle biriyim işte.. "

"Bana Bo'yu Ursula ve Linda ile karşılaştır deseniz, size şunu söyleyebilirim: Ursula'yla Linda dünyamızda yaşayan, daha gerçek tipler... Oysa beyaz perdedeki Bo gerçek dışı, tümüyle fantastik! Bo'da birşey var, beyaz perdede de, fotoğrafta da kimyasal bir değişime uğruyor: Sanki bir sihirbazın sihirli değneği değmiş gibi..."

Şimdi de, "10"un gösterime girmesinden hemen sonra ülkede patlayan Bo Derek bombası hakkında konuşuyoruz. Savaşta yara almış olan John bile bu şoku "ürkütücü" bulmuştu. "Tanrıya şükürler olsun ki, ben Hollywood hastanesinde dünyaya geldim. Eğer herkesinki gibi bir kocası olsaydı, adam bu durumu hazmedemezdi."

"Çok tuhaf" diyor Bo, "ben bir türlü kendi üstüme almıyorum, ama maaşım bir gece içinde 35 bin dolardan 500 bin dolara fırladı. Onu da bırakın, geçenlerde adamın biri bağlı bulunduğum ajansa telefon ederek ücreti iki katına çıkarmağa, bir film için bana bir milyon dolar ödemeye hazır olduğunu söylemiş."

Bo'nun ikinci filminin adı A Change of Season. Bo bu filmde, profesörün aklını başından alan

kolejli fındıkçı bir kızı oynuyor. Profesörü Anthoni Hopkins, karısını ise Shirley MacLaine canlandırıyor. Üçüncü filmi ise, High Road to China. Bo filmin konusunu şöyle özetliyor: "Olay 1928'de geçiyor. Ben, İstanbul gibi çeşitli yerlere yolculuk eden ve babasını arayan varlıklı, gizemli bir Amerikalı kızı canlandıracağım."

John söze giriyor. "Ben senaryoyu okudum tabii, ilk sahnesi için şimdiye kadar okuduğum en görkemli giriş diyebilirim."

Bay ve Bayan Derek'in gelecekteki projelerinden biri de, John'un gene Bo'yu oynatmak istediği Ism-Schmism adlı film. Ayrıca, Hollywood'un ün ve şans baskılarından kaçıp sığındıkları bir yer olan Powell Gölünde yüzdürecekleri bir yüzer ev yapmak istiyorlar. Kabin kısmı kütükten olacak ve yüzer evde bir de sahici bir şömine bulunacak. Bundan başka. içinde çok sayıda hayvanın bulunacağı büyük bir çiftlik de projeleri arasında. Bo'nun başka bir arzusu var: Kendi imzasını taşıyan filmler yapmak. Başka deyişle, kameranın önüne değil, arkasına geçmek. "Oyunculuk yaşamım çok uzun sürmez. Şu anda ne düşünüyorum biliyor musunuz? Oyunculuktan çok para kazansam da patron olsam. Yapımcılığı ve yönetmenliği çok seviyorum, bu alanlarda da ne denli başarılı olabileceğimi gerçekten çok merak ediyorum."

Aslında Bo'nun eşinin Love You adlı filminin bağımsız yapımcılığını üstlendiğinin farkında olan insanların sayısı çok az. Başta fotoğrafları, herşeyiyle büyük bir titizliğin ve sanatın ürünü olmasına büyük dağıtımcı ve işletmecilerin onu hiçbir pornografi kategorisine oturtamamalarına karşın, Derek Love You için bizim "honki ponki filmimiz" diyor. "Bo bu projede gerçekten çok çalıştı" diyor John. "Herşeyi o yaptı, yemeklerin tümünü o pişirdi, harcadığ:mız her kuruşun hesabını o tuttu, milleti azarladı, bağırıp çağırdı, 'eee, anasını satarım böyle işin' diyerek işi bırakmağa hazırlandığım sıralar beni itekledi, güç verdi bana."

Bo ise gülerek şunu söylüyor: "Bana herşeyi öğreten John'dur."

Kendileriyle ilgili olarak gazetelerde çıkan haber ve öykülere değiniyor John. Sonra da sözü gene Bo'ya getirerek "eğer bir seks tanrıçası olarak kalmak istiyorsan" diyorum ona, "en iyi seks tanrıçası ol, ikide birde popoları üstüne düşen plastik meleklere benzeme. Bo ne kadar güzel biri olduğunu henüz bilmiyor, ama beni hergün büyülüyor Birdenbire bu küçücük çocuğun inanılmaz bir kadın olduğunu görüyorum. Bir bakıyorum 10-12 yaşında, bir bakıyorum 500!" Kimbilir, John belki de haklı. ●

Adam Smith

Baştarafı 55. Sayfada

çevreler Smith'i insanlara **"Tanrıyı ve onun yolunu inkar ederek, komşusunun malına gözdikmeyi öğreten yarım akıllı, İskoç melezi"** diye niteler ve inançsızlıkla suçlarlar.

Smith'in iddiasına göre modern endüstriyi oluşturmak ancak iş bölümü ve kapital birikimi ile mümkündür ki bu, 18. Yüzyıl düşünürlerinin de belirttikleri gibi menfaat veya doğal düzen şeklinde de izah edilebilinir. "İlahi Güç" insanı o şekilde yönlendirmiştir ki, birey kendi çıkarı için çalışırken topluma da katkıda bulunmaktadır. Kolayca tahmin edileceği gibi, önerisini **"Yöneticilerin ekonomik düzene mümkün olduğu kadar az karışmalarını"** salık vererek tamamlar. Smith bu noktada çağdaşı Thomas Paine ile aynı görüşü paylaşmaktadır: **"En iyi hükümet en az hükmedendir."**

Daha sonra iş bölümünün önemine geçer ve bir örnek verir, **"... Mesleğinin ehli olmayan bir işçi tek başına, bir günde 20 değil, ancak 1 iğne yapabilir. Ama iş çeşitli kollara ayrılarak, her bir kol ehil ellere teslim edildiğinde -benim bizzat şahit olduğum, 10 işçinin çalıştığı, küçük bir atölye gibi- günde 48 000 iğne yapılabilinir. İşte düzgün bir işbölümünün sonucu..."**

Smith işbölümünün en ilkel toplumlarda bile varolduğuna değinerek, hayatlarını avcılık ve hayvancılıkla kazanan kabilelerde, ok ve yay ustalarının ürettiklerini takas etmek suretiyle, birgünde kendi avlayacaklarından çok daha fazla hayvana ve yiyeceğe sahip olduklarını ve böylesine bir düzenin insan çıkarlarına çok daha uygun olduğunu belirtir. **"Bu sebepten ilkel toplumlarda demirci, keresteci, derici, vs. gibi işkolları oluşmaktadır."** der.

"...Emeğinin içinden ihtiyacı kadarını aldıktan sonra, geri kalanını değiştirebileceği inancı, insanları daima daha iyisini ve daha fazlasını üretmeye iter ve bu da toplumu oluşturan kişilerin belirli sahalarda uzmanlaşmasını sağlar."

Daha sonraki bölümde Smith para ve eşya fiyatlarından bahsederken, muhafazakarlar tarafından şiddetle eleştirilen, ama sonraki yüzyıllarda sosyalist düşünürler tarafından kuvvetle desteklenen kuramını açıklar:

"Hiçbir zaman değişmeyen değeri ile sadece emek, her devirde ve heryerde kıymet biçmede ve mukayese etmede nihai ve gerçek ölçüdür. Gerçek fiyat emektir, para ise onun ancak nominal değeri olabilir."

Baştan sona, bütün kitap boyunca Smith'in en hassas olduğu ve üzerinde en fazla önem vererek durduğu konu, işverenle işçi arasındaki dengesiz pazarlık ortamı ve **"az ücret alan işçinin mecburen daha çok çalışacağı, dolayısıyla da İngiltere'de refahın artacağı"** şeklindeki ticari nosyondur.

"İşçinin her zaman alabileceğinin azamisini, işverenin de her zaman verebileceğinin asgarisini vermek istediğini" söyleyerek, işçilerin ücretleri arttırmak, iş sahiplerinin de düşürmek için kendi aralarında birleşerek bir dayanışma oluşturduklarını belirtir ve şöyle devam eder:

"Bu tartışmada hangi tarafın daha ağır bastığını kestirmek için fazla gayrete gerek yoktur. İşverenler sayıca daha az oldukları için kolayca birleşebilirler. Üstelik, kanun işçilerinkini yasaklarken, iş sahiplerinin dayanışmasını kısıtlamaz. Parlamentoda ücret indirimi konusunda aleyhde hiçbir ses çıkmamasına rağmen, ücretleri arttırma sözkonusu olduğu zaman, feryatlar yükselir. Ve bütün bu tartışmalar süresince işveren herzaman daha dayanıklıdır. Bir toprak ağası, bir çiftçi, bir tüccar veya bir sanayici tek bir işçi dahi çalıştırmadan, stoklarını harcayarak bir veya iki sene geçinebilirken, çoğu işçi bir haftayı zor çıkarır, çok azı bir ay, belki bir iki tanesi işsizliğe bir sene kadar dayanabilir. Kısa vadede değil ama uzun vadede işveren işçisine, işçi de işverenine muhtaçtır."

Smith'in düşük ücretle çalışan işçiye olan sempatisi devam etmektedir:

" Her türden işçi ve emekçi, toplumun büyük bir kesitini oluşturur. Toplumun bütünü içerisinde, çoğunluğu meydana getiren bölüme iyi şartlar sağlamanın gereğini küçümsememek gerekir. Fertlerinin büyük bir kısmının yokluk ve yoksulluk çektiği hiçbir topluma gelişmiş veya mutlu denilemez. Üstelik, toplumun diğer bölümünü yediren, içiren, giydiren ve barındıran bu kişilere, kendi emeklerinden pay verilerek, doyurulmaları, giydirilmeleri ve barındırılmaları en azından eşitlik açısından gerekmektedir... Emeğin özgür ödülü... halkın çalışma gücünü arttırır. Sanayinin gelişebilmesindeki en önemli unsur, emeğin verilen ücretle tam olarak değerlendirilmesidir. İnsan tabiatına en uygun olanı da budur. Verilen oranda alınır... Ücretlerin yüksek olduğu her kuruluşta işçi daha çalışkan, yaratıcı, gayretli ve vericidir."

"Tüccarlarımız ve işadamlarımız yüksek ücretin fiyatları arttırdığından, içte ve dışta satışı azalttığından şikayet ederler de, sağladıkları büyük kârları hiçbir zaman açıklamazlar. Kazançlarının tehlikeli boyutları konu edildiği vakit hep susar, sadece başkalarını eleştirmekle yetinirler."

Smith ardından 22 yıl sonra **Malthus'un "Principles of Population-Nüfus Kuramları"** adlı eserinin temelini oluşturacak olan teorilere geçer:

"Doğa hayvan türlerinin çoğalmalarını 'doyurma gücü' ile sınırlamıştır. Hiçbir yaratık sağlayabileceği olanakların ötesinde üreyemez. Ama gelişmiş toplumlarda geçim sıkıntısı, yoksul kesimlerde insan türünün çoğalmasını yapay olarak kısıtlamaktadır. Nice evlilik bu nedenle meyve verememektedir."

20. Yüzyılın emek ve emek değerlendirmesi açısından bakıldığında Smith'in yaşadığı devir feodal baskılar, yasaklar ve kısıtlamalar bakımından hayret vericiydi. İşçinin herhangi bir şekilde kendi içinde organize olma yasağının yanı sıra, çıraklık ve iskan kanunları da ayrı bir eziyet nedeni oluşturmaktaydı.

Çıraklık müessesesinin geçmişi İngiltere'de çok gerilere, Kraliçe 1. Elizabeth'e kadar gitmekteydi. Yedi yıllık bir çıraklık devresi geçirmeyen hiç kimse ülke sınırları içinde ticaret, sanat, zanaat vs. gibi işlerle uğraşamazdı. Bu yedi yıl boyunca işveren sadece işçisinin boğaz tokluğunu temin etmekle yükümlüydü. Ancak, doğal olarak bazı insafsız iş sahipleri bu kuralı alabildiğine suistimal ederek, bu süreyi bir çeşit esaret olarak yorumlar, az verip çok almaya çalışırlardı. Smith böylesine uzun bir çıraklık devresine gerek olmadığını, bazı meslekler in en fazla birkaç haftada öğrenilebileceğini iddia ediyordu. Ayrıca, çıraklık yönetmeliğinin işçi haklarına bir nevi tecavüz olduğunu ve işçinin çalışma özgürlüğünü kısıtlayıp, düşük ücretten yüksek ücrete geçmesini engellediğini belirtiyordu.

Yerleşme izni de aynı ölçüde ağır şartları gerektiriyordu. Bu kanunun geçmişi de, çıraklıkta olduğu gibi, Kraliçe 1. Elizabeth'e uzanıyor ve fakirlere düzenli bir yardımı amaçlıyordu. Her bölge kendi yoksullarının bakımından ve geçiminden sorumlu olacaktı. Mahallelerdeki muhtaç nüfusun artmasını önlemek gayesiyle de geçimini temin ettiğini ispat edemeyen yeni gelenlere yerleşme izni verilmiyordu. Ancak, bu kanun işçilere uygulanırken öylesine kesin kuralları kapsıyordu ki, doğdukları toprakta bir çeşit müebbed hapis cezası çeken yeni bir sınıf oluşuyordu. Smith ise, bunu devletin insan, işçi, çalışma haklarına ve ekonomik sisteme tecavüzü olarak niteliyordu.

Kitabın bundan sonraki bölümü üretken ve üretken olmayan emeği ele alır: **"Büyük ulusların yoksullaşmasının en önemli nedeni kötü yönetim ve müsrifçe yapılan kamu harcamalarıdır. Özel harcamalar hiçbir zaman ekonomik düzeni etkilemez. Çoğu ülkelerde devlet girdilerinin büttünü veya büyük bir bölümü üretici olmayan ellere geçer. Bunlar arasında şatafata ve lükse düşkün yöneticilerle dini kuruluşlar en önde gelmektedir. Bu insanlar, kendileri hiçbirşey üretmedikleri gibi, başkalarının ürettiklerini de tüketirler. Hem öylesine tüketirler ki, binbir emekle üretenlere bile birşey kalmaz."**

Emek ve işçi meselelerinden sonra Smith, toprak reformuna geçer ve gelişmeyi önleyen modası geçmiş kanunlarla, akılcı olmayan idari yöntemleri eleştirir. 18. Yüzyıl İngilteresi'nde toprağın büyük bir bölümü miras yoluyla elde edildiği için vasiyetnamede belirtilenin dışına çıkılamazdı. Bu yüzden toprak sahibi, toprağı bölmede ve satmada dedelerinin koyduğu kuralları uygulamak zorundaydı. Bir başka çağdışı gelenek de, mülkün bölünmesini önlemek amacıyla uygulanan derebeylik sistemiydi. Bu kanuna göre, en büyük oğul tek varisti. Smith bu konuda, "Kalabalık bir ailede birini zengin ederken, diğerlerini yoksullaştırmak için daha zararlı bir uygulama olamaz." demekte ve araziyi satmak, vermek, bağışlamak haklarının mal sahibine ait olması gereğini savunmaktaydı.

> Hiçbir yaratık sağlayabileceği olanakların ötesinde üreyemez.

Eserin en ünlü bölümlerinden biri kolonileri konu alan kısımdır. ve **"koloni politikası hakkında şimdiye dek daha iyisi yazılmamıştır."** denir. Tartışma üç bölümde incelenmiştir: 1) Yeni kolonilerin kurulma gerekleri ki, Yunanistan, Roma, Venedik, Portekiz ve İspanya'nın kolonileşme girişimleri gözönüne alınmaktadır. 2) Bol ve ucuz toprak, yüksek ücret, hızlı nüfus artışı, bu bölgelerde yaşayan halkın ziraat ve diğer sanatlar üzerine bilgilerini kapsayan, kolonilerde refahın gerekleri ki, bu kısımda İngiltere'nin hoşgörülü sömürge politikası, İspanya ve Portekiz'in dar ve kısıtlayıcı politikası ile karşılaştırılmaktadır. 3) Amerika'nın keşfi ve Ümit Burnu yolunun Avrupa'ya sağladığı faydalar değerlendirilerek, insanlık tarihinin en önemli keşifleri olarak tanımlanmaktadır.

Koloni ticaretini tekelleştirmek için bu topraklarda uygulanan kısıtlamaları ve yasakları Smith, kolonilerin "doğal haklarına" bir tecavüz olarak görmekte ve eleştirmektedir. Onun açısından buralarda geçerli olan ticaret sistemi hem son derece manasız, hem de anavatana zararlı olmaktadır. Üstelik, koloniler savunmaları için gerekli vergiyi hiçbir zaman istekle vermediklerinden sömürgecilik İngiltere'ye devamlı bir mali külfet oluşturmaktadır.

Smith, asi Amerikalıları birçok vatandaşından daha tarafsız bir gözle değerlendirmektedir. Meselenin çözümü bakımından en iyi çarenin, Amerika'nın İngiltere'den ayrılmasından ziyade, "vergi karşılığı Amerikalı kolonistlerin İngiliz Parlamentosunda temsil edilmeleri" olduğunu savunur. Önerisi kabul edildiği takdirde para Atlantik'in bu yakasına -İmparatorluğun savunmasına ve yaşamasına en fazla katkısı olan topraklara- akacak ve roller değişeceği için, Thomas Paine'in gülünç olarak nitelediği "bir kıtanın bir ada tarafından yönetilmesi" iddiasına cevap en etkili şekilde verilecektir.

Eğer İngiltere ve Amerika arasındaki meseleler barışçı yollarla çözülemeyecekse, Smith, bu toprakları yönetmek ne kadar külfetli ve zor olursa olsun, dünya üzerinde hiçbir ülkenin benimsemiyeceğinin bilincinde olarak, "koloniler için özgürlük" önerir. Bu önerinin ardından da Amerika'nın gelecekte en büyük ve en ileri toplumlardan biri olacağına inandığını belirtir.

Eserin hiç şüphesiz en ünlü ve en can alıcı bölümü, **"Politik Ekonomi Sistemleri Hakkında"** başlığı altındaki IV. kitaptır. Burada ticaret ve tarım olmak üzere iki ayrı sistem üzerinde durulmuştur. Ancak ticareti konu alan sayfa sayısı, tarımı anlatanlardan sekiz defa daha fazladır. İşte bu sayfalar arasında, o zamandan bu zamana Adam Smith'in adıyla birlikte anılan **"Bırakın yapsınlar-laissez faire"** prensipleri açıklanır. Emeği, toprağı, malı, parayı, fiyatları, tarımı, stoğu ve vergileri kapsayan bütün bulgular, **"İçte ve dışta serbest ticaret"** açısından değerlendirilir. Smith'e göre ancak kısıtlanmayan iç ve dış ticaret, bir ülkeyi refaha ve gelişmiş ülkeler seviyesi-

ne çıkarabilir. "Bu sebepten, endüstri ve ticaretin doğal gelişmesini engelleyen sistemdeki vergileri, yasakları ve tekelleşmeyi ortadan kaldırarak, malın tüketiciye serbestçe ulaşmasını sağlamalıdır. **'Ticaret dengesi'** denilen o şatafatlı safsatayı bir kenara bırakın..." der. Ona göre para en büyük etkendir ve "iki ülke arasında o denge denen şeyin hangi tarafta daha ağır olduğunu veya hangisinin daha fazla ihraç ettiğini belirleyen başka bir kriter yoktur... Zenginlik parayla, altınla ve gümüşle ölçülmez. Önemli olan, o paranın ne satın aldığıdır ve sadece satın aldığı için değerlidir."

Fertler arasında olduğu gibi, ülkeler arasında da işbölümünün faydalı ve mantıklı olduğu kanısındadır.

"Bazı malları üretmede bir ülkenin doğal şartları diğerine göre daha elverişlidir. Bugün bütün dünya böyle bir ülke ile yarışmanın anlamsızlığını kabul etmektedir. Evet, İskoçya'da biraz fazla çabayla iyi üzüm yetiştirilir ve çok kaliteli şaraplar yapılabilir. Ama bu şarap ithal edilenden en az otuz misli daha pahalıya malolur. Öyleyse, İskoçya'da şarap yapımını teşvik etmek için yabancı şarapların ithalini yasaklamak mantıklı bir yol mudur?"

Daha sonra serbest ticaretin ekonomik faydalarına geçer ve şöyle özetler: **"Her akıllı ve tecrübeli aile reisi, ihtiyaçlarını dışarıda evde malettiğinden daha ucuza buluyorsa, satın almayı düstur edinmiştir... Eğer bir ülke bazı malları bizim malettiğimizden daha ucuza üretip satıyorsa, mantıklısı, onun üretemediği bir mal karşılığında sattıklarımı almak ve iki ayrı fayda sağlamaktır."**

Dış ticaretin karşılıklı kârlarını da şu şekilde açıklar: **"İhracatta iki amaç vardır. Ülkedeki üretimin ve emeğin fazlasını satmak, karşılığında üretilemeyen ama talep edilen başka malları almak... Bu yöntemle yerel pazar emek ve üretimin daima daha iyiye gitmesi gerektiğinden, üretici güçleri gelişmeye teşvik eder, toplum için gerekli olan gerçek geliri ve refahı sağlar."**

Ancak, Smith serbest ticareti desteklerken tamamen de dogmatik değildir. Kuramın uygulanması sırasında bazı tedbirlerin alınmasını öngörür ve şöyle der, **"Yerel endüstriyi teşvik etmek için dış ticarete bir takım kısıtlamalar getirmek faydalı olur. Bilhassa ülkenin savunması için gerekli özel bir endüstriye ihtiyaç varsa ki iktisatçılar hem fikir olmasalar bile, savunma bolluk ve refahtan daha önemlidir..."** Smith'e göre, böylesine savaşan bir dünyada, barış süresince kârlı ticari ilişkiler kurulabilen zengin ülkeler, savaş sırasında fakir ülkelerden çok daha tehlikeli düşmanlar haline dönüşebilirler.

Daha sonra, küçük sanayinin daha çabuk gelişmesini ve kendi kendisini koruyabilecek noktaya hızla varabilmesini sağlamak için fiyat cetvellerinin korunması gereği üzerinde durur. Fiyat indirimi ise, **"Yavaş yavaş ve basamak basamak yapılmalıdır ki, işçilere yeni iş bulmaları için yeterli zaman kalsın ve yatırımlar birdenbire dış rekabetle karşılaşmasın."** der.

Eğer devlet, Smith'in isteğine uyarak, elini eteğini iş hayatı, sanayi, tarım gibi ülkenin günlük meselelerinden çekerse, neyle meşgul olmalıdır? **"Bütün bunlara karışmamak sorumluluğu azaltır. Böylece hükümetler sadece ülke savunmasından ve adaletin tesisinden mesul olacaklardır. Bu iki önemli görev dışında, devlet, belirli kişilerin veya belirli bir zümrenin değil de, toplumun bütününe yarar sağlayacak işlerle uğraşmalıdır."** Smith' in verdiği liste, yol yapımı ve korunması, ışıklandırma ve su şebekesi gibi kamu hizmetlerini kapsamaktadır. Böylece, Adam Smith, dışarıda barışı, içeride düzeni koruyan ve kendi deyimiyle, **"Politikacı denilen o kurnaz ve sinsi yaratığın"** varoluş nedenini bir ölçüde hoşgörü ile karşılayacaktır.

Hükümetin desteğini arzuladığı bir iki istisnadan biri de -bu aşamada Smith çağının çok ötesindedir- toplumun eğitilmesidir. Bu konuda şöyle der:

"Eğer kişi, insanoğluna has akıl ve idrakını gerektiği gibi kullanamıyorsa, bir korkaktan daha aşağılık sakat ve tabiatının en önemli özelliğinden yoksun demektir. Her ne kadar devlet, halkı eğitmekle doğrudan doğruya bir çıkar sağlamıyorsa da, gene de böylesine bir çoğunluğu cehalete terketmemek gerekir. Çünkü eğitilmek insanları hayalin, heyecanın ve temeli olmayan inançların esiri olmaktan kortarır. Cahil toplumlar sık sık çeşitli kargaşalık ve düzensizliklere sahne olurken, bilinçli topluluklar her zaman düzenlidir. Kendilerinin saygıdeğer olduklarına inandıkları için düzene, kurumlara ve başkalarına da saygılıdırlar... Hükümetlerin güvenliği çoğunlukla halkın düşüncesine bağlı olan hür ülkelerde, toplum özellikle iyi düşünebilmeli, kaprisin, ihtiyatsızlığın ve fevriliğin bilincinde olmalıdır."

Adam Smith'in bu tarafsız değerlendirmeleri ve eseri, basımından 200 yıl sonra, bugün hâlâ tartışılıyor. Bir kısım **Ulusların Zenginliği'ni "...gerek düşünce, gerekse uygulama bakımından günümüze dek yazılan belki de en önemli kitap"** diyerek göklere çıkarırken, bir kısım da Smith'i, **"...bırakın yapsınlar"** diyerek işadamlarına ve sanayicilere sonsuz haklar tanımasından dolayı suçluyorlar. Bir eleştiriciye göre eser, **"insan ve toplum hayatının bugüne gelmesinde en önemli yönlendirmeyi ve etkiyi yapmıştır. Çünkü kitabı okuyanlar çoğunlukla ondan bir fayda sağlamaya çalışan işadamları, onların dünya parlamentolarındaki politik ve gene onların dünya üniversitelerindeki entellektüel yürütme kurullarıdır. Bu okurlar sayesinde kitabın dünya nüfusu üzerinde inanılmaz etkileri olmuştur. Öylesine bir etki ki, çoğunluğu eserin tek satırını bile okumamış olan ülkelerde ekonomik ve milli politikaları oluşturmuştur.**

Bir başkası da kitap hakkında, **"Bugüne kadar bilimsel ekonomik düşünceyi ve idari davranışı yazıldığı anda böylesine etkileyen ve hâlâ uygulanan başka bir eser yoktur."** der.

Ancak, öbür tarafta Smith'i kitabı kendilerine bir düstur haline getiren işadamlarına ve sanayicilere tanıdığı özgürlük yüzünden suçlayan radikal düşünürler de yok değildi. "İşçinin, çiftçinin, tüketicinin, daha doğrusu toplumun büyük bir kesiminin korunması gerekir" diyerek savunduğu doktrinler, daha sonraları dürüst olmayan menfaatler tarafından hükümet kontrolu da olmadığı için kendilerine yontularak, "Bırakınız yapsınlar" sınırsız özgürlük anlamında çarpıtıldı.

Tabii bir de, bitmek tükenmek bilmeyen tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan tartışması vardı. Eğer Smith bu eseri kaleme almasaydı, bu prensipler sanayi ve ticaretin gelişmesi için uygulanacak mıydı, yoksa Ulusların Zenginliği mi, basımından sonra bu büyük değişiklikleri, felsefeyi ve yeni akımı yarattı? Gerçek herhalde bu iki düşüncenin arasında bir yerde yatmaktadır...

Ama kabul etmek gerekir ki, Adam Smith dünyaya gelmek için en uygun zamanı seçmişti. İki devrin tam arasında durarak yeni ekonomik liberalizmi anlattı ve dinleyicileri de onun dediklerini çabucak kavrayarak, büyük iktisadi değişimi oluşturdular. Sanayi devrimi süreci içinde, İngiliz işadamları Smith'in doktrinlerinin geçerliliğini değerlendirip, ticari kısıtlamaları ve imtiyazları bertaraf ederek, İngiltere'yi 19. Yüzyılın en zengin ülkesi haline getirdiler. Ticaret alanında önde gelen diğer ülkelerde de kitap hemen hemen aynı yankıları uyandırdı. Bugün dünya üzerinde çok az kişi Adam Smith'in **"Modern Ekonominin Babası"** niteliğine fazlasıyla layık olduğunu reddedebilir. ●

Sonja'dan Suna'ya

Baştarafı 27. Sayfada

geçişini anlatırken itiraflarda da bulunuyor: "Hiçbir şey anlamamıştım. Kendi kendime, bu muydu? dedim. Havalanmamıştım ve göklerde uçmuyordum. Yer hostesliğim aşağı yukarı 10 yıl sürdü. İnanmak zor değil mi?"

Balzac haklı galiba. Ne demiş: **"Aşk hayatında kadın, ancak hünerli bir çalgıcının elinde dile gelen bir lir gibidir."** Ve Sonja'nın Jeremy ile beraberliği iki yıl sürmüş. Her hafta sonu Jeremy'nin karavanında buluşarak, For Tops ve Elvis Presley'i dinlerken sevişerek. Günün birinde Jeremy'nin başka kızlarla ilgisi olduğunu keşfeden Sonja ilk erkeğinden ayrılmaya karar vermiş:

"Aradan birkaç ay geçti. Jeremy nişanlanmıştı ve benim bir tek amacım vardı. Jeremy'i kıskandırabilmek, ondan intikam almak. Bu nedenle bir parti düzenledim ve Jeremy ile nişanlısını da davet ettim. Yeni tanıştığım Raymond adlı bir Fransızla da ben ona hava atacaktım. Ne var ki, gecenin ilk saatlerinde herşey ters gitti. Jeremy yanında 6 aylık hamile nişanlısıyla güle oynaya eğlenirken benim silahım Raymond partide tanıştığı 35 yaşındaki bir hanımla bahçeye çıkıp beni yalnız bırakmaz mı... Ah şu erkekler... dahası da var. Bu defa gecenin ilerlemiş saatlerinde Raymond benimle ilgilenmeye başladı ve bahçeye çıkarıp öpmeye kalktı. Sinirim zaten tepemdeydi. Bir tokat patlattım, başını ağaca çarptı. Parti dağılıp herkes gittikten sonra da Jeremy'nin nişanlısını bırakıp geri döndüğünü görüp şaşırdım. Kibritini unuttuğunu bahane ediyordu. Beni bahçeye çıkardı, aslında beni sevdiğini ama öbür kızı hamile bıraktığı için ondan ayrılamayacağını söyleyip öpmeye kalktı. Bir tokat da Jeremy'e. Tesadüf bu ya, o da başını aynı ağaca çarptı. Herşey bir yana, galiba intikamımı almıştım.

● PARİS'TE AŞK

"Yaşım 17 ve kolejde okuyorum. Derslerim fena değil ama sınıfın en çok gırgır geçilen öğrencisiyim. Saf, seksi ve aptal bir sarışın... Fransızcamı ilerletinceye kadar, de Gaule'e benzeyen siyah saçlı Fransızca hocamın ve arkadaşlarımın en büyük eğlencesi oldum. Bu arada küçük bir tatil için okul gezisiyle Paris'e gittik. Aklıma Raymond gelmişti. Hani Jeremy'i kıskandırmak için kullanmaya kalktığım şu yakışıklı Fransız. Telefon edip gece otelden kaçabileceğimi, onunla buluşmak istediğimi söyledim. Dünden razıymış. İki gece üstüste buluştuk. Kaldığı evin küçücük yatak odası vardı. Tam bir aşk yuvası. Minicik penceresinden de Paris'i ayaklarımın altında görebiliyordum. Sabaha kadar sevişiyor, sonra da tam Fransız usulü bir kahvaltı yapıp, otele dönüyordum. Sevişmek konusunda hâlâ bilgisizdim ama olayın heyecanı bana yetiyordu. Nihayet ikinci kaçışımın sabahında 55 yaşlarında iki bayan öğretmenim tarafından yakalandım. İkisi de hiç evlenmemiş ama anlayışlı kadınlardı. Raymond'un tatlı dili onları bile baştan çıkardı. Küçük bir ceza ile kurtuldum. Üstelik akşam yemeklerinde otelin restoranında olmak koşuluyla Raymond ile birlikte yemek yememe bile izin verdiler. Saf, seksi, aptal bir sarışındım ama yakışıklı Raymond'umla kız arkadaşlarıma büyük hava atmıştım. Ah Paris ah!" Shakespeare de mi, haklı ne!...

"Kadınlar güller gibidir, bir defa açıldılar mı, yaprakları hemen dökülmeye başlar."

İşte seksi Sonja'nın aşk maceraları İngiltere'nin dışına böyle taştı ve bakalım daha neler neler oldu?

"İngiltere'de Ispanyol ve İtalyan erkeklerine bir başka gözle bakarlar. Onlar aşk için yaratılmış, Adem'in en ateşli torunlarıdırlar. Bu yüzden ben de İspanyolca hocam Alfonso'ya özel bir ilgi duyardım kolejde. Onu baştan çıkarmayı da kafama koymuştum. Nihayet birgün kendimi davet ettirmeyi başardım ve Almanca hocam, sevgilisi, İspanyolca hocam Alfonso ve ben bir Volkswagen ile İskoçya'ya tatile gittik. Bir hafta boyunca arabanın arkasında beraber oturduğumuz Alfonso'ya neler yapmadım ki baştan çıkarmak için. Seksi bakışlar, gülümsemeler, akla gelecek her türlü cilveler. Hatta bir aralık elimi bacağının üstüne bile koydum. Ne yazık ki, elimi tuttuğu gibi geri yolladı. Düş kırıklığına uğramıştım. Neredeydi o sözü edilen ateşli İspanyol erkekleri? Herhalde Alfonso o biçimdi. Aklıma başka şey gelmiyordu. Ne şanssızlık..."

● İLK TÜRK...

Akşamları arkadaşlarımla bara gider sohbet ve dansederdik. Kısmetime yaşlı ve çirkin erkekler beni, yakışıklılar da diğer kız arkadaşlarımı dansa davet ederlerdi. Bir akşam 40 yaşlarında gri saçlı biri yaklaştı yanıma. Dansetmek istiyordu, benimse keyfim yoktu. Geri çevirdim teklifini. Birazdan elinde kızarmış bir tavukla geldi ve "Öyleyse yemek yiyip, konuşalım" dedi. Karşıma oturduğunda nereli olduğunu düşünüyor ama kestiremiyordum. "Türküm" deyince şaşırdım. O ana kadar Türklerin nasıl olabileceklerini hiç düşünmemiştim. Türk sözünü duyardım ama hiç Türk tanımamıştım. Üstelik kötü insan oldukları söylenirdi. Adının Aydın olduğunu, Almanya'da bir havayollarında çalıştığını öğrendim. Çok kibardı, gece beni evime bıraktı. Şaşkınlığım devam ediyordu, Türklerden böyle nazik insan çıkar mı diye. Ertesi gün okulum yoktu ve tatildi. Beni gelip evden aldı, gezdik. Cana yakın bulmuştum Aydın'ı. Akşam oteline gitmemizi istediğinde hayır demedim. Ne var ki beraberliğimizden birşey anlamamış, sevişmenin tadına varamamıştım. Zaten durup dururken ağlamaya başlamış, istemediğimi söyleyip onu da tedirgin etmiştim. Anlayışlı davranıp beni evime götürdü. Arada sırada görüşürdük. Bir süre sonra Almanya'ya döndü.

Flört etmekten, erkeklerle çıkmaktan çok hoşlanıyordum ama, onlarla yatmak bana cazip gelmiyordu. Belki de deneylerimde başarısız oluşum beni bu noktaya getirmişti. Birgün düşüncelerimi anneme anlattım. Olgun ve tecrübeli bir erkekle beraber olduğum takdirde çok şeyin değişeceğini söyledi. Daha çok şey öğrenmem gerektiğini vurguluyordu.

Bir süre sonra Tony ile tanıştım. Sanıyorum hayatıma giren ilk ve son yakışıklı erkekti. Gördüğüm anda vurulmuş, düşüp bayılacağım sanmıştım. Hele ilk kez bir şöminenin karşısında beraber olduğumuzda beni yavaş yavaş soyarken, parmaklarının ucuyla vücuduma dokunurken nasıl heyecanlandığımı anlatamam. Tony ile 4 ay sürdü arkadaşlığımız. Fakat bu beraberlik de seks hayatıma bir yenilik getirmemiş, fikrimi değiştirmemişti. Birleşmekten sandığım kadar zevk almıyordum. Şöyle karar vermiştim: Kadın verir fakat almaz...

Tony'den ayrılınca hep yabancılarla flört etmeye başladım. Onlar nasıl olsa birkaç hafta içinde gidiyorlardı. Ben de böylece aşık olmaktan, bağlanmaktan kurtulmuştum. Eğlenmeyi tercih ediyor, mecbur olmadıkça seks yapmıyordum.

18'inde okulu bitirdim. İlk işim elimdeki 20 Sterlin ile İspanya'ya, Minorca adasında bir kız arkadaşımın yanına gitmek oldu. Şanslıymışım, ertesi gün sekreter olarak iş buldum. İspanyolca, Fransızca ve Almanca bilmek avantajımı artırıyordu. Gözümüzde büyüttüğümüz İspanyol erkeklerinin arasındaydım ve dünyamı değiştirecek erkeği arıyordum. Değişiktiler. Biraz da palavracı. Kiminle karşılaşsam ilk duyduğum sözcük "Tequiero-Seni seviyorum" oluyordu, hemen büyük aşık havasına giriyorlardı. Altı hafta sonra çalışma iznim olmadığı için işime son verildi. Tanıdık bir avukat kanalıyla gittiğim gizli polis şefi

hayrettir, karşılık beklemeden, benim bir süre daha Minorca'da kalabilmemi sağladı. Bu kez bir otelin resepsiyonunda iş bulmuştum. İlk sorun otel müdüründen çıktı. "Kimseyle beraber olmayacaksın" diyordu. "Öyle bir niyetin olursa ilk kez benimle yatman gerekecek". Ne garipti şu İspanyol erkekleri. Otel müşterilerinin pasaportlarını inceler, bekar kızların listesini hazırlar sonra da birer birer şansını denerdi müdürümüz. İki gün sonra resepsiyon şefi rahatsız etmeye başladı. Adı Elio, boyu iki metreye yakındı. Etrafa benim sevgilimmiş gibi görünüp hava attığını ve başkalarının da bu yüzden yanıma sokulamadıklarını neden sonra anladım. İngiltere'de bir erkeğin bir kadına böyle sahiplenmeye kalktığını hiç görmemiştim. İki ay geçti ve bir İspanyol çingenesi çıktı karşıma. Miguel'di adı. Flamengo gitar çalıp şarkı söylerdi. Yirmi yaşlarındaydı ve yalınayak dolaşırdı. Yeni sevgilimi bulmuştum. Ama sekste beklediğimi hayır... Yine de mutluydum. Bana burcumun özellikleri yansımıştı. Balıktım ve almaktan çok vermekten hoşlanıyordum. Erkeği memnun etmek bana yetiyordu. İlk ciddi evlenme teklifini Miguel'den aldım. Fikir ilginç, olay çok romantik gelmişti ama benim bir İspanyol çingenesiyle evlenip, köyde oturmaya niyetim yoktu. İki hafta sonra döneceğimi söyledim ama ayrıldım Miguel'den.

● İLK KOCA

İngiltere'ye döndüğümde üniversiteye yazılmak için geç kalmıştım. Bir otelin barında garson olarak çalışmaya başladım. Ve üçüncü gün elimi ayağımı titreten bir erkek çıktı karşıma. Saçları griydi. Benden on yaş kadar yaşlı görünüyordu. İki kızla birlikte gelmişti. İlk bakışta aşık olduğumu hissettim. Onlara servis yaparken bardaklar tepsinin içinde adeta zıplıyordu. Birazdan çok utandığım bir olaya neden oldum. "Telefonunuz var mı?" diye sormuştu. Evet, dedim ve bir kağıda numaramı yazıp verdim. Gülmeye başlamıştı. "Sizin numaranızı sormadım, burada telefon var mı demek istedim" deyince başımdan kaynar sular döküldü. Yerin dibine girmiştim. Ama yine de ilgisiz davranmadı ve dilersem beni arabasıyla evime bırakabileceğini söyledi. İlk raundu ben kazanmış ve ilgisini çekmiştim. İşim bitince kırmızı paltomu giyip, yarım şişe parfümü üstüme boşaltıp arabasına koştum. İlk reaksiyonu ağır parfüm kokusuna karşı oldu. Bir kez daha utanmıştım. Hele "Yarın Türkiye'ye dönüyorum" deyince sanki 40 yıllık dostummuş gibi isyan ederek "Hayır, hayır gidemezsin" diye bir çığlık çıktı ağzımdan. Hepten kontrolümü kaybetmiş tam bir şaşkına dönmüştüm. Evet çarpıldığım kişi bir Türktü ve hayatımın akışı değişecekti. Ümit'le üç ay gündüz gece beraber olduk. Evlenmeyi kafama koymuştum ama onun niyeti yoktu. Türkiye'de önemli bir işadamı olduğunu öğrendim. Sonunda kendimi İstanbul'a davet ettirmeyi başardım ve üç haftalığına ilk kez Türkiye'ye geldim. Beni Beyazıt'ta bir otele yerleştirdi. Yirmi gün sonra da "Sonja, bu iş yürümez" deyip beni İngiltere'ye geri yolladı. Oysa ona aşıktım. Ailemle biraz kaldıktan sonra Fransa'nın yolunu tuttum ve Nice'de çocuk bakıcısı olarak iş buldum. Sekiz hafta çalışıp çocuklarına baktığım aileden bir türlü paramı alamıyordum. İnanın çorap alacak param yoktu ve çocukların annesi kasten çorapsız dolaştığımı, yaşlı kocasını baştan çıkarmak istediğimi söyleyip duruyordu. Birgün odama gelip kocasını aramaya kalkınca iş iyice çığrından çıktı, isyan ettim ve eşyalarımı toplayıp ayrıldım evlerinden. İsviçre'de bir otelde resepsiyonda iş buldum. Bu defa da otelin sahibi sıkıştırmaya başladı. Geceleri odamın penceresine küçük taşlar atıyordu. Yüz vermedim. Oradan da ayrıldım, ver elini Korsika... Ama bir türlü İstanbul'daki sevgilimi unutamıyordum. Hayalimde hep o vardı. Ve günün birinde haber aldım kendisinden, beni çağırıyordu ve evlenelim diyordu. Dünyalar benim oldu. Tekrar geldim Türkiye'ye. Yaşım 20, sene 1975. Evlendik... Ailesiyle birlikte oturuyorduk. Harika bir annesi vardı. Bana Türkçe öğretiyor ve çok iyi davranıyordu. Müslüman oldum. Ama evliliğimiz yürümedi ve on ay sonra ayrıldık. En büyük nedenin seks problemimiz olduğunu biliyordum ve hatalı olan da bendim. Kocamdan hem ilgi bekliyor hem de aşırı ilgiden boğuluyordum. Geçmişteki seks yaşamım da başarısız geçtiği için kocamı memnun edemediğimin farkındaydım.

● MUCİZE

İngiltere'ye döndüm. Ama Türkiye'nin hasretine dayanamadım. İstanbul'u çok sevmiştim ve tekrar geldim bu sihirli şehre. Kayhan Yıldızoğlu ile tanıştım. O zamanlar Cafe Can Can'ın müdürlüğünü yapıyordu. Hayatımda ilk kez bir kadının dişiliğinden önce kafasıyla ilgilenen bir erkek tanıyordum. Kayhan ile çok iyi arkadaş olduk. Akşamları oturur resim yapar, müzik dinler, kitap okurduk.

Ama ister inanın, ister inanmayın, yıllardır beklediğim mucize işte bu dönemde gerçekleşti. Yıllardan beri beni sadece bir vücut, bir seks aracı olarak gören, bildikleri bütün teknikleri uygulamaya çalışanların beceremediklerini Kayhan gerçekleştirdi. Beni gerçek doyuma, vücudumdan önce, kafama ilgi duyan adam ulaştırdı. Seks kitaplarında, öykülerinde, romanlarında okuduğum yanardağlar patlaması, yıldızlar uçuşması ilk kez, Kayhan'la gerçekleşti. Hayatımda ilk kez uçuyordum. Yer hostesliğinden havacılığa terfi etmiştim. Ev tuttuk. Evlendik. Paramız yoktu, ama huzurluyduk, mutluyduk."

Daha sonrasını hep biliyorsunuz artık. Kayhan'ın çevresinden dolayı gelen film, TV oyunu, sahne teklifleri... Sonja Eady'nın, Suna Yıldızoğlu oluşu...

Derken ilk geçimsizlikler ve ayrılık...

Suna Yıldızoğlu, bu soyadını hâlâ resmen taşıyor. Boşanmış değiller, ayrı yaşıyorlar. Son beş aydır birbirlerini görmediler. Suna Yıldızoğlu şimdi şarkıcı Çetin Alp ile birlikte...

Suna Yıldızoğlu "Beni anlamak zordur" diyor.

"Kadınları anlamağa çalışmayın. Zira onlar anlaşılmak değil, sevilmek için yaratılmışlardır" diyen eskiler de haklı, Alfred de Musset de:

"Havayı geldiği, rüzgarı estiği, kadını olduğu gibi kabul edin!.." ●

Kara Kedi

Bastarafı 51. Sayfada

teğmen ve çiftçi... Bir koca yetmedi de, üç tane daha mı aldın?."

Olup bitenden korkan karakedi, yataktan fırladı, açık pencereden dışarı atladı gitti.

Olup biteni anlatmaya gerek var mı?. Şüphelerine hâlâ cevap alamayan zavallı koca, sabahın serinliğinde uyanıp, yanını boş görünce karısına bir numara daha çevirmek istemiş, pencere kenarında güneşlenen siyah kediyi alıp yatağa koymuş, kendisi de karyolanın altına girmişti.

Şimdi gerçeği öğrenmişti, ama iyi mi olmuştu öğrenmesi kötü mü?. Zavallı tüccar şimdi "Keşke hiç bilmeseydim" diye dövünüp duruyordu.

Komşular ise "Kont Cagliostro'nun iksiri gene işe yaradı gördünüz mü?.. Ama şöyle, ama böyle... Bu kont büyük adam..." diyorlardı. ●

(Fransız Folklorundan derlenmiştir.)

Tanrıların

Baştarafı 56. Sayfada

liverdi. Üstü-başı, yatak çarşafları ıslanıverdi. "Allah belasını versin" diye mırıldandı, eliyle bira gölcüklerini silerken... Sonra oda kapısının açıldığını hissetti. Gün ışığıyla birlikte Profesör Morris Bickford girdi içeriye...

"Burada mıydın?" dedi profesör "Nereye gittiğini merak etmiştim".

Sinirli bir el işareti yaptı Anthony... "O sıcakta biraz daha kalsaydım aklımı oynatacaktım."

"Sıcaktan kudurma kertesine gelen tek adam sen değilsin" dedi profesör, buzlukta her nasılsa kalmış bir parça buzu alnında dolaştırırken... "İşimizin bitmesine çok kalmadı. Bitsin de şu allahın belası çölden kurtulalım. Yirmiyedi yıldır arkeolojiyle uğraşırım. Hâlâ bu çöllere alışamadım gitti".

Anthony'nin gülümsemesi yapmacıktı. Belli de ediyordu.

Eriyen buzun ıslaklığını üstünde kuruturken, "Ne oldu?" dedi profesör, "Görüşlerimi paylaşmıyormuş gibi bir halin var".

"Yok" diye yanıtladı Anthony, "Başka bir konu var da..." Perdeleri açtı, güneşi aldı içeri... "Rüyalarla aran nasıl?" diye sordu.

Profesör omuz silkti. "Herkes gibi ben de rüya görüyorum".

"Onu demek istemedim. Rüyaların tabir edilmesinden anlar mısın?"

"Korkarım ki anlamıyorum. Birşey mi vardı?"

"Çok garip bir rüya gördüm az önce..."

Profesör ıslak ellerinden formika masanın üstüne damlayan su birikintilerine baktı, "Öyle mi?" dedi, "Anlatsana..."

"Böylesine canlı, böylesine ayrıntılı bir rüya görmemiştim hiç... Nasıl anlatacağımı bilemiyorum, ama aynı anda hem bir uzay gemisindeydim, hem değildim. Bambaşka bir insandım sanki... Hem kendimdim, hem başkası... Gördüklerime hem yabancıydım, hem tanış... Daha önce hiç öğrenmediğim şeyleri çok iyi biliyor, anlıyordum. Üstelik, gizemli ya da korkutucu hiçbir yanı yoktu olup-bitenlerin..." Başını kaldırdı Anthony... "Ne dersin buna?"

"Anlaşılan, sandığımdan da geniş bir hayalgücün var" dedi profesör, "Ya öyle, ya da sıcak iyice başına vurdu. Bu bölgedeki aşırı sıcaklar değişik insanlara değişik biçimde etki yapar. Sıcak yüzünden bunalım geçiren, deliren nicelerini gördüm".

"Herkeste aynı etkiyi yapar mı?"

"Hayır. Bu dediğim etkiler işini fazla sevmeyenler de özellikle görülür. Sense tarih-öncesi olaylara çok ilgi duyuyorsun, bu yüzden de işine dört elle sarılıyorsun".

Anthony gülümsedi bu sözlere.

Profesör masa başından doğruldu. "Sana gölgede oturup hayal görmen için para vermiyoruz. Benimle gel. Sana göstereceklerim var".

Anthony doğruldu, kapıya yürüdü. Dışarı çıktığında kızgın güneşin ışınları çarptı yüzüne... Kazı yerine profesörle birlikte yürüdüler. İnsanlar vardı orada... Dizüstü çökmüş, kazıdan çıkan fosil kalıntılarını bir ana sevecenliğiyle temizliyorlardı.

Anthony birden garip oldu. Mezar hırsızı gibi hissetti kendini... Tuhaf... Böylesi bir duyguya daha önceleri hiç kapılmamıştı. Kazı yerindeki adamlara bir daha baktı. Bir bölümü tarih öncesinden kalma taş mezarların kapaklarını keskilerle açıyor, bir başka bölümü de tabutlardaki ölüleri çıkarıyorlardı. "Ölüler Evi" diye düşündü, "Çölün tam ortasında bir Ölüler Evi..." Gülüyordu çalışanlar... Tabuttan yeni çıkarılmış bir ölüye baktı yanından geçerken...

Kazının ikinci katmanına indiler profesörle birlikte... Shelly Thompson ve Oliver Brenner adlı doktorlar oradaydılar. Gölgeye çekilmiş, biralarını yudumluyorlardı. Başlarını kaldırdılar, gelenlerin kim olduğunu görünce gülümseyerek selamladılar. Anthony ellerini ceplerine soktu, sabırsızlıkla "Ne göstereceksiniz?" dedi.

"Kendin bak" dedi Shelly, önlerinde yükselen taş duvarı göstererek... Güzel bir kadındı. Anthony'le aynı yatağı çok paylaşmışlardı.

Taş duvarın orta yerinde, gümüşümsü bir madeni plaka vardı. Anthony eğildi, dikkatle baktı. Görünen kısmından daha da derine gittiği izlenimi uyandı kendisinde...

"Doğal bir oluşum değil" dedi profesör, Anthony'nin aklından geçenleri okurcasına...

"Nasıl olur? Doğal olması gerekir" dedi Anthony, saçmaladığını bile bile... Profesör arkasından itti Anthony'i... "Biraz daha yakına git de öyle bak".

Anthony madeni plakayı yakından inceledi. Titreyen ellerini uzatıp parmaklarını plaka yüzeyinde gezdirdi. Serindi, dümdüzdü. Heyecanlanmıştı Anthony... Yüreği kütküt atıyordu. Kulağının dibinde profesörün sesini duydu. "Nasıl buldun?"

"Makine tezgahından geçmişe benziyor" dedi Anthony...

Profesör Bickford, Shelly'e döndü. "Şu anda bulunduğumuz katman tahminlerinize göre kaç yıllık?"

"Aklından geçen soruyu anladığım kadarıyla, insanların maden işlemeyi öğrenmelerinden yaklaşık 70 milyon yıl daha eski..."

"Olamaz" dedi şaşkın Anthony, "Tezgahtan daha dün çıkmış gibi."

"İster inan, ister inanma" dedi Shelly. Anthony'nin ayaklarının dibinde duran fosilleşmiş kemikleri gösterdi. "Ayağının dibindeki o

kemiklerden biri büyük olasılıkla Triceratops, öteki de Ankylosaur fosilleri... Onların yer küresinde kaç milyon yıl önce yaşadıklarını sen de bizim kadar bilirsin". Sesi sinirliydi.

Fosillere göz gezdirdi. Anthony... "Bunda mutlaka bir yanlışlık olmalı. Ne olduğunu bilmiyorum, ama olmalı. Bu nesne hakkında başka şeyler öğrenebildiniz mi?"

Profesör Bickford gözlerini gümüş plakadan ayırdı. "Çok daha büyük bir kitlenin küçük bir çıkıntısı olduğu anlaşılıyor" dedi.

"Ne olabilir?"

"Kazıp çıkarana kadar kesin birşey söyleyemeyiz".

"Çok zor olacak çıkarılması... Çok zaman alır".

"Gerekirse dinamit kullanırız".

Anthony dikleniverdi. "Dinamit kullanırsanız, buradaki fosilleri tuzla buz edersiniz".

"Sanmam" diye araya girdi profesör, "Buradaki kazılarımız daha bir süre devam edecek. O zamana kadar değerli bütün fosilleri çıkarmış oluruz. Merak etme. O değerli fosillerine birşey olmaz".

Brenner başını salladı, "Ötekileri de çağırayım" dedi. Üst katmanlardaki altı kişiyi topladılar. Öğle sıcağından gün batışına dek çalıştılar. Fosilleri temizlediler. Özenle plastik kutulara yerleştirdiler. Tam gün batarken son fosil kalıntısı da toplanmıştı.

Profesör tozlu ellerini pantolonuna sildi. "Geri kalan işleri de yarın bitiririz" dedi, "Sanırım, buradaki herkesin iyi bir uykuya ihtiyacı var".

Başlarıyla onayladılar bu sözleri, treylerlerin yolunu tuttular. Bir tek Anthony kaldı geride... Dinazorlar Çağı'ndan kaldığı kesin olan, ama kalması mümkün olmayan gümüş plaka büyülemişti onu sanki... Orada ne kadar kaldığını Anthony bile bilmedi. Neden sonra koluna birinin dokunduğunu hissetti. Shelly'di gelen.... "Bugün de huysuzluğun üstündeydi" diye terslendi genç kadına...

"Huysuzlanmayayım da ne yapayım" dedi Shelly, "Şu bulduğumuz şey beni çok ürkütüyor".

Kaşları çatıldı Anthony'nin... "Ürkütüyor mu?"

"Evet, ürkütüyor" dedi Shelly. Kollarını kavuşturmuştu. "Akla, mantığa aykırı bu... Olamaz böylesi. Ama, oldu işte... Karşımızda duruyor. Bulmakla hata ettik gibi geliyor bana..."

"Ben de korkuyorum" dedi Anthony, "Ama hata ettiğimiz söylenemez. Oldu bir kere..." Pırıl pırıl parlayan madeni plakaya çevirdi bakışlarını...

"Bir yolunu bulsak da onu yok etsek" dedi Shelly...

"Şimdi unuttururum sana" dedi Anthony, sevecenlik dolu bir sesle.. Kolunu Shelly'nin beline doladı, treylere yöneldiler.

Bir saat kadar sonraydı. Anthony yataktan kalkıp perdeleri araladı, yıldızlara baktı. "Neyin var?" diye mırıldandı Shelly uykulu bir sesle... "Sandığımdan da fazla korktum galiba" dedi Anthony...

Sonra uyudular...

O O

Uzay gemisi yıldızların arasındaydı.

Doktorun verdiği ilacın etkisiyle dalıp gitmişti komutan... Birden uyandı... Bilgisayarın üstündeki kırmızı ışık yanıp sönüyordu. "Komutanım" diye bir ses duydu, doğruldu. Koşuşmalar vardı kabinde... Yüzlerini seçmeye çalıştı koşuşanların... İlk dikkatini çeken, yüzlerin kaygı ve korkuyla kaplı oluşuydu. Koşuşanların arasında İcra Subayı da vardı. "Ne oluyor?" diye sordu komutan...

"Bu koşullarda yumuşak iniş yapmamız mümkün değil" yanıtını aldı.

"Ne yapıp yapıp, yumuşak iniş yapacağız". Güven vermeye çalışıyordu astlarına...

İcra Subayı'nın sesi korku doluydu. "Yumuşak iniş yapsak bile oradan ayrılamayız. Rejeneratör tükendi".

"O zaman tasalanacak birşey yok" dedi komutan... Rahatlığına kendisi de şaşırmıştı. "O zaman öleceğiz" diye devam etti, "Ölünce de tasalanmak imkansız. Ölmek istemiyorsanız, bir çare bulun".

İcra Subayı uzaklaştı komutanın yanından... Yalnız kalmıştı. Ekrana döndü, hızla yaklaşan kahverengi sulara, yeşil bataklıklara baktı. Duyduğu hırsın, öfkenin etkisiyle yaşlar boşandı gözlerinden... İki yıl... Tastamam iki yıl... Büyük bir özveriyle o güneş sisteminde iki yıl gezeceksin, sonra Allahın belası bir gezegende çakılıp kalacaksın. "Bu kadar haksızlık olur mu?" diye düşündü komutan, kendi kendine... Öfkesini, küskünlüğünü gemlemeye çalıştı.

Birden İcra Subayı'nın sesini duydu. Yanıbaşındaki ekrandan geliyordu. "Komutanım! Elimizden geleni yaptık. İki dakikamız ya kaldı, ya kalmadı. Ne yapacaksanız yapın".

Komutan kumanda kontrol araçlarına döndü. Mekanik sistemi işletmek zorundaydı. Dümeni kavradı, araca yön vermek için... Sevindi biraz... Çevresindeki mürettebat da sevindi, umutlandı. Az da olsa, mekanik kontrollara uyuyordu gemi.

Komutanın gözü ekrandaydı. Çok yaklaşmışlardı yer küresine... Yerde hareket eden garip yaratıklar bile seçilebiliyordu artık...

"Yere varmamıza otuz saniye kaldı" diye geldi, İcra Subayı'nın sesi... Gemiyi dengelemeye çalıştı komutan.. Dev ağaçları sıyırdı gemi. İnişin sarsıntısını hafifletmek için bataklığa benzer bir alana yöneldiler. Geminin hızla kendilerine yaklaştığını gören dev yaratıklar korkuyla sağa-sola kaçışıyorlardı.

Gemideki sesler birdenbire artıverdi. Yırtılan, parçalanan, kırılan tahta ve madenlerin çıkardığı seslerdi bunlar... Ekrandaki görüntüler de kayboldu. Sağa-sola savrulan, düşen, kafalarını yere çarpan insanlarla doluydu kumanda odası...

Sonra duruverdi gemi... İnmişlerdi yere... Ölmemişlerdi.

Her nasılsa çalışan ekrana baktı komutan... İndikleri yerin duman tüten yanardağları, yemyeşil düzlükleri çarptı gözüne... İcra Subayı'na döndü. İnişi o da birkaç küçük sıyrıkla atlatmıştı. "Ne diyorsun teğmenim" diye sordu, "Burada sağ kalabilir miyiz?"

"Ön yoklamalarımızdan olumlu yanıtlar aldık" diye söze girdi teğmen... "Atmosfer biraz yetersiz yanardağdan püsküren hava kirliliği de oldukça fazla... Ama sanırım bir gemi gönderilip kurtarılıncaya kadar sağ kalabiliriz. Gıda ve su hakkında birşey söyleyemem, ama gemideki stoklar bir süre bizi idare eder".

"Ya mikro-organizmalar?"

"Bu gezegende çokça var onlar. Ama, bağışıklık aşıları yaparsak sorun olmazlar".

Subaylardan biri çıktı ortaya.. "Durumu ana komuta merkezine bildireyim mi komutanım?"

"Bildirin" dedi komutan, sonra devam etti. "Şunu bilmenizi isterim ki, beş-altı aydan önce buradan kurtulmamıza imkan yok. Onun için, biran önce burayı öğrenmek, buraya alışmak zorundayız". Düğmelere basıp, kabin çıkışına yöneldi. Mürettebat da peşinden...

Güneşlikti dışarısı... Genzini dolduran hava keskin, yangın dumanlıydı. Küçük merdivene dikkatle basarak gezegenin süngersi yeşil zeminine ayak bastı komutan... Birkaç adım attı. Islak ve yumuşaktı bastığı yer. Döndü, kendisini izlemeleri için bekleyenlere işaret etti.

Güven gelmişti herkese... Gelmişti, ama tam merdivenlerden inecekleri sırada bir hayvan kükremesi kulaklarını doldurdu. Biraz korkulu, biraz sinirli biçimde etraflarına baktılar. Silahlarını daha biraz sıkı sıkı kavradılar. Görünürde birşey yoktu. "O ses

nereden geldi?" diye sordu Icra Subayı...

"Bizden başkaları da var bu gezegende" dedi komutan... Sonra gülümseyerek ekledi: "Yoksa unuttun mu?" yürüdüler. Birbirlerinden kopmamaya, yakın durmaya özen gösterdiler. Seslerini duydukları, ama görmedikleri yabani yaratıkların korkusu hep içlerindeydi.

İnce çöp bacakları üstünde seken yaratığı ilk gören İcra Subayı oldu. Bataklığın kenarındaydı o garip hayvan... İcra Subayı arkadaşlarını yanına çağırdı, ama sesten ürken hayvan seke-seke ormanlığa kaçtı, gözden kayboldu. Biraz dolaştılar, sonra gemiye döndüler. Dönerken, komutan, "artık rahat bir uyku çekebilirim" diye düşünüyordu.

Etobur cinsindendi kaçan yaratık... Ağaçların arkasına gizlenip o garip gemiyi, içinden çıkan garip yaratıkları gözlemişti. Anlaşılan, yenir cinsten değillerdi. Başka hayvanlar aramaya başlamıştı, açlığını gidermek için... Sonra kaskatı kesiliverdi. Yıkıldı yere... Doğrulmaya çalıştı yine yıkıldı. Ceviz büyüklüğündeki beyni algılayamadı olanları... Yutkundu, ama ağzından akan salyaları durduramadı. Öylece kalakaldı. Biraz sonra sessizlik kapladı ortalığı... Sonra da cesede yaklaşan sineklerin vızıltıları geldi.

o o

Anthony uyandığında, ilk duyduğu sineklerin vızıltısıydı. Etrafına bakınınca, vızıltıların dışarıdan geldiğini anladı. Shelly çoktan uyanıp gitmişti herhalde... Yataktan inip pantolonunu giyerken, gördüğü düşün canlılığını anımsadı, şaşkınlıkla başını salladı. Çok rüya görmüştü, ama böylesine canlı, böylesine ayrıntılısı ilk kez başına geliyordu. "Neden?" diye sordu kendi kendine "Nasıl?", yanıt bulamadı. Birkaç saniye durdu, düşündü. Acaba, gördüğü düşün özel bir anlamı mı vardı? Çizmelerini ayağına çekip treylerden çıkarken bile bunları düşünüyordu.

Dışarısı serinceydi. Çölün kızgın güneşi daha sıcaklığını tam duyurmamıştı. Sabah ayazında sıcak nefesi fabrika bacasının dumanı gibi çıkıyordu. Kazı yerine yöneldiğinde, profesörün, Shelly'nin ve ötekilerinin orada olduklarını, çalışmaya başladıklarını gördü. Yanlarına vardığında ilk konuşan profesör oldu. "Günaydın Anthony. İyi uyuyabildin mi?"

"Yine rüya gördüm" dedi Anthony, eline kazmayı alırken...

"Aynı rüya mı?"

"Onun devamı..."

Sonra konuşmadılar. Kazma-kürek işe giriştiler. Gümüş plakanın etrafını oymaya başladılar.

Güneş iyice yükselmeye başlayıp bir arpa boyu ilerlemediklerini gördüklerinde ilk konuşan Profesör Bickford oldu. "Bu iş böyle gitmeyecek" dedi, "Dinamit kullanmamız gerekecek". Anthony de onayladı bu sözleri... Dinamiti, fünyeyi getirdi. Gümüş plakanın çevresine özenle yerleştirdiler patlayıcı maddeleri...

Sonra profesör ateşledi dinamiti... Büyük bir gümbürtü koptu, duvarın etrafından büyük bir toz dumanı yükseldi. Anthony profesöre baktı, "Görmek istediğimiz herşeyi tuzla buz etmek zorunda mısın?" diye sordu. "Ne yapalım?" dercesine omuzlarını silkti profesör...

Toz bulutu yavaş yavaş dağılıyor, duvarda ön yüzünü gördükleri cisim beliriyordu. "Aaaa..." diye bir ses aynı anda herkesten yükseldi.

Brenner yanıbaşındaydı Anthony'nin... "İnanılmaz birşey bu" dedi.

Profesör de şaşkındı. Kelime bulamıyordu, aklından geçenleri anlatmak için... "Galiba bir tür hava gemisi bu" diyebildi sonunda..

Uzay gemisine baktı Anthony... Hemen tanıdı. Tanımasına tanıdı da, nasıl tanıdığını bir türlü anlayamadı. Rüyasındaki gemiydi, yavaş yavaş çöken toz bulutunun orta yerindeki araç... Daha önce görmüştü onu... Daha henüz taşlaşmamış bir eski bataklığa nasıl geldiğini bile biliyordu. Suskunluk çöktü üstüne... Konuşsa saçmalayacağından kimseyi inandıramayacağından korkuyordu.

Brenner'in sesi titriyordu. "Olamaz böylesi... Birisi oyun oynuyor bize"...

"Brenner, saçmalayıp durma" diye söze girdi Shelly, "Bu nesnenin ne olduğunu bilmiyoruz, ama buraya mesozoik zamanda geldiği açık."

Brenner sesini yükseltti. "Olmaz öyle şey... Akıl dışı bu... Mesozoik dönemde böyle araçlar yoktu. Böyle araçları yapabilecek yaratıklar yoktu". Sesi isterikleşmişti. "Bu katmana kadar nasıl indi bilmem, ama herhalde hava kuvvetlerinin bir uçağıdır".

En sakinleri profesördü. Elini kaldırıp herkese susmalarını işaret etti. "Herkes istediğini düşünebilir" dedi, "Ama ben sizler kadar kesin kararlı değilim. Yapacağımız ilk iş, geminin kapağını açarak içeride ne olduğuna bakmak olmalı... Eğer bu aracı insanlar kullanmışlarsa, içeride neyin ne olduğunu gösteren kayıtlar da vardır."

Neyin ne olduğunu anlatmak geldi Anthony'nin içinden... Ama sustu. Anlatsa bile inanmazlardı. Ağır ağır gemiye doğru ilerleyen profesörün ardından baktı.

Dolaştılar geminin çevresinde, kırılmış tahtalara, yırtılmış madeni yüzeye baktılar. Çıkış kapağını buldular sonunda... "Bakın" dedi profesör, enkazı göstererek, "Yere çarptıkları, çakıldıkları belli... Bir kaza olmuş". Anthony yine konuşmadı, konuşacak kelimeleri bulamadı. "Bunca yıl çok iyi korunmuş" diye bir ses duydu. "Hayret. Ezilmemiş" diye bir başkası konuştu.

En sakinleri yine profesördü. "Hah" diye haykırdı, "Çıkış kapağını buldum". Elini attı kumanda manivelasına... Korku kapladı Anthony'yi, kuşku kapladı. Varsın kendisiyle alay etsinler. Bildiklerini söylemek zorunda hissetti kendisini. İleriye doğru bir adım attı, "Profesör" diye haykırdı, "Beni dinleyin."

Profesör kapağı tam açmak üzereydi. Duraladı. "Ne var?" dedi Anthony'ye dönerek... Ötekiler de döndüler. Anthony yutkundu, konuşamadı... "Hiç" diye kekeledi, "Yok birşey..."

Anthony ağır ağır doğruldu, bulundukları ikinci katmandan toprak üstüne tırmandı. Treylere doğru yürümeye başladı. Birden bacaklarının kaskatı kesildiğini hissetti. Kumların üstüne yığılıverdi. Debelendi, doğrulmaya çalıştı, yine yığılıp kaldı. Bütünüyle kendisini yitirmesine ramak kala, çok şeyi olanca açıklığıyla anlayıverdi.

o o

Kaza sonucu yere çakılmamış olsalardı belki daha temkinli olur, böylesine büyük bir hataya düşmezlerdi. Vücutlarından çıkan zararsız bakteri ve mikro-organizmalar gibi, düştükleri hata da gözden ırak kaldı.

Ama uzaydan gelenlere zararsız görünen bu bakteri ve mikro-organizmalar, aynı zararsızlıklarını gezegendeki öteki yaratıklar üstünde tekrarlamadı. Havada dolaşan bu minik katillere karşı savunmasızdılar, bağışıklıkları yoktu. Aç, ama kürklü memeliler bile ancak milyonlarca yıl sonra bağışıklık kazanabildiler. Çok azı kurtarabildi kendini... En güçlüleri sağ kaldılar. Tarih öncesi sürüngenler, dinazorlar tek tek yok oldular. İstemeye istemeye gezegene inmiş uzaylıların anısını ancak en güçlü türler yaşatıyor bugün...

Sinema şeridi gibi geçti bunlar Anthony'nin gözleri önünden...

Sonrası da var.

Kurtarma gemisinin aylar sonra gelişini gördü Anthony... Gemi uzaylıları kurtarmakla kalmamış, yokluklarında patlak veren savaşın da haberini getirmişti. Gemiyi geri götürmek sözkonusu değildi. Olamazdı. Çıkan savaş yüzünden bütün kaynaklar seferber edilmiş, savaşla ilgisi olmayan bütün araştırma

programları rafa kaldırılmıştı. Gemiyi orada bırakıp dönmekten başka yapılacak birşey yoktu. Geminin kapaklarını sıkı sıkıya kapatmış, bataklığın orta yerinde bırakmışlardı.

Ama, uzaylı bakteriler ve mikro organizmalar vardı geminin içinde.. Milyonlarca yıl sağ kaldılar. Ölümkalım savaşı verdi bu tek hücreliler. Tam yetmiş milyon yıl, dışarıya bağlantısız yaşadılar. Ölenleri öldü, kalanları kaldı. İnatçı, sabırlı biçimde, kapağın açılıp yeniden hayata kavuşacakları günü beklediler.

Bunları düşündü Anthony...

Ama, bazı şeyleri yine de kavrayamadı. Gemiyi almak için neden dönmemişti uzaylılar? Yoksa savaş uzadıkça uzamış, herkesi öldürmüş müydü? Güneş sisteminin öteki ucundaki o gezegen bir süre sonra önemini yitirmiş, unutulmuş olabilirdi.

Ama, Anthony'nin o gördüğü rüya neyin nesiydi? Komutanın ruhu arada sırada dünyaya dönüp tehlike çanları mı çalmıştı? Kapağı açmanın ölüm anlamına geldiğini mi fısıldamıştı kulağına? Yoksa, bataklıktaki ayak izleri gibi, mürettebatın psişik izleri mi kalmıştı?

Bunları düşündü Anthony...

Sorular çok, yanıtlar azdı.

Ama, yapılacak bir şey de kalmamıştı. Rüyalar bir uyarı olmuştu Anthony için... O da uyarıya kulak asmamış, zamanında ötekileri uyarmamıştı.

Kasıldı birdenbire... Bakteriler, mikro-organizmaları öldürücü etkilerini alabildiğince hissediyordu artık... Garipti ama, kendini kaybetmeden önce son düşüncesi, kimden özür dileyeceği oldu Anthony'nin...

Boğulur gibi oldu, yutkunmaya çalıştı. Kan kızılı salyaları çölün kızgın kumlarına damladı. Kendini bıraktı sonra...

Yetmiş milyon yıl süreyle yaşama savaşı vermişti o bakteriler, mikro-organizmalar... Daha doğrusu o minik katiller... Savaşı, yaşama hakkını kazanmışlardı sonunda.

Ne var ki, onların kazancı başkalarının kaybıydı. Hem de ölümcül kaybı...●

Enflasyon mu,

Bastarafı 23. Sayfada

fiyatlar kadar artmayan ücretliler, bu aralıklarda ya da aralıklar kadar fakirleşirler. Enflasyon tasarruf hesapları, tahviller, bonolar, sigorta poliçeleri gibi mali değerlerin değerini düşürür. Bu değerlerin üzerlerinde yazılı miktarları anlamsızlaştırır. Başka bir deyişle satınalma gücünü borç veren durumundaki tasarruf sahiplerinden borç alanlara kaydırır. Böylece bir yandan tasarruf yapmayı cezalandırırken, bir yandan da tasarrufların azalmasına, yatırımlara yönelecek fonların düşmesine yolaçarak iktisadi büyümeyi olumsuz yönde etkiler.

Enflasyon ekonomideki yatırımlarla, kaynak tahsisleriyle ilgili kararları olumsuz yönde etkiler, bozar: Stokların değerlerini yükseltip stoklamanın üretmekten daha kârlı hale gelmesine neden olur. Aşınma ve eskime paylarının (amortismanların) değerini iktisadi olmaktan çıkarıp yenileme yatırımlarını geriletir. Sayılamayacak kötülükleri birlikte getirir kısacası.

● NASIL SAVAŞACAĞIZ

Tarih bize açıkça gösteriyor ki, tedavül eden paranın miktarında üretilen mal ve hizmetlerin miktarına oranla daha büyük bir genişleme olduğunda, başka bir deyişle, alıcıların piyasalarda satışa sunulan mal ve hizmetleri kendilerine kazandırmak için -tıpkı bir müzayede salonunda olduğu gibi- diğer alıcılarla rekabete girişebilecek ölçüde satınalma güçleri olduğu zaman, o mal ve hizmetlerin fiyatları yükselecek, ortaya enflasyon çıkacaktır. Öyleyse enflasyonla mücadele etmek için bu aşırı alım gücünü yavaşlatmak gerekmektedir.

Bununsa basit yolları vardır. Sözgelişi:

(a) **Parayı sıkmak**: Merkez Bankası fiyat artışlarını yavaşlatmak için yeni para yaratma hızını düşürür. Borçlanmayı (krediyi) pahalı ve elde edilmesi güç hale sokar. Amaç borçla elde edilmiş para ile (kredi ile) yapılan harcamaları yavaşlatmak, toplam harcama düzeyini, toplam mal ve hizmet üretim düzeyi ile hizaya getirmektir.

(b) **Kamu harcamalarını kısmak:** Kamu harcamalarının ekonominin içinde tuttuğu yerin büyüklüğü düşünülürse, toplam harcama miktarını kısarak enflasyonu yavaşlatmak için en etkili yollardan biri olarak bu politika savunulabilir.

(c) **Vergileri artırmak:** Hükümetler vergileri yükseltirse, (ve harcamalarını bu oranda artırmazlarsa) toplam talepte ortaya çıkacak gerileme, kuşkusuz, fiyatlar üzerindeki baskıyı azaltacaktır.

Kısacası enflasyonla savaşmanın en temel yolu ekonomiyi yavaşlatmak, birikmiş olan istimin bir bölümünü salıvermektir. Ama bu işlem **doğal olarak** yatırımları, üretim artışını da yavaşlatacak **işsizliği** artıracaktır.

● ÖTEKİ KAYANIN DİBİ

"Göreceksin, Odysseus, daha alçak öbür kaya bir incir ağacı var üstünde, yaprak dolu, kocaman tanrısal Kharybdis sömürür yutar kara suları ağacın altından. Üç kez kusar günde ve çeker içine sömürür üç kez, suları yuttuğu sıra varayım deme oraya sakın. Yeri sarsan tanrı bile seni yıkımdan kurtaramaz."

Odysseus'un ve Kıranlar Boğazından geçmeleri gereken başkalarının işi güçtür gerçekten. Kayaların birinin dibinde aç gözleri, aç ağzı ile Skylla canavarı, ötekinin dibinde ise günde en az üç kez denizin dibine, yerin ta dibine kadar açılan ve herşeyi yutup yok eden korkunç bir anafor.

Enflasyonla mücadele etmek için alınacak sert, köklü önlemler fiyat artışlarını durdurmada belki de başarılı olacaktır. Ama yaygın bir işsizlik pahasına. Mücadele yollarının en etkililerinin başında görünen **sıkı para politikasını** güçlü biçimde uygulandığında enflasyonu yavaşlatacağı hatta durdurabilecağı kuvvetle savunulabilir. Ancak bu sonuca ulaşmak için Merkez Bankası'nın parayı çok pahalı ve elde edilmesi çok güç hale getirmesi (kredi musluklarını kısması) gerekir. Bunun ise, ekonomiyi hızla ve tehlikeli işsizlik noktasının ötesine doğru yavaşlatması kaçınılmazdır. Sıkı para politikası üstelik, ekonomide adaletsiz ve dengesiz bir etki yaratır: Sözgelişi, en çabuk ve en hızlı küçük üreticilere, küçük esnafa ve yeni konut üretimine vurur.

Hükümet harcamalarının kısılması toplam talebi azaltarak enflasyonu yavaşlatır ama, kamu ile iste satış, ister alış ilişkisinde olan herkes, altyapı üretiminde çalışan inşaat şirketleri, kamuya mal üreten fabrikalar, kamu desteği ile çalışan toplumsal hizmet kurumları eğitim, sağlık, saymakla bitmeyecek kadar çok kişi ve kurum, gerilere daralır, fakirleşir. Bu işsizlik, çöküntü demektir.

Vergileri artırmak da benzer sonuçlar yaratacak, önce de, özel kesimin yatırıma yönelteceği fonları -hele sıkı para politikası ile birlikte azaltacaktır. Bunun da sonu yatırımların, üretim artışının yavaşlaması, işsizliktir.

Kılıcımız her iki yanı da keser. Enflasyonla mücadele tedbirlerinin işsizlik yarattığı gibi, unutmamalı ki, toplam talebi arttırıcı politikalar işsizliği azaltacak, ekonomiyi genişletecek, ama aynı zamanda fiyatları da yükselterek enflasyona neden olacaktır.

Bir yanımız enflasyon, öteki işsizlik. Seçmek zorunda mıyız gerçekten? Görünüşe göre seçmek zorundayız. Hiç olmazsa belli ölçüler içinde. Üstelik de doğru bir seçim yapmak zorundayız.

SEÇMEK ZORUNDAYIZ

"Sen Skylla kayasına yaklaşmaya bak, en iyisi bu, gemiyi çabucak geçir kayanın önünden tutsanız yalnız altı arkadaşın yasını, ne olur sanki, yok olup gideceğinize şuracıkta topunuz birden."

Tanrıça Kirke sever Odysseus'u. Kıranlar Boğazı'ndan geçmenin yolunu öğretir ona. Anafora yaklaşılmayacaktır. Oradan kurtuluş yoktur. Geçiş umudu Skylla kayasının dibindedir. Akıllı, çabuk, kararlı davranılırsa oradan geçilebilir. Altı kurban vermek pahasına olsa bile.

Tam aynı noktada bulunan bir ekonomide, yol gösteren akıl veren bir tanrıça yoktur. Yapmak zorunda bulunduğumuz seçim düşünerek, çalışılarak, incelenerek, tartışılarak bütün olasılıklar gözönünde tutularak bulunacaktır. "Kolay yol bu" diye gemimiz, durgun, pırıl pırıl sakin, çekici Kharibdis kayasının altına sürülmeyecektir bir maceracı ruhu ile ya da akılsızca. Çünkü deniz, anafor seni ne zaman yutacağını bilir. Ve mutlaka yutar o noktaya gidersen.

Seçim akıllıca yapılacak, çabuk, kararlı uygulanacaktır. Unutulmamalıdır ki, Kıranlar Boğazı'nı tek geçen Odysseus değildir. Başkaları da geçmişlerdir, üstelik hiç kimseyi kurban vermeden geçebilmişlerdir. Belki de daha akıllı oldukları için:

"Ama bir tanesi aşabildi bu kayayı, denizde yüzen gemilerden, dillere destan Argo gemisiydi bu da, aştı kayayı Aietes' in ülkesinden dönerken." ●

Not: Odysseus, Türkçe'de, bazen, bazı batı dillerinin etkisi ile yanlış olarak Ulis, ya da Ulisis olarak tanınır. Yazımızdaki alıntılar için bkz: Homeros, **Odysseia**, çevirenler: Azra Erhat ve A.Kadir, Sander Yayınları, İstanbul, 1970, ss.222,223

TRT'nin yeni

Baştarafı 19. Sayfada

cileri bugüne dek yaptığı açıkla-alarda hep 18.00 ile 20.00 arasın-aki TV yayınlarından şikayet etti-r. 22.00'den sonra devreden ekilen elektrik düşer. 23.00'den nra ne yaparsanız yapın" dedi-r. Şimdi bu 23.00'de kapanma ararı nerden çıktı? diye sordu. ünkü önümüzdeki günlerde ülke alkının büyük bir zevkle izlediği rtistik Patinaj Dünya ve Avrupa ampiyonları, ardından Avrupa Ku-aları futbol maçları geliyordu. unların hepsi 23.00'den sonraya rkacak olaylardı.

Akman Paşa'nın cevabı, daha öreve başlayalı çok az olmasına ağmen, konuyu yakından izlediğini österiyordu. Bizim sormamıza ge-k kalmadan o konuyu inceletmişti:

"—Artistik Patinaj, 22.00'de aşlıyor. Kurallara göre önce zayıf orcular yarışıyor. En iyiler en na kalıyor. Biz 23.00'de kesersek, arışma tam izlenir hale gelirken bitti' diyeceğiz. Böyle şey olmaz. ürkiye Elektrik Kurumuna soraca-m. 23.00'den sonra mutlak yayını esmek, bu ülkenin vazgeçilmez ararı ise, naklen yayını hiç yap-ayacağız. Ama böyle bir mecburi-et yoksa, Patinaj Şampiyonası ka-a kadar sürerse, o kadar yayın zayacak."

Nitekim dediğini yaptı. Halkın teğine uyarak, koşulları araştırdı e 23.00'den sonra yayını kapatma orunluluğu olmadığını gördüğü için e, naklen yayınların sonuna kadar ayının uzaması emrini verdi. Paşa, k sınavında "devletin adamı" ol-uğunu göstermişti.

Aslında, kısa zamanda pekçok eyi incelemişti, yeni Genel Müdür. örev için teklif alır almaz, Siyasal ilgiler Fakültesi Basın Yayın Oku-ına gitmiş, burada İngiliz, Fransız, alyan, Amerikan ve Arap televiz-onlarının kuruluş ve çalışmaları akkındaki kitapları incelemişti. eyin nerede, nasıl olduğunu öğrenmişti. Şimdi Türkiye'deki durumu daha iyi değerlendirebilecekti.

Bir gazeteci sözü geldiği için "Siz de reorganizasyon yapacak mısınız?" dedi. Paşa önce "Reorganizasyon" kelimesinden ne anladığını anlattı. Bu gazetecinin sorduğu anlamda, bazı kişilerin yerlerini değiştirme eylemi değildi. Onun adına "tayin" denirdi. Reorganizasyon, yeniden organize etmek, yani kuruluş şemasında değişiklik yapmaktı. Yeni bir makam kurmak, kurulu bir makamı kaldırmak, ya da makamlar arasındaki hiyerarşik ilişkilerde değişiklikler yapmaktı. Yani kurumun, kuruluş şemasını değiştirmekti. Mevcut şema üzerinde değişiklikler yapmak, reorganizasyon olamazdı. Açıkça söylemedi ama, bu yönde bir değişiklik düşündüğünü ima etti.

"—Genel Müdürün altında, dört Genel Müdür Yardımcısı var. Bunların da altında yığınla başkanlık. Ama şemaya bakıyorsunuz, bu başkanlıkların hepsi doğrudan Genel Müdüre bağlı. O zaman ya şemada yanlışlık var ya bu Genel Müdür Yardımcılarına gerek yok" dedi. Dedikleri, organizasyon biliminden biraz nasip almış olanlar için, büyük ölçüde gerçekti.

Programlar konusundaki soruya geniş bir bakış açısı ile yaklaştı.

"—Ülkemizin bugünkü ekonomik ve sosyal koşulları bellidir. Vatandaş günlük yaşamında henüz üzerindeki sıkıntıyı atamamıştır. Elbirliği ile daha iyi günler için çalışıyoruz ve umutluyuz. Ama bu sıkıntı içinde, televizyon, vatandaşı, hiç değilse akşamları rahatlatmak, eğlendirmek zorundadır. Ama bakıyorum. Bir Türk filmi... Adam ölüyor. 'Hiç değilse karısı kurtulur' diyorum, o da öl"yor... Dua ediyorum, kızı kalır diye... O da ölüyor.."

Sonra bu sorunun cevabını gene kendi verdi:

"—Ama şimdi bakın, TRT ne yapsın... 1975'ten bu yana ülkemizde bir seks filmleri furyası başladı. Bunun yanında tek tük de, belirli siyasal görüşlerin mesajlarını getiren yapıtlar. 1975'den önce ise, genelde hep ağdalı dramlar var. Zaten TRT, 1975 öncesine kadar olan dönemin filmlerini bitirmiş. Şimdi ne yapacak?"

Yapılacak fazla şey yoktu. Ya yerli film sayısı azalacak, neşeli film seçme şansının daha fazla olduğu yabancı filmlere yüklenilecek, bu arada TRT kendi olanakları ile neşeli TV oyunları hazırlayacaktı, ya da "İlle de yerli film" denirse, zaman zaman bu ağdalı trajediler ekrana gelecekti. Paşa bu konuda karar vermeden önce, kurmaylarını dinleyecek ve TRT'nin bugüne kadar işletilmeyen "Halka Sorma-Kamuoyu Araştırması Yapma" yöntemini harekete geçirecekti. Bu da onun doğru yolda olduğunu gösteriyordu.

Akman Paşa, güldürü konusundaki tehlikenin de farkındaydı. Güldürme uğruna Türk geleneklerine aykırı olarak kızın "Kapıyı aç" diyen annesine "Sen aç" demesi uygun muydu? Güldürmek için bazı kişiler hicvedilirken, bu meslekten olanların tepkileri ne olacaktı. Geçmişte avukata gülününce barolar, doktora gülününce tıp odaları kıyameti koparmamış mıydı? Yeni Genel Müdürün sözlüğünde bu sorunun karşılığı "Hoşgörü ve Denge" idi. Çizmeden çıkmadan, sınırları zorlamadan, hoşgörü sınırları içinde kalınarak insanları güldürmek mümkündü.

Tepki olunca, diziyi, programı yayından kaldırma yerine, senaristle, yazarla konuşarak, daha olumlu eserler vermesi sağlanabilirdi. İnsanlar konuşarak anlaşabilirler ve işi başarıyı artırarak sürdürebilirlerdi. Bu da olumlu bir iş anlayışıydı.

Özetlemek gerekirse, ilk toplantısında yeni Genel Müdürün basın üzerinde bıraktığı izlenim olumlunun üzerinde "çok olumlu"ydu.

Bakalım, gelecekteki uygulama neler getirecekti?. ●

Londra'da

Baştarafı 24. Sayfada

diğerlerinden daha pahalı da olsa, size büyük kazanç sağlayacaktır. Çünkü en ucuz otobüs bileti 100-125 lira civarındadır ve yolun uzaklığına göre bu rakam 500 liraya (2 Sterlin) kadar varmaktadır.

● ZENCİ DEĞİLSENİZ

İngiltere'deki Türklerin diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızdan bir farkı büyük çoğunluğunun lise veya yüksek tahsilli büyük kent çocukları oluşu. Bu yüzden İngiltere'de Türklere karşı bir hareket oluşmuş değil. Bunda İngilizlerin yabancılara karşı geniş hoşgörüsünün de rolü var. Gerçi Londra'da zencilere karşı bir hareketin var olduğu söyleniyor ama bunun görünüşte hiçbir belirtisi yok. Yine de en güzel İngiliz kızları ile gezmek için saçları küçük maki bitkilerini andıran, elektrik direği boyunda ve bir dudağı yerde, bir dudağı gökte bir zenci olmak gerekiyor.

● PICCADILLY

Londra kartpostallarının 1 numaralı görüntüsünü oluşturan Piccadilly alanı (Circus) tam ortasında bronzdan bir "eros-aşk meleği" yontusu bulunan Cağaloğlu alanı büyüklüğünde bir yer. Bu kadar küçük bir alanın bu derece üne kavuşması insanı şaşırtıyor. Alana açılan yollar İstanbul'daki Beyoğlu caddesinin işlevini görüyor. Sinemalar, tiyatrolar, eğlence yerleri, barlar, pavyonlar, gece kulüpleri, seks gösterileri ve doğal olarak "pub"lar bu bölgede yoğunlaşıyor.

"Eros" yontusunun bulunduğu anıtın merdivenlerinde günün her saatinde yüzlerce hırpani giyimli genç hiçbir şey yapmadan oturuyor ve yuvarlak alanı dönen araçları seyretmekle meşgul görünüyorlar. Bu arada lacivert takım elbiseli, kravatlı, melon şapkalı, bastonlu tipik İngiliz giysileri de görünüyor. Fakat bunlar sadece büyük mağazaların vitrinlerinde.

● SOHO

Piccadily alanının kuzey tarafında bulunan ara sokakların birkaç tanesi Soho genel adıyla bilinen kentin seks merkezini oluşturuyor.

Dünyanın en ünlü seks bölgelerinden biri olmasına karşın Londra'nın en gösterişsiz ve en karman çorman yerlerinden biri de burası.

Soho bizdeki açıkhava pazarları ile büyük benzerlikler gösteriyor. Daracık sokakların ortasında giyecek, yiyecek ve seks tezgahları var. Açıkta satılan domatesler, yeşil biberler ve salatalıklar arasında yapay seks organları da çarşı ekonomisine uygun "ucuz fiyatlarla" pazarlanıyor. İki yanda karmakarışık dükkanlar sıralanmış. Bunların büyük çoğunluğu yine seks dükkanları olmakla birlikte hiç ilgisiz yerler de var. "Cornishe" adlı seks salonunun tam yanında "Londra İslam Cemiyetinin Merkezi" bulunuyor. "Mucize" adlı striptiz salonunun yanında ise çoğunlukla Araplara ve Müslümanlara "Halal-helal" et türleri satan kasaplar faaliyette. Böylece sığır, koyun ve keçi etlerinin hemen yanında ağızları yarı açık ve bütün uzuvlarının "fevkalade işlediği" belirtilen plastikten yapılmış "biyonik kadınlar" ve "en rahatlatıcı, en tatmin edici" oldukları "garanti edilen" yapay erkek uzuvları görülebiliyor.

● SÜRÜCÜ VE ARABA

Bu arada salonlarının reklamını üstü kapalı sözlerle yapan seks pazarları da var. Bir yerde "kısa sürelerde çalışacak ve West End arabalarını kullanacak ölü veya diri otomobil sürücülerinin arandığı"yazıyor. Bu ilanın altındaki satırlar dikkatle okununca aranan "ölü veya diri" sürücülerin erkekler, "West End arabalarının" ise bu bölgede çalışan profesyonel kadınlar olduğu anlaşılıyor. Sürücülerin neden "kısa süreli-part time" çalışmalarının istendiği ise bu açıklamalardan sonra kendiliğinden anlaşılıyor.

Yolu Soho'ya düşmüş bir yabancının bu seks yuvalarına oldukça uzaktan bakması gerekiyor. Çünkü İngiliz kızlarının bir "iş" için düşündükleri en küçük rakam 100 Sterlin (25.000 TL.) dir. 15-25 Sterline (4000-6500 TL.) izlenebilen seks gösterileri seyirlik değil, daha sonra sunulacak "başka hizmetler" için müşteriyi kızıştırmak amacına yöneliktir. Sauna ve masaj salonları da öyle. Buralarda 50 Sterlin ödeyen ve usturuplu şekilde soyunmuş kızlar tarafından masaj yapılarak tam kıvamına getirilen müşteriden "diğer hizmetler" için istenen para 100-150 Sterlinden (25-35.000 TL) aşağıya düşmemektedir.

Bu tür eğlenceler yerine yine "time-out" dergisinde sıkça rastlanan ilanlarla özel bir partiye birkaç sterlin ödeyerek katılabilir ve daha mesleğe "resmen" girmemiş genç ve güzel bir taşralı İngiliz kızıyla tanışabilirsiniz.

Bu konuda son söz olarak şunu da belirtmekte yarar var: Dünyanın ve İngiltere'nin dört bir yanından gelmiş en güzel kızların yaşadığı Londra'da çapkınlık yapmak sanıldığı kadar kolay değildir. Bu konuda Türkiye'de ne ölçüde başarılı iseniz, Londra'da da sağlayacağınız başarı aynı ölçüde olacaktır.

● YEMEK-İÇMEK

İngiltere'de yemek içmek konusunda şöyle bir kural var: Hemen hemen hiç ayrıcasız en köhne görünüşlü yerler, en pahalı, en gösterişli lokantalar ise en ucuz yemeği satmaktadırlar. Bunlar arasında da en ucuz olanlar Çin ve Hint lokantalarıdır. Ancak buralarda yemek yemenin bazı kuralları var.

● ÇİN LOKANTASINDA

Lokantaya oturur oturmaz Çinli bir garson kız hiçbir şey sormadan önünüze porselen bir çaydanlık ve masadaki müşteri sayısı kadar sapsız çay fincanı getiriyor. Çaydanlıktan fincanlara döktüğü sarı renkli sıvı söylendiğine göre çaydır. Ancak biz Türkler için bu kokusuz, tatsız, şekersiz, sıcak ve sarı sıvının Çinliler tarafından neden bu kadar sevildiğini anlamak çözülmesi zor bir bilmecedir. Çünkü insan ilk yudumdan sonra bu sıvıyı ancak silah zoruyla içebileceğini düşünüyor.

Bir süre sonra yemekler geliyor. Görünüşleri pek iç açıcı değil. Üstelik tüm bu karmakarışık şeylerin, önünüze konan fincan gibi bir tabaktan ve iki tahta çubukla yenmeleri zorunluğu var. Önceleri bu iş insana olanaksız gibi görünüyor. Fakat sonunda tahta çubuklarla yemek yemeyi başarıyorsunuz. Hatta sadece siz değil, giysileriniz bile Çin yemeklerinin tadına bakabiliyor.

Şaka bir yana Çin yemekleri Türklerin ağız tadına son derece uygun, sağlıklı ve yukarıda da belirttiğimiz gibi son derece ucuz.

● HİNT LOKANTASI

Hint lokantalarında da önce herşey bilmece gibi görünüyor.Hintli garsonun garip adlar taşıyan yemekler konusunda yaptığı açıklamalar Hintli aksanından dolayı yemeklerin isimlerinden daha zor anlaşılıyor. Fakat bu o kadar önemli değil. Çünkü ne ısmarlarsanız ısmarlayın, aşağı yukarı aynı sonuca ulaşacağımız kesindir:

Masaya önce beyaz renkli ve kağıt inceliğinde ekmekler geliyor. Yemeğe bunlarla başlanıyor Hint lokantasında.Bunun da nedeni sanırım bu ekmeklerin daha sonra gelecek yemekler konusunda iyi bir fikir vermesi. Kağıt inceliğindeki pidelere bu kadar çok biber ve baharatın nasıl sığdırılabildiği kolay kolay içinden çıkılabilecek bir konu değil.

Yemeklerin hemen hemen tümü kıpkırmızı ve çeşitli şekillerde et parçaları. Ağıza alınamayacak kadar acı ve baharatlı şeyler. (Adana kebaplarına alışık olanlar yiyebilirler) Bu etler biterken sofraya sebze yemeği geliyor. Hintlilerin sebze

yemeği dedikleri de biber kasesine atılmış birkaç bamyadan oluşuyor. Sonunda garson tatlı isteyip istemediğinizi soruyor. Bunu rahatça isteyebilirsiniz. Çünkü tatlılar hiberli değil.

İngiltere'de duş denen aygıt pek bilinmiyor. Geleneksel küvetli banyolar var. Bunların sıcak ve soğuk muslukları ayrı ayrı yerlerden aktığından (heryerde olduğu gibi ortada birleştirilmemiş) suyu musluktan akarken ılıştırmak ve küveti doldurmadan yıkanmak olası değil. Çünkü sıcak su musluğundan tavuk haşlanacak kadar sıcak, soğuk su musluğundan ise buzdolabından soğutulmuşcasına soğuk bir su akıyor. İngilizler küvete doldurdukları bu su içinde saçları ve yüzleri dahil her yerlerini yıkıyorlar, daha sonra sabunlu olarak çıkıp havluya sarınıyorlar.

Birçok yabancı ve bu arada Türkler bu yıkanma yöntemini temizlik saymadıkları için garip yöntemler keşfediyorlar. Genellikle küvetin içine diz çökerek, bir kovanın içinde ılıştırdıkları suyu başlarından aşağı dökerek yıkanmaya çalışıyorlar. Bu şekilde yıkanmak ise bir işkence olup çıkıyor.

● 1 MİLYONLUK SAAT

Londra vitrinlerinde 5000 Sterline Philippe Patek marka saatler satılıyor. Türk parasına çevrildiğinde 1 milyon 250 bin Lira civarında bir para bu. Milyonluk saatlerin satıldığı vitrinde artık İngiltere'de ikinci bir resmi dil haline gelen Arapça yazılar da var. Zamanı öğrenmek için bu kadar para vermenin gereksizliğini satıcılar da anlamış olmalı ki, saatin yanında şöyle şeyler yazıyor: "Philippe Patek size sadece zamanı söylemez, fakat kendiniz hakkında bazı şeyler söyler". Eğer bu İngilizce yazının yanındaki Arapça sözler de aynı anlama geliyorsa, buna "adam kazıklamanın Arapçası" demek daha doğru olur sanırım.

● İNGİLİZ POLİSİ VE TÜRKLER

Son ekonomik bunalımlar ve işsizliğin artması üzerine Ingilizler ülkedeki yabancıları daha sıkı bir kontroldan geçiriyor ve kaçak çalışanları sınır dışı ediyorlar. Türkler bu kontroldan kurtulmak için İngiliz kızları ile evlenmeye çalışıyorlar. Artan talep üzerine anlaşmalı evliliklerin ücreti son zamanlarda 3000 Sterline (750.000 TL) kadar çıkmış. Bu işin giderek arttığı görülünce, İngiliz polisi yabancı evlenmelerini de araştırmaya başlamış, evliliklerin bir formalite evliliği mi, yoksa aşk izdivacı mı olduğunu anlamak için sabahın erken saatlerinde evlere baskın yapıp, yatağı yorganı pertavsızca inceliyor ve çiftin "evlilik yatağı" dedikleri yerde, cinsel bazı buluntular arıyorlarmış. Eğer böyle bir iz bulunmazsa mahkeme yoluyla iş yabancı eşin sınır dışı edilmesine kadar varıyor. Türk erkekleri bu kontroldan İngiliz kızlarının çok hoşnut olduğunu, çünkü kendilerinin polise bazı izler bırakmak için gece gündüz uğraşmak zorunda kaldıklarını şaka ile karışık belirtiyorlar. ●

Eğlence merkezi Piccadilly Meydanı.

Türkiye'de

Baştarafı 20. Sayfada

girip, aspirin alırmışcasına 'ateş ilacı' olarak tanımladığı antibiyotikleri alıp gitmekteydi. Hatta oralarda kültür yaptırabilme olanağı da olmadığından, doktor çoğu kez reçetesine üç ayrı tür antibiyotiği birlikte yazardı. Biri etkisizse, öbürü belki etki eder diye...Hastanın şansı varsa tesirli olanı ilk denemelerinde bulurdu.

Büyük şehirlerde de durum pek farklı değildi. Ancak bu sefer daha çelişkili bir davranış, sonucu aynı noktaya getiriyordu. "Gerektiği zaman bulamazsam" korkusu içindeki aydın kitle, evlerini sorumsuzca satılan ilaçlarla adeta birer ecza deposuna dönüştürüyordu. Böylesine bir uygulama sonunda her yıl ilaç hammaddesi yüzünden devlet bütçesi önemli miktarlarda döviz kaybına uğrarken, bilinçli veya bilinçsiz insan hayatıyla da oynanıyordu. Hastanelerde hastalar için gerekli ilaç bulunamazken, evlerde süresi dolan, antibiyotikler, bazen kutuları dahi açılmadan çöpe atılmaktaydı. Hele son zamanlarda adeta bir meslek haline gelen 'çöp karıştırıcılığı' nedeniyle, buralardan toplanan ilaçların yalan yanlış kullanılması insan hayatını tehdit ederken, eşelenen çöpler arasındaki ilaçlar sağa sola dağılarak çevre kirliliği sorununa yeni kimyasal maddeler eklemekteydi.

Sulfamid, antibiyotik veya penisilinin keşfinden önce, bazı hastalıkların tedavisi gerçekten zor ve uzundu. İlaçların bulunması tıp dünyasına büyük bir rahatlama yarattı ama bugün durum antibiyotik öncesinden pek farklı değil. O zaman hastalıkların doğal tahribatlarıyla uğraşılırken, şimdi bu tür ilaçların olumsuz yan etkilerinin neden olduğu organik bozukluklarla savaşılmakta... Uzmanların belirttiklerine göre, penisilinin ilk uygulanmaya başladığı yıllarda şiddetli bir zatürre 100 bin veya 200 bin ünite penisilinle tedavi edilirken, bugün 5 veya 10 milyon ünite penisilinde ancak sonuç alınmaktaydı. Belsoğukluğu denilen hastalıkta da durum aşağı yukarı aynıydı. İnsan bünyesi ve mikroplar ilaçlara karşı çok çabuk direnç kazanıyordu, hele böylesine bol keseden kullanılırsa... Aslında, toplumda da yeni değer ölçümleri oluşmaktaydı. İlaç, özellikle antibiyotik yazmayan hekim şüpheyle karşılanıyor, vitamin veren değil de, antibiyotik verene "doktor" gözüyle bakılıp, eşe dosta tavsiye ediliyordu. Bu arada, penisilin türü ilaçların yan etkilerine şahit olan aileler ise tamamiyle ters bir davranış içindeydiler. Yakınlarına penisilin verildiği takdirde ilacı kabul etmeyip, bir kutu penisilinin yeterli olacağı vakalarda bile, başka bir antibiyotiği çok daha kuvvetli dozlarda ve uzun süre almayı tercih ediyorlardı.

Bedelini devletin ödediği reçeteler ise meselenin başka bir yönüydü. Çalıştığı kurumun doktoruna bir mide rahatsızlığından dolayı başvuran kişinin reçetesinde, midesindeki sıkıntıyla hiç ilgisi olmayan ilaçlara rastlamak mümkündü. Hatır, gönül uğruna, eş, dost, konu komşu, ilaç ihtiyaçlarını yüzlerini doktora göstermeden bedavadan gideriyorlardı. Reçetelerin en üst sıralarında ise en pahalı ilaçlar arasında oldukları için, doğal olarak antibiyotikler almaktaydı. Doktorlarsa ne sebeptendir bilinmez, örneğin bir grip olayında, hastaya aspirin, C vitamini ve bir hafta istirahat yerine, kutular dolusu antibiyotikle, 1-2 gün istirahat vermeyi tercih ediyorlardı.

Konuyla yakından ilgili bir profesörün de belirttiği gibi Türkiye'de margarin misali-bugün buldun al, yarına belki bulamazsın-satılan ilaçlar, dış ülkelerde sıkı bir devlet, doktor, eczacı ve hasta işbirliği ile düzenli bir uygulamaya tabiydi. Bir takım basit ağrı kesiciler ve vitaminler dışında hemen hiçbir ilaç kontrolsuz, rastgele satılmamaktaydı. Görevi dolayısıyla uzun süre yurt dışında bulunmuş, üst seviyede bir devlet memurunun eşi bu konuda aynen şunları söylüyordu:

"—Amerika Birleşik Devletlerinde hâlâ antibiyotiklerin yan etkilerine karşı kuşku duyulmakta ve bunun doğal sonucu olarak, çok gerekli görülen haller dışında, hastaya verilmemesi yolu seçilmektedir. Özellikle okul çağı çocuklarında sık sık rastlanan nezle, grip, öksürük türü hastalıklar bol meyve suyu, aspirin, C vitamini yüklemeleri ve kodeinsiz öksürük şuruplarıyla tedaviye çalışılmakta ancak çok gerekli hallerde antibiyotiklere başvurulmaktadır. Hatta bir çocuk doktoru bana çocuklarda öksürük ve soğuk algınlığı tedavisinde şu iki reçeteyi önermişti:

1)Yatak odasında nemi ve buharı sağlamak.

2)Aynı oranda limon suyu, bal ve viski veya konyak karışımından elde edilen doğal bir öksürük şurubu içirmek.

Bizde cömertçe satılan ve kullanılan bu tür ilaçlar, orada kesinlikle reçetesiz ve yazılan belirli dozun dışında verilmemektedir. Hastanın adı, adresi ve ilacın kaç kez yinelenebileceği de doktorun reçetesi uyarınca ilaç kutusunun üzerine kaydedilmekte ve böylelikle ilacın fazla satımı ve kullanımı sınırlandırılmaktadır. Eczacı şüphelendiği durumlarda derhal doktoru arayıp, onun onayını almadan ilacı veremektedir."

Diğer ülkelerde de uygulama aynı ölçüde ciddi ve kontrolluydu. Bazı yerlerde eczacı ilacı verirken, reçeteyi alıyor, böylece reçetenin gereksiz kullanımını ve fazla ilaç satımını önlüyordu. Lüzumlu hallerde hasta doktorundan ikinci bir reçete alıyordu. Hatta İngiltere'de antibiyotik türü ilaçlar özel bir makineyle teker teker ve üzerleri damgalanarak, doktorun verdiği doz ve sayıda satılmaktaydı. Bir yandan hasta, ister istemez doktorun verdiği ölçünün sınırları içinde kalırken, bir yandan da herhangi bir nedenle eksilen tabletleri yeniden alamayacağı için ilacı değerini bilerek kullanıyor ve dolayısıyla sarfiyat asgariye iniyordu.

Bütün dünya konuyu böylesine bir ciddiyetle ele alırken, Türkiye'deki suistimalde toplumun hangi kesiti suçluydu? Enine boyuna düşünmeden, fazla uğraşmamak için en son başvurulacak uygulamayı ilk günden tavsiye eden doktor mu? Reçetesiz, kontrolsuz, hatta bir doktora bile danışmadan kendisine gelen hastaya ilaç öneren ve satan eczacı mı? Veya konu komşunun deneylerine dayanarak, kendi ilacına kendisi karar veren hasta mı? Yoksa, sıkı bir denetimle her türlü ilaç tüketimini kontrol altına alması gereken yetkili merciler mi? Bu konuda da Sağlık Bakanlığında eskiden görev yapmış üst düzeyde bir yetkili şunları belirtiyordu:

"—Antibiyotiklerin lüzumsuz ve fazla kullanımında birçok faktörler vardır. İlaç teknolojisindeki gelişmeler, hekim, toplum, eczacı, mütetabbib gibi etkenlerin incelenmesi yararlı olacaktır.

1. Dünya Savaşından sonra ilaç teknolojisinde büyük gelişmeler oldu. Bundan 50-55 yıl önce, protonsil diye bir ilaç piyasaya sürüldü. Özellikle boğaz iltihaplarında son derece etkiliydi. Etkisi nedeniyle, aslında çok dikkatli kullanılması gerekirken, kulaktan kulağa yayılarak, yaygın ama yanlış bir uygulaması oldu. Daha sonra, II. Dünya Savaşı sıralarında ultra septil denilen bir ilaç ortaya çıktı. Zatürre ve bazı bakteriyel hastalıklarda çok başarılıydı. Hatta bir ordu komutanı kıtalarına bir genelge yayınlayarak, 'Ben artık orduda zatürreden ölüm istemiyorum.' diyordu. İlacın etkisi öylesine kesindi ki, herhangi bir başarısızlığın sorumlusu, ihmal ve bilgisizlikten dolayı hekimler olacaktı. Ardından penisilin ve antibiyotikler geldi. Özellikle penisilin frengi de dahi başarı sağlıyordu. Büyük sükse yarattı. Bu örneklerin ateşli ve bakteriyel hastalıklardà etkili olması sonunda toplumun, hekimin, eczacının ve eski deyimiyle

mütetabbib denilen diplomasız, yetkisiz kimselerin aşırı kullanma eğilimleri ortaya çıktı. Toplum böylesine etkili ilaçları görünce, hastalık ne olursa olsun bazen hekime bile başvurmadan, bu ilaçları şu veya bu şekilde sağlayıp, her türlü ateşli hastalıklarda kullanmaya başladı. Hekimlerin de bu konuda bazı yanılgıları oldu. Özellikle laboratuvar olanağı bulunmayan büyük kentler dışındaki, küçük yerleşme merkezlerinde ve özel muayenehanelerde, hekimler reçetelerine antibiyotiklerle birlikte antipiretik -ateş düşürücü- ilaçları da yazdılar. Bu bir yerde, 'biri tutmazsa, diğeri tutar ve hasta karşısında saygınlığım yükselir' anlamına gelen bir uygulamaydı. Böylece hekim, reçetesine yazarak verdiği için, kanuni yoldan, aşırı ve lüzumsuz ilaç sarfına neden olmaktaydı. Bu konuda bir tipik örnek sıtma salgını yıllarında yaşanmıştı. Bu hastalığa karşı hekimler çoğu kez antibiyotikle, kinini bir arada yazarlardı. Oysa biri gerekliyse, diğeri lüzumsuzdu.

Mütetabbib meselesine gelince bunlar özellikle askerlik sırasında sıhhiye eri ve çavuşu olarak çalışan ve terhisten sonra köyüne dönünce, kendilerine 'doktor' süsü veren kimselerdi. İlçedeki bir veya birkaç eczaneyle anlaşırlar ve ulaşım olanağından yoksun, kente gidilmesi oldukça zor olan yerleşim merkezlerinde yaşayan halk da bu gibilerden aldıkları bir teskereyle anlaşmalı eczanelere başvurup, antibiyotikler başta olmak üzere, birçok ilacı sağlayabilirlerdi. Bu köylünün de işine gelirdi çünkü, hastasını kente götürme ve muayene parası külfetinden kurtulmanın yanı sıra, hemşehrisi mütetabbibi de kendisine göre değerlendirmiş, saygınlaştırmış olurdu.

Antibiyotiklerin reçeteyle satılması için gerekli olan denetim yapılmamaktadır. Böyle olunca da eczacının bu işde büyük karı vardır. Hastaya hekime git dese, gitmeyeceğini bildiğinden, kısa yoldan ilacı satmayı tercih eder. Bir de kalfa sorunu vardır. Bir şikayet anında kalfa, hiç kimseye danışmadan ve tereddüt etmeden, antibiyotiği çıkarır verir.

Bütün bu örnekler gösteriyor ki, antibiyotiğin Türkiye'deki kullanımında birtakım aksaklıklar vardır. Bunlar ya aşırı israf ya da lüzumsuz tüketimdir. Böylesine bir uygulama da iki şeye en fazla zarar vermektedir: Toplum sağlığı ve Türk ekonomisi. Sağlığa olan zararları anlatılmakla bitmez, hekim arkadaşlar açıklamışlardır. Ekonomiye olan etkisi ise hiç de küçümsenecek gibi değildir. Lüzumsuz ilaç kullanımı bir yana, gerekli olduğu hallerde bile, hasta ilacın ' bir kısmını kullanır, kalanını atar.Genellikle birçok ilaç belli sayılı ufak ambalajlar halinde satılır. Türkiye' de toplum sağlığının tek sorumlusu ve yetkilisi olan Sağlık Bakanlığı, hastanelerde olduğu gibi, bu tür ilaçları eczanelere de büyük ambalajlar, örneğin, 1000'lik, 500'lük, 200'lük kutular, halinde verilebilmesini sağlasa, hem doktorun yazdığı doza ve sayıya göre satılarak ilaç israfı önlenir, hem de ambalaj masrafından kurtulunur.

Aslında antibiyotikler de morfin gibi reçete ile satılır ve çok sıkı bir denetime tabi tutulursa, piyasadaki yetkisiz kişileri de ortadan kaldıracağı için sorumsuz ve gereksiz ilaç tüketimini de önleyecektir. Hekim, hasta ve eczacı zinciri de olumlu bir dayanışma içine girmelidir."

Erkekçe'nin bu konuda yaptığı araştırma, meslek sorumluluğunu bilen doktorlar tarafından büyük bir çoşku ile karşılanmış, hemen hepsi "Basın bugüne kadar neredeydi?"diye bize sormuştu. Olay gerçekten önemliydi ve "Tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan çıkar" kısır döngüsü içinde, ama günden güne tehlikeyi büyülterek ve yayarak gelişiyordu.

Toplum olarak hatayı hep birlikte paylaşıyorduk. O halde sorumluluk da hepimizindi. Kendi hayatımız çevremizin sağlığı ve temizliği, antibiyotik hammaddesine heryıl milyonlarca dolar ödeyen ülke ekonomisi açısından kısa yoldan çözüme gitmek zorundaydık. Aksi takdirde "Suçlu ayağa kalk" dendiğinde, pek azımız yerinde oturabilecekti. ●

Melahat Onul Prof. Dr

Baştarafı 20. Sayfada

SORU—Antibiyotiklerin Türkiye' de ve dışarıda kullanılan şekillerini karşılaştırır mısınız?

Dr. ONUL— Antibakteriyel ve antimikrobik olarak tanımladığımız bir büyük grup ilaç ki, halk arasında antibiyotik denmektedir, bilimsel prensipler içerisinde ve son derece dikkatle kullanılmalıdır. Bunların uygulamasında mutlaka laboratuvar ve klinik pozitivite esasları alınır ve bunların dışında teşhisi yapılmamış, mikrobu saptanmamış hiçbir hastalıkta antibiyotik uygulaması yapılamaz. Hatta bu, dışarı uygulamalarda olduğu kadar hastanede yatan hastalar için de aynı şekilde geçerlidir. Bu nedenle konunun gayet ciddi olduğunu belirtmekte yarar vardır. Lakin ülkemizdeki uygulama, birçok alanlarda olduğu gibi, burada da bir tür suistimale gitmektedir. Hastalar ilacı eczacının, hatta komşularının önerisine uyarak satınalmaktadır. Eczanelerde reçetesiz antibiyotik verilmesi meselenin en baştan sakıncalı kısmını oluşturur. Bunun dışında, pratik hekimliğimizde de -ki pekçok kez bilimsel kongrelerde yazdık, yayınladık, önerdik- maalesef kör antibiyotik tedavisi dediğimiz pozitif esaslara dayanmayan -etken bilinmeden yapılan tedavi-uygulama yapılmaktadır. Mikrobu saptanmadan, göz kararlamasına veya klinik saymaya dayanan antibiyotik tedavisi ancak çok hayati vakalarda yapılabilir. Çok acil bir vakadır, mutlaka o anda bir ilaca başlanması gerekmektedir yahut laboratuvar olanaklarından yoksun bir ortamdır ve bir antibiyotik uygulaması zarureti vardır veya hastanın beklemeye tahammülü yoktur. Ancak bu gibi durumlarda hekim inisiyatifine uyarak, klinik verilerin ışığı altında bir antibiyotik uygulamasına gidebilir. Bunun dışında mutlaka bir laboratuvar tetkikinden geçirilerek ve buna dayanarak yapılan antibiyotik tedavisi en yararlı, en olumlu en pozitif yoldur.

Dışarıda kesinkes bu yöntemler uygulanır. Bizim halk arasında olsun pratik hekimlikte olsun, bu yöntemlere itibar azdır. Zaman aşımı içerisinde yöntemler daha bir itibar görerek uygulanmaya başlıyor.

SORU—Bu tür ilaçları sorumsuzca kullanmanın etkileri nelerdir?

Dr. ONUL— Rastgele antibiyotik almanın zararları sayılmayacak kadar fazladır. Biz hekimlikte, özelliklo bizim dalımızda şunu söylemek isteriz, "her etkin olan şeyin bir de organizmaya yan etkisi vardır." Yararı ve zararı bir terazide tartılarak verilmelidir. Ezbere verilen antibiyotik hastalık formunu maskeler, ileride yapılacak olan gerçek teşhise bir örtü teşkil eder ve bu nedenle hastayı ileride görecek hekimleri zor duruma düşürebilir. Ayrıca, bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için büyük mali külfetleri vardır. Antibiyotikler rastgele uygulandıklarında ucuz ilaçlar değildir, bunun hastaya olduğu kadar memleket ekonomisine yüklediği külfet de çok fazladır. Bu yüzden yerinde kullanılmasında büyük fayda var. Bugün Türkiye'de antibiyotikler çoğu kez gerçekten gerekli olduğu zamanlarda bulunmuyor çünkü çoğunluk lüzumsuz yere depo ediyorlar. Antibiyotiklerin belirli bir kullanma süreleri vardır, istikbalde kullanmak üzere depo edilemez, farkında olmadan süreleri dolar.

Tabıatta dolaşan mikroplar ilaca bir direnç, mukavemet kazanırlar. Mikroplar böyle yerli yersiz, düzensiz ve tedavi dozu dışında kullanılan antibiyotiklere karşı kısa zamanda direnç kazanıyorlar ve bir süre sonra kullanım dozları katmerlenerek, logaritmik olarak artıyor.

SORU—Antibiyotik uygulamasının organizmadaki yan etkileri nelerdir?

Dr. ONUL— Bunlar çeşitlidir ve etki alanları çok geniştir. Önemleri ve hayatiyetleri dolayısıyla şöyle sıralayabiliriz: Karaciğer, böbrek, mide ve bağırsak sistemleri üzerinde zararlı etkileri fazladır. Ayrıca, alerji yapabilirler, alerjinin daha ağır şe-

killeri, anaflaksi dediğimiz olgular, ani ölümler ve daha birçok etkiler meydana getirebilirler. Hafif etkileri ise, başağrısı, bulantı, ishal ve kusma olarak görülebilir.

SORU—Antibiyotiklerin etki alanları nelerdir?

Dr. ONUL— En büyük grubu bakteri hastalıkları oluşturur. Antibiyotikler virüslere etkisizdir. Bunlara karşı geçerli ilaç henüz deneme safhasındadır. Örneğin, kızamıkta bazen hekimlerin antibiyotik tavsiye ettikleri görülüyor, hatta kızamık değil, alelade solunum yolu enfeksiyonlarında, nezle de, boğaz ağrısında, öksürükte antibiyotik veriliyor. Tamamen yanlış bir davranıştır. Antibiyotikler de ayrıca döküntü yapabildikleri için bu döküntüler birbirlerine karıştırılıyor, olayı sonradan gören hekim teşhiste zorluk çekiyor. Ancak, örneğin, kızamık bir komplikasyon yaptığı vakit, kızamıkta bir zatürre vakası ortaya çıkarsa, o zaman geçerli bir antibiyotik verilebilir. Dünyada bir denge vardır: Birşeyin yerini daima başka birşeyler alır. Birini ortadan kaldırırken, onun yerini bazen daha tehlikeli unsurlar alabilir. Örneğin, boğazda bir bakteri çıktığında, bunu tamamen ortadan kaldırmak için, özellikle uzun süre kullanılan antibiyotiklerin yararı olmadığı gibi birçok zararı da vardır. Yok etmek istediğiniz mikropların yerini başkaları alır.

SORU—Boğazdan bahis açılınca ister istemez bir konu akla geliyor. Bu kış streptekok salgınları hayli fazlaydı. Boğaz kültürünü yapan laboratuvar 'tek tük streptekok' diye rapor verip, tetkiki yapan doktor 'tedavi gerekmez' dediği halde, özellikle bazı çocuk hekimleri, az dozda da olsa antibiyotik tavsiye ediyorlar. Bu durumda aileler iki ayrı önerinin arasında kalıyorlar, ne dersiniz?

Dr. ONUL—Streptekok hemen herkesin boğazında vardır. Hele 'tek tük' gibi bir laboratuvar bulgusunda antibiyotik vermek akıldan dahi geçmemelidir. Bir mikrobun hastalık yapabilmesi için yaygın, baskın, dominant bir hale gelmesi gerekir. Yani boğaz kültürü neticesinde yaygın streptekok varsa, bu bir hastalık etkeni olabilir. Üç-dört veya dört-beş tane streptekok hiçbir zaman hastalık etkeni olamaz. Kaldı ki, bugünkü ilim, organizmanın bazı mikropları kendi kendine atmasını çok daha yararlı bulmaktadır.

Fadıl Ertogan Doç.Dr.

Baştarafı 20. Sayfada

SORU—Günümüzde antibiyotik kullanımı ve antibiyotik öncesi yıllarda çocuk hastalıklarının görünümü neydi?

Dr. ERTOGAN— Bugünkü antibiyotik kullanımında amaç, insan vücudundaki mikroorganizmaların -mikrop- yapmış olduğu hastalıkları tedavi edebilmek, kısa zamanda normale eski düzeyine gelecek şekilde hastanın yaşamını sağlıklı idame ettirebilmektir. İnsan yaşamı yıllar boyu doğanın kurmuş olduğu şartlar içerisinde gelişerek, bugüne değin gelmiştir. İnsan yaşamı ve insan gelişimi hergün yenilikler içerisinde kendisini gösterir ve her insanın yapısı kendine özgü özelliklerle doludur. Mikroorganizmalar insan vücudu için zararlı birer elemandır. Bunlar da insanın gelişimiyle orantılı olarak yapılarını değiştirir ve yaşamlarını sürdürmek için kendi koruyucu tedbirlerini alırlar. Normal yapıdaki bir insanda doğumdan başlayarak, bütün yaşam boyunca mikroorganizmalara karşı doğal ve fizyolojik birçok korunma mekanizmaları vardır. Bu mekanizmaları çocuk daha anne karnındayken, annenin yardımıyla, annenin korunma mekanizmalarıyla, kendi oluşumu esnasında, doğum sırasında ve doğumdan sonra da kendine özgü bir gelişim içerisinde inkişaf ettirmekte ve yürütmektedir. Doğum sonrasında annenin en büyük katkısı, kendi sütünü vererek, çocuğun vücudunda bu mikroplara karşı bağışıklı yapının kurulmasına yardımcı olmasıdır. Anne sütü, çocuğun mikroplara karşı yapısının kurulmasında en büyük faktördür.

Anne sütü alan çocuklar 1 yaş içerisinde birçok hastalıklara karşı otomatik olarak korunmakta ve ömürboyu bu koruyucu özelliği yapay beslenenlere oranla daha iyi kullanmakta ve muhafaza edebilmektedir. Mikroorganizmalarla mücadelede, antibiyotikler ortaya çıkmadan, yani otuz, kırk sene önce yapay beslenme de bilinmemekte veya bu denli uygulanmamaktaydı. Bu nedenle çocuğunu doğuran annenin tek düşüncesi vardı "ben çocuğumu ancak anne sütü ile besleyebilirim" ve bu beslenme içinde anne bilmeyerek, çocuğa ilk yıl içerisinde en iyi beslenme faktörlerini verirken, mikroplardan korunması için de ilk temeli atardı. Çevrel faktörler etkisiyle de, temiz havada, sağlıklı büyüme içerisindeki çocuk, organizması yapay beslenmeden arınmış olarak ortaya çıkar ve doğal olarak mikroplarla sürdürdüğü mücadeleyi kazanmış ve rahat bir yaşama başlardı. Zamanla gerek toplumun değişen sosyo-ekonomik faktörleri, bir takım yanlış mama reklamlarının ve yanlış çevrel faktörlerin etkisiyle, beslenmede anne sütünden uzaklaşılıp, yapay beslenmeye geçildi. Çocuklarda mikroplara karşı antikorların sağlanmasını temin eden anne sütü, yerini yapay beslenmeye bıraktıkça organizmasında mikroplara karşı direnç oluşmayan, kof, şişman çocuklar ortaya çıkmaya başladılar. Her türlü enfeksiyona karşı dirençleri az olduklarından çok daha sık hastalanır hale geldiler. İşte, 1928-30 larda Fleming'in penisilini bulması, ondan önce de sulfanamidlerin mikroorganizmalarla mücadelede kullanılması, başlangıçta çok büyük, insanlığı rahatlatıcı bir etken olarak ortaya çıktığı halde, zamanla antibiyotiklerin hızla yayılması ve buna karşı bakteri ve mikropların kendi doğal yaşam mücadeleleri nedeniyle değişime girmeleri sonunda, çok daha problemli bir durum oluştu. Bugün antibiyotiklerin yanlış uygulanması ve tedavide yanlış kullanılması sonucu faydadan çok zarar veren bir aşamaya gelinilmiş bulunmaktadır.

SORU—Bugün antibiyotik uygulamalarında görülen yarar ve zararları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dr. ERTOGAN—Antibiyotiklerin yarar yanında zarar da verdiklerini düşünerek son derece tedbirli kullanılması gerekir. Herşeyden önce, bir çocuk hekimi olarak, antibiyotiklerin çocuk anne karnına düştüğü andan itibaren yeni doğacak bebeği etkileyecek yapıda olduklarını söylemeliyim. Bu nedenle gebelik evrelerinde kullanılan ilacın yan etkilerine değinmekte yarar var. Annenin daha gebe olduğunu dahi bilmediği ilk iki ve üçüncü haftada alınan antibiyotik, bebeğe geçip yan etki yapabilir. Tabii gebeliğin birçok evresinde de durum aynıdır. Etkiler verilen doza, uygulama şekline, annenin yapısına, plasenta yoluyla anneden bebeğe geçişine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Bu bakımdan yapılacak şey şudur: Eğer gerek yoksa, basit bir enfeksiyon için, antibiyotik veya antimikrobiyelajanlar mutlak surette kullanılmamalıdır. Ancak, öyle hastalıklar vardır ki, anneye uygulandığı zaman, bebeği de tedavi edeceği için, bunlarda antibiyotik uygulaması kesinlikle şarttır ve kullanılması gerekir. Bu nedenle bir anne adayının hekime danışmadan, iyi bir konsültasyon yapılmadan, konu komşunun tavsiyesiyle, kendi kendisine ateşi yükseldiği zaman bir penisilin yaptırması veya bir antibiyotik alması son derece mahzurludur. Öyleyse, prensip olarak dikkat edilecek nokta, gebelik çağındaki annelerin gebe olup olmadıklarını kesin olarak bilmedikleri devrelerde, eğer şüpheleri varsa, ilaç kullanmadan mutlaka bir hekime danışmaları gerekmektedir. Çünkü ilk üç ay içinde kullanılan antibiyotikler bazen çocuklarda organ bozukluklarına neden olmaktadır. Ondan sonraki devrelerde ise bazı antibiyotikler enzim yetersizliklerine, hücre bozukluklarına sebep olacakları için, ömür boyu sürecek birçok duyarlılıklara ve hastalıklara zemin hazırlarlar. Bir grup antibiyotik de gebeliğin son devresinde kullanıldıkları takdirde bebekte uzun süren tehlikeli sarılıklara, kan bozukluklarına yolaçabilirler. Aynı dikkatin süt veren anneye de gösterilmesi gerekmektedir. Çünkü anneye herhangi bir yan etki yapmasa dahi bebekte oldukça önemli yan etkiler yapabilir ve bazıları kalıcıdır.

SORU—Yeni doğan bebeklerde antibiyotik kullanımı ne şekilde olmalıdır?

Dr. ERTOGAN— Yeni doğan bebeklerdeki kullanım, mutlaka bir çocuk doktorunun kontrolu altında olmalı. Çünkü yeni doğan bebeğin karaciğer ve böbrek fonksiyonları bir süt çocuğundan veya büyük çocuktan tamamen farklıdır. Bunlara normal dozda verilecek ilaçlar bile toksik

yani zehirli düzeylere çıkabilir, çocuğu zor ve telafisi mümkün olmayan tablolar içerisine itebilir. Bu bakımdan yeni doğan bebeklere, antibiyotikli göbek tozu dahil, hiçbir antibiyotiği hekime danışmadan vermemek gerekir. Aksi takdirde bu uygulamanın zararları, ani ölümler ve ömür boyu organ bozuklukları olarak kendilerini gösterecektir. Belki bunlar kesin olarak tanımlanmayabilir ama yapılan araştırmalar böylesine tabloları kesin olarak ortaya çıkarmaktadır. Bir örnek verecek olursak, gri sendrom dediğimiz bir vaka. var. Cholorampheniçol'un duyarlı bebeklerde kullanılması sırasında oluşan -ki bebeğin duyarlı olup olmadığını önceden bilmeye imkan yoktur- bir dolaşım sistemi bozukluğudur. Buna bağlı olarak çocukta gri-mor bir renk meydana gelir, solunum ve kalp sistemi birdenbire bozulur, karın şişer, çocuk 3-4 gün içerisinde bulantı, kusma, gıda alamama gibi belirtilerle kaybedilebilir. Durum fark edilir, ilaç erken kesilirse çocuk kurtarılabilir, ama aksi halde, normal ve sağlıklı bir bebek, basit bir enfeksiyona karşı kullanılan bu tür ilaçlar yüzünden yaşamını yitirebilir.

SORU—Çocukluk çağı antibiyotik kullanımı?

Dr. ERTOGAN— Bugün heran yeni bir ilaç, yeni bir antibiyotik bulunmaktadır, ama bunlar maalesef gelişigüzel kullanılmaktadır. Yapılan hatalardan en büyüğü, genellikle teşhis konmadan, kesin teşhise gidilmeden ilaç kullanılmasıdır. Örneğin, süt çocuğudur, ağlar, yumuşak dışkılaması olur, ishal oldu diye ilaç verilir. Öksürür, zatürre oldu diye ilaç verilir, çocuk nezle olur, grip oldu diye ilaç verilir. Anne, baba veyahut çevre tarafından olduğu gibi, maalesef birçok hekim arkadaşların uygulamaları da bu yöndedir. Kesinlikle hastalığın belirtilerine bakılarak ilaç verilemez. Hastalığın teşhisi konularak ilaç verilmelidir. Her hastalık değişik seyreder ve her çocukta her hastalık ayrı özellikler gösterir. Buna göre değerlendirip, uygulamaya geçilmelidir. Bu uygulamalar yapılmazsa, çevrel etkilerle ve teşhis konmadan verilen ilaçlarla hastalığın seyri değişecek, hastalık tablosu ayrı bir görünüme gireceği için artık teşhis koyma olanağı da ortadan kalkacak, verilen ilaçlar tesadüfi etki edecekler ama hiçbir zaman tedavi etmeyeceklerdir. Kırsal bölgelerde ilaç genellikle enjeksiyon şeklinde uygulanma eğilimindedir. Büyük şehirlerde ise ağız ve rektal yolla kullanılabilmektedir. Herşeyden önce rektal yolla verilen antibiyotiğin hiçbir değeri yoktur. Bu tür kullanım hiçbir fayda sağlamadığı gibi az oranda emilimi nedeniyle duyarlığa sebep olur, faydadan ziyade zararı vardır. Bazen antibiyotikler vücutta birbirlerini inaktive ederler, yani biri diğerinin tesirini azaltır etkidedir. Biri kullanılırken, diğerine karşı mikroplarda direnç oluşur. Antibiyotikler kullanılırken veya hekim tarafından uygulanırken daima tek bir antibiyotikle ve mümkünse kısa sürede hastalığın kontroluna gidilir. Yoksa, öksürüyor bir antibiyotik, ishali var başka antibiyotik, kulağı ağrıyor bir başka diye düşünüldüğü ve verildiği takdirde antibiyotiklerin birbirlerine olan çapraz geçiş ve rezistansları, kuvvetlendirici veya etkiyi azaltıcı özellikleri dolayısıyla fayda yerine zarar oluşturur. Antibiyotiği verirken, böbrek, karaciğer ve diğer dokular üzerinde etkileri ne olacak iyi bilinmesi gerekir. Ayrıca hastalığın yerinin de tam olarak bulunması zorunludur. Bu veriler bilinmeden yapılacak uygulama, oradaki bakterileri kontrol altına alamıyacağı gibi, mikropların antibiyotiklere karşı direncinin kuvvetlenmesine neden olarak hastalığın uzamasına ve tedavinin zorlaşmasına sebep olur. Antibiyotik kullanırken, ilacın verileceği çocuğun özelliklerini bilmekte yarar vardır: 1) Çocuğun yaşı, 2) Çocuğun yapısı, boyu, kilosu, ilacın dozunu ayarlamak için, 3) Hastalığın şeklinin bilinmesi -akut mu? uzun süren bir hastalık mı? 4) Çocuğun direnç durumu, 5) Antibiyotiğin verilme şansı ve şekli...

İlacı satınalma gücü toplumumuz yönünden çok önemlidir. Bir hastalığı çok ucuz bir ilaçla da tedavi etme imkanı vardır. Ailenin ilacı alma gücünü iyi değerlendirmek gerekir. Ailenin psikolojisine de önem vermelidir. Antibiyotiği enjeksiyon şeklinde kullanırken, eğer aileye hastalığın süresi ve şekli tam olarak belirtilmezse bir veya iki enjeksiyondan sonra veya ağızdan verilen ilaçlarda çocuğun ateşi düşer düşmez, çocuk sevmiyor, almıyor veya canı acıyor diye ilaç uygulamasını keser. Öyleyse, antibiyotik tatbik edilirken, hekim, hasta ve eczacı üçgeni birbirleriyle çok sıkı ve iyi bir işbirliği kurmalı, sonunda zararlı çıkacak hastanın sağlığı bu tehlikelerden korunmalıdır.

SORU—Türkiye'de antibiyotik kullanımının dış ülkelerdeki uygulamayla bir karşılaştırmasını yapar mısınız?

Dr. ERTOGAN— İlaç kullanma Türkiye'de büyük bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. Maalesef ülkemizde ilaç kullanmaya karşı bir meyil, bir istek oluşmuştur. Gelişigüzel her ilaç, hekime danışılmadan, eş dost tavsiyesi ile veya çevrenin etkisiyle rahatlıkla alınıp, kullanılmaktadır. Zararları da bilinmediğinden, bu bir nevi suistimal diyebileceğimiz hadise gittikçe artmakta, toplumumuzu tedirgin edip, tehlikeye sokacak düzeye erişmektedir. Dış ülkelerdeki uygulamalar ilaç yönünden çok daha sıkı ve disiplinlidir. İlaçlar ve insan vücuduyla ilgili her türlü uygulama belirli merkezlerin denetimi ve önerilerine dayanılarak, yalnız ve yalnız doktor reçetesiyle verilebilir ve kullanılabilir. Hazır ilaç yerine hazırlanmış ilaç tercih edilmektedir. Hekim, reçetesinde kullanılacağı süre için, tane, kapsül, tablet, şurup ölçüsünü bilerek hazırlatmaktadır. İlaç o dozda verilir ve ondan sonra gerekirse ikinci bir reçeteyle yeniden devam ettirilir. En büyük özellik, gereksiz hiçbir ilaç uygulanmaz, artan ilaçlar da ziyan olmaktan kurtarılır. Bu yöntemle toplum sağlık yönünden denetim altına alınırken, ilaçla döviz kaybı da önlenir. Eczanelerden reçetesiz hiçbir ilaç alınamaz ve uygulanamaz. Bu, dış ülkelerde tecrübe edilerek bugüne kadar gelmiş bir alışkanlıktır. Bu alışkanlık, toplumdaki bireylere olan saygınlığı arttırmakta,onun sağlığı ile toplumun ne şekilde ilgilendiğini kesin olarak belirlemekte, ilaç zehirlenmelerini önlemekte, büyük bir döviz kaybını ve suistimalini engellemektedir. Yurdumuzda ise, eskiden olduğu gibi, artık eczanelerde yapılan ilaç miktarı hemen hemen ya hiç kalmamıştır ya da çok azdır. Hekimlerin kolayına giden hazır ilaçları kullanma alışkanlığı, bu yönden ilaç sarfını arttırmaktadır. Burada belki şartlarımız da gözönünde tutularak öneriler halktan çok hekim toplumuna, bu işle ilgilenen, eczacı, kimyager ve ilaç sanayinin diğer sorumlularına olabilir. Ambalajlar ufaltılabilir, çünkü tek tek ilaçların yazılması ve hazırlanması eczanelerde ve diğer bölgelerde yanlışlıklara ve karışıklıklara sebep olup toplumu tehlikeye sokacağı düşünülerek, geçici bir dönem için, ilaçların daha küçük ambalajlarda, daha az oranlarda yapılması sonucu, ilaç israfı, evlerdeki lüzumsuz kilolarca ilaç birikimi ve zamanı geçen ilaçların atılmasıyla, çöplüklerden alınan ilaçların yaptığı zehirlemeler önlenmiş olabilir. Toplumun ilaç yönünden eğitilmesi şarttır. Herşeyden önce bir insan kendisini düşünmek zorundadır. Şunu kesinlikle ve altını çizerek söylemek zorundayım: **Bir ilaç etki ediyorsa, mutlak surette yan etkisi de vardır.** Her ikisini dengeye koyup ona göre önerilmesi ve kullanılması gerekir. Hekim öncelikle görevini, koyacağı teşhise göre seçeceği ilaçlarda çok titiz davranarak yapacaktır. Toplumdaki kişiler de, kendi sağlıkları için kesin olarak hekim kontroluna uymayı adet edinip, buna alışmaya çalışmak zorundadırlar. İlaçların teker teker yan etkilerine değinmekten çok, şunu söylemekte yarar var: "İyi kullanıldığı takdirde ilaçların insan hayatı üzerinde fevkalade müsbet olan sonuçları, kötü kullanıldıkları takdirde de tahmin edilemeyecek kadar zararlı olabilir." Bu nedenle Türkiye'deki ilaç kullanımı ile yurt dışındaki kullanım arasında toplumsal, çevresel ve alışkanlıklara bağlı büyük farklar vardır. Hekim olarak ilaçları bilinçli ve yerinde kullanmayı sağlarken, toplum olarak da kendi sağlığımızı düşünüp, en basit bir ilacı kullanırken dahi en az on defa düşünüp, en az üç defa sormalıyız.

Çetin Enuysal Doktor

Baştarafı 21. Sayfada

SORU—Kadın hastalıklarında antibiyotik kullanımı ne şekilde olmaktadır?

Dr. ENUYSAL—Kadın hastalıklarında mecbur kalındığı takdirde gayet tabii antibiyotik kullanılacaktır. Ancak kadın hastalıklarının arazı olan akıntıyı iyi tefrik etmek, bunun iltihabi bir karakteri olup olmadığını, antibiyotik kullanmak gerekip gerekmediğini iyi ayırdetmek şart. Eğer antibiyotik kullanılacaksa, mutlaka kültür denilen antibiyotik testinin yapılması gerekir. Elde edilen bulgulara göre gerekli antibiyotik en etkili tarzda ve kısa dozda verilerek tedaviye geçilir. Birçok kadın hastalıklarının arazı olan akıntının büyük bir kısmı parazittir. Bunlar için de antibiyotiklere gerek yoktur. Aslında rahim kan damarları açısından vücudun en fakir organlarından biri olduğundan, ağızdan alınan antibiyotikler burada fazla etkili olamazlar. Lokal antibiyotikler veya lokal ilaçlar daha tesirlidir. Kadın hastalıklarında kullanılacak antibiyotiklerin hastaya faydası olmadığı takdirde kemik iliğine, karaciğere, mide ve bağırsak gibi diğer hayati organlara kötü yan etkileri olduğu kesindir. Bu yüzden antibiyotikleri mümkün olduğu kadar tehlikeli ilaçlar sınıfına koyup, mecbur kalmadıkça, iyi seçmedikçe, cidden faydalı olduğuna kani olmadıkça, kullanmamakta yarar var.

SORU—Hamilelik sırasında antibiyotik kullanımı üzerindeki düşünceleriniz?

Dr. ENUYSAL— Gebelik esnasında antibiyotik kullanmak ise, bebek üçbuçuk aylık olana kadar, yani organ meydana getiren ilkel hücrelerin görevleri gereği organ oluşturdukları süre içinde, fuzuli sebeplerle antibiyotik kullanmaktan şiddetle kaçınmak lazım. Eğer hayati bir endikasyon varsa, anne ciddi bir enfeksiyon altındaysa, antibiyotik mutlaka kullanılacaksa, bebeğin kemik iliğine ve hücre yapısına fazla etki etmeyecek antibiyotikleri seçmek gerekir ki, bu tür antibiyotikler vardır. Ancak, her türlü zaruret karşısında, gayet tabii bebeği düşünmeden annenin hayatını kurtarmak için gerektiği şekilde ilaç kullanmak da hekimlerin görevidir. Üçbuçuk aydan sonra da basit ateş düşürücüler yerine antibiyotik kullanmanın, bir aspirinin veya novaljinin yapacağı etkiyi antibiyotikten beklemenin tamamen karşısındayım.

SORU—Doğum sonrası antibiyotik kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Dr. ENUYSAL— Gayet tabii antibiyotikler sütten bebeğe geçer. Ancak sütten bebeğe geçen miktar, normal bir antibiyotik dozu ise bebekte fazla kötü bir etkisi olmaz. Çünkü dozu oldukça azdır. Uzun süreli ve ciddi antibiyotik tedavilerinde, ilacı kullanmanın şart olduğu durumlarda bebeği anneden ayırıp, emmesine mani olmak gerekir. ●

Emin Acar Eczacı

Baştarafı 21. Sayfada

SORU—Bir eczacı olarak ülkemizdeki ilaç, özellikle antibiyotik tüketimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

ACAR— Ülkemizde ilaç tüketimi, halkımızın da bu konuda yeterli bilgi sahibi olmayışından dolayı yıldan yıla artış göstermektedir. Bunun en önemli sebebi ne yazık ki ilacı imalatçıdan, halka ulaştırmada son zinciri oluşturan eczacıya kadar, tek amacın tüketim ve ticari kazanç olmasıdır. Oysa, ilaç satımı teoride bir takım şartlara bağlıdır. Doktor kontrolunda ve reçeteye tabi olarak verilmesi gerekir. Ancak, memleketimizde bunun tamamen aksi cereyan etmektedir. Hasta, doktor, eczacı dayanışması, yerini çoğunlukla hasta eczacı ilişkisine bırakmıştır. Bunun özünde ekonomik nedenler kadar doktora gitme fobisi de vardır. Aslında eczacılar da bu konuda hayli bilgi sahibidirler ama hastanın vücut yapısını ve hangi ilaca ne ölçüde reaksiyon göstereceğini pek tabii bilemezler. Özellikle büyük şehirlerimizdeki aydın kesim, ilaç konusunda biraz daha bilinçli oldukları kanısından hareket ederek, eczacı ile direkt temasa geçmekte ve bu işlevi doktorsuz yürütme kararını, özel durumlar hariç, kendi kendilerine verebilmektedirler.

SORU—Ülkemizde üretilen ilaç miktarında da bir suistimal yapıldığı kanısında mısınız?

ACAR— Türkiye'de üretilen ilaç tür ve miktar olarak hayli fazladır. Bunların birçoğu da birbirlerinin muadili durumundadır. Aynı veya benzer hammaddeden ve çeşitli ilaç firmaları tarafından değişik isimler altında piyasaya ilaç sürülmektedir. Bu konuda en büyük hassasiyeti göstermesi gereken Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı çeşitli dönemlerde maalesef bu duruma el koymamış ve her isteyen firmaya istediği ilacın, piyasadaki muadillerine rağmen, ruhsatını vermiştir. İlaç firmalarımız da bu konuda gerek doktor ve gerekse eczacılar ile diyalog ve tanıtımda bir hayli başarılı olarak, mamullerinin piyasadaki sürümlerini en iyi şekilde yürütmektedirler.

Ancak son yıllardaki hammadde ithalinde görülen zorluklar ve döviz sıkıntısı gibi etkenler ülkemizdeki ilaç üretimini çıkmaza sokmuş, bu nedenle birçok ilaç firması ve dolayısıyla eczaneler mali bunalıma girmişlerdir. Çok yerde üretim durmuş ve işyerleri kapanmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle hergün artan ilaç fiyatları ve ilaç bulamama korkusu, halkımızı da menfi anlamda stokçuluğa itmiştir. İlaçların bir kısmında, özellikle antibiyotik türü ilaçlarda belirli bir kullanma tarihi olduğundan, bunların pekçoğu hiç kullanılmadan, süreleri dolduğu için atılmaktadır.

> Halkın alım gücünün çok üstünde olan ilaçların fiyatlarının devletçe denetim altına alınması gerekmektedir.

SORU—Bedeli devlet tarafından ödenen reçetelerin ilaç israfına katkısı nedir?

ACAR— Bedeli devlet tarafından ödenen işçi memur ve emeklilerimizin ilaç gereksinmelerinde de çok büyük güçlükler ortaya çıkmakta ve tüketim çok yüksek boyutlara ulaşmaktadır. Emeklilerimizin hastane kapılarında karşılaştıkları güçlükler, onları bir daha hastaneye gitmekten-se, bir defada azami miktarda ilacı almaya zorlamaktadır. Doğal olarak bu davranış tüketimi büyük ölçüde körüklemektedir. Özellikle yaşlı yurttaşlarımız ilaca o denli sarılmaktadırlar ki, onun anti tesirlerini görmezden gelerek, organlarının harab oluşunu umursamamaktadırlar. Silahlı Kuvvetler bu konuda en büyük hassasiyeti gösterip, askeri hastanelerde ilacı sayı ile verme, -kullanılacağı oranda- uygulamasına başlamışlar ve ilaç tüketimini kendi çaplarında asgariye indirme çabasına girmişlerdir.

SORU—İlaç alım satımındaki suistimali önlemek için önerileriniz nelerdir?

ACAR— Bunları madde madde şu şekilde sıralayabiliriz:

1) Öncelikle ilaç hammaddesinin devlet kanalıyla ithali,
2) Aynı hammaddeden üretilen ilaçların sınırlandırılması,
3) İlaç ambalajlarının fiyat artışında ki önemli farkının asgariye indirilmesi,
4) Bedelini devletin ödediği yükümlülerin ilaç tüketimlerinin sınırlandırılması, Silahlı Kuvvetlerimizin uyguladığı gibi,
5) Üretici firmalarca, ilaç adetlerinin daha az olarak ambalajlanması,
6) Halkın alım gücünün çok üstünde olan ilaçların fiyatlarının devletçe denetim altına alınması,
7) İlacın fayda ve zararları konusunda, radyo, televizyon ve basın aracılığıyla, eğitici programlar şeklinde ve bültenlerle halkın aydınlatılması, örneğin, Choloramphenicol türevi antibiyotikler dış ülkelerde, özellikle Amerika'da çocuklara çok kısıtlı olarak verilir, 1 yaşından aşağı çocuklara kesinlikle verilmez. Bizde ise uygulama tam aksinedir.
8) İlaç firmalarının salt kendi çıkarlarını gözeterek tanıtımdaki cazip ve renkli pazarlama organizasyonunu daha gerçekçi yollarla -fayda ve zararlarını lanse ederek- yapmaları,
9) İlacın reçetesiz satılmasını önleyici tedbirlerin şiddetle alınması. ●

Bizim Ahır

Baştarafı 33. Sayfada

Çetinkol'un burada da bir ilkesi var. Herşeyden az az... Kimse karnını bir tek şeyle doyurmayacak, ama belki kırk çeşit yiyecek... Gerçekte de öyle.

Soğuk mezelerin lezzetine kapılıp ölçüyü kaçırdınız mı, Recep Usta'nın sıcaklarından doyasıya yiyemeyeceğiniz için üzüleceksiniz...

Ana yemek mi?

Farkında olmadan ana yemeği, yediniz bile... O önünüze az az gelen salçalı kuşbaşı et. Recep Usta kavurması, minik biftek, ana yemeğin kendisi işte... Çetinkol'un tüm gayretlerine rağmen gene de ölçüyü kaçırmış ve doymuşsanız, yazık... Çünkü o zaman, gecenin güzel sürprizi mantıya ve muz ve kaymakla lezzetlendirilmiş özel ayva tatlısına yer kalmamış demektir. Gene de bir tadın... Bir dahaki sefere midenizi mutlak ayarlarsınız...

Çetinkol'un restoranında müzik de var. Banttan yapılan yayın, baştan sona romantizm dolu. Nat King Cole'ları, Edith Piaf'ları yeniden yaşamak isteyenlere... Canlı müzik yayını da gene bu havada başlıyor. Küçük salonu doldurmaya bir piyano, bir gitar yeterli... Ama ünlü orkestra şefimiz Gürer Aykal'ın kardeşi Ergun Parlakgöz hemen her enstrümanı çalıyor. Piyanist Atila Han da hemen her şarkıyı biliyor. Böylece isteğinize göre müzik yaptırmanız da mümkün. Özellikle cuma ve cumartesi geceleri, küçük salon eğlenmeye gelenlerle dolunca, gecenin son dakikaları, herkesin kolkola piste fırlayıp çılgınca dans etmesi ile noktalanıyor. İçten gelen coşkuyla dolan pist ve bu sırada çalınan müzik, Bizim Ahır'ın romantizminin bozulduğu ender anlar.

Cuma ya da cumartesi gecelerinin bir başka özelliği daha var. Bizim Ahır giderek sanatçıların lokali haline geliyor. Hemen hepsi Çetinkol'un dostları olan ya da kısa zamanda dostları arasına giren sanatçılar. Masaları dolduranlara sürpriz şovlar yapıyorlar. Hiç ummadığınız bir anda, karşınızda Modern Folk Üçlüsü'nü, Coşkun Demir'i, Zerrin Özer'i, Nazan Şoray'ı, ya da bir başkasını bulabilirsiniz.. Havasını buldu mu, Orhan Çetinkol' da katılıyor sonunda şova... Piyanonun başına geçiyor ve Türk Sanat Müziğinin en popüler bir şarkısını kendisi ile birlikte söylemenizi sizden rica ediyor. Birden kaptırıyorsunuz kendinizi ve vaktin nasıl geçtiğinin farkında bile olmuyorsunuz...●

Filmler

Baştarafı 14. Sayfada

"—Bizim bütçemizle onlarınkinin arasında 12 milyon dolarlık fark var. Aynı konu için bu kadar fark olmaz. Filmi berbat edecekler"

Peki, ne oldu? Film çok kısa sürede bütün zamanların ençok para kazanan filmi oldu. 8 milyon dolara maloldu. 6 ay sonra "Rüzgar Gibi Geçti"nin rekorunu kırdı. Şu anda bütün zamanların ençok para toplayan filmi "Star Wars". 8 milyona malolan "Jaws" ise 133.435.000 dolarla ikinci sırada.

Sinemasever, yine filme döndü:

"—Steven Spielberg bu filmi çekerken 27 yaşındaydı. Çok kişi gencecik bir adamın, dar bir bütçe ile birşeyler yapacağına ihtimal vermiyordu. Sonucu gördük işte: Tam bir harika... Oyuncular ve rol dağılımı birinci sınıf. Hele deniz ve köpekbalığı ile ilgili sahneler, tekniğin bir zaferi. Herşey bir yana, bir filme milyonlarca insan ilgi göstermişse, bu 'başarılı bir iş' demektir."

Üçüncüsü, hâlâ düşünüyordu:

"—Tabii öyle olacak. Bu film için üç ayrı köpekbalığı yaptılar. Herbirinin içine, bir sürü makine doldurdular. Bunlar çeşitli hareketleri yapar oldu böylece. Sonra senaryo neyi gerektiriyorsa, onu en iyi yapan köpekbalığını kullandılar. Bununla da yetinmediler, iki gerçek köpekbalığı da var filmde. Onların çekimleri de kullanıldı. Tabii çok iyi olacak..."

Hepsi, evlerine gitmek üzere ayrılacaklardı artık. Önce sinemasever konuştu:

"—Özetle, harika bir film. Sinemayı seven herkes izlemeli. Bu filmi görmemek, düpedüz bir kayıptır."

Kitap kurdu, ekledi:

"—Haklısın, çok iyi bir film ama başarılı bir uyarlama değil. Bu ikisini birbirinden ayırmak gerek."

Üçüncü, ilk kez konuştu:

"—Jaws muazzam bir film değil, birçok özelliği olan iyi bir film. O da bir yana, başlıbaşına bir olay. Ona belki 'çok başarılı bir heyecan filmi' denebilir ama ondan önce söylenecek birşey var:

'Jaws', kayıtsız kalınamayacak bir sinema olayı".

'Jaws'-Steven Spielberg'in filmi-Oynayanlar: Richard Dreyfuss, Robert Shaw, Roy Scheider, Lorraine Gray. (Romanın yazarı Peter Benchley de filmde kısa bir süre röportajcı rolünde görülüyor.)

● GREASE

Gelin, 1956-57'lere gidelim. O gün de gençler var ama sorunları çok başka. Briyantinli saçlar, motosikletler, rock'n roll, müzik, dans vs... Okullarda çeteler oluşmuş (burada isteyen West Side Story'yi anımsasın) her çetenin bir reisi, her reisin bir "kızı" var.

Bunlardan biri, filme sanki 1940'lardan düşmüş. Saf, temiz, sessiz, hır-gürden hoşlanmayan, hanım hanımcık biri. Sevdiği adam ise tam tersi. Aynı okulda, bir çete daha var. O çetenin reisinin de tabii bir kızı var. Bu kız, günün birinde sevgilisini kıskandırmak için ötekine yaklaşıyor. Hanım hanımcık kız tam tarifsiz kederlere düşmek üzereyken, bu kez öteki lider "kısasa kısas" deyip, ona yaklaşmaz mı? Derken bir dans yarışması ve final...

Müziğin ön planda olduğu her film gibi, "Grease" adlı filmde de konunun pek önemsenecek yanı yok.Yalnız, profesyonelce bir kurnazlık var konuda. (Buna, birazdan geleceğiz). Herşey perdeyi dolduran gençlerin sık sık dans edebilmeleri, sık sık şarkıların çalınıp söylenmesi için ayarlanmış. Birşey daha var: Film çevrilirken ortada John Travolta diye bir efsane var. Filmdeki herşey bu efsanenin temellendirilmesi, onun ününün biraz daha artması için kullanılıyor. (Bunda da bir profesyonel hesap var, ona da geleceğiz.)

Şimdi "Grease" adlı filmi, 1950'lerde bırakıp günümüze gelelim. Kısa bir süre önce "Şampiyon" gösterilmeye başlandı. (Hâlâ gösteriliyor.) Ve film olay yarattı. Bunun birçok nedeni vardı ve bunlardan biri Şampiyon'un bir aile filmi oluşuydu.

Sadece kadınlara seslenen filmler (Örneğin Cartland ya da Muazzez Tahsin uyarlamaları) belli bir seyirci kesimine seslenir. Erotik yanı ağır basan filmler, sadece erkek seyirciler tarafından izlenir. Yani bu tür filmlere genellikle her aileden bir kişi gider, tek bilet alır. Bakın çocuk filmleri daha garantilidir. Çocuk sinemaya yalnız gidemeyeceği için yanında ya annesi, ya babası, ya kardeşi olur (Yani her aileden iki kişi gider, iki bilet alır) .aile filmleri ise hepsinden baskındır. Aile 4 kişi ise, 4 bilet demektir bu tür filmler.

"Grease" öyle değil. Sadece gençler için hazırlanmış bir film. Müzik ve dansın ön plana gelmesi, o günlerde gençliğin ilahı olacağı sanılan (ve bir yıl içinde inişe geçen) John Travolta'ya bu kadar prim tanınması, filmde şarkıları, müziği dansı bu denli ön plana çıkarmanın temel nedeni, bu: "Grease" gençlere seslenen bir film.

Peki ama bu dediklerimizi çürüten birşey var. 3-4 yıl sonra belki kimsenin hatırlamayacağı bu film, şu anda dünyanın gelmiş geçmiş ençok hasılat yapan filmleri arasında dördüncü sırada. Sadece tek bir seyirci kesimine seslenen bu film, bu başarıyı nasıl sağlamış?

İşte burada, (yukarıda biraz sonra değineceğimizi belirttiğimiz) profesyonel kurnazlıklar giriyor işin içine. Filmin 1955-60'lara uzanması elbette rastlantı değil (küçük bazı değişikliklerle aynı konu, pekala günümüzde de geçebilirdi çünkü) 1960'ların gençlerini düşünün. Saçlarını James Dean gibi tarayanları, motosiklet hayranlarını, sokaklarda rock'n roll yapanları, içinden o tür filmleri izleyip "Benim de bir kızım olsa" diyenleri... Film bugün artık olgunlaşan o günün gençlerini, o güne götürüyor. Anılar daima tatlıdır. Hele gençlik anıları. Böylece sadece gençliğe seslenen film, yaşları şimdi 30-50 arasında olanları da bir yerden

sımsıkı yakalıyor.

Ve işin başında bir garanti var. Peşpeşe iki film (biri Saturday Night Fever, öteki Grease) John Travolta adlı bir olay adam yarattı. James Dean ve Elvis Presley'den uzaktan uzağa izler taşıyan bu adam, ikinci film için başlıbaşına bir lokomatifti (Bo Derek de, ikinci film için bir lokomatif olacak). Onun adı, filmin iş şansını başlıbaşına artıran bir unsur.

"Grease" gençliğe seslenen de değil, dünyanın birçok ülkesinde gençliği peşinden sürükleyen bir film. Ticari başarısının büyük sırrı burada. Buna anı tazelemek için gidenleri ekleyin ve orada durun. Çünkü bu da sağlanınca, en önemli şey devreye giriyor. Böyle olay yaratan bir film herkeste "Acaba neymiş?" merakı uyandırıyor. Bu merak uyandırılınca, ötesi kolay. O film, kısa sürede herkes tarafından izleniyor, rekor bir hasılata ulaşıyor.

"Grease" gençlerin beğeneceği, seveceği bir film. Bugün tam bir sinema olayı ama "başarılı bir müzikal" diyebilmek için, insanın çok iyimser olması gerek!

("Grease"-Randal Kleiser'in filmi- Oynayanlar John Travolta, Olivia-Newton John, Stockard Channing, Eva Arden)●

Kitaplar

Baştarafı 15. Sayfada

olmayan, yoruma çok açık bir kavram bu. Toplumun hoşgörüsü, bazı kötü niyetli kişiler tarafından kolayca istismar edilebiliyor. Böylece ortaya sakıncalı birçok dergi çıkıyor, bir seks sömürüsü de başlıyor.

Hefner dergicilikteki büyük başarısını, öteki alanlarda (örneğin, film yapımcılığında) gösteremiyor. Ama Playboy akıp giden zamana karşı, varlığını sürdürüyor. Penthouse ve Oui de öyle, onlar da uzun ömürlü oluyor.

Bu tür dergilere takınılan tavırlar, çok değişik olabiliyor. Örneğin bu dergiye zamanında pozlar veren Diane Webber, oğlunun elinde Playboy'u görünce kızıyor.

Bu tür dergilere, "toptancı" bir gözle bakmak yanlış. İçlerinde yararlısı da var, zararlısı da. **"Moral değerlere saygılı"** olan da var, düpedüz edepsizce davranan da. Bütün sorun şurada: Playboy türü dergilere bağnazca bir tutum takınmak, en azından gerçeklere uymuyor. (Dergi, 6 milyon satıyor çünkü) Öyleyse hoşgörülü davranmak ama bu hoşgörünün sınırlarını iyi belirlemek gerek. O sınır da erotik ile pornografik arasındaki ince çizgide oluşuyor.

Gay Talese'nin bizde **Komsunun Karısı (Thy Neighbour Wife-Türkçesi: Armağan İlkin-Altın Kitaplar-429 sayfa 300 lira)** diye basılan yapıtı, yer yer roman özellikleri taşıyor, yer yer bilimsel bir araştırma olarak çıkıyor, yer yer de bir belgesel gibi olayları sıralıyor. ister roman, ister belgesel, ister araştırma diye okuyun, tema hep aynı: Seks.

Talese seksi, daha güzel, daha rahat bir dünya için ele alıyor. Onu bir tutsaklık zinciri olmaktan çıkarmaya çalışıyor.

Komşunun Karısı, dikkatle ve üzerinde durarak, düşünerek okumanız gereken bir kitap. Yok buna ne haliniz, ne vaktiniz varsa, gene alın.. Çünkü o zaman ilginç bir konuyu rahat ve yumuşak bir ifade ile izlemek kafa dinlemek fırsatı bulabilirsiniz.

● BİR AKŞAM ALACASI

Kitap yayıncılığı geçtiğimiz aylarda ilginç bir hız kazandı, televizyon programlarının yetersiz oluşu, kişileri sinemalara itmeye başladı. Ne var ki, elektrik kesintilerinin giderek yoğunluk kazanması, ister istemez kitap okuma işini hızlandıran bir etmen oldu. Bunu izleyen, gören yayıncılar hemen her konuda kağıt sıkıntısını da aşarak, üstelik kitap fiyatlarının yüksek oluşunu önemsemeyerek yeniden; önceki **yıllardaki gibi kitap** yayınlıyorlar. Yapıtlar içinde roman ön sırayı alıyor. Gerek nitelik, gerekse nicelik açısından. Kuşkusuz, her romanın kendi içinde bir önemi var. İnsanın yaşamına yeni boyutlar getirmesiyle beliriyor romanın önemi. Çünkü roman yaşamların anlatılmasıdır.

Tıpkı Selim İleri'nin son romanı **Bir Akşam Alacası**'nda **(Altın Kitaplar; 335 sayfa; 200 TL)** olduğu gibi.

Selim İleri artık Türk okurunun yakından tanıdığı bir romancı. İlginç romanlarının yanısıra, bunlara bağlı olarak uyandırdığı tartışmalarla da önemini belirliyor. Selim İleri, bizim romanımızda bugüne değin pek el atılmamış olan, ama yavaş yavaş derinlemesine bir şekilde incelenen bir konuyla uğraşıyor, sürekli olarak: Son dönem aydınının toplum içindeki, kendi içindeki konumu, özellikleri. Bunun için uzun bir gelişme sürecini yaşadı. İlk denebilecek romanı **Her Gece Bodrum**'da, adından da anlaşılacağı gibi, bir tatil kasabası olan Bodrum'u konunun geçtiği yer olarak belirleyerek, bu atmosfer içinde bir aydın grubunun kendi içindeki çelişkilerini, çıkmazlarını, toplumla kurdukları bağın niteliğini ele aldı. Sonra bunu bir gövde gibi kullanmaya başladı. İkinci, üçüncü romanlarında aynı olgunun değişik konumlardaki yansımasını gösterdi, okuyucuya. Şimdi de bir başka özelliğin altını çiziyor. Aynı eksende kalarak, Selim İleri, Türk yazınıyla, Türk aydınıyla, genel olarak Türk toplumu ve insanıyla tartışıyor.

İleri'nin bir başka özelliği daha var: O herşeye insan açısından bakmayı önemsiyor. İnsanın eksen olmadığı hiçbir şeye inanmıyor. Sevgi tek gerçeği:

> **"...Öyle günler ve zamanlar olmuştu ki, aşkları yüzünden sayrıl acılar çekmiş, intiharla yaşama içgüdüsü arasında dehşetli bir gelgite kapılmıştı..."**(s.92)

İleri, toplumu, politikayı, insanları da bu açıdan ele alıyor. İçinde yaşadığımız toplumda ve dönemde, kişilerin artık bir takım insani gerçekleri unuttuğunu söylüyor. Bu nedenle de tümüyle hesaplaşmaya çıkıyor; onları belirli birtakım temel ilkelerin çevresinde toparlamaya çalışıyor. Yeryüzünde, insan olarak peşinde koştuğumuz tüm değerlerin bir yeniden tanımlamasını yapıyor: Sevgi, toplumsal değerler, aşk, ölüm, yaşamak, cinsellik gibi. Ve bunların tümüne, kişiye yönelik oldukları ölçüde önem veriyor, bu ölçüde onlarla bir uyum içine giriyor. Yoksa uzak, kopuk, kendi içinde kırık bir insanın görüntüsünü getiriyor. Tıpkı çıkış yolu bulmaya çalışan bir ermiş gibi çabalar harcıyor, bize bizi göstermek isterken.

Kısacası, Selim İleri'nin kitabı, yaşadığımız toplumun üstünde durup düşünmek isteyenlerin, ama dünyaya bir insanın gözüyle bakmaya çalışanların önemini değerlendirmesini bilenlerin okuması gerekli bir yapıt.

"ALÇAKTAN UÇAN GÜVERCİN"TARIK DURSUN K. (Roman-E Yayınları, 210 sayfa. 125 lira)

Geçen yıl mayıs ayında yayınlanan bu kitabın adı, önümüzdeki günlerde yine gündeme gelecek. TRT, bu romanı dizi yaptı. Tarık Dursun K. bu son romanında, yola bir gazete haberinden çıkıyor. Haber şu: M.Ç. adlı, 17 yaşındaki bir kızı kaçırmışlar, önce iğfal etmişler, sonra İstanbul'daki randevu evlerine satmak istemişler. Sonunda, olayın failleri yakalanmış. Yazar bu haberden yola çıkıp, bir kasabayı başarıyla tanıtıyor. Derken savcı kaçırılan kız olayında kasabanın bazı ileri gelenlerinin de ilişkisi olduğunu saptıyor. Ama bu arada savcının eşi evi terkedip İstanbul'a gidiyor ve kısa bir süre sonra, seks filmlerinin aranan yıldızı oluyor. Savcı bir sabah evden çıktığında kasabanın duvarının, eşinin oynadığı filmlerin afişleriyle donatıldığını görüyor ama yılmıyor, mücadelesini sürdürüyor. Türkçesi ve olay örgüsü sağlam, gerilimi ise bu türün en iyi kitaplarını aratmayacak seviyede bir roman.

"KÖROĞLU"(Antep Rivayeti)—HÜSEYİN BEYAZ(Roman-Karacan Yayınları, 345 sayfa, ayrıca 14 sayfa sözlük ekli, 300 lira).

Köroğlu ile ilgili çeşitli öyküler vardır. Bu arada bilinen, şudur: Köroğlu aslında tek bir kişi değildir. Halk değişik zaman ve mekanlarda yaşamış birkaç kişinin öykülerini tek kişide toplamıştır. Bu yüzden "Köroğlu" temelde aynı olmak üzere hemen her yörede başka türlü anlatılır.

"Köroğlu" (Antep Rivayeti) bu konuda yapılmış en uzun araştırmanın ürünü. Hüseyin Beyaz bu kitap için 38 yılını (evet, tam 38 yılını) harcamış. Temel olarak Gani ağanın anlattıklarını almış. Başta Poratav'ınki olmak üzere, öteki "Köroğlu" kitaplarıyla karşılaştırmalar yapmış. Yıllarca sürdürdüğü araştırmalarla öğrendiklerini de bunlara katmış. Böylece ortaya bugüne kadar yayınlanan "Köroğlu"ların en etraflısı, en genişi çıkmış.●

ERKEKÇE TAVSİYELER

Her türlü sorunlarınızı Erkekçe'ye yazıp sorabilirsiniz. Sorunlarınız en iyi uzmanlar tarafından değerlendirilip, tavsiye bildirilecektir. Mektuplarınızı ERKEKÇE TAVSİYELER, Dr. Şevki Bey Sokak No: 6 Divanyolu/İstanbul, adresine yollayınız. Kimliğiniz ve adresiniz gizli tutulur. Mektuplar iade edilmez.

PERFORMANS

Yirmi yaşında bir gencim. Sorunlarım var ve bu yüzden utançtan yerin dibine batıyorum. Durum şu: Askerlik hizmetimi yaptığım için izne bağlı olarak eve çıkabiliyorum ve bu yüzden de seks hayatım haftada bir, onbeş günde birle sınırlı. Bir kız arkadaşım var ve uzun süredir onunla yatıyoruz. Ancak, son zamanlarda, 15-20 dakika seviştikten sonra penisim sertliğini kaybediyor. Seks hayatım normaldi. Tam tersi olması gerekirken, penisimin sertliğini kaybetmesini bir türlü anlayamıyorum. Birinci sorunum bu... İkinci sorunum, bir kere orgazm olduktan sonra, penisimin yeniden kolay kolay sertleşmemesi.. Kız arkadaşıma karşı çok mahçup oluyorum. Derdimin ne olduğunu söylerseniz çok sevineceğim.

Bay H.B.
İstanbul

Seksin, idmandan, beden alıştırmalarından, el-kol melekelerinden hiç farkı yoktur. Ne kadar çok tekrarlarsanız, o kadar ustalaşırsınız. Penisin uzunca bir süre sert kalması ustalık isteyen, beceri isteyen bir sanattır. Sorununuzun temel nedenlerinden biri, yapmaya yapmaya becerinizi yitirmiş olmanız ya da bu konuda yeterince tecrübeli olmayışınız olabilir. Seks hayatınızın normal olduğunu yazıyorsunuz ama, sonra da, haftada bir, onbeş günde bir seks yaptığınızı söylüyorsunuz. Bana kalırsa, boşuna kafanızı yormayın. Sorununuzun temel nedeni, büyük olasılıkla, seks tecrübenizin yetersiz oluşu...

Seks hayatı sınırlı, hatta yok denecek kadar az olan erkeklerde sık rastlanan prostat tıkanması da olabilir. Bu olasılığı gözönünde tutarak hemen bir üroloji uzmanına başvurunuz. Durumunuzda böyle komplikasyonlar varsa, tedaviyle kolayca giderilebilir.

En temel önerimiz, seks pratiğinizi artırmanız .. Kız arkadaşınızla daha sık buluşmayı, buluştuğunuzda da daha sık seks yapmayı deneyin. Performansınızın düzeldiğini hemen göreceksiniz.

● ●

BOYALI TÜYLER

Karım doğuştan sarışın, ama, pübik tüyleri kahveye çalan bir koyulukta... Bense altın sarısı pübik tüyleri görünce çok heyecanlanıyor, tahrik oluyorum. Karımı çok sevdiğim halde, sevişmekten zevk aldığım halde, zaman zaman, "kuaför sarışını" bir kadınla yatmak istiyorum. Saçlarının rengini alabilmesi için, karıma pübik tüylerini boyamasını söylesem bir tıbbi sakıncası olabilir mi? Size danışayım dedim.

Bay S.E.
İzmir

Pübik tüyler, genellikle vücut tüylerinden daha koyu renkte olur ve bu yüzden doğal sarışınlarda bile "altın sarısı" pübik tüylere pek rastlanmaz. Boyaların içindeki kimyasal maddeler yüzünden, dikkat edilmezse, saçların boyanması bile alttaki cildi tahriş edebilir. Pübik tüylerin bulunduğu çevre güneşlenirken bile örtülü olduğu için, vücudun en hassas derilerinden birine sahiptir. Pübik tüylerin tahrik ediciliği konusunda anlaşılan kendinizi fazla şartlandırmışsınız. Bir kadınla erkeği uyarabilecek, heyecanlandıracak çok daha başka vücut yöreleri, yol-yöntemleri vardır. Bunları arayın, bulun.

Yok, ille de "sarı pübik tüy" diyorsanız ve karınız da buna olur diyorsa, iyice sulandırılmış bir boyayı çok dikkatli biçimde ve tüylerin tamamına değil de küçük bir bölümüne uygulamasını söyleyin. Yirmi dört saat sonunda oradaki deri tahriş olmamışsa, aynı dikkatle boyanın sürüldüğü alanı genişletebilir. Ancak, hemen belirtelim, pübik tüylerin uzun süre boyalı kalması tüylerin dökülmesine de yol açabilir. Bu yüzden, belli bir süre sonra iyice yıkanıp yeniden boyanması gerekir.

● ●

EŞCİNSEL EŞ

Otuz yaşındayım. Yirmiüç yaşında genç ve güzel bir karım, üç de kızımız var. İlk söylediklerinde inanmak istemedim, ama galiba doğru... Karım, kendisinden dört yaş büyük bir başka kadınla ilişki kurmuş... Karımı çok sevdiğim için, bu yaptığını düşündükçe çıldırasım geliyor. Ailesinin tek kızı olduğu için hep erkek kardeşlerinin yanında büyümüş, yatılı okula falan da gitmemiş. Bana lütfen ne olup bittiğini anlatın.

Bay Y.A.
İstanbul

Seksle ilgili değer yargılarının çok katı olduğu, eşcinselliğe karşı hoşgörüsüzlüğün çok yaygın bulunduğu toplumumuzda, sizin şaşkınlığınızı ve giderek kabaran öfkenizi anlamak çok kolay... Aynı durumda çok erkek gösterirdi bu tepkiyi... Son zamanlarda yapılan bilimsel araştırmalar, insanların, hem kendi cinslerine, hem karşı cinse seksüel ilgi duyacak güdülerle doğduklarını ortaya koymuştur. Bilim adamlarının henüz tam açıklayamadıkları bazı öğrenme-şartlanma mekanizmalarının etkisiyle bu "iki cinse ilgi duyma" güdüsü daralmakta ve bir yaşa gelindiğinde genellikle tek cinse ilgiye indirgenmektedir. Ancak, aynı anda iki cinse birden seksüel ilgi duyanlar da vardır. Karınız onlardan biri olabilir.

Yine de sorununuz çözülmüş değil... Karınızda gözlediğiniz ya da kulağınıza fısıldanan "eşcinsellik" eğilimleri, normal seks yaşamınızı etkilemese bile, sizde büyük psikolojik sıkıntılar, hatta bunalımlar yaratmış. Bu, ileride, ilişkilerinizi büyük ölçüde etkileyeceğe benzer. Bu yüzden, size öğüdümüz, kafanızı taştan taşa vuracağınıza, önce karınızla, söylenenler doğruysa sonra da karınızın ilişkide olduğu kadınla açık-açık konuyu konuşmanız, onların ne düşünüp duyduklarını öğrenmeniz. Belki sizinle girdiği cinsel ilişkiler ona doyum vermiyor. Belki sizin ona beslediğiniz duyguları o size beslemiyor. Belki sizden sıkıldı, değişiklik istiyor. Erkeklerle çevrili

baskıcı bir ortamda büyüdüğü -varsayılırsa, başka erkeklerle ilişkiye girmekten çekindiği için bu yola sapmış olabilir. Çeşitli olasılıklar var. Hangisinin ya da hangilerinin geçerli olduğunu öğrenmek için konuşmanız yeter. Sonra da kararınızı verirsiniz.

● ●

ZORLA SEKS

Yirmiiki yaşındayım, kız arkadaşımsa yirmi... Gerçi bir yıl önce tanıştık, ama, ilk kez bir ay önce seks yaptık. Bakireymiş. Yalnızca bakireliği giderken değil, tüm sevişme süresince çok acı çekti. Sürekli ağladı, haykırdı, on dakika seviştikten sonra da baygınlık geçirdi. Çok fena oldum. Penisim büyük sayılır. Sertleştiğinde daha da büyüyor. Seks yapmamak için bahaneler uyduruyor. Ne zaman yapsak benim zorlamamla oluyor. Aradan bir ay geçtiği halde kanamalar oluyor. Ağlıyor, haykırıyor. Canının acıyıp acımadığını sorunca, ısrarla acımadığını söylüyor. Onu gerçekten çok seviyorum ve yitirmekten korkuyorum. Ama, seksle sevginin elele gittiğini de biliyorum. Ne olur, bana akıl verin.

Bay H.T.
Ankara

Kız arkadaşınızın ısrarla canının acımadığını söylemesine rağmen siz, onun canının yandığını aklınıza koymuşsunuz. Bu doğru. Doğru olmayan, canının yandığını - bile bile, onu cinsel ilişkiye adeta zorlamanız. "Adeta" da değil, zorladığınızı kendiniz söylüyorsunuz. Ha "zorla seks", ha "ırza geçme"... İkisi arasında fark olmadığını anlayacak yaştasınız.

Kız arkadaşınızın cinsel ilişkiye girmedeki güçlüğünün önemli nedenleri olabilir. Bu nedenlerin ne olduğunu öğrenmeden, "ille de seks" diye diretmeniz, sürmesini istediğiniz o ilişkiyi bir anda bitirebilir. Anlaşılan o da sizi seviyor ki, olanlara katlanıyor. Ancak unutmayın ki, böyle giderse, kız arkadaşınızın bilinçaltına seksle acı bağlantısı yerleşebilir. Zevk veren bir olay, acıyı çağrıştırabilir ve bu da onu acı vermese bile seksten uzaklaştırabilir.

Acının fizyolojik bir nedeninin bulunup bulunmadığını bir an önce saptayabilmek için, tercihen kadın olan bir jinekoloğa başvurmasını sağlayın. Cinsel konulara bir "psikiyatr" gibi yaklaşabilen bir jinekolog olursa daha da iyi... Tanıdıklarınıza sorarak böyle birisini bulabilirsiniz. Kızlık zarı kalın ya da sert olabilir, hatta yırtılmamış olabilir. Acı ve kanamaların fizyolojik açıklaması budur.

Öte yandan, çektiği acıların fizyolojik bir nedeni olmayabilir. O zaman, ona, rahatlatıp tahrik edecek ön sevişme süresini çok kısa tutuyor ve bir an önce orgazma ulaşabilmek için ona acı verecek zorlamalar yapıyorsunuz demektir. Unutmayın ki, ön sevişme, yalnızca kadını rahatlatmakla kalmaz, cinsel ilişkiyi kolaylaştıracak rahim içi salgıları da harekete geçirir. Ön sevişme yarım saat, hatta daha fazla sürebilir. Varsın sürsün. Ona acı vermektense, sizin seksten aldığınız zevki de kat-kat artıracak bir hazırlanma dönemi olacaktır bu... Doğa ana, herhalde insanlara acı versin diye tasarlamadı seksi...

Kız arkadaşınızın bakire olduğunu söylediniz. Anlattıklarınıza ve yaptıklarınıza bakılırsa, sizin de seks konularında pek tecrübeli olmadığınız anlaşılıyor. Erkekliğini bir an önce ve en "sert" biçimde kanıtlamak isteği özellikle tecrübesizlerde yaygındır.

Bir başka olasılık psikolojik kökenlidir. Kız arkadaşınızın seksten korktuğunu, kaçtığını yazmışsınız. Hangi aile koşullarında yetiştiğini biliyor musunuz? Belki çok katı ve disiplinli bir aile ortamında, evlilik dışı seksin çok kötü olduğuna şartlandırılarak yetişmiştir. Sizinle girdiği ilişkilerin yanlış olduğunu bilinçaltında düşünüyorsa, psikolojik itiler, vajinal spazmlara yolaçabilir. Bunlar da girişi zorlaştırdığı için acı verebilir. Onu sekse zorlamak hiçbir sorunu çözmeyeceği gibi artırır. Konuları, sorunları açık-açık konuşun. Tartışın. Sizin ona beslediğinizi söylediğiniz sevgiyi o da paylaşıyorsa, belki konuşarak, tartışarak sorunlarınızın üstesinden gelebilirsiniz, hiç hekime gitmeye gerek kalmadan...

● ●

ORGAZM

Yirmibir yaşındayım ve bugüne kadar üç kadınla ilişki kurdum. Hepsine de, içerdeyken, orgazma varışımı hissedip hissetmediklerini sordum. Üç değişik cevap aldım: Evet, hayır, bazen. Kadınlar gerçekten erkeğin orgazma varıp varmadıklarını anlayabilirler mi? Bu orgazmın şiddetine mi, koşullara mı, yoksa kadına mı bağlıdır? Sonra, kadınlardan biri, yattığı bir başka erkeğin penisiyle oynayarak çok miktarda ön salgı salmasını sağladığını söyledi. Bendeyse bu ön salgı çok az... Kusur bende mi? İlişki kurduğum kadınlardan biri de, hayatta en zevk aldığı cinsel ilişkinin büyük penisli bir erkekle olduğunu söyledi. Organımı daha fazla büyütemeyeceğim için, o bakımdan yapacak birşeyim yok. Ama bazı kadınlar büyük organlardan zevk aldıklarına göre, organımın küçüklüğünü telafi edecek bir yol tavsiye edebilir misiniz? Şimdiden sağolun.

Bay B.C.
İstanbul

Orgazmınızı hissedip hissetmedikleri konusunda üç kadının verdiği üç cevap da doğru... Herkesin cinsellik derecesi değişiktir. Şartlar sağlığınız, o günkü keyfiniz etkiler bunu... Ancak, hemen belirtelim ki, sizin sorunuz biraz muğlak... Orgazmınızı hissetmek ne demek? Eğer vajinasında dölünüzü hissetmesini kastediyorsanız, bunu kadınların hissetmesi güç, hatta imkansızdır. Öte yandan, orgazm sırasında peniste meydana gelen kasılmaları hissedip hissetmediklerini soruyorsanız, birçok kadın bunu hissedebilir. Boşalmayı hissetmek başka, orgazmın çeşitli belirtilerini hissetmek daha başkadır.

Seksin tahrik aşamasındaki salgı miktarı erkekten erkeğe değişir. Kiminde az, kiminde çoktur. Bu konuda kaygılarınızın bütünüyle yersiz olduğunu söyleyebiliriz.

Penisin büyük ya da küçük oluşuyla ilgilenen kadın sayısı aslında çok azdır. Hatta o kadar ki, kimi kadının büyük, kimi kadının küçük penisten hoşlandıklarını, tahrik olduklarını söylemek mümkün... Önemli olan, seks sırasında penisin sonuç alacak sürtünme etkisini sağlayacak büyüklükte olmasıdır. Çoğu kadın niceliğe (yani büyüklüğe) değil, niteliğe (yani performansa) önem verirler.

Mektubunuzdan anlaşıldığı kadar vesveseli bir kişiliğiniz var. Bu söylediklerimiz sizi biraz rahatlatmış olsa bile bu vesvese sizde oldukça, başka tasalar yaratırsınız. Anlattığınız kadarıyla normal bir insansınız. Bu yüzden, bir tasadan kurtulunca yenisini bulmak yerine, keyfinize bakın ●

Sahibi: Gelişim Basım ve Yayın A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş. adına *Ercan ARIKLI*— Genel Yayın Yönetmeni: *Hıncal ULUÇ*— Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: *Ali KOCATEPE*— Müessese Müdürü: *Cumhur ÇİNPOLAT*— — Satış Müdürü: *Yıldırım ÜNVERDİ*— Reklam Müdürü: *Ceyda YAZICIOĞLU*— Pikaj, Montaj: *Fazıl MECİT*— Kamera: *Teoman GÜRSEL*— Dizgi: *Özyalçın Dizi*— Renk Ayrımı: Çali Grafik— Baskı: Seyit Mısırlı Ambalaj ve Matbaacılık. Adres: Süreli Yayınlar, Erkekçe Dergisi— Dr. Şevki Bey Sokak No: 6 Divanyolu/İstanbul. Telefonlar: 27 68 17-28 64 78-22 37 38. Ankara Bürosu: Gelişim Yayınları, Erkekçe Dergisi— Meşrutiyet Caddesi No: 15/24 Yenişehir/Ankara. Telefonlar: 25 30 20-18 35 27-18 07 65.

YIL: 1, SAYI: 3, 1 MART 1981

dün dünde kalsın

siz bugünü yaşayın

Beyaz ev aletleri teknolojisinde dün aşıldı.
Her ürününde sunduğu çağdaş yeniliklerle
bugün Presiz var...

Buzdolabından çamaşır makinesine,
elektrik süpürgesinden termosifona
bugünün yenilikleriyle, konforuyla...
bugünü yaşamanız için...

presiz

"öncü kuruluş"

PRESİZ bir TÜRKİYE İŞ BANKASI kuruluşudur.

ALTIN REKLAM

Çam ormanlarından gelen serinlik

Pino Silvestre

Eau de Cologne – After Shave

Pars. McCann